

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра германської і української філології

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра іноземної філології і перекладу

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Навчально-науковий інститут філології і журналістики
Кафедра української мови
Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням
Кафедра літературознавства, східної філології і перекладу

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра іноземних мов і методики викладання
Кафедра української мови та журналістики
Кафедра української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства

«МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

14 ЛИСТОПАДА 2024 Р.
М. ПОЛТАВА

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра германської і української філології**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра іноземної філології і перекладу**

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

**Навчально-науковий інститут філології і журналістики
Кафедра української мови
Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням
Кафедра літературознавства, східної філології і перекладу**

**БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра іноземних мов і методики викладання
Кафедра української мови та журналістики
Кафедра української та зарубіжної літератури і порівняльного
літературознавства**

«МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**14 ЛИСТОПАДА 2024 Р.
М. ПОЛТАВА**

Редакційна колегія:

Сизоненко Наталія – завідувач кафедри германської і української філології Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент

Антонюк Марина – доцент кафедри германської і української філології Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук

Дедушно Алла – доцент кафедри германської і української філології Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент

Люлька Вікторія – доцент кафедри германської і української філології Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент

Марусич Оксана – старший викладач кафедри германської і української філології Полтавського державного аграрного університету

Матвієнко Леся – доцент кафедри германської і української філології Полтавського державного аграрного університету, кандидат педагогічних наук

Мокляк Оксана – доцент кафедри германської і української філології Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент

Назаренко Марина – старший викладач кафедри германської і української філології Полтавського державного аграрного університету

Савенкова Олена – старший викладач кафедри германської і української філології Полтавського державного аграрного університету

Затверджено до друку вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 3 від 20.11.2024 р.).

**УДК 81 : Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика : зб.
008 : 316.74** матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава,
М 74 14 листопада 2024 р.). Полтава : ПДАУ, 2024. 387 с.

До збірника ввійшли тези доповідей докторів, кандидатів наук, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, подані до організаційного комітету VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика».

У збірнику висвітлено актуальні проблеми репрезентації національно-мовної картини світу; діалогу національних культур (лінгвокультурологічний, лінгвокогнітивний, етнолінгвістичний та літературознавчий аспекти); теорії та практики перекладу в контексті міжкультурної комунікації; представлено інноваційні технології викладання української та іноземних мов.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, докторантів, здобувачів вищої освіти ступенів вищої освіти бакалавр, магістр.

Тексти доповідей публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів, наведені факти та статистичні дані відповідають автори, а також наукові керівники (для студентів та аспірантів).

© ПДАУ, 2024

© Автори статей, 2024

ЗМІСТ

НАЦІОНАЛЬНО-МОВНІ КАРТИНИ СВІТУ: ВЕРБАЛЬНА Й НЕВЕРБАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

Бенько Валерія

Науковий керівник – Ольга Царук

МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ БУЛІНГУ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «THE GUARDIANS»

15

Bohdan Valerii, Shymanovych Iryna, Shkola Iryna

EMOTIONAL CONCEPTS AND MEANS OF THEIR EXPRESSION IN THE INAUGURAL SPEECHES OF THE US PRESIDENTS DONALD TRUMP AND JOSEPH BIDEN IN A COMPARATIVE ASPECT

18

Volovyk Larysa

BESONDERHEITEN DER WORTBILDUNG DER DEUTSCHEN SPRACHE

22

Волошко Жанна, Науменко Вероніка

Науковий керівник – Люлька Вікторія

THE NEGATIVE IMPACT OF ANGLICIZATION THROUGH THE LENS OF THE IRISH LANGUAGE'S DECLINE

25

Гасан Дарина

Науковий керівник – Ольга Царук

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «БРЕЙК-ДАНС» У ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

28

Дедушно Алла, Тамара Шаравара

ІНТЕНЦІЙНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

33

Dubrovina Sofiia

Supervisor – Lilia Kordiuk

SEMIOTIC AND VISUAL REPRESENTATION OF THE CONCEPT BARBIE IN THE EPONYMOUS FILM DIRECTED BY G. GERWIG

37

Журавська Олена, Стефаненко Олег

Науковий керівник – Оверчук Олена

ВПЛИВ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ НА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

39

Кравченко Вікторія

МЕТАФОРИЧНІ МОДЕЛІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ СКЛАДНИК АНТИУТОПІЇ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ Р. ШЕКЛІ «ЦИВІЛІЗАЦІЯ СТАТУСУ»)

43

Красота Олена ПОНЯТТЯ ДИСКУРСУ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	47
Луньова Тетяна РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ В АНГЛОМОВНИХ МЕМУАРАХ ВІКТОРІЇ БЕЛІМ «ЧЕРВОНІ СИРЕНИ»: ПОЕТОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	50
Манойло Ольга <i>Науковий керівник – Дедушно Алла</i> РОЛЬ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ОРАТОРСЬКОМУ МИСТЕЦТВІ	55
Markova Daria <i>Supervisor – Terekhova Svitlana</i> LANGUAGE PICTURES OF THE WORLD OF THE UKRAINIAN AND ENGLISH LANGUAGES. COMPARISON	58
Mokliak Oksana, Kobzar Iuliia BESONDERHEITEN DER BILDUNG VON KOSENAMEN IN DER DEUTSCHEN SPRACHE	61
Нечипоренко Віолета МЕДІАДИСКУРС ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКАРТІНИ СВІТУ	63
Daryna Nikolaichuk <i>Supervisor – Halenko Yuliia</i> THE ROLE OF LINGUISTICS IN THE ACTIVITY OF LAWYERS	66
Омельченко Анастасія МОВНА КАРТИНА СВІТУ І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В HR: ВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	69
Omelianets Anna <i>Supervisor – Pakulova Tetiana</i> ENGLISH AS A WAY TO PROMOTE IN THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE	72
Rabushko Nazarii, Svetlana Fedorenko <i>Supervisor – Halenko Yuliia</i> THE ROLE OF LINGUISTIC STABILITY IN WARTIME CONDITIONS	74
Рябуха Анастасія <i>Науковий керівник – Дедушно Алла</i> МОВНА МАЙСТЕРНІСТЬ ФІЛОЛОГА-ПЕРЕКЛАДАЧА	77

Хруленко Катерина <i>Науковий керівник – Богдан Валерій</i>	
ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙНИХ КОНЦЕПТІВ У ІНАВГУРАЦІЙНІЙ ПРОМОВІ ПРЕЗИДЕНТА США ДЖОЗЕФА БАЙДЕНА	80
Шевченко Дарина <i>Науковий керівник – Тагільцева Яніна</i>	
АНАЛІЗ ТЕАТРОНІМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПОСТАНОВОК БРОДВЕЮ З ПОГЛЯДУ ГЕНДЕРНОЇ ЛІНГВІСТИКИ	84
Шеховцова-Бурянова Вікторія	
РОЛЬ МОВИ У ЗБЕРЕЖЕННІ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ В ЄВРОПІ	86
ДІАЛОГ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУР: ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ, ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ, ЕТНОЛІНГВІСТИЧНИЙ І ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ АСПЕКТИ.	
Бобошко Марія <i>Науковий керівник – Дуброва Оксана</i>	
QUEER DIALECT AS PART OF MODERN MUSIC	90
Бойко Ярослав <i>Науковий керівник – Сизоненко Наталія</i>	
ПОРІВНЯННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ПОЛЬСЬКОЇ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ГОЛОВНОГО ГЕРОЯ ГЕРАЛЬТА У ВІДЕОІГРІ «THE WITCHER 3: WILD HUNT»	93
Боровський Тарас <i>Науковий керівник – Петров Олександр</i>	
ГУМОРИСТИЧНИЙ РІЗНОВИД ДИСКУРСУ	97
Ванот Варфоломій <i>Науковий керівник – Харцярек Анджей</i>	
НАЗВА РЕГІОНУ ŚLŌNSK В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	100
Голопич Інна	
РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНИХ Й ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	103
Давидченко Інна	
ДІАЛОГ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУР: ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	105
Манойло Ольга <i>Науковий керівник – Антонюк Марина</i>	
СЛЕНГ CG-ХУДОЖНИКІВ У СУЧАСНОМУ АРТ-КОМ'ЮНІТІ	109

Mykhailenko Halyna MUSEUMS AS COGNITIVE SPACES: INTEGRATION OF PSYCHOLINGUISTICS, MARKETING AND EDUCATIONAL PROGRAMS	112
Mykhailenko Halyna USE OF IMPLICATION AND PSYCHOLINGUISTICS IN POLITICAL CAMPAIGNS	115
Оверчук Олена КОЛІР ЯК ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН	117
Перцева Вікторія ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ СИТУАЦІЇ	120
Свинаренко Наталія УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ СУЧАСНОГО ДІАЛОГУ КУЛЬТУР	122
Чорноус Оксана ОСОБОВІ ІМЕНА ЯК МАРКЕРИ ГЕНДЕРУ	125
Шевченко Дарина <i>Науковий керівник – Дедушно Алла</i> ПЕРСПЕКТИВА ВПЛИВУ БУКТОКУ НА СЕРЕДОВИЩЕ КНИЖКОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	127
ПЕРЕКЛАД У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА	
Бершадська Оксана <i>Науковий керівник – Рахно Михайло</i> АВТОРСЬКІ НОВОУТВОРИ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКОМОВНІЙ НАУКОВІЙ ФАНТАСТИЦІ: ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ	129
Васильєва Вероніка <i>Науковий керівник – Любченко Тетяна</i> СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ПІСЕНЬ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	132
Гладишева Олександра <i>Науковий керівник – Тагільцева Яніна</i> ЛІНГВОЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ КІНОТЕКСТІВ	134
Гущіна Аліна <i>Науковий керівник – Тагільцева Яніна</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДІЛОВИХ ПЕРЕГОВОРІВЗ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	137

Дашенко Ганна	
ПЕРШІ ПЕРЕКЛАДИ ПОЕЗІЇ ЛІ БАЯ (李白, 701–762) УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ: РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ	140
Зайцев Ілля	
<i>Науковий керівник – Кечеджі Оксана</i>	
ТЕРМІНИ ГАЛУЗІ ЗД-ГРАФІКИ: ОСОБЛИВОСТІ ЇХ УЗУСУ ТА СЕМАНТИКИ	144
Звягольський Богдан	
<i>Науковий керівник – Воловик Лариса</i>	
СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ФАХОВИХ ТЕРМІНІВ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	147
Копач Ілля	
<i>Науковий керівник – Корінська Ольга</i>	
ФОНЕТИЧНА АДАПТАЦІЯ ІНШОМОВНИХ ІМЕН У ПЕРЕКЛАДІ ОПОВІДАНЬ РЕЯ БРЕДБЕРІ	150
Kopotun Mykyta	
<i>Scientific adviser – Matvienko Lesia</i>	
USING MACHINE TRANSLATION TO ADAPT SUBTITLES	154
Криворучко Дмитро	
<i>Науковий керівник – Іщенко Тетяна</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	157
Максим Кривчун	
<i>Науковий керівник – Матвієнко Леся</i>	
АДАПТАЦІЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ СТРАТЕГІЙ ДО ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	160
Кузьменко Ольга	
<i>Науковий керівник – Перова Світлана</i>	
ФУНДАМЕНТАЛЬНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ ТЕКСТІВ В КОНТЕКСТІ АВІАЦІЙНОГО ПРОФІЛЮ	163
Люлька Вікторія	
INTERNET COMMUNICATION AND TRANSLATION: THE ROLE OF NEW MEDIA IN SHAPING INTERCULTURAL CONNECTIONS	167
Мамиченко Сергій	
<i>Науковий керівник – Перова Світлана</i>	
ІСТОРИЧНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ ПЕРЕКЛАДІВ РОМАНУ ГАРПЕР ЛІ «ТО KILL A MOCKINGBIRD» М. ХАРЕНКОМ ТА Т. НЕКРЯЧ	171
Матвієнко Леся, Онипченко Артем	
АВТОМАТИЗОВАНІ ІНСТРУМЕНТИ ПЕРЕКЛАДУ У СФЕРІ ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТІВ	173

Меланченко Катерина <i>Науковий керівник – Бутова Віра</i> КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕСТІВ	177
Мельников Олександр <i>Науковий керівник – Антонюк Марина</i> ЯВИЩЕ МІЖМОВНОЇ АСИМЕТРІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	180
Назаренко Марина ДО ПИТАННЯ ПРО «ХИБНИХ ДРУЗІВ ПЕРЕКЛАДАЧА» В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ	184
Недогибченко Софія <i>Науковий керівник – Белік Марина</i> ВИКОРИСТАННЯ КИТАЙСЬКИХ ЧАСТОК ЯК ВИКЛИК ДЛЯ ПЕРЕКЛАДАЧА: ФУНКЦІЇ ТА МЕТОДИ ПЕРЕКЛАДУ	187
Ніколаєнко Мілана <i>Науковий керівник – Любченко Тетяна</i> МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ТА ЙОГО ВИКЛИКИ	190
Опришко Дмитро <i>Науковий керівник – Іщенко Тетяна</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	192
Остапенко Злата <i>Науковий керівник – Белік Марина</i> ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ГРАМАТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ ПРОСТИХ РЕЧЕНЬ З КИТАЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ	195
Пачевська Аліса, Симонова Ірина ЗНАЧЕННЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ СТОМАТОЛОГА	199
Радченко Руслан <i>Науковий керівник – Воловик Лариса</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	201
Радченко Руслан <i>Науковий керівник – Сизоненко Наталія</i> МЕТОДИ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДАЧА	204
Саєнко Лілія МЕТОДИКА КОНЦЕПТУАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	206

Serazhym Veronika <i>Research supervisor – Terekhova Svitlana</i>	
BRIDGING CULTURES THROUGH TRANSLATION: THEORIES AND PRACTICES IN INTERCULTURAL COMMUNICATION	209
Сергієнко Юлія <i>Науковий керівник – Антонюк Марина</i>	
ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ	212
Yakuba Vladyslav <i>Research supervisor – Antoniuk Maryna</i>	
TRANSLATION TRANSFORMATIONS IN DEALING WITH MILITARY TERMS	217
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Агапоненко Марія, Степанчук Наталя	
УСПІШНИЙ ДОСВІД МОТИВАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	220
Антонюк Марина	
ВИКОРИСТАННЯ ЗНАНЬ З ТЕОРЕТИЧНОГО КУРСУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРИКЛАДНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	222
Берегова Крістіна <i>Науковий керівник – Матвієнко Леся</i>	
ВПЛИВ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ НА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	226
Волошин Богдан	
ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ КУРСАНТАМИ ВНЗ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ	230
Гнатенко Каріна, Бортун Каріна	
ЕВОЛЮЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЮРИСТІВ: НОВІ ФОРМИ МОВЛЕННЯ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ СПІЛКУВАННЯ	232
Голівер Надія, Курбатова Тетяна, Бондар Ірина	
ВИКЛИКИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ESP В НЕМОВНИХ ЗВО УКРАЇНИ	236
Гонтаренко Катерина <i>Науковий керівник – Воскобойник Валентина</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ЧАТУ GPT ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ І ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	240
Горох Ігор <i>Науковий керівник – Бутова Віра</i>	
ПОТЕНЦІАЛ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	243

Григоренко Юлія <i>Науковий керівник – Петрушова Наталія</i>	
РОЗВИТОК МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ВИКОРИСТАННЯ ІГОР НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	246
Диряга Софія <i>Науковий керівник – Рахно Михайло</i>	
ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ УЧНІВ ЗЗСО НА УРОКАХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	250
Doroshenko Oleksandra	
CREATIVE WRITING GETS INSPIRED TO WRITE	252
Ishchenko Tetiana	
USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS	255
Кириченко Алла <i>Науковий керівник – Петрушова Наталія</i>	
ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ СЕРЕДНІХ КЛАСІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ	257
Кожевніков Максим <i>Науковий керівник – Перова Світлана</i>	
МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПІРНИЧИХ ІНЖЕНЕРІВ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ	260
Кондратьєва Олена	
FORMATION OF STUDENTS' LEXICAL COMPETENCE IN ESP CLASSES	263
Конопля Арсен <i>Науковий керівник – Любива Віталіна</i>	
STORYTELLING ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	266
Кошаріна Аліна <i>Науковий керівник – Матвієнко Леся</i>	
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	269
Лещенко Тетяна, Шевченко Олена	
ВИКОРИСТАННЯ ДОДАТКУ «QUIZLET» НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ	275
Марусич Оксана, Жорник Ірина	
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	279

Матвієнко В'ячеслав <i>Науковий керівник – Срібна Юлія</i>	
ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	281
Матвієнко Леся	
МЕТОДИ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ В КОНТЕКСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	284
Matviienko Lesia, Pyshchymukha Yelyzaveta	
THE ROLE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN ONLINE EDUCATION FOR TRANSLATORS	289
Меланченко Катерина <i>Науковий керівник – Бутова Віра</i>	292
КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕСТІВ	
Мороз Андрій	
НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ ВПРАВ ТА ЗАВДАНЬ	295
Nikitina Iryna	298
COMMUNITY LANGUAGE LEARNING (CLL)	
Окунькова Лілія	
МЕТОДИКА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ (BLENDED LEARNING) У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	301
Петриченко Катерина <i>Науковий керівник – Іщенко Тетяна</i>	305
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Піскурска Ганна	
ГЕЙМІФІКОВАНЕ НАВЧАННЯ VS НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ГРИ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	308
Poliova Anastasia	311
RECENT TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING	
Помазан Тетяна <i>Науковий керівник – Глазкова Ірина</i>	313
ВИКОРИСТАННЯ QR-КОДІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ВІЙНИ	
Репецька Елеонора <i>Науковий керівник – Рахно Михайло</i>	316
МЕТОДИКИ РОЗШИРЕННЯ ІНШОМОВНОГО СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ УЧНІВ ЗЗСО	

Рудіна Вікторія <i>Науковий керівник – Кочубей Наталія</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ	319
Савенкова Олена	
РОЗВИТОК НАВИЧКИ ПИСЬМА НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	321
Савчук Валерія	
ЦИФРОВІЗАЦІЯ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ	323
Саєнко Лілія <i>Науковий керівник – Петрушова Наталія</i>	
НЕСТАНДАРТНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ УРОКІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЗЗСО	325
Салюк Богдана	
МОБІЛЬНІ ЗАСТОСУНКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВОГО СТОРИТЕЛІНГУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	328
Сахно Віра <i>Науковий керівник – Воскобойник Валентина</i>	
ПРОЦЕС І УМОВИ УСПІШНОГО ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	332
Свиридюк Ольга	
ВИКОРИСТАННЯ ЗАДАЧОБАЗОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ	335
Сергієнко Ольга	
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПІД ЧАС ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ	339
Сереженко Євгеній <i>Науковий керівник – Перова Світлана</i>	
МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН ТА КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	343
Sovhar Oksana	
FORMING COMMUNICATIVE COMPETENCE OF HIGHER EDUCATION STUDENTS USING LMS MOODLE	345
Tahiltseva Yanina	
COMMUNICATIVE COMPETENCE FORMATION WHEN TEACHING ENGLISH (IN THE CONTEXT OF LISTENING ACTIVITIES)	349

Тарасова Наталія, Люлька Вікторія ADAPTATION OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING METHODS TO THE NEEDS OF MODERN STUDENTS	352
Татарін Володимир МЕТОДИ КЕРУВАННЯ ФРУСТРАЦІЙНИМИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	355
Тимошенко Діана <i>Науковий керівник – Воскобойник Валентина</i> ОСНОВНІ ВИДИ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ	359
Tomas Danil <i>Supervisor – Halenko Yuliia</i> PROFESSIONAL SPEECH COMPETENCE AS A MANDATORY COMPONENT OF POLICE ACTIVITIES	362
Троніна Аліна <i>Науковий керівник – Петрушова Наталія</i> ПРИНЦИП ВІЗУАЛІЗАЦІЇ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК СПОСІБ РОЗВИТКУ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	365
Ustymenko Vladislava <i>Supervisor – Halenko Yuliia</i> KNOWLEDGE OF FOREIGN LANGUAGES AS PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF POLICE OFFICERS	368
Фурман Олександра <i>Науковий керівник – Петрушова Наталія</i> НЕСТАНДАРТНІ УРОКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ЗЗСО	371
Черненко Тетяна <i>Науковий керівник – Петрушова Наталія</i> ОРГАНІЗАЦІЯ КООПЕРАТИВНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	374
Щеглов Віталій, Матвієнко Леся ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	376
Yurzhenko Alona, Kononova Olena, Diahyleva Olena SIMULATION OF REAL LIFE COMMUNICATION SCENARIOS FOR MARITIME ENGLISH LESSONS USING CHAT GPT	379
Ялова Ангеліна РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	381

НАЦІОНАЛЬНО-МОВНІ КАРТИНИ СВІТУ: ВЕРБАЛЬНА Й НЕВЕРБАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ БУЛІНГУ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «THE GUARDIANS»

Бенько Валерія,
учениця 10 класу Наукового ліцею № 3
Полтавської міської ради
м. Полтава, Україна
bv.leri@ukr.net
Науковий керівник – Ольга Царук,
учитель англійської та німецької мов
Наукового ліцею № 3
Полтавської міської ради
м. Полтава, Україна
ovotsaruk14@gmail.com

Булінг є однією з актуальних соціальних проблем, яка залишається важливим предметом обговорення в медіа, зокрема в британській пресі. Засоби масової інформації відіграють значну роль у формуванні суспільного ставлення до булінгу, висвітлюючи цю проблему через певні мовні засоби та риторичні прийоми. Вибір лексики, використання стилістичних засобів створюють образи жертви і агресора, сприяють емоційному залученню читачів, формують їхні уявлення про масштаби та наслідки цієї проблеми. Лексико-семантичні особливості та стилістичні прийоми у висвітленні булінгу відображають підхід журналістів до інтерпретації цієї теми, що робить її об'єктом лінгвістичного аналізу.

Аналіз лексичних засобів на шпальтах газети The Guardians дозволяє виділити групу емоційно забарвленої лексики: «self-stigma», «pressure», «endured». Автори використовують такі лексеми, як «poisonous», «strange man», «horrible pictures», «death threats», «pornography», щоб посилити відчуття небезпеки та шоку. Вживання прикметників з негативною конотацією («vile», «disgusting», «awful», «abuse», «harms») додає емоційного забарвлення і викликає

у читача почуття огиди та обурення, що підсилює негативне ставлення до дій агресорів, підсилює осуд суспільства до наслідків безконтрольного використання соціальних мереж.

Вживання гіперболи «no escape from any of it» підкреслює неможливість втечі від булінгу у цифровому середовищі, навіть за межами школи.

Означення «poisonous» використовується для характеристики платформи WhatsApp. Таким чином журналісти описують токсичність середовища, в якому спілкуються діти. Статті рясніють метафорами: «shed pounds», «drive for thinness», «compromised psychosocial wellbeing». Зокрема метафора «shed pounds» має досить повсякденний характер, але в контексті статті підсилює сприйняття проблеми як щось фізичне і важке. Метафора «the pressure to conform to standards of attractiveness» відображає психологічний тиск на підлітків.

За допомогою означень та прислівників акцентується увага на серйозності проблеми булінгу: «This is a terrible reminder of the harms that can be caused both mentally and physically by young people accessing unmediated content.» Переносне значення у виразі «scourge of social media» підкреслює шкоду, яку спричинили соцмережі.

Протиставлення між звичайним, на перший погляд, словом «teasing» і науковим терміном «internalised weight stigma» допомагає підкреслити різницю між діями батьків чи однолітків і їх впливом на майбутнє психологічне здоров'я дітей. Це показує, що здавалося б навіть невинні на перший погляд коментарі мають серйозні наслідки.

Повторення ключових понять («weight stigma», «pressure», «teasing») показує, що знущання через надмірну вагу та тиск з боку сім'ї є причинами довготривалих психологічних наслідків. Такі повтори допомагають читачеві зрозуміти вплив знущань на самооцінку та почуття власної гідності: «causes people to think they are less attractive, less competent, or less valuable as a person because of their weight...».

Щоб пом'якшити сутність ситуації, автори статей інколи вживають евфемізми: «Queensland Police have received a report in relation to a cyber

threat/harassment incident.»

Використання медичних термінів додає тексту серйозності та підкреслює науковий характер дослідження: «internalised weight stigma», «eating disorders», «drive for thinness», «psychological health».

Лінгвістичний аналіз мовної репрезентації булінгу на сторінках журналу «The Guardians» свідчить про важливу роль медіа у формуванні суспільного сприйняття цієї соціальної проблеми. Використання емоційно забарвленої лексики, метафор, гіпербол, а також риторичних прийомів дозволяє не лише підкреслити серйозність ситуації, але й залучити читачів до активного обговорення теми. Медіа, використовуючи потужні мовні засоби, здатні не лише інформувати, але й формувати активну позицію суспільства у боротьбі з булінгом, підкреслюючи важливість емпатії та підтримки для постраждалих.

Джерела та література

1. Холмогорцева І. С., Мацкевич В. В. Класифікація лексико-синтаксичних засобів вербалізації булінгу в англomовному шкільному дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2024. № 65. С. 31–37. URL: <http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v65/33.pdf> (дата звернення: 10.10.2024).

2. The Guardian. Teasing children about weight increases risk of self-stigma in adults – study. URL: <https://www.theguardian.com/society/2024/apr/16/teasing-children-weight-increases-risk-self-stigma-adults-study>.

3. The Guardian. Foxwell State Secondary College ranking: schoolgirls' posts on Instagram lead to police investigation. URL: <https://www.theguardian.com/australia-news/article/2024/may/31/foxwell-state-secondary-college-ranking-schoolgirls-post-instagram-police-investigation-ntwnfb>

4. The Guardian. «There's a lot of bullying»: the shocking life of a teenage elite swimmer. URL: <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/article/2024/jun/02/theres-a-lot-of-bullying-the-shocking-life-of-a-teenage-elite-swimmer>.

5. The Guardian. Poisonous: how WhatsApp is exposing UK school children to bullying and harmful content. URL: <https://www.theguardian.com/technology/2022/oct/01/poisonous-how-whatsapp-is-exposing-uk-school-children-to-bullying-and-harmful-content>.

**EMOTIONAL CONCEPTS AND MEANS OF THEIR EXPRESSION IN THE
INAUGURAL SPEECHES OF THE US PRESIDENTS DONALD TRUMP
AND JOSEPH BIDEN IN A COMPARATIVE ASPECT**

Bohdan Valerii,
PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign Languages and Teaching
Methods
at Berdyansk State Pedagogical University
Berdiansk, Ukraine
valeriy.bogdan@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-0985-5211>

Shymanovych Iryna,
PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign Languages and Teaching
Methods
at Berdyansk State Pedagogical University
Berdiansk, Ukraine
shimanovichiren@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-9788-3169>

Shkola Iryna,
PhD in Philology, Associate Professor,
Head of the Department of Foreign Languages and Teaching Methods
at Berdyansk State Pedagogical University
Berdiansk, Ukraine
ireneshkola@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1455-6371>

Emotions are an integral part of human existence, and language is the foremost powerful tool for shaping human world view, transmitting information and reflecting their emotional world – various feelings, reactions and states. The manifestation and reflection of a human's emotional state by linguistic means and the influence of emotions on the formation of an (emotional) linguistic picture or world are reflected through emotional concepts [2].

Concepts are the subject of research by scientists from various fields of science. However, despite the existence of extensive interdisciplinary literature and close attention to the expression of emotions through a language, to date, there is no generally accepted classification of emotions and no consistent interpretation of the notion of a

«concept». Accordingly, the notion of an «emotional concept» (EC) is no exception in this regard – different linguistic approaches to its understanding and analysis are proposed [3], which indicates the complexity of the studied object and reflects different views on its description. In this paper, we will proceed from the position that emotion is expressed in words. However, its specific embodiment in speech is not the emotion itself but its idea (concept), which is a complex lexical and semantic unit, the structure of which is formed by both the rational component (consciousness) and the emotional part.

The EC is a component of political discourse, the interest in which is driven by the critical role of politics in the world, as it is an integral part of our culture, permeating both private and public life. An inaugural speech is a separate genre of political discourse and a component of political communication. This speech is a policy document of a political leader of the leading state that has a global impact on the economic, political and security situation, which explains the close attention to the inaugural speech of the US president around the world [1; 4; 5; 6].

Unlike the stimulating (persuasive, manipulative) component, the emotional component of inaugural speeches (especially in the comparative aspect) needs to be studied more, which makes our research *relevant*. Our study *aims* to analyse the ECs represented in the inaugural speeches of US Presidents Donald Trump and Joseph Biden and the linguistic and stylistic means of their realisation in the comparative aspect.

The comparative analysis of Donald Trump's and Joseph Biden's inaugural speeches has shown that presidential inaugural speeches are part of the political discourse of the first person in the state and are certainly a fascinating object of research for scholars of different fields who define the notion of a concept and EC differently. An essential feature of an inaugural speech is the hidden (and often wholly unveiled) but purposeful influence of a politician on the audience, conveying to them the programme of action in the domestic and international arena during their term. Thus,

stylistic devices are an integral part of an inaugural speech, a powerful tool for shaping and manipulating the recipients' opinions and directing them in the direction desired by the speaker. Speakers use various verbal and non-verbal means of influence at all language levels to realise their illocutionary goal and achieve the perlocutionary effect.

Isomorphic and allomorphic features have been identified in the political speeches of the presidents. The basis of their commonality is the reliance on the same fundamental ECs (SECURITY, GRATITUDE, PRIDE, UNITY, HISTORICAL IMPORTANCE, HOPE, NATIONAL IDENTITY, PATRIOTISM, RELIGION and RESOLUTION), which have a positive connotation and the use of the same stylistic techniques and linguistic and stylistic turns of phrase: «simple» language, the predominance of simple complete sentences, a large number of different types of repetition, ellipsis, lexical and syntactic parallelism, inserted words and phrases, adjoining constructions, parcelled sentences, metaphors, and other stylistically marked vocabulary. All of this makes a speech stylistically diverse, rich, and more memorable.

However, despite the apparent commonalities between the two inaugural speeches, significant differences between them are also striking. One can even notice a difference in the use of EC by these politicians. For example, the EC DEMOCRACY, which is completely absent in D. Trump's speech, is a leitmotif throughout J. Biden's inaugural speech. Similarly, the latter does not contrast the EC PROSPERITY (which D. Trump associates with representatives of the previous government) with the EC POVERTY (EC with a negative connotation, which D. Trump uses to characterise the situation of ordinary citizens). For J. Biden, it is not acceptable to explicitly shift responsibility for the state of affairs in the country to representatives of the previous administration. Both politicians have different ways of expressing the EC GRATITUDE: dry and formal in D. Trump's speech and more sincere and personalized in J. Biden's.

In addition, J. Biden's nomenclature of EC verbalization includes a stylistic oratory method such as rhetorical questions, which D. Trump does not use at all. The

latter uses only affirmative sentences in his inaugural speech, apparently to create the impression of his confidence in the correctness of his theses.

Thus, the richness and thoughtful use of expressive and figurative language in inaugural speeches helps listeners better perceive, understand, and remember the ideas that the presidents want to convey.

Джерела та література

1. Гуменюк Н. Інавгураційний дискурс Д. Трампа синтаксично-стилістичний аспект (на матеріалі виступу від 20.01.17 р.). Старобільськ, 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/333032148_INAVGURACIJNIJIJ_DISKURS_D_TRAMPA_SINTAKSICNO-STILISTICNIJ_ASPEKT_NA_MATERIALI_VISTUPU_VID_200117_R (дата звернення: 21.08.2024).
2. Кольцова О. С. Функціювання поняття «емоційний концепт» у сучасній лінгвістичній парадигмі. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 19. Т. 1. С. 150–155.
3. Крисанова Т. А. Емоційний концепт: лінгвістичні підходи до вивчення. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2013. Вип. 33. С. 74–75.
4. Москалюк О. В. Стилістичні особливості англomовних політичних промов (на матеріалі інавгураційних виступів сучасних американських президентів). *Modern Philology*. 2024. № 1. С. 39–45. DOI: <https://doi.org/10.32782/modernph-2024.1.6>
5. Петлюрченко Н. В. Харизматика: мовна особистість, її дискурс : монографія. Одеса, 2009. 464 с.
6. Latif E. A. Analysing Political Speeches: Rhetoric, Discourse and Metaphor, Metaphor and Symbol. 2016. P. 250–252.

BESONDERHEITEN DER WORTBILDUNG DER DEUTSCHEN SPRACHE

Volovyk Larysa,
Kandidat der philologischen Wissenschaften,
Dozentin des Lehrstuhls der germanistischen und ukrainischen Philologie
Poltavaer staatliche Agraruniversität
Poltava, Ukraine
larysa.volovyk@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-0423-0917>

Einer der am intensivsten untersuchten Zweige der modernen Linguistik ist die Wortbildung, deren Besonderheit vor allem darin liegt, dass sie von allen sprachlichen Teilsystemen darauf ausgerichtet ist, die menschliche Nominativtätigkeit widerzuspiegeln - die Bildung und das Funktionieren besonderer Nominativeinheiten - abgeleiteter Wörter – zu gewährleisten, deren Eigenschaften einzigartig und unnachahmlich sind,

Die Wortbildung ist ein Teilgebiet der Linguistik, das sich mit dem Subsystem der Wortbildung in einer Sprache befasst, mit dem Mechanismus der Wortbildung, der auf dem System der Morpheme und den Möglichkeiten ihrer Kombination beruht. Die Einheiten des Teilsystems der Wortbildung sind Morpheme als Invarianten, die in der Sprache durch Morpheme dargestellt werden. Morpheme haben bestimmte syntagmatische Muster und realisieren paradigmatische Eigenschaften auf der Grundlage ihrer Synonymie, Homonymie und Antonymie. Die Paradigmatik der Wortbildungsebene wird durch die Ableitungs- und Motivationsbeziehungen repräsentiert, die auch paradigmatische Beziehungen im Sprachsystem realisieren. Das Subsystem der Wortbildung steht in enger Verbindung mit anderen Subsystemen der Sprache: phonologisch, aufgrund der Veränderungen der Morpheme an den Morphemnähten; morphologisch, aufgrund der Gewährleistung der Wortveränderung und -bildung, durch bestimmte Standardaffixe; syntaktisch, als Grundlage einer bedeutenden Anzahl von Wortbildungsprozessen; lexikalisch, aufgrund der obligatorischen Berücksichtigung der semantischen Ableitung von Derivaten. Die

Geschichte der Wortbildung ist durch einen Wechsel der Forschungsvektoren gekennzeichnet: von der morphologischen zur syntaktischen und semantischen. Der erste richtete die Wortbildungsanalyse auf die Ermittlung des kombinatorischen Morphem-Musters der Bildung einer Ableitungsbasis aus einem Stamm. Die andere basierte auf dem Konzept der syntaktischen Natur der Ableitung, untersuchte die semantischen Motivationsbeziehungen zwischen Ableitungen und abgeleiteten Wörtern, lenkte die Aufmerksamkeit auf Fälle von Divergenzen zwischen formaler und semantischer Ableitung, auf die Bedeutung der semantischen Ableitungsverbindung, die von Derivationswissenschaftlern oft ignoriert wird, in Wortbildungsnestern, auf die Abhängigkeit der Wortbildungspotenziale von ihren Bedeutungen.

Die terminologische Wortbildung ist ein bewusster Prozess, kein spontaner; sie ist geregelt und kontrolliert. Dementsprechend ermöglicht die kontrollierte Begriffsbildung die Verwendung spezialisierter Wortbildungselemente in sektoralen Terminologiesystemen und damit die Verknüpfung eines bestimmten Klassifikationssystems von Begriffen mit einem bestimmten System von sprachlichen Mitteln zum Ausdruck dieser Begriffe. Darüber hinaus trägt sie zur Verbesserung der wissenschaftlichen Systeme und ihrer Kommunikationsfähigkeit bei. Bei der Untersuchung der Wortbildung stützen sich die Sprachwissenschaftler auf zwei Aspekte, die sich nicht gegenseitig ausschließen, sondern vielmehr eng miteinander verbunden sind: Synchronizität und Diachronizität. Einigen Wissenschaftlern zufolge ist die Gegenüberstellung von synchroner und diachroner Analyse nicht natürlich, da die Grenzen zwischen Synchronizität und Diachronizität eher unscharf und fließend sind. Die Untersuchung der Sprache in der Synchronie sollte nicht mit der Vernachlässigung ihrer historischen Aspekte einhergehen [1, S. 65], da dies zu falschen Schlussfolgerungen über ein bestimmtes sprachliches Phänomen führen kann. Daher sollte die synchrone Beschreibung einer Sprache auch diachrone Aspekte berücksichtigen. Der Vorteil der Wortbildungsanalyse, die sich «historischer Parallelen und Exkurse» bedient, besteht darin, dass sie dazu beiträgt, «die kausale

Beziehung zwischen verschiedenen Phänomenen aufzudecken» und es ermöglicht, «einige Regelmäßigkeiten in der Funktionsweise des Wortbildungssystems aufzudecken» [2, S. 38]. Besonders deutlich wird dies bei der Wortbildungsanalyse von Wirtschaftsbegriffen, bei denen interne oder externe Veränderungen zu einer Vereinfachung der Basis geführt haben, oder bei der Bildung von Begriffen nach unproduktiven Modellen und mit Hilfe unproduktiver Wortbildungsmittel. In diesem Fall ist nur die richtige Kombination von synchronen und diachronen Aspekten der Wortbildungsanalyse eine der adäquaten Möglichkeiten, die in der modernen deutschen Sprache tatsächlich existierenden Phänomene und Beziehungen dieser Art zu untersuchen. In der vorgeschlagenen Studie wird die Analyse der deutschen Wirtschaftsterminologie im Rahmen der Synchronizität unter Verwendung bestimmter Elemente der diachronen Analyse durchgeführt, wobei insbesondere der etymologische Faktor berücksichtigt wird.

Die Wortbildung (Derivation) ist ein synchroner Prozess, der in der Sphäre der Sprachaktivität funktioniert. Er besteht in der Konstruktion und Gestaltung neuer ganzheitlicher Einheiten nach bestimmten Modellen, die durch motivationale Beziehungen miteinander verbunden sind und einer bestimmten Sprache eigen sind.

Wortbildung ist eine Reihe von Regeln, Modellen, die den Prozess der Wortbildung steuern. Es sei darauf hingewiesen, dass sich der Begriff «Wortbildung» in der Linguistik sowohl auf ein Teilsystem der Sprache als auch auf die Wissenschaft bezieht, die die Gesetze der Entwicklung und Funktionsweise dieses Teilsystems untersucht.

Quellen- und Literaturverzeichnis

1. Fleischer W. Grundzüge der Wortbildung des Verbs in der deutschen Sprache der Gegenwart : Lehrbuch. Leipzig, 2021. 305 S.
2. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache : Lehrbuch. [2. durchges. Aufl.]. Tübingen, 2020. 307 S.

THE NEGATIVE IMPACT OF ANGLICIZATION THROUGH THE LENS OF THE IRISH LANGUAGE'S DECLINE

Волошко Жанна,
здобувач 1 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та література (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
zhanna.voloshko@st.pdau.edu.ua

Науменко Вероніка
здобувач 1 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та література (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
veronika.naumenko@st.pdau.edu.ua

Науковий керівник – Люлька Вікторія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
viktoriya.lyulka@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4581-6583>

Nowadays, the languages that have gained the «dead» language status constitute almost a third of our planet. **Multiple factors** impact that case, and in particular, the popularization of one language over the other. **This** issue exists among many colonized and decolonized nations **and** is catalyzed by modern globalization, which, in its nature, is spreading English as a language in a way that is solely international and dominant among others, which results in the lion's share of native languages **becoming** extinct. Today, English ranks as the third most spoken language globally and is the leading second language. Proficiency in English is essential for studying at top universities, opens doors to job opportunities around the world, and provides a means of making a living in the wealthiest countries. It has become commonplace for non-native speakers to use English to communicate with others when they do not share a common language. Up until the 19th century, Britain was the dominant global power, and its colonial strategy included setting up schools that taught English and Western cultural norms to

«modernize» local populations. As a result, many former British colonies now have English as their official language (e.g., Ghana and South Africa) [1].

The nation that suffered the most from the influence of English, are the people, colonized by The British Empire, particularly – the Irish. The process of the colonization of Ireland began back in the 12th century, and until then has started causing an enormous negative impact on the Irish culture.

The significant decline of native Irish institutions began when Britain established English and Scottish Protestant settlements in Ulster during the seventeenth century. Starting in 1603, the Plantation of Ulster enabled these settlers to seize the lands of Gaelic Catholics. Unlike earlier invaders, the authors note, these British Protestants viewed the Catholic Irish as racially inferior and rarely intermarried with the native population. In 1649, Oliver Cromwell’s forces arrived in Ireland, leading to a ruthless, genocidal campaign [2].

In the mid-16th century, Ireland was predominantly controlled by Gaelic chieftains, whose loyalty to Rome and use of the Irish language presented a barrier to Anglicized assimilation. For the Tudor government, achieving linguistic uniformity was essential to their policy of centralization in Ireland, as it was in Scotland and Wales. While the Irish language was directly suppressed by decree, the most severe blows came indirectly through broader strategies aimed at subjugating Ireland. Brutal scorched-earth military tactics caused famine conditions in the south. Following the final military defeat of the Irish chieftains, land confiscations occurred, and English-speaking settlers were established on the seized lands. By the late 1600s, Ireland had effectively become the private domain of a nearly exclusively Protestant, English-speaking, land-owning class, later known as the Ascendancy [2]. Ireland remained under occupation until the 20th century, when it finally gained independence. This colonial history is a key factor behind Irish being labeled as an endangered language. Anglicization efforts included suppression, marginalization, and targeted educational policies. Irish was marginalized by branding it as a secondary, unnecessary language, while British policy aimed at eradicating Irish in favor of English. This historical Anglicization has meant that, even in independent Ireland today, Irish holds less practical relevance: while a majority of Irish people support its promotion, few actively engage in learning or speaking it, and nearly 80% believe it is less practical than a

European language [3]. In society, Irish speakers are treated and viewed as less educated, lower class, and inferior. English is perceived as more of a prestige lingo: a language of bourgeois, greater science, literature, and politics.

The extinction of the Irish is a serious matter. A language represents a whole nation, as well as it is one of the representations of national identity along with the territory and historical honor. That is exactly why The British Empire has sought to demolish the Irish – the independence and self-identification of people do not exist without the language. Adding to that, the mother tongue bears the cultural code and indicates the customs and traditions of a particular country. Art is strongly and thoroughly linked to the spoken language, especially folklore: sayings, parables, folk songs, fairytales, ballades, and legends, which exist only thanks to the language, and in the case of it disappearing – they are to be destroyed. And so, the world inevitably is losing thousands of cultural heritages, which in its turn just cannot be a good thing for people, whose language is on the brink of extinction. Douglas Hydes, the ex-president of Ireland who was seriously concerned with the matter, stated that he wished «to show you that in Anglicizing ourselves wholesale, we have thrown away with a light heart the best claim which we have upon the world's recognition of us as a separate nationality» [4].

Thus, we come to the greatest loss in our Anglicization: the loss of our language. I have often heard people express gratitude that if the English gave us nothing else, they at least gave us their language. In saying this, they attempt to gloss over the issue and suggest that the Irish language isn't worth knowing and has no literary value. Yet, the Irish language «is» worth knowing – why else would the foremost philologists from Germany, France, and Italy be studying it with such enthusiasm? And it certainly has a literary tradition; otherwise, why would a German scholar calculate that the books written in Irish from the eleventh to seventeenth centuries, which still survive, would fill a thousand octavo volumes?

The disappearance of a language affects not only cultural heritage but also science, especially philology, as global linguistic diversity diminishes. Each language features unique grammatical and phonetic structures that are essential to linguistic research. Consequently, with the loss of a language, a part of history also fades. Every word has its own lexical meaning, often containing within its etymology the historical

essence of a nation – some words originated from specific historical events, thus studying a language’s vocabulary allows for a deeper understanding of the past.

To address this, native speakers should actively develop and promote their language, placing it at the forefront. The global spread of Anglicization should be a concern, and society should work to protect endangered languages, foster multilingualism, and advocate for linguistic equality.

References

1. Corradi A. The Linguistic Colonialism of English. URL: <https://brownpoliticalreview.org/2017/04/linguistic-colonialism-english/>
2. Gershon L. Britain’s Blueprint for Colonialism: *Made in Ireland*. URL: <https://daily.jstor.org/britains-blueprint-for-colonialism-made-in-ireland/>
3. Hindley R. The Death of Irish Language. *A Qualified Obituary*. London : Routledge, 1990.
4. Hyde D. The Necessity for De-Anglicising Ireland; *delivered before the Irish National Literary Society in Dublin, 25th November, 1892*. URL: <https://www.gaeilge.org/deanglicising.html>

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «БРЕЙК-ДАНС» У ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Гасан Дарина,
учениця 10 класу Наукового ліцею № 3
Полтавської міської ради,
м. Полтава, Україна
darinagasan08@gmail.com
Науковий керівник – Ольга Царук,
учитель англійської та німецької мов
Наукового ліцею № 3 Полтавської міської ради,
м. Полтава, Україна
ovotsaruk14@gmail.com

Інформаційність, високотехнологічність, глобалізація, мультикультурність, трансформаційність сучасного світу вимагають дослідження особливостей мислення, культури, мови як свого етносу так і носіїв інших мов і культур. Вивчення концептуальної картини світу є важливим

напрямом у лінгвістиці, оскільки концепти тісно пов'язані з культурою народу й найкраще відбивають специфіку його колективної свідомості. Завдяки включенню брейкдансу у Олімпійські ігри 2024, цей концепт набув нового змісту.

Аналіз лексичних засобів у статтях The Guardians дає змогу виділити емоційно забарвлену лексику, яка передає атмосферу радості та захоплення: «exuberant», «entertaining», «spectacular», «thrilling», «dexterous». Використання словосполучень на кшталт «magical moment» та «create an atmosphere» підкреслює важливість емоційного контексту під час змагань. Ця лексика передає прагнення діджеїв створити незабутні враження як для учасників, так і для глядачів. Епітети «dynamic skills», «joyful» підкреслюють, наскільки видовищним та експресивним є брейк-данс.

Яскравий образ дебюту брейк-дансу на Олімпійських іграх створюють метафори та порівняння. Метафора «Breaking is more of a party than a sport» підкреслює райдужність брейк-дансу, роблячи його схожим на фестиваль, а не на традиційне змагання. У цьому випадку вид спорту порівнюється з урочистим святкуванням, яке об'єднує людей і створює атмосферу співпереживання. Метафоричне речення «the essence of breaking, the cream of the crop,» підкреслює унікальність змагань. Порівняння «like a painter with a canvas» передає артистичний бік брейк-дансу, показуючи, як танцюристи використовують свої тіла для самовираження, подібно до художника, який передає емоції на полотні. Метафора «make my mark in a different way» відображає бажання австралійської брейкдансерки Raugun залишити слід, використовуючи власний стиль, який є відмінним від решти учасників. Це також вказує на її прагнення до новаторства, навіть якщо їй не вистачає фізичної сили для виконання традиційних елементів. Фрази «keep being herself», «do something new and different», «my strength, my creativity» підкреслюють самоствердження Raugun, яке не залежить від оцінок чи суддівських балів. Це виражає її рішучість не зраджувати собі, навіть попри

критику.

Серед лексичних засобів можна виділити також алюзію, оскільки автори статей згадують такі імена як Bela Bartok, Gabriel Faure, Maurice Ravel. Це підкреслює серйозність змагань та допомагає поставити дебют брейк-дансу у ширший історичний контекст.

Розрив між традиційним уявленням про Олімпійські види спорту та брейк-дансом виражений у фразях, таких як: «What is an Olympic sport?» та «It's so broad here... what are the similarities between dressage and artistic swimming?» Риторичне питання передає сумнів, чи варто обмежуватися усталеними уявленнями про спорт, коли йдеться про такий інноваційний вид змагань, як брейк-данс. Ще одне риторичне запитання брейкдансерки Талаш з Афганістану «What's more important, my dream, my life, or women in Afghanistan?» надають статті особистісного виміру, показуючи її внутрішню боротьбу і цінності. Це дозволяє читачам глибше зрозуміти її мотивацію. Зокрема лексема «burqa» виступає символом пригнічення жінок в Афганістані, створює яскравий контраст між особистим і політичним, акцентуючи на глибокому соціальному значенні її дій. Ці образи активізують уявлення про боротьбу за права жінок, зокрема у брейк-дансі: «Olympic refugee team breaker, Manizha Talash... made an early political statement».

Вживання антитези «traditional Olympic disciplines» та «new Olympic sports» створює контраст між усталеними уявленнями про Олімпійські види спорту та інноваційним підходом до брейк-дансу. Це підкреслює розвиток спорту та його адаптацію до нових умов.

Фрази «represents a culture», «serves a community» підкреслюють, що брейк-данс – це не просто спорт, а спосіб самовираження для певної групи людей, особливо для представників молодіжної вуличної культури.

Звичайно статті рясніють професійною лексикою, що пов'язана з брейкденсом: «b-boy / b-girl» (хлопець/дівчина, що танцює брейк), «battle» (змагання між танцюристами), «freeze» (статичний рух у певній позі), «top rock» (вступна частина танцю, виконується стоячи), «footwork» (рухи ногами на

підлозі), «power moves» (складні акробатичні рухи), «spin» (обертання тіла), «crew» (група танцюристів), «style» (індивідуальний підхід до танцю), «cypher» (неформальний круг танцюристів), «jam» (невимушене зібрання танцюристів для обміну техніками).

Окрему групу становлять гумористичні засоби. Іронічне зауваження «If you hadn't already guessed that the International Olympic Committee isn't in Kansas any more» підкреслює, що брейк-данс вносить нове, неординарне в олімпійське середовище. Саркастичний опис моментів, наприклад «just about possible to imagine IOC President Thomas Bach doing a spit-take», робить текст живішим та привабливішим для читачів, відображаючи неформальний дух брейк-дансу. В одній з статей знаходимо критику відмови включити брейк-данс до програми Олімпіади 2028 року в Лос-Анджелесі: «possibly a little premature». Автори іронічно підкреслюють недалекоглядність цього рішення, враховуючи, що США є батьківщиною цього стилю.

Включення брейк-дансу до програми Олімпійських ігор 2024 надає цьому концепту нове звучання, відкриваючи нові можливості для самовираження та культурної інтеграції. Аналіз лексичних засобів, використаних у статтях The Guardians, свідчить про емоційну насиченість і радісну атмосферу, яку створює цей вид спорту. Використання метафор, порівнянь та іронії допомагає зрозуміти не лише естетичні, а й соціальні аспекти брейк-дансу, його роль у вираженні ідентичності та боротьби за права.

Статті також порушують питання про традиційні уявлення про Олімпійські види спорту, показуючи, як брейк-данс відходить від звичних норм. Дослідження лексичних засобів та їх контекстуального значення підкреслює, що брейк-данс є не лише змаганням, а й культурним феноменом, який об'єднує молодіжну вуличну культуру та сприяє самовираженню. З огляду на ці аспекти, можемо стверджувати, що брейк-данс має потенціал стати не лише значущим елементом олімпійської програми, але й важливим чинником культурної трансформації в глобалізованому світі.

Джерела та література

1. Деріх О. С. Концепт у сучасній когнітивній лінгвістиці та лінгвокультурології: поняття та структура. *Наукові записки Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2018. Вип. 35–36. С. 54–59. URL: <https://jtmz.donnu.edu.ua/article/view/6478> (дата звернення: 10.10.2024).
2. Загнітко А. Класифікаційні типології концептів. *Лінгвістичні студії : збірник наукових праць*. Київ : НТУУ «КПІ», 2017. С. 125–131. URL: <https://litmisto.org.ua/?p=8773> (дата звернення: 15.10.2024).
3. Широков, В. А., Шевченко, Л. Л. Дослідження концептів у сучасній лінгвістиці та системна концептографія. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови*. 2011. № 8. С. 387–392. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/16433?show=full> (дата звернення: 22.10.2024).
4. Breaking makes its joyful, exuberant and entertaining Olympic debut. *The Guardian*. URL: <https://www.theguardian.com/sport/article/2024/aug/09/breaking-makes-its-joyful-exuberant-and-entertaining-olympic-debut> (дата звернення: 03.10.2024).
5. Paris 2024 Olympics: Breakdancing, breaking, Australia breaker Raygun faces online hate. *The Guardian*. 2024. URL: <https://www.theguardian.com/sport/article/2024/aug/10/paris-2024-olympics-breakdancing-breaking-australia-breaker-raygun-rachael-gunn-online-hate> (дата звернення: 03.10.2024).
6. DJ's supporting role in breakdancing's Olympics debut in Paris. *The Guardian*. 2024. URL: <https://www.theguardian.com/sport/article/2024/jul/20/djs-supporting-role-breakdancing-olympics-debut-paris> (дата звернення: 03.10.2024).
7. Women in Afghanistan: Manizha Talash's breakdancing on her protest at the Olympics. *The Guardian*. 2024. URL: <https://www.theguardian.com/global-development/article/2024/aug/20/women-afghanistan-manizha-talash-breakdancing-on-her-protest-at-the-olympics> (дата звернення: 03.10.2024).

ІНТЕНЦІЙНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Дедушно Алла,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
dedukhno.alla@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9254-3381>

Тамара Шаравара,
доктор історичних наук, професор,
професор кафедри політології, історії і філософії
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
tamara.sharavara@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6370-6663>

Під час спілкування мовці обмінюються не лише словами, але й певними намірами та підтекстами, що часто залишаються поза межами буквального значення. Одним із важливих елементів, який дозволяє нам зрозуміти комунікативний акт, є інтенційність (від лат *intentio* – намір, прагнення). Інтенційність є фундаментальною складовою частиною прагматики, що допомагає інтерпретувати та вибудовувати процес спілкування, розуміти приховані смисли й уникати непорозумінь. Як прагматичний чинник вона надає додаткового змісту висловлюванням, адже спрямована не лише на передавання інформації, але й на досягнення певної мети чи результату у спілкуванні. Важливою її особливістю є усвідомлення переживання об'єкта як діяльність.

У межах філософії одним із перших це поняття досліджував Е. Гуссерль, увівши термін «інтенційність» в цю науку. Автор розглядав її як спрямованість свідомості на об'єкт, що є основою для всіх актів сприйняття й розуміння, включаючи мовлення [3]. Дж. Остін, запровадивши теорію мовленнєвих актів, підкреслив важливість намірів мовця у формуванні комунікації. Він розглядав інтенційність як важливий аспект мовленнєвих актів, поділивши їх на локутивні,

ілокутивні та перлокутивні [1]. Дж. Сьорль розвинув теорію Дж. Остіна, зосереджуючись на інтенційності (вираженні намірів) мовлення. Його робота спрямована на розуміння того, як інтенція мовця визначає тип мовленнєвого акту, наприклад, *обіцянку, прохання, наказ* тощо [6]. П. Грайс запропонував кооперативний принцип і максимуми, згідно з якими інтерпретація висловлювань залежить від інтенцій мовця. Учений вивчав імплікатурні значення та те, як інтенційність допомагає слухачам розуміти приховані смисли [2]. Г. Шмітц вивчав феномен інтенційності та її вплив на лінгвістичні структури, зокрема на те, як інтенції мовця формують мовні моделі та структури комунікації [5]. С. Левінсон досліджував прагматичний аспект мовлення, підкреслюючи роль інтенційності в розумінні імпліцитних значень. Його робота має велике значення для аналізу прагматичних компонентів спілкування [4].

Завдяки інтенційності (висловленні власних намірів, прагнень) комунікація стає багатовимірною. Значення слова чи фрази може змінюватися залежно від наміру мовця. Наприклад, фраза «*Ти вже закінчив?*» може бути нейтральним питанням, але залежно від інтонації та контексту може також бути докором або проханням прискоритися. Завдяки інтенційності ми можемо правильно зрозуміти повідомлення. Саме тому одне і те ж висловлювання, сказане з різними інтенціями, може викликати зовсім інші емоції або реакції.

Процес сприйняття інтенції залежить не лише від мовця, але й від слухача, який намагається зрозуміти прихований смисл та наміри. Згідно з кооперативним принципом [2] співрозмовники прагнуть досягти спільного розуміння і підтримують діалог за допомогою чотирьох максимумів: якості, кількості, релевантності та манери. У межах цього принципу слухач аналізує наміри мовця, зважаючи на контекст, інтонацію, жести та інші позамовні сигнали. Інтерпретація інтенційності дає змогу слухачеві зрозуміти не лише буквальне значення висловлювання, але й прихований намір мовця.

Важливу роль відіграє інтенційність у професійному спілкуванні. Наміри

співрозмовників під час їхньої взаємодії значною мірою залежать від соціального контексту та відносин. Наприклад, у формальному спілкуванні інтенції можуть бути спрямовані на дотримання ввічливості та соціальних норм, тоді як у неформальному діалозі вони частіше відображають особисті наміри мовця, його справжні емоції та ставлення до співрозмовника. Отже, інтенційність дозволяє варіювати мовленнєві акти відповідно до соціальних ролей, статусу та взаємин між учасниками комунікації.

Інтенційність є важливим складником будь-якої форми комунікації, а в професійному спілкуванні інколи має вирішальну роль, визначаючи, як учасники взаємодіють, інтерпретують висловлювання один одного та впливають на процес досягнення спільних цілей. Інтенційність дає змогу зрозуміти справжні наміри мовця, що допомагає досягати конструктивного діалогу, уникати непорозумінь та ефективно розв'язувати завдання в команді.

У професійному середовищі чітке висловлення інтенції допомагає уникнути двозначностей та сприяє прозорому обміну інформацією. Наприклад: якщо керівник просить команду завершити завдання до певної дати, уточнюючи *«щоб забезпечити високі стандарти якості»*, це демонструє інтенцію не лише у вигляді дедлайну, але тут акцентовано й на якості.

Щира інтенційність у спілкуванні сприяє формуванню довіри в команді, оскільки дозволяє уникати маніпуляцій та інтриг. Якщо колега говорить *«Якщо виникнуть труднощі, я готовий допомогти»*, то його інтенція на підтримку та готовність до співпраці сприяє зміцненню командного духу, що слугуватиме створенню атмосфери взаємної довіри та підтримки.

Правильна інтерпретація інтенційності допомагає співробітникам орієнтуватися на конкретні цілі, що економить час та підвищує ефективність роботи. Наприклад: менеджер може сказати *«Будемо вдячні за оперативність»*, підкреслюючи інтенцію важливості швидкого виконання завдання. Тут прослідковуємо бажання підвищити ефективність та результативність роботи

завдяки точності інтенцій.

Правильне розуміння інтенційності сприяє уникненню непорозумінь та знижує ризик конфліктів, оскільки учасники спілкування краще розуміють один одного. Наприклад: у разі виникнення непорозумінь керівник може сказати *«Давайте обговоримо всі деталі, щоб досягти компромісу»*, демонструючи інтенцію мирного врегулювання конфлікту.

Розуміння інтенційності дозволяє співробітникам не лише передавати інформацію, а й формулювати висловлювання з конкретною метою: надати інструкції, відкоригувати дії чи уточнити деталі.

Отже, вираження справжньої інтенції сприяє довірі в команді, оскільки зменшує можливість маніпуляцій та непорозумінь. Прозорі наміри допомагають співробітникам відчувати повагу та підтримку з боку колег. Інтенційність є важливим компонентом професійного спілкування. Вона надає додаткового сенсу словам, формує корпоративну культуру, сприяє побудові довіри та забезпечує ефективну взаємодію в команді.

Джерела та література

1. Austin J. L. How to Do Things with Words. Oxford : Oxford University Press, 1962. P. 94–131.
2. Grice H. P. Studies in the Way of Words. Cambridge : Harvard University Press, 1989. P. 22–57.
3. Husserl E. Logical Investigations. London : Routledge, 2001. P. 87–110.
4. Levinson S. C. Pragmatics. Cambridge : Cambridge University Press, 1983. P. 75–115.
5. Schmidt G. Linguistic Intentionality and its Influence on Communication Structures. Berlin : De Gruyter, 2008. P. 45–72.
6. Searle J. R. Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language. Cambridge : Cambridge University Press, 1969. P. 42–76.

SEMIOTIC AND VISUAL REPRESENTATION OF THE CONCEPT BARBIE IN THE EPONYMOUS FILM DIRECTED BY G. GERWIG

Dubrovina Sofiia,
9th grade, Poltava Scientific Lyceum № 3
Poltava, Ukraine
Supervisor – Lilia Kordiuk, teacher of English,
Poltava Scientific Lyceum № 3
Poltava, Ukraine
kordyuklilia@gmail.com

A fantasy comedy «Barbie» became the top-earning film of 2023, grossing \$1.4 billion worldwide. According to Margot Robbie, starring as the title character, the concept of BARBIE is globally recognized and familiar. It evokes a wide range of feelings and emotions, sometimes ambivalent, but still omnipresent in almost everyone's childhood. A movie itself appears to be a sophisticated mixture of semiotic landscapes, symbols, and identities of girlhood and womanhood connecting women of all ages. G. Gerwig considers her film to be a girl's journey from childhood to adolescence, able to inspire girls all over the world to be whatever they want [1].

This research aims to examine verbal, non-verbal and colour signs used for the representation of the concept BARBIE in the eponymous film directed by G. Gerwig (2023). The main message of the movie can be clearly traced through the tagline found on the movie poster «*She's everything. He just Ken*» [1]. It introduces the leading idea of traditional gender role subversion. Barbie is not named explicitly, being only represented by the pronoun «she», which can stand for any woman in the world. However, she is defined as «everything», stressing her exceptional features and abilities. In contrast, the main male character is simplified to a humorous and primitive role, representing a mere toy figure lacking any outstanding attributes. Even a grammatical form of the message is reduced. Here we can trace the first feature of the concept BARBIE representation through its contrasting and opposing to male-related concepts. In such a way, gender stereotypes are challenged and Barbie's image is empowered.

The soundtrack of the film «*What was I made for?*» by Billie Eilish plays a crucial role in shaping the concept. It is used as a tool to tell the women all over the world what they were made for, reflecting self-discovery and identity search, bringing in the importance of family and motherhood issues.

In general, Barbie is treated as a brand and cultural icon, consolidating women with different backgrounds, occupations, and hobbies. At the beginning of the film she is portrayed according to the traditional female speech stereotypes, being objectified. When she studies the human world, she is still seen but does not see or act herself. Women tend to have a ‘collaborative speech style’, rather than ‘competitive one’ typical of men’s speech behaviour. Barbie’s development begins when she leaves Barbieland (a Utopian matriarchy) and starts to learn herself and other women under patriarchy terms and conditions.

Here is a review of some excerpts from the film highlighting the development of the main aspects of BARBIE concept representation within this journey:

1) a caring mother (*Since the beginning of time, the first little girl ever existed, there have been dolls. These little girls rock their baby dolls, they burp them, they cuddle them: They pretend to be Moms.*);

2) a typical beautiful and performative woman (*All of these women are Barbie, and Barbie is all of these women*);

3) an object of the gaze with beautiful appearance, wearing nice clothes and opposed to the subjects (men), surrounding her (*What’s going on, why are all these men looking at me? ... I feel kind of ill-at-ease, I don’t even know the word for it... Like I am conscious of it but it’s my self I’m conscious of*);

4) reconsidered identity of a woman free from stereotypes (*I don’t feel like Barbie though, not any more, I want to be part of the people that make meaning, not the thing that’s made. I want to be the one imagining, not the idea itself*).

Film colour scheme strongly scaffolds and supports the stereotypic concept of BARBIE. Barbieland is of traditional girlish and female pink colour, and Barbie

Margot is also often represented with it and its varied shades (her house and car are pink).

Therefore, the concept of BARBIE evolves from stereotypic image of a beautiful bingo to a self-driven feminist, reflecting the current shifts in societal attitudes to femininity, beauty, and gender roles.

References

1. Anggraheni D., Anandha A., Yogatama A. Semiotic Analysis of Barbie Movie Poster. *Proceedings of the International Conference on Cultural Studies (ICCuS 2023), Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. 2024. № 824. P. 228–235. https://doi.org/10.2991/978-2-38476-212-5_22

ВПЛИВ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ НА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Журавська Олена,
здобувач 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Психологія
(спеціалізація Практична психологія)
Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Вінниця, Україна
lenazhuravska2910@gmail.com

Стефаненко Олег,
здобувач 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Правоохоронна діяльність
Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Вінниця, Україна
oleg.stefanenko.66gmail.com

Науковий керівник – Оверчук Олена,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри гуманітарних дисциплін та українознавства
Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Вінниця, Україна
elenaovercuk@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4859-0452>

Мова є одним із найважливіших елементів культури будь-якого народу. Вона не лише відображає світогляд нації, але й активно впливає на формування

національної ідентичності. Адже саме через мову передаються ключові символи, які об'єднують народ і роблять його унікальним. Як важливий інструмент формування національної ідентичності, мова зберігає колективні уявлення про націю, її історичний шлях і культурні досягнення. Кожна мова має власну систему понять і категорій, які допомагають її носіям структурувати світ. Не заперечним є і той факт, що структура конкретної мови впливає на спосіб мислення та світосприйняття її носіїв [1].

Національна мова поряд з іншими культурно диференціальними ознаками (традиції, фольклор, одяг тощо) стала передумовою для об'єднання народу, одним із визначних чинників формування нації та держави в більшості європейських країн [3]. Як зазначає Олександр Доній, «ідентичність бере свій початок із слабкості людської природи. Людина не могла вижити одна в природі, тому змушена вести колективне життя. Так природно сформувалась перша колективна ідентичність – родинна, а від неї, сформована на спільності проживання, – кланова. Згодом у групі з'являється вже своя мова й культура. Сталося відокремлення «Ми» від «Вони» [2].

В основі кожної конкретної мови лежить унікальний спосіб сприйняття та осмислення етносом дійсності, усвідомлення його представниками свого місця у світі, взаємин з іншими людьми й природою, ціннісних орієнтацій і культурних понять – так звана мовна картина світу. Вербалізуючи ключові поняття культури, вона передає етнокультурні, народно-психологічні й міфологічні уявлення та переживання людини, менталітет етносу. У мовній картині світу українців, що сформувалася протягом становлення й розвитку нашого народу, знайшли своє відображення унікальні національні риси, серед яких багатство народної творчості, глибокі зв'язки із землею та природою, досвід боротьби за незалежність тощо.

Так, українська мовна картина світу вміщує чимало вербалізованих компонентів, у вигляді яких культура, як ідеальна сутність, існує в мові та які мають глибокий національний і релігійний зміст. Наприклад, тісний зв'язок українців із природою та сільським господарством, аграрний характер

українського життя та важливість природного циклу передаються концептами «родючий», «врожай», «колос», «поле», «жито», «хліб». Хліб, як символ добра та життєвої сили, в українській культурі використовуються й для позначення гостинності, щедрості та добробуту (фразеологізми «як сіль на хлібові» або «хліб-сіль»). Українська мовна картина світу багата на емоційні й образні вирази, що підкреслюють чутливість і поетичність нашого менталітету. Так, поняття «сердечний», «лагідний», «душевний» передають емоційний стан, характерний для спілкування в українській культурі, підкреслюють важливість родинних і міжособистісних стосунків. Унікальним концептом національної картини світу є «калина». Цей символ України, краси, чистоти й духовної сили часто зустрічається в народних піснях, думах, прислів'ях, приказках і легендах.

Варто зазначити, що на специфіку мовної картини світу українців вплинули й історичні та геополітичні чинники. Впродовж століть українська культура не лише плідно взаємодіяла з іншими культурами, а й зазнавала довготривалого утиску, нівеляції. Оскільки ототожнення особистості з певною етнічною спільнотою є необхідною умовою для збереження національних традицій, культури, мови, релігії, тривале перебування України під владою різних імперій (Росії, Австро-Угорщини, Польщі) не могло не відбитися в картині світу нашого народу. Як наслідок, в українському культурному дискурсі особливо гостро звучать поняття «ворог», «війна», «воля», «неволя», «зброя», «перемога», «батьківщина» оскільки асоціюються з важливими для нас історичними подіями, виборенням свободи, державності та незалежності. Нові реалії сучасності (Революція Гідності та військова агресія росії) дали поштовх до появи в національній мовній картині світу нових ключових культурних термінів. Такі концепти як «волонтер», «євромайдан», «ЗСУ» стали символами громадянської активності та патріотизму. Крім того, змінилися значення деяких слів. Наприклад, лексема «кіборг», яка у більшості мов вживається на позначення «частково механізованої людини», в українському контексті стала символом незламних захисників Донецького аеропорту, підкреслюючи мужність і стійкість українських воїнів.

До того ж у сучасному світі, де спостерігаються значні впливи процесів глобалізації, питання збереження мовної та національної ідентичності стає ще більш актуальним. З одного боку, мовна глобалізація, зокрема поширення англійської мови як міжнародної, призводить до витіснення малих мов і загрози їх зникнення, а з другого, – процеси глобалізації можуть сприяти збагаченню мовної картини світу, забезпечуючи обмін культурними кодами та створюючи нові форми мовної взаємодії. Тому завданням збереження національної ідентичності не є відмова від міжнародного культурного обміну, а підтримка балансу між впливами глобалізації та збереженням національних мовних традицій [4].

Отже, мовна картина світу, як спосіб відображення глибинної сутності народу, його історії та культури, є ваговою складовою в процесі формування національної ідентичності. Вона визначає спосіб, за допомогою якого етнос осмислює себе і своє місце у світі, передає культурні коди, традиції та цінності, є основою національної свідомості. Саме через мовну картину світу нація розуміє свою неповторність і зберігає свої звичаї. Разом із тим в сучасних умовах глобалізації народи, зберігаючи свою мовну самобутність й одночасно підтримуючи свою ідентичність, мають можливість збагачувати свою культуру новими ідеями та впливами.

Джерела та література

1. Дубчак О. П. Мовна картина світу як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2007. Серія 10. Вип. 3. С. 205–211. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/24986/Dubchak.pdf?sequence=1>
2. Ідентичність: як зрозуміти, що я – українець? *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/amp/ukrayinska-natsia/31951984.html>
3. Казакевич О. Роль мови у формуванні національної ідентичності. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2017. Вип. 18. С. 77–79. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoakl_2017_18_21

4. Костючок П., Шевченко О., Кандюк-Лебідь С. Вплив процесів глобалізації на збереження і динамічний розвиток мовної та національної ідентичності. *Вісник науки та освіти*. 2024. Вип. 7 (25). С. 333–344.

**МЕТАФОРИЧНІ МОДЕЛІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ СКЛАДНИК
АНТИУТОПІЇ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ
Р. ШЕКЛІ «ЦИВІЛІЗАЦІЯ СТАТУСУ»)**

Кравченко Вікторія,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри англійської та німецької філології
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
dr.kravchenkoviki@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-3837-3203>

Антиутопія є одним із піджанрів фантастики, що змальовує суспільства, в яких технологічний прогрес, тоталітарні режими або інші фактори призвели до деградації моральних та етичних цінностей, знищення індивідуальності та обмеження свободи. На відміну від утопії, яка прагне описати ідеальне суспільство, антиутопія навпаки акцентує на негативних аспектах людського співіснування, створюючи образи майбутнього, що слугують попередженням [1, с. 148-155]. Антиутопічні твори зазвичай порушують питання контролю, насилля, пригнічення особистості та відчуження людини в умовах тоталітарного устрою [2]. Серед яскравих прикладів жанру антиутопії – романи Джорджа Орвелла *1984* та Олдоса Гакслі *Прекрасний новий світ*, які вплинули на літературні традиції та значно позначилися на формуванні подібних сюжетів у подальших творах [3].

Роман Роберта Шеклі *Цивілізація статусу* змальовує світ на планеті Омега, де існує жорстка система соціального контролю, що базується на статусі. Головний герой, Вілл Баррета, пробуджується у новій реальності, де кожна людина визначається лише своїм статусом у суспільстві. Соціальна ієрархія диктує не лише поведінку, а й саму сутність існування, стираючи особистісні

якості та знецінюючи індивідуальність. Суспільство Омеги позбавлене свободи, а відмінності між людьми зводяться до статусних показників, що робить людське життя одноманітним та передбачуваним. Такий соціальний устрій втілює метафору дегуманізації, яка яскраво підкреслює антиутопічну сутність твору [5].

Метою цієї наукової розвідки є аналіз метафоричних моделей і концептуальної складової, які підтримують антиутопічні ідеї роману *Цивілізація статусу*. Через вивчення ключових метафоричних образів та основних концептів, що організують структуру цього антиутопічного світу, можна краще зрозуміти механізми створення антиутопічного наративу та вплив цих образів на читача.

Метафорична модель є концептуальним інструментом, що дозволяє зрозуміти абстрактні поняття через більш конкретні, знайомі образи. Лакофф і Джонсон у своїй роботі *Metaphors We Live By* (1980) пояснюють, що метафори не є лише мовними засобами, але й відіграють ключову роль у формуванні мислення та сприйняття світу. Метафори структурують досвід та дозволяють нам моделювати складні концепції, такі як влада, контроль чи дегуманізація, що є центральними для антиутопічних текстів [5].

Одна з основних метафоричних моделей у романі Роберта Шеклі *Цивілізація статусу* – це *метафора контролю*, яка розкривається через авторитарну структуру суспільства на планеті Омега. Тут життя людини регламентується жорсткими правилами, а соціальна ієрархія не залишає місця для самовираження чи свободи вибору. У такому світі індивідуальні якості та інтереси підкоряються єдиній меті – підтримці статусу та порядку, що підкреслює антиутопічну природу твору [2]. Контроль і підкорення на Омезі слугують попередженням про наслідки абсолютної влади, яка розчиняє людську особистість у системі [3].

Ще однією важливою метафорою, що підтримує антиутопічну тематику роману, є *метафора дегуманізації*. Вона символізує втрату індивідуальності та перетворення особистості на «статус» у тоталітарному суспільстві, де людські цінності замінені на механізми соціальної оцінки. Золтан Кевечеш у книзі

Metaphor in Culture: Universality and Variation (2005) розглядає метафори як важливі концепти, що впливають на формування культури та ідеології, і зазначає, що метафори можуть підтримувати світоглядні структури, зокрема антиутопічні [4]. У світі Омеги, де соціальна ідентичність повністю підпорядкована статусу, особистість розчиняється, зводячись до символу в ієрархії – чергового «номера» чи функції. Така метафора дегуманізації підсилює негативні аспекти тоталітарного суспільства та закликає читача замислитися над небезпекою втрати людяності у боротьбі за владу [1, с. 150].

Концепт у лінгвістиці та лінгвокультурології розглядається як смислова одиниця, що відображає культурні та ідеологічні аспекти дискурсу. Анна Вежбицька зазначає, що концепти є важливими «культурними індикаторами», через які можна побачити, як світоглядні та культурні аспекти мови впливають на сприйняття реальності читачем [6]. У антиутопічних творах концепти слугують ідеологічною основою, яка допомагає автору передати морально-етичні аспекти створеного світу, зокрема, його соціальні, політичні та етичні обмеження. Роман Роберта Шеклі *Цивілізація статусу* використовує концепти для створення дистопічного світу, де соціальний статус стає вищою цінністю, а свобода майже зникає з людської свідомості.

У світі Омеги статус виступає основним регулятором життя людей, де соціальна ієрархія є непорушною. Концепт СТАТУС перетворюється на метафору авторитарного контролю: кожна особистість у суспільстві визначається через свою роль у системі, що знецінює індивідуальність і перетворює людину на елемент безособової структури. На думку А. Вежбицької, концепти можуть ставати засобом маніпуляції в антиутопіях, закріплюючи негативні образи й структури. Концепти в мові є «ключовими показниками культурних норм» [6]. У романі Шеклі концепт СТАТУС є важливим інструментом соціального контролю, створюючи атмосферу страху та покори, що характерно для антиутопічних світів.

Концепт СВОБОДА виступає ідеологічним антиподом до тоталітарної структури Омеги. У романі вона присутня лише в підсвідомих прагненнях персонажів, які розуміють обмеження своїх життів, але не можуть їх змінити.

Цей концепт відіграє роль символу надії та опору, хоча й залишається лише мрією в умовах жорсткого соціального регулювання. Концепт СВОБОДА підкреслює конфлікт між індивідуальними бажаннями та соціальними обмеженнями, створюючи метафоричний контраст із статусом як домінуючою цінністю.

Отже, концепти СТАТУС і концепт СВОБОДА стають основою для побудови антиутопічного світогляду у творі. Статус втілює тоталітаризм і контроль, тоді як свобода, навпаки, символізує мрії та прагнення до індивідуальності. Метафоричне використання цих концептів допомагає розкрити антиутопічні ідеї, наголошуючи на небезпеці абсолютної влади та дегуманізації людини.

Метафоричні моделі відіграють ключову роль у творенні антиутопічного нарративу, дозволяючи авторам втілювати складні соціальні й політичні ідеї через символічні образи. Роман Роберта Шеклі *Цивілізація статусу* показує, як концепти статусу і свободи формують структуру антиутопічного світу, відображаючи авторитаризм, соціальний контроль і дегуманізацію як наслідки тоталітарної системи. У підсумку, концептуальна складова антиутопії в цьому романі підкреслює соціальні та моральні виклики, з якими стикаються персонажі, та закликає читача замислитися над цінністю індивідуальної свободи в умовах соціальних обмежень.

Джерела та література

1. Сабат Г. У лабіринтах утопії й антиутопії. Дрогобич : Коло, 2002. 160 с.
2. Broderick D. Reading by Starlight: Postmodern Science Fiction. Routledge, 1995. 197 p.
3. Collins D. Totalitarianism and Social Control in Science Fiction Literature. *Journal of Science Fiction Studies*. 2018. 42(3). P. 99–115.
4. Kövecses Z. Metaphor in Culture: Universality and Variation. Cambridge University Press. 2005. 314 p.
5. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live By. Chicago; London : The University of Chicago Press, 1980. 242 p.
6. Wierzbicka A. Understanding Cultures through Their Key Words: English, Russian, Polish, German, and Japanese. Oxford University Press. 1997. 317 p.

ПОНЯТТЯ ДИСКУРСУ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Красота Олена,
кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
olena.krasota@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-3082-1363>

Багато термінів, що застосовуються в науково-дослідницькій сфері, характеризуються багатогранно й суперечливо. До їх складу, безумовно, входить таке поняття, як дискурс. Багато дисциплін пов'язані з дослідженням дискурсу, наприклад, педагогіка, соціологія, прагмалінгвістика, лінгвістика мовлення, культурологія, психолінгвістика, юриспруденція тощо. Кожна наука і науковий напрям підходить до вивчення дискурсу залежно від специфіки предмета.

Discours (франц.) (від лат. *discursus* – рух, бесіда, розмова) перекладається як «дискурс» (рідше – мова, тип мови, текст, тип тексту). І вважається одним із комплексних для дефініції понять, часто вживаним і функціонально зручним терміном.

Спочатку слово «дискурс» у французькій лінгвістиці позначало мову взагалі або текст. Як прийнято вважати, теорія дискурсу бере свої витoki з концепції Е. Бенвеніста, який визначає дискурс, «як мову, присвоєвану мовцем». Він провів межу між планом оповіді (*récit*) і планом мови, привласнюваної людиною, що говорить (*discours*).

Дискурс розглядається як «багатозначний термін лінгвістики тексту, вживаний низкою авторів у значеннях, майже омонімічних» [2].

Виокремимо основні:

- 1) діалог;
- 2) усно-розмовна форма тексту;
- 3) група висловлювань, пов'язаних між собою за змістом;
- 4) зв'язний текст;
- 5) мовленнєвий твір як даність, усна або письмова.

Надалі дефініція «дискурсу» як терміна лінгвістики тексту не обмежилася рамками тексту і «почала містити в собі перелічення умов, у яких цей текст актуалізується» [1]. У цьому разі буде актуальним нагадати визначення дискурсу, запропоноване Т. А. ван Дейком, якому в сучасному мовознавстві належить перше місце в описі цього феномена, «як мовленнєвого потоку, мови в її постійному русі, який увібрав у себе різноманіття історичної епохи, індивідуальних і соціальних особливостей як комуніканта, так і комунікативної ситуації, в якій відбувається спілкування. У дискурсі відбивається менталітет і культура як національна, загальна, так і індивідуальна, приватна.» [1]. Відтак, «...дискурс – це складне комунікативне явище, що включає окрім тексту ще й екстралінгвістичні чинники (знання про світ, думки, настанови, цілі адресанта), які необхідні для розуміння тексту» [8] Слід звернути увагу, що це визначення є основою для численних лінгвістичних досліджень тексту сучасного періоду.

П. Серіо вважає, що поняття «дискурс» не можна поєднувати ні з емпіричним мовленням, виробленим суб'єктом, ні з текстом. Ця дефініція має безліч визначень : 1) еквівалент поняття «мова» (за Ф. Соссюром), тобто будь-яке конкретне висловлювання; 2) одиниця, що за розмірами перевершує фразу; 3) вплив висловлювання на його одержувача з урахуванням ситуації висловлювання; 4) бесіда як основний тип висловлювання; 5) мовлення з позицій того, хто говорить, на протипагу розповіді, що не враховує такої позиції (за Е. Бенвеністом); 6) уживання мови з позицій Е. Бенвеніста; 7) соціально або ідеологічно обмежений тип висловлювань, наприклад, феміністський дискурс; 8) теоретичний конструкт, призначений для досліджень умов виробництва тексту [2; 3].

Роблячи акцент на взаємодії між вивченням мовних утворень та аналізом умов соціального контексту, М. Стаббс розрізняє три базові характеристики дискурсу: 1) у формальному відношенні це – одиниця мови, що перевищує за обсягом речення, 2) в інформативному плані дискурс асоціюється із застосуванням мови в соціальному контексті, 3) за своєю формою дискурс

інтерактивний, тобто діалогічний [3].

Наведені вище висловлювання дають змогу стверджувати, що дискурс уподібнюється не тільки до тексту (усного і письмового) та діалогу, а й до мови та мовлення.

Дискурс є засобом оновлення мови в мовленні. З одного боку, характеризується як мовлення, вмонтоване в комунікативну ситуацію і у зв'язку з цим, як категорія з яскраво вираженим соціальним наповненням порівняно з мовленнєвою активністю людини: дискурс – це мовлення, «занурене в життя» [2], мінімальним компонентом якого є висловлення (репліка в діалозі) – «що характеризується зміною суб'єктів мовлення, завершеністю, жанровою оформленістю, зв'язком з іншими висловленнями діалогу та цілісністю. Висловлення передусім пов'язане з відповідним висловлюванням іншого комуніканта, співрозмовника» [3]. Як результат, виокремлюється інтеракція, трансакція або діалогічна єдність – одиниця наступного рівня аналізу дискурсу. Прикладами діалогічної єдності можуть слугувати пари ЗАПИТАННЯ/ВІДПОВІДЬ, ПРОХАННЯ/РЕАКЦІЯ тощо. [1]. З іншого боку, реальна практика сучасного (від середини 1970-х років) дискурсивного аналізу пов'язана з вивченням закономірностей потоку інформації в рамках комунікаційної ситуації, і виконаного, насамперед, через обмін репліками. Таким чином, реально описується структура діалогової взаємодії, початок якої було покладено З. Гаррісом.

Дискурс характеризується як дискурсивна практика (таке розуміння належить М. Фуко [1]), представляючи сферу практичного використання мови в політології, соціальній семіотиці, соціології. У цьому разі вивчаються такі складові дискурсу: специфіка тематики, мовні відмінні риси, стилістичні особливості, обговорення певного дискурсу, що характеризує окрему особистість або групу суб'єктів.

Отже, ґрунтуючись на викладеному вище, слід зазначити, що вся множина наукових уявлень про дискурс, які взаємодіють одне з одним і є невіддільними

частинами одного поняття, свідчить про часте використання цього терміна в сучасній науці, але водночас наголошує на відсутності прозорих меж та скінченної кількості структурних складових цього поняття.

Джерела та література

1. Матвієнко І. С. Автор, текст, дискурс: філософські розвідки Мішеля Фуко. URL: <http://surl.li/pqdmgn>
2. Кость С. Семантико-теоретичний аналіз функціонування терміна дискурс *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2010. № 675. С. 121–124. URL: <http://surl.li/cnbrnb>
3. Дяченко М. Д. Лінгвоісторичний аспект дефініції дискурсу. *Вчені записки ТНУ ім. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2019. Т. 30. № 2. Ч. 2. С. 1–6. URL: <http://surl.li/rhyxii>

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ В АНГЛОМОВНИХ МЕМУАРАХ ВІКТОРІЇ БЕЛІМ «ЧЕРВОНІ СИРЕНИ»: ПОЕТОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Луньова Тетяна,
кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри англійської та німецької філології
Навчально-наукового інституту іноземних мов
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
lunyovat@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-7022-0821>

Мемуари Вікторії Белім мають в англійському оригіналі назву «The Rooster House: A Ukrainian Family Memoir» і вийшли друком у 2023 році [1]. Основою для написання книги послужили подорожі авторки до України в 2014-2019 рр., які вона здійснила для того, щоб заново відкрити для себе країну, у якій народилася і провела перші 15 років життя [1, с. xiv]. Письменниця закінчила роботу над книгою восени 2021 року [4]. Останні правки в текст вона внесла вже після повномасштабного вторгнення росії в Україну – у серпні 2022 року [1].

Книга здобула резонанс в англomовному світі [2]. Вікторія Белім представила «The Rooster House: A Ukrainian Family Memoir» у жовтні 2024 року у Львові на книжковому форумі XXXI Lviv Book Forum у рамках панелі «Книги про Україну в англomовному світі» [6]. Книга перекладена 16 мовами [2]. У перекладах вона має назву «Red Sirens» [2], що, ймовірно, послужило основою для використання назви «Червоні сирени» в оголошенні Українського Вільного Університету про літературний захід із презентацією цієї книги [8]. У нашій розвідці, присвяченій вивченню поетологічного аспекту репрезентації традиції української вишивки у книзі «The Rooster House: A Ukrainian Family Memoir», ми послуговуватимемося українським відповідником оригінальної англійської назви «Червоні сирени».

Дане дослідження мотивоване актуальністю питання про те, які образи України транслюються у світ через англomовні публікації. Завданнями розвідки є з'ясувати особливості поетологічного аспекту репрезентації традиції української вишивки у книзі Вікторії Белім «Червоні сирени» у п'яти вимірах: персонажному, наратологічному, метафоричному, імагологічному і мультимодальному. В основу аналізу тексту покладені концептуальні засади і методика аналізу, застосовувані в когнітивній поетиці [3; 5; 7].

Коротко окреслимо основні результати дослідження. Українська вишивка з'являється в оповіді разом з *персонажем* пані Ольгою (Pani Olga [1, с. 84]), смисл життя якої після смерті коханого чоловіка полягав у створенні колекції вцілілих традиційних українських артефактів, серед яких важливе місце займали вишиті рушники [1, с. 85-86], з подальшою каталогізацією рушників відповідно до типів орнаментів [1, с. 92]. Рушники охарактеризовано як найціннішу частину цієї колекції врятованих скарбів, наприклад: «[...] Pani Olga's collection of unburied treasures, the most precious among them being the rushnyky» [1, с. 86]. Пані Ольга наділена в оповіді цілим рядом людських чеснот, зокрема, добротою, співчутливістю, невибагливістю, стійкістю, її робота над збереженням уцілілих українських артефактів позбавлена меркантильних мотивів. Завдяки цьому експліцитна позитивна характеристика вишиваних українських рушників у тексті посилюється.

Саме пані Ольга знайомить оповідачку і протагоністку Вікторію із символічним значенням українських вишиваних рушників, наприклад: «*'A rushnyk holds a new-born baby,' Pani Olga continued. 'It binds newlyweds to symbolise an unending union. [...]'*» [1, с. 86]. Вікторія пригадує, що її бабуся і прабабуся теж вишивали рушники, наприклад: «*Asya and Valentina embroidered rushnyky [...]*» [1, с. 86]. Коли Вікторія дізнається, що її пра-прабабуся Паша також вишивала рушники, це стає для неї важливим відкриттям у пошуку інформації про своїх пращурів, наприклад: «*'Pasha embroidered rushnyky with roses and birds like these' [...]*» [1, с. 159].

Також суттєву роль у репрезентації традиції української вишивки відіграє в тексті образ викладачки Решетилівського художнього професійного ліцею Надії. Надія представлена в оповіді як видатна майстриня [1, с. 283–284], чії роботи широко експонувалися в Україні і за кордоном [1, с. 164], яка вишила рушник на подарунок для Президента України [1, с. 164], і яка понад усе віддана ідеї домогтися визнання ЮНЕСКО вишивки білим по білому нематеріальною культурною спадщиною [1, с. 99, 283]. Саме Надія пояснює Вікторії особливості техніки вишивки білим по білому [1, с. 98]. Подібно до того, як позитивний образ пані Ольги допомагає створити позитивний образ українських вишиваних рушників, позитивний образ Надії сприяє створенню позитивно забарвленого образу української вишивки білим по білому.

У **нараторологічному** аспекті вишивка фігурує в таких ключових ситуаціях оповіді як зневіра протагоністки в можливості успіху пошуків інформації про свою родину [1, с. 89] і несподівана знахідка даних, які уможливають подальший пошук і зрештою приводять до відповідей на питання [1, с. 166 – 167].

Вишивка є однією з основних концептуальних **метафор** у тексті: ВІДНОВЛЕННЯ ЗНАННЯ ПРО ІСТОРІЮ РОДИНИ – ЦЕ ВИШИВАННЯ, наприклад: «*'How do I embroider «family ties, raptures and returns» onto a towel?' I asked*» [1, с. 89], «*As for embroidering, the only way to do it is stich by stich. At first, it looks likes, runes, but then it forms pattern.*» [1, с. 90]. Рефлексія над цією метафорою надає їй додаткової ваги в тексті, наприклад: «*Pani Olya's rushnyk metaphor sounded*

sensible, but applying it to my search for Nikodim turned out to be complicated. I couldn't even use it to figure out my grandmother.» [1, с. 91]. Частина 3 у книзі має назву, яка спирається на виокремлену вище метафору: «*Embroidery Threads*» [1, с. 125–169]. Окрім цього, символіка українських вишиваних рушників метафорично репрезентується як читання книг, наприклад: «*She read the moth-eaten fabric like books, decoding messages and sentiments in the designs and colours*» [1, с. 89].

В *імагологічному* плані, з одного боку, важливою є контекстуалізація української вишивки в контексті світових мистецьких шедеврів. Так, споглядання старої фотографії української вишивальниці і вишитих рушників викликає в оповідачки асоціації зі стилістикою Яна Вермеєра, наприклад: «*Underneath it hung another image with the serene, solitary mood of Vermeer painting. It showed a woman [...] she leaned over a pile of rushnyky with determined concentration as if nothing but these bundles existed.*» [1, с. 97]. З другого боку, у тексті драматизується роль вишивки у сьогоденні, зокрема, порушується питання про виживання людини і роль мистецьки довершених творів у часи війни, наприклад: «*The soldiers' faces were ashen and dusty, and they sat in silence, staring into the distance. Why at that moment was I thinking of the white-on-white embroideries? Perhaps I was searching for evidence that beauty and art can survive the worst turmoil of history.*» [1, с. 100].

Важливим засобом передачі національної специфіки української вишивки в тексті є використання транслітерації з української мови назв ключових реалій: рушника – *rushnyk* (наприклад: «*At first glance, a rushnyk looks like a fancy hand towel with two thick bands of embroideries [...]*» [1, с. 86]) і техніки вишивання білим по білому – *bile po bilomu* (наприклад: «*[...] Reshetylivka originated bile po bilomu, white-on-white, the most complicated of all embroidery techniques*» [1, с. 94]).

Візуалізація української вишивки увиразнюється в книзі завдяки *мультиmodalності* її репрезентації. Так, тло суперобкладинки [1] виглядає як фотографія фрагмента полотняного рушника, вишитого червоними нитками, і

містить зображення стилізованих півників та елементів рослинного орнаменту. На початку кожного розділу вміщено ідентичні заставки, які мають вигляд одного з тих вишиваних півників, які зображені на суперобкладинці. Заставки виконано в чорному кольорі, ідентичному кольору тексту.

Підсумовуючи викладене вище, можна зробити висновок, що традиція української вишивки репрезентована в англомовних мемуарах Вікторії Белім «Червоні сирени» як передана крізь століття унікальна в культурному плані практика, яка вимагає як освоєння техніки виконання, так і розуміння закодованих смислів, і яка відіграє для українців важливу роль як один із засобів збереження зв'язку з родом і нацією, а також має помітне значення як нематеріальна культурна спадщина у світовому масштабі. Оскільки образ української традиційної вишивки займає вагому позицію в поетологічній структурі тексту, він має високий потенціал привернути увагу читачів.

Джерела та література

1. Belim V. *The Rooster House. A Ukrainian Family Memoir*. Virago, 2023.
2. Belim V. *My book. Bois de jasmin*, no date. URL: <https://boisdejasmin.com/book-victoria-belim> (дата звернення: 09.10.2024).
3. *Cognitive Poetics in Practice* / Eds. J. Gavins, G. Steen. London and New York : Routledge, 2003.
4. Sanderson K. An Interview with Victoria Belim. *Stroud book festival*, 27 September 2023. URL: <https://stroudbookfestival.org.uk/an-interview-with-victoria-belim/> (дата звернення: 09.10.2024).
5. Stockwell P. *Cognitive Poetics. An introduction*. London and New York : Routledge, 2002.
6. 10 онлайнподій Lviv Book Forum, які варто переглянути. *Читомо*. 07 жовтня 2024. URL: <https://chytomo.com/10-onlajn-podij-lviv-book-forum-i-aki-varto-perehlianuty/> (дата звернення: 10.10.2024).
7. Лінгвокогнітивна поетологія : колективна монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018.
8. Літературний захід з презентацією книги Вікторії Белім «Червоні

сирени: історія моєї української родини». *Ukrainische Freie Universität*, 20 жовтня 2023. URL: <https://ufu-muenchen.de/literaturnyj-zahid-z-prezentacziyeyu-knygy-viktoriyi-belim-chervoni-syreny-istoriya-moyeyi-ukrayinskoyi-rodyny/> (дата звернення: 09.10.2024).

РОЛЬ НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ОРАТОРСЬКОМУ МИСТЕЦТВІ

Манойло Ольга,
здобувач 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
olha.manoilo@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Дедушно Алла,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
dedukhno.alla@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9254-3381>

Нині тема невербальної комунікації стає дедалі більш популярною в різних сферах діяльності суспільства. Вона є важливою складовою частиною публічних виступів, тому що, зважаючи на те, яким чином доповідач доносить інформацію, залежить загальне ставлення слухачів до почутого.

Особам, що часто виступають на публіці, необхідно враховувати, як саме ті чи ті жести, положення тіла чи навіть рух очей здатні впливати на людське сприйняття. У цій розвідці ми спробуємо з'ясувати роль невербальних сигналів в ораторському мистецтві, розглянути різні форми невербальної комунікації та зрозуміти, які прийоми доцільніше застосовувати під час промови задля досягнення поставлених цілей.

Невербальна комунікація – це процес обміну інформацією, що

послугується немовними засобами, такими як міміка, рухи тіла, пози, жести та ін. [1, с. 560]. Грамотне використання засобів невербальної комунікації суттєво впливає на образ оратора. Ці засоби можуть відрізнятися залежно від того, в яких умовах відбувається промова та які цілі ставить доповідач. Важливо зважати й на те, що існує чимало видів ораторського мистецтва, для кожного з яких використовуються специфічні прийоми впливу на публіку чи опонента.

Паралінгвістика – наука, що вивчає невербальні засоби, які включені в процес мовного спілкування та несуть певну інформацію [3]. Паралінгвістичні засоби допомагають викликати у людей переживання, позитивні чи негативні емоції.

Існує чотири основні паралінгвістичні категорії:

1. Параметри звучання (мелодика інтоном, градації інтенсивності звуку, тривалість пауз і складів, темп, ритм, висота тону та ін.).

2. Кваліфікатори (звуки, що зазвичай виголошує людина свідомо задля досягнення певної комунікативної мети, шепіт).

3. Розрізнявачі (звуки, що розрізняють моделі поведінки або патологічні звукові варіанти).

4. Альтернанти (ненормативні звуки та їхні комбінації).

Переважно засоби усіх цих категорій застосовують під час виголошення промови, що має велике значення для досягнення мети промовця. Наприклад, виступ, що супроводжує монотонна інтонація, навряд чи когось зацікавить, а часте використання звуків для заповнення пауз на зразок: «e-e», «мм» тощо поставить під сумнів вашу компетентність та впевненість у ваших знаннях.

Кінесика вивчає мову тіла (жести, рухи, міміка, пози), що застосовується в процесі людської комунікації [2, с. 68]. Положення нашого тіла має велике значення для аудиторії, оскільки завдяки цьому навіть на підсвідомому рівні формується розуміння того, який статус має людина, наскільки вона впевнена в собі і в тому, про що говорить, який її характер і т. д. Наприклад, жести

відкритості (розкриті руки, розправлені плечі) сприймаються аудиторією більш позитивно, оскільки вони свідчать про дружелюбність та щирість, тоді як закриті пози (схрещені руки і/або ноги) навпаки викликають недовіру та сумніви. Не менш важливим є також вираз обличчя під час промови та плавність чи різкість рухів, інтенсивність жестикуляції.

Окулесика – це наука про візуальну поведінку, мову очей під час спілкування [2, с. 155]. Погляд, як правило, «несе» багато інформації, з його допомогою можна розшифрувати справжні емоції людини. Під час публічних виступів рекомендується підтримувати зоровий контакт із глядачами з різних частин залу – це чудовий спосіб привернути увагу та викликати довіру аудиторії.

Просодикою називають такі ритмо-інтонаційні елементи мови, як висота, гучність та тембр голосу, сила наголосу. До просодики також відносяться екстралінгвістичні засоби – паузи в мові, а також різні психофізичні прояви (плач, кашель, сміх тощо) [2, с. 59]. За допомогою просодики оратор здатен зробити акцент на певних речах, урізноманітнити мову, викликати емоції у слухачів використовуючи потрібну інтонацію.

Зовнішній вигляд також є одним з проявів невербальної комунікації, тому при підготовці промови варто подбати й про те, що краще вдягнути, щоб скласти у людей бажане враження про себе.

Отже, невербальна комунікація є надзвичайно важливою під час публічного виступу та має велике значення для сприйняття аудиторією інформації, яку пропонує мовець. Невербальні засоби здатні не тільки підкреслювати сказане доповідачем, а й створювати певний образ у підсвідомості слухачів, впливати на їхні думки та почуття, спонукати до чогось. Важливо пам'ятати, що невербальні засоби є лише доповненням до процесу мовної комунікації та повинні гармонійно поєднуватися зі сказаними словами.

Джерела та література

1. Бутузова Л. П., Харипончук К. М. Невербальна комунікація педагога як

засіб формування його авторитету. *Global science: prospects and innovations*. Proceedings of the 4th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Liverpool, United Kingdom, 2023. P. 557–566.

2. URL: <https://sciconf.com.ua/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiyaglobal-scienceprospects-and-innovations-1-3-12-2023-liverpul-velikobritaniya-arhiv/>. (дата звернення: 26.10.2024).

3. Ковалинська І. В. Невербальна комунікація : навчальний посібник. Київ : Освіта України, 2014. 289 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4631/1/I_Kovalynska_NC_GI.pdf (дата звернення: 26.10.2024).

4. Паралінгвістика. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0> (дата звернення: 26.10.2024).

LANGUAGE PICTURES OF THE WORLD OF THE UKRAINIAN AND ENGLISH LANGUAGES. COMPARISON

Markova Daria
student of the 3rd year of the first (bachelor) level of higher education
Management major
(specialization Management of foreign economic activity)
State Trade and Economic University
Kyiv, Ukraine
d.markova_fmtp_5a_22_b_d@knute.edu.ua
Research supervisor – Terekhova Svitlana,
Professor of the Department of Modern European Languages
State Trade and Economic University
Kyiv, Ukraine
s.terekhova@knute.edu.ua

The linguistic picture of the world is a system of ideas inherent in numerous human communities – ethnic, national – that has developed historically and is expressed in language [1]. Language not only allows people to communicate, but also embodies the collective experience, values, traditions and thinking of the people. With the help of the language picture of the world, it is possible to understand how

representatives of different cultures perceive the surrounding reality, express their emotions, attitudes towards social phenomena, nature and their own identity. This term was introduced in scientific circles for the in-depth study of how each culture forms a unique vision of the world through language and how this affects communication between peoples.

For a better understanding of the topic, examples of two cultures, Ukrainian and English, and their comparison will be given. Linguistic pictures of the world are reflected in the ways of expression, metaphors, idioms and idioms used in everyday language. For example, in the Ukrainian language you can find many phrases related to nature and rural life, such as «втерти маку (часнику)»[2] (from Ukr. «rub poppy (garlic)». Means to scold strongly) or «як виросте трава на помості»[2] (from Ukr. «how the grass will grow on the platform.» It means never), which reflects the close connection of Ukrainians with nature and their agrarian traditions. Similar phrases are also present in the English language, but they are often associated with other cultural elements, such as «bite the bullet»[3] (Means to face a difficult or unpleasant situation) or «let the cat out of the bag»[3] (Means it's your turn to act). Each of these linguistic world pictures conveys a nation-specific way of seeing and describing the world, which becomes distinct in different cultures.

Non-verbal means of communication are also an integral part of the linguistic picture of the world and include such cultural codes as gestures, facial expressions, gaze, posture, body movements, which are often combined in various combinations[4], personal space and etiquette. For example, in Ukrainian culture it is customary to use open hand gestures in conversation, which symbolizes sincerity and hospitality, while in the UK such a manner can be perceived as excessive emotionality.

Facial expressions also differ: British people tend to control their emotions, and their facial expressions can be more reserved compared to Ukrainians, who express their feelings more openly. Personal space is an important aspect in English culture, and being too close can be perceived as a violation of boundaries, while in Ukraine the

distance can be less formal. Etiquette in the UK often involves many rules of politeness, for example the tradition of queuing, which is highly respected, reflecting the importance of order and respect for others.

Understanding linguistic and non-verbal cultural codes is an important aspect of intercultural communication. Knowledge of the linguistic picture of the world of another culture helps to avoid misunderstandings and unpleasant situations that may arise due to differences in etiquette, gestures or manners. Awareness of these differences allows you to approach the traditions and values of other peoples with respect, promoting effective communication and mutual understanding.

Sources and literature

1. Larisa Osadcha Ukrainian language picture of the world: interpretive models of integrative potential. *Ukrainian studies Series «Linguistic dimensions of identity»*. 2017. № 3. (64). P. 201–213. URL: https://www.academia.edu/101251156/%D0%9C%D0%9E%D0%92%D0%9D%D0%90_%D0%9A%D0%90%D0%A0%D0%A2%D0%98%D0%9D%D0%90_%D0%A1%D0%92%D0%86%D0%A2%D0%A3_%D0%9A%D0%A3%D0%9B%D0%AC%D0%A2%D0%A3%D0%A0%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%99_%D0%90%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%97 [in Ukr.]

2. [Electronic resource]: Union Information Agency/ Legacy of ancestors instead of Russian proverbs: Ukrainian phraseology for every day. URL: <https://www.unian.ua/curiosities/ukrainskie-frazeologizmy-na-vse-sluchai-zhizni-spisok-12785163.html> (date of publication 12.10.2024) [in Ukr.]

3. [Electronic resource]: Linguodan/ 50 Common English Idioms You Need to Know. URL: <https://linguodan.com/50-idioms/> [in Ukr.]

4. [Electronic resource]: pidru4niki/ Ukrainian language for professional direction: Non-verbal means of communication. URL: https://pidru4niki.com/1081080640619/dokumentoznavstvo/neverbalni_zasobi_spilkuvannya [in Ukr.]

BESONDERHEITEN DER BILDUNG VON KOSENAMEN IN DER DEUTSCHEN SPRACHE

Dr. Mokliak Oksana,
Dozentin am Lehrstuhl für Germanistik und Ukrainistik
Staatliche Agraruniversität Poltawa
Poltawa, die Ukraine
oksana.mokliak@pdaa.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1883-1593>

Dr. Kobzar Iuliia,
Koordinatorin des Zentrums für Deutschlandstudien
Freie Universität Berlin
Berlin, Deutschland
julia.kobzar@fu-berlin.de
<https://orcid.org/0009-0002-1500-2677>

Die zärtlichen Bezeichnungen, die zweifellos wesentliche Elemente des intimen Diskurses sind, haben ein wichtiges pragmatisches Potential, die Fähigkeit, den sinnlichen Hintergrund der Kommunikation zu regulieren. Solche Namen drücken eine besonders zärtliche Haltung gegenüber einer geliebten Person aus, beeinflussen den emotionalen Zustand des Gesprächspartners und modellieren die sogenannte «Sprache für zwei». Gleichzeitig sind der Phantasie der Schöpfer von Kosenamen keine Grenzen gesetzt, denn sie wird vom Wunsch der Liebenden bestimmt, die Liebeskommunikation zu individualisieren, sie frisch und einzigartig zu gestalten. Entgegen der landläufigen Meinung über den zurückhaltenden deutschen Kommunikationsstil sind auch deutsche Muttersprachler bei der Produktion von Gefühlsausdrücken recht kreativ. Dies beweist ein modernes Online-Wörterbuch der Kosenamen, das rund 2000 Einträge enthält [1]. Metaphorische Bedeutungswandel gehen häufig mit aktiven Wortbildungsprozessen einher, die in diesem Artikel diskutiert werden.

Meistens versuchen die Kommunikatoren, die emotionale Wirkung metaphorischer Kosenamen zu verstärken, indem sie die Diminutivsuffixe *-chen*, *-i*, *-lein*, *-le/-li*, *-che/chi*, *-erl* hinzufügen, die eine positive emotionale Bewertung in die

semantische Struktur des Wortes einbringen: *Mausi, Häschen, Fröschli, Katerle, Bärchi, Löckchen, Schätzlein*. Der spezifische Pragmatismus solcher Deminitive liegt auf der Hand, da sie die Einbeziehung des Adressaten in die persönliche Sphäre des Sprechers implizieren.

Die Wortbildungsmodelle komplexer Kosenamen, in der Regel Komposita, sind äußerst vielfältig. Die bestimmenden Morpheme in der Struktur der Kosenamen sind verbale Morpheme, die sich auf die Handlungen von Liebenden in intimen Kommunikationssituationen beziehen: *Schmusehase, Schmuseflummi, Schmusettedy, Schmusemaus, Bumsebiene, Bumsebärchen, Knutschmaus, Knutschkuh, Knutschpfote, Kuschelkeks, Kuscheltiger, Kuschelfee, Knuddelmaus, Knuddeltier*. Häufig sind diese Elemente ein Bestandteil von Zoomorphismen, die große Tiere bezeichnen und an einen Mann gerichtet sind. Dieses Spiel mit der Wortbildung verändert den Charakter des Referenten und verwandelt einen großen, starken Mann in einen sanften, zarten Mann (*Kuschelbär, Knutschbär, Kuscheltiger, Knuddeltiger*). Das Verbmorphem als Teil eines zusammengesetzten Namens wird auch verwendet, um den Partner individuell zu charakterisieren, indem bestimmte Eigenschaften, die Persönlichkeit oder das Verhalten hervorgehoben werden: *Brummimäuschen, Grinsekatze, Hoppelhäschen, Schnarchbär*. Morpheme, die vom Substantiv abgeleitet sind, haben die gleiche Funktion der individuellen Charakterisierung des Partners: *Chaosmaus, Chaosprinzessin, Bussibär, Flauschbär, Faulhörnchen, Glücksbärchen, Fratzmaus*. Die produktivsten Komponenten solcher Neubildungen sind die Lexeme *Zucker-, Glücks-, Herz-, Engels-, Gold-, Honig-, Liebes-, Sonne-*, die den Kosenamen eine besonders positive Konnotation verleihen und die Bedeutung des Adressaten für den Sprecher betonen: *Honighase, Herzkirsche, Engelmaus, Glücksbärchi, Goldhamster, Liebesmuffin, Sonnenmaus, Zuckerwölkchen, Zuckerperle*. Um assoziative Parallelen hervorzuheben und die Kommunikation spielerisch zu gestalten, verwenden die Metaphernschöpfer unerwartete Kombinationen: *Hasimausimausemaus, Pupsimaus, Bettmaus, Mauseengelchen, Mausibärli, Hasiputzischatzimausi*.

Die tiefen Gefühle, die ein verliebtes Herz erfüllen, führen zur Suche nach

neuen, originellen Kosenamen, die die Kommunikation individualisieren und zu einer Art Marke werden, die ein Liebespaar von einem anderen unterscheidet. Die willkürliche Kombination von Lauten ist ein produktiver Weg, um Kosenamen zu kreieren: *Utzibutzi, Buzibu, Knutschiwutschi, Knuffelpuffel, Bibi, Susu, Nanu, Mimeli*. Manchmal wird ein neuer Name situativ vergeben, basierend auf einer Tatsache, die nur den Liebenden bekannt ist und für andere ein Geheimnis bleibt. Einzigartig im Sprachspiel sind Abkürzungen: *Taf-Taf – die tollste aller Frauen, LoWu – Lockenwürmchen*.

Zusammenfassend lässt sich feststellen, dass Kosenamen besondere Elemente der intimen Kommunikation, Symbole der Zärtlichkeit, der Leidenschaft und der Liebe sind. Solche Namen sind einzigartige Passwortmarken. Ihre Schöpfer verwenden verschiedene, manchmal unerwartete metaphorische und metonymische Bilder und versuchen, mit Hilfe verschiedener Wortbildungsmittel einzigartige Bezeichnungen zu schaffen.

Quellen- und Literaturverzeichnis

1. Kosenamen URL: <https://kosenamen-liste.de/>

МЕДІАДИСКУРС ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКАРТИНИ СВІТУ

Нечипоренко Віолета,
кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Вінницького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету
м. Вінниця, Україна
v.nechyporenko@vtei.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-2429-9487>

Термін «дискурс» є багатозначним, його використовують у цілому переліку наук, які безпосередньо або опосередковано вивчають функціонування мови, – філософії, соціології, лінгвістиці, літературознавстві, етнології тощо. Однак, найбільш чисельними є роботи, в яких дискурс розглядається з позицій

лінгвістики, оскільки саме тут термін почав використовуватися як самостійна категорія.

Дискурс – це мовлення, занурене в життя. Оскільки екстралінгвістичні умови реалізації дискурсу змінюються залежно від ситуації спілкування і учасників комунікативного акту, а на вибір і організацію мовних засобів впливає цільова настанова комунікантів і механізми їхньої свідомості, то можна говорити про різні дискурси — діловий, політичний, науковий і, звичайно, медіадискурс. Нові технології, які прийшли на зміну традиційним засобам передавання інформації, докорінно трансформували кордони сучасного медіа-простору, перетворивши його на медіацентричний. Йому притаманні не просто великий, а вже насправді пригнічуючий людину обсяг повідомлень, їхній конвергентний характер, який реалізується у поєднанні тексту, звуку, зображення відповідної події, активний розвиток нових типів засобів масової інформації.

Сьогодні засоби масової комунікації є диференційованим явищем через їхнє домінування практично на всіх рівнях суспільної структури, що дає їм можливість представляти медіакартину світу – специфічний спосіб сприйняття, інтерпретації подій і явищ; фундамент, спираючись на який, людина функціонує у світі. Як зазначають дослідники, «медіакартина світу має таку ознаку, як динаміка, тобто враження людей трансформуються під впливом ЗМІ: картина світу у користувача / носія інформації постійно уточнюється, доповнюється, розгортається, фрагментується тощо» [2, с. 347]. Медіакартина світу є складником медіадискурсу, а виникає в результаті когнітивної активності журналіста.

Функційне призначення медіакартини світу втілюється у двох позиціях: інтерпретаційна функція – виконує завдання формувати бачення людиною світу; регулятивна – є універсальним орієнтиром людської життєдіяльності [2, с. 347]. Таким чином, медіакартина світу формує ставлення користувача інформації до світу, природи, інших людей та до самого себе як частини цього світу, задає норми поведінки, визначає ставлення до життя.

Одним із головних інструментів формування подібної медіакартини є

медіадискурс – сукупність текстів, які розглядаються в аспекті подій у поєднанні з екстралінгвістичними факторами. Медіадискурс займає центральне місце у просторі публічної комунікації. Завдяки своїй тематичній необмеженості, жанровому різноманіттю він просочується у всі типи спілкування і в умовах швидкоплинного світу вловлює навіть незначущі його прояви, оскільки є найбільш глобалізованим і актуальним, тобто таким, що відображає останні тенденції і феномени соціальної реальності. Д. Сизонов визначає медіадискурс як «глобальну універсальну категорію сучасного комунікативно-інформаційного дискурсу, яка виступає певним тлом та в якому відбиваються актуальні настрої суспільства в різних сферах діяльності – політиці, економіці, культурі тощо, а також динамічні інноваційні процеси, як-от, лексичні новотвори, семантичні неологізми, «реанімовані» архаїзми, перифрази, крилаті вислови, запозичення з інших мов» [4, с. 389]. Крім того, дискурс масмедіа виступає головною платформою не лише для відбиття актуальних мовних та суспільних змін, а й для закріплення мовних кліше, тобто фігур мови, для яких характерні звичність звучання, відносно постійний склад компонентів, відтворюваність готових мовних блоків та вільний зв'язок між словами [3, с. 100].

Зазначаючи, що передавання «інформації – це головне в медіадискурсі», дослідники виділяють такі його цілі:

- 1) опис ситуації та пояснення отриманої інформації;
- 2) регулювання дійсності адресантів;
- 3) вплив на свідомість адресантів через потік інформації, який залежно від простору і часу впливає на людину та спричиняє відповідний зворотній зв'язок;
- 4) прогнозування стану справ про ймовірні дії того чи іншого фактору, що має на меті стимулювання до запропонування результатів, висновків [1, с. 268–269].

Отже, у даному дослідженні медіадискурс потрактовується як сукупність тематично сфокусованих текстів у медійному просторі, які розглядаються у

подійному аспекті в комплексі з екстралінгвістичними факторами, що уможлиблює, окрім продукування певних знань, оцінок і образів, описувати і передавати уявлення про способи транслявання знань, конвертувати інформацію у сенси, переводити знання з одного рівня на інший, а також «зрощувати» інформацію різних типів.

Джерела та література

1. Коритнік Д. Ю., Баранова С. В. Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіадосліджень. *Нова філологія*. 2020. № 80. Т. I. С. 266–271.
2. Недашківська Т., Денисевич О. Медіа та рекламна картини світу: спільне та відмінне. *Интермарум: історія, політика, культура*. 2014. № 1. С. 345–356.
3. Нечипоренко В. Національно маркована лексика: перекладацький вимір (на матеріалі сучасних британських масмедіа). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2024. № 2 (361). С. 99–105.
4. Сизонов Д. Ю. Медіатекст та медіадискурс у сучасному медійному просторі. *Studia Linguistica*. 2013. Вип. 7. С. 389–392.

THE ROLE OF LINGUISTICS IN THE ACTIVITY OF LAWYERS

Nikolaichuk Daryna,
4th year cadet
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
darynaanik@gmail.com
Supervisor – Halenko Yuliia,
Senior lecturer at the Department of Language Studies
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine

In the world where law is the principle mechanism for regulating social relations, the role of linguistics in the legal aspect is of great importance. Linguistics, as a science of language application, plays a key role in understanding, applying and interpreting legal norms, as well as in resolving legal conflicts. The ability to accurately and clearly formulate legal norms, avoid ambiguity in speech is an important aspect of the legal

system of any country. Linguistics helps to identify and analyze nuances of speech construction that affects interpretation of legislation and taking decisions in terms of the court cases.

Language in jurisprudence plays a key role in the formation and application of law. The word in legal documents forms the basis for the development of legal thought, since legal concepts and norms exist in certain linguistic forms. Law becomes a normative regulator only when it is enshrined in language as a tool for managing social processes. In the mechanism of legal regulation rights realization is as substantial as law-making process itself. Taking into account the legal doctrine, it is necessary to focus not only on law-making, since the system of national legislation as a whole has already been formed, but also on improving the mechanisms for implementing legal norms for the development of a modern legal system.

Due to interaction between various fields of law and legal activities, legal linguistics actively develops and enriches its conceptual and categorical apparatus, methodological potential, working tools, in particular, forms a set of specific methods for linguistic and legal research and various types of legal linguistic and stylistic expertise (terminological, complex studying of bills, specialized linguistic expertise in documentation and information disputes, etc.) [2, p. 279].

In the context of Ukraine's integration into the European and international socio-economic, cultural, informational and educational space, as well as in accordance with the requirements of the modern labor market, there is an urgent social order for competitive specialists who speak foreign languages in various areas of professional activity. Special attention is paid to the training of qualified personnel in the field of jurisprudence, because for legal specialists a foreign language (especially English) is an instrument for implementing a dialogue between cultures and solving foreign policy problems [3, p. 7].

The modern understanding of legal linguistics has expanded significantly, because the requirements of modern linguistics have changed from the perspective of previous years. In this regard, the ratio of jurisprudence and linguistics in the study of linguistic issues in legal sphere has changed and the role of linguistic research in this

area has significantly increased. Based on the classification of the research group for the study of the language of law of the Berlin-Brandenburg Academy of Sciences, the following important areas of study in the field of language and law in science can be distinguished:

1. Communication in court. Language behavior of the parties before the court proceedings. This broad area of research includes, in particular, issues of rhetoric, stylistics, linguistics of the text, as well as various purely linguistic aspects, for example, social and dialect differences in the linguistic behavior of parties in terms of communication.

2. Legal argumentation. Ways and possibilities of expressing legal arguments by means of natural language, taking into account its ambiguity, variability and uncertainty. Legal logic is thus considered through the prism of the possibilities and properties of language.

3. Forensic linguistics, which refers to the study and development in legal practice of technical methods of investigation through linguistics application.

4. Language norms in law. This includes legal prescriptions regarding language in court, requirements for legal translations, issues of language designations, for instance, in the field of copyright, trademark rights, etc.

5. Legal force of language actions is the validity of laws and legal norms, types of their language marking, as well as individual cases of language operation criteria, etc.

6. The criteria for interpreting texts are the interaction of linguistic patterns and extra-nominal criteria that make it possible to clarify the meaning of the text, such as legal culture, communicative situation, knowledge of language features of communicating participants, etc.

7. Language requirements for legal formulations, in particular, in connection with the requirement of clarity and unambiguity. Systematic development of linguistic criteria for the correlation of the linguistic form of a legal text and its clarity and unambiguity [1, p. 141].

Thus, linguistics in law becomes a powerful tool not only for the formulation of

legislative norms, but also for ensuring their effective functioning in society. It helps to form a more dynamic, adaptive and understandable legal system that meets the requirements of the modern world. The study of various aspects of linguistic behavior, legal argumentation, forensic linguistics and language norms in law opens up new horizons for improving legal practices and developing jurisprudence. The definition of clear language requirements for legal formulations, as well as critical criteria for the interpretation of texts, helps to reduce ambiguity and increase legal certainty.

References

1. Larkin E., Denysenko N. Features of English-Ukrainian Translation of Legal Texts. URL: <https://lmsapi.plagiat.pl/preview/largeresult/zbirnyk-naukovyh-statej-Mova.-Svidomist.-Kontsept-vyp>
2. Milenin V. I., Dekusar H. H. The Role of Linguistics in the Legal System. *Legal Science and State Building in Ukraine in the Context of Integration Processes* : Materials of the XV International Scientific and Practical Conference. 2024. P. 279.
3. Rostomova L. M. Professional Linguistic Competence in Master Lawyers. Professional Language Competencies and Their Functioning in the Cultural Diversity of the Educational and Professional Environment. P. 7.

МОВНА КАРТИНА СВІТУ Й МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В HR: ВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Омельченко Анастасія,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Психологія
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна
igoorevvnaa@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0008-8104-2953>

Мовна картина світу, як складова культурного досвіду кожної людини, відіграє фундаментальну роль у формуванні її світогляду та сприйнятті реальності. Цей феномен не тільки впливає на спосіб, у який людина інтерпретує інформацію, але й формує її комунікативні стратегії. У сфері HR мовна картина

світу набуває особливої значущості в умовах багатокультурних робочих колективів, де культурні та мовні відмінності можуть створювати як труднощі, так і можливості для комунікації. Розуміння цих відмінностей дозволяє HR-фахівцям ефективніше управляти персоналом, використовуючи відповідні вербальні та невербальні стратегії, які є ключем до налагодження успішної міжкультурної комунікації.

Вербальні стратегії управління персоналом у міжкультурних колективах мають враховувати особливості мовної картини світу кожного співробітника. Успішна комунікація починається з того, наскільки глибоко HR-менеджер розуміє культурні відмінності у використанні мови. Кожна культура має свої мовні особливості, включаючи стиль спілкування, структуру речень, використання певних фраз і навіть ступінь формальності в розмові. У деяких культурах, наприклад, комунікація будується на непрямій мові, де важливо вміти «читати між рядків», тоді як в інших культурах переважає пряма комунікація, де чесність і точність висловлювань є найвищою цінністю. Це означає, що HR-менеджер має бути гнучким у підходах до спілкування, адаптуючи свої вербальні стратегії до потреб різних працівників.

Побудова довіри між співробітниками з різних культур також залежить від вербальних комунікативних стратегій. Використання культурно адаптованих мовних конструкцій може сприяти створенню атмосфери взаємної поваги та довіри. Наприклад, у деяких культурах важливо використовувати ввічливі та обережні фрази, щоб уникнути прямого конфлікту або незгоди, тоді як в інших культурах працівники цінують відкритість і прямоту. Здатність HR-фахівця враховувати ці нюанси може запобігти непорозумінням і конфліктам у багатокультурних колективах.

Невербальні стратегії є не менш важливими, ніж вербальні. Способи невербальної комунікації, такі як жести, міміка, позиція тіла і просторове розташування, можуть суттєво відрізнитися в різних культурах. Наприклад, те, що в одній культурі вважається позитивним знаком (наприклад, усмішка або жест «ОК»), в іншій культурі може мати зовсім інше значення або навіть сприйматися як образа. Тому HR-менеджери повинні мати високий рівень міжкультурної компетентності, щоб правильно інтерпретувати невербальні

сигнали своїх співробітників і враховувати ці відмінності в процесі управління.

Контакт очей, наприклад, є важливим невербальним сигналом, що в одних культурах демонструє відкритість і зацікавленість, а в інших може сприйматися як ознака агресії або неповаги. Аналогічно, просторове розташування або дистанція між людьми під час спілкування може бути трактована по-різному: в деяких культурах прийнято підтримувати близький фізичний контакт, тоді як в інших така поведінка може викликати дискомфорт. HR-спеціалісти повинні розуміти ці культурні відмінності, щоб забезпечити ефективну взаємодію між працівниками і мінімізувати можливі непорозуміння.

Створення робочого середовища, яке сприяє інтеграції невербальних та вербальних стратегій у міжкультурній комунікації, є ще одним ключовим завданням для HR-менеджерів. Це включає не тільки забезпечення працівників інструментами для подолання мовних бар'єрів, такими як курси з вивчення іноземних мов, але й організацію тренінгів з міжкультурної комунікації. Такі ініціативи допомагають працівникам краще розуміти та поважати культурні відмінності своїх колег, що, своєю чергою, сприяє формуванню інклюзивного та гармонійного робочого середовища.

Мовна картина світу і міжкультурна комунікація є вирішальними елементами в управлінні персоналом у сучасному глобалізованому світі. Вербальні та невербальні стратегії комунікації, адаптовані до культурних особливостей працівників, дозволяють HR-менеджерам не тільки ефективніше управляти багатокультурними колективами, але й сприяти побудові довіри, порозуміння та корпоративної єдності. Це створює основу для успішної взаємодії між працівниками та сприяє розвитку інклюзивної корпоративної культури, що визнає й цінує культурне різноманіття.

Джерела та література

1. Бабін О. М. Міжкультурна комунікація в управлінні персоналом: вербальні та невербальні стратегії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Економіка*. 2022. Вип. 42(2). С. 47–55.
2. Hays P. A. *Addressing Cultural Complexities in Practice: Assessment, Diagnosis, and Therapy* (3rd ed.). *American Psychological Association*. 2023.
3. Ting-Toomey S., Dorjee T. *Communicating Across Cultures* (2nd ed.).

Guilford Press. 2021.

4. Миколайчук І. В. Мовна картина світу в контексті управлінської комунікації: вплив культурних відмінностей. *Глобальні виклики сучасного менеджменту*. 2023. Вип. 5(1). С. 58–67.

ENGLISH AS A WAY TO PROMOTE IN THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

Omelianets Anna,
Graduate of the 4th year of the first (bachelor) level of higher education
Specialty law
(specialization Pre-trial investigation)
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
annaomelyanets@gmail.com
Academic supervisor – Pakulova Tetiana,
Senior lecturer of language training department of
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
pakulova17@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-0251-684X>

The relevance of the chosen topic lies in the development of modernity and the study of foreign languages for communication between people both within Ukraine and abroad. Unfortunately, our country has faced significant problems of the present, and the war is the biggest problem for us today. The war has made its own adjustments to our lives and established new rules for Ukrainians and the spectrum of their life.

Since the beginning of the full-scale invasion of Russia, foreigners have been coming to Ukraine to help our military defeat the enemy and journalists have been coming to record all the illegal actions committed by the aggressor country. But not everyone was able to understand foreigners, because most of them speak only the state language and have not even thought about learning English. Although English is the most widely spoken language in the world, knowing it not only allows you to understand others, but it also opens up new travels for you, where you will not face a language barrier.

Therefore, knowledge of English is not only about communication, but also about the ability to help people in any situation. For many professions, knowledge of

English is important, but today we will consider such a profession as the police.

Anyone can apply to the police, both a citizen of our country and a citizen of a foreign country who is on the territory of Ukraine. And a police officer, in accordance with the powers vested in him or her, is obliged to help a person in case of appeal. It is not always possible to quickly bring an interpreter to the scene, and to wait in case of some kind of injury and not understand what happened to the person, in my opinion, is not competent on the part of law enforcement agencies.

I believe that police officers who speak English increase the trust of the public and international partners in law enforcement. They become more open to the public and are able to provide a high level of service, which in turn increases the credibility of the police.

In the context of the National Police of Ukraine, knowledge of English opens up new opportunities for cooperation with international organizations and law enforcement agencies. English is the main language of communication with organizations such as Europol, Interpol and the UN. Knowledge of the language ensures effective communication, which is essential for fighting transnational crime and ensuring security in the region.

The commission of a crime by a person who is a citizen of Ukraine on any territory of another state should not be a problem in communication between investigators of both countries, but a mutual understanding during the investigation, and on the part of our state, a quick and fair qualification of the crime.

International cooperation: Cooperation with law enforcement agencies in other countries is key to fighting transnational crime. Knowledge of English allows you to exchange information more effectively, conduct joint operations and participate in international projects.

It is also an opportunity to gain access to international databases. Most international databases containing information on criminals, weapons, drugs and other illegal activities are available in English.

Summarizing the above, it is worth noting the importance and significance of English in the professional activities of every police officer. English language proficiency is an important step for the successful modernization and development of the National Police of Ukraine. It opens up new opportunities for professional

development, facilitates effective cooperation with international organizations, and provides access to modern technologies and working methods. Police officers who speak English look more professional and competent in the eyes of the public and international partners.

Джерела та література

1. Англійська мова в Україні стане обов'язковою для держслужбовців (28 червня 2023). URL: <https://ua.salonmarketing.pro/blog/anglyiska-mova-v-ukrayni-e-obovyazkovoyu-dlya-derzsluzbovtciv.html>

2. Важливість вивчення англійської мови у сучасному світі. URL: <https://buki.com.ua/blogs/vazlivist-vivcennya-angliiskoyi-movi-u-sucasnomu-sviti/>

THE ROLE OF LINGUISTIC STABILITY IN WARTIME CONDITIONS

Rabushko Nazarii,
4th year cadets faculty of training specialists
for pretrial investigation bodies
of the National police of Ukraine
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
nazarii.rabushko@gmail.com

Fedorenko Svetlana,
4th year cadets faculty of training specialists
for pretrial investigation bodies
of the National police of Ukraine
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
svetlana1svt@gmail.com

Supervisor – Halenko Yuliia,
senior lecturer at the Department of Language Studies
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
julia.translations.30@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5670-4774>

The popularization of the Ukrainian language was, is and will always be relevant, which is due to the past and present of Ukrainians. With the beginning of russia's full-scale invasion of Ukraine, the authority of the Ukrainian language among the population increased significantly. Every conscious citizen of our state considers it

to be their obligation to think and communicate in Ukrainian. However, there is a significant number of people in Ukraine, who use the language of the aggressor country in private and public life. In view of this, the language policy of the state should definitely be aimed at popularizing the Ukrainian language among the population, since no one can force the use of the state language in private and public life. The Ukrainian language should become trendy among children, youth and adults, and the transition to the Ukrainian language in communication will naturally become a conscious choice of every Ukrainian. At this stage of communicative change, it is important to preserve the linguistic resilience of Ukrainians in the contemporary space [3, p. 363].

A significant part of Ukrainians lost such an important feature of speech behavior as language stability, unwillingness to switch to the Russian language as a result of large-scale war. It is worth recalling it was due to this trait the Baltic peoples – Lithuanians, Latvians and Estonians – managed to protect themselves from the increase and the associated erosion of national identity. Ukrainians of the western regions also did not switch to the Russian language during communication, which contributed to preserving the integrity of the linguistic and cultural space of this region.

Language is the main sign of the national identity, of the culture and history of people. As S. Telniuk wrote in his poems: «The beauty and power of the native language lies not in its phonetic advantages and, moreover, not in its privileged, superordinate position against other languages, if it happens somewhere, but in the ability to influence the feelings of a person, wake up good noble feelings in it, make the finest strings of the human soul shine». [1, p. 24–25].

With the outbreak of war, the Russian occupation exacerbated and highlighted the problems of linguistic, national, cultural and civil identity, linguistic behavior and stability in course of the war, when the Ukrainian language appears not only as a means of communication, but also as a means of preserving its own identity and resistance to the language of the conquerors. These issues and their individual aspects are beginning to attract the attention of researchers, in particular, an important source of their study

are works of literature and art that reflect events in the East of Ukraine.

The problem of linguistic stability at the level of individual and group linguistic behavior in Ukrainian linguistics is investigated by O. Tkachenko, who emphasizes that this problem acquires «a special practical severity where the processes of linguistic assimilation jeopardize the existence of a particular language, and at the same time, as a further consequence, can lead to the death of people, i.e. the native speaker of the corresponding language». According to the scientist, the linguistic stability of people lies in «its ability under adverse circumstances to preserve and restore its language», and the sources of its nutrition are national tradition, national consciousness and solidarity, national spiritual and material culture and national peace and cooperation with all nations, and above all with ethnic groups living at the territory of the corresponding state.

S. Osnach uses the concept of «linguistic stability» to refer to the ability of a person to protect the native language and calls it the key to the viability of the people. The definition of linguistic stability as a manifestation of individual linguistic behavior is proposed by T. Symonenko, characterizing it as «the quality, intention, psychological orientation of an individual unwaveringly used in daily communication in a certain language, natural and close to a person in terms of his/her upbringing and education». The development of linguistic stability is relevant for nations facing the threat of losing their language and culture and, as a result, denationalization [2, p. 75–76].

Thus, the preservation of linguistic stability in Ukrainian society under current conditions requires conscious efforts of the state, civil society and each individual citizen. An important element is the popularization of the Ukrainian language among different layers of the population, especially among young people, which shapes the future of the country. Language stability not only preserves the cultural and linguistic heritage, but is also a guarantee of national identity and spiritual independence. Therefore, the development of the Ukrainian language and the strengthening of

linguistic stability should remain one of the key priorities of Ukraine's state policy on the path to cultural and social enlightenment of the nation.

References

1. Klochko T., Rossa O. Formation of Language Stability of Higher Education Applicants in War Conditions. *Young scientist*. 2023. No. 1.1(113.1). P. 23–26.
2. Renchka I. Language Behavior and Linguistic Stability of Ukrainians in the Conditions of the Russian-Ukrainian War (based on the novel by Tamara Orekh Zernia “Donets”). *Ukrainian language*. 2020. No. 3 (75). P. 75–91.
3. Shynkaruk Y. Fundamental Provisions of the Language Policy of Ukraine at the Present Stage. BВК 63.5 (4Ukr). P. 25. 2023. 363 p.

МОВНА МАЙСТЕРНІСТЬ ФІЛОЛОГА-ПЕРЕКЛАДАЧА

Рябуха Анастасія,
здобувач 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
anastasiia.s.riabukha@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Дедушно Алла,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
dedukhno.alla@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9254-3381>

У сучасному світі, де комунікація набула вагомого значення, володіння словом стає однією з найнеобхідніших умов соціальної та професійної успішності кожної людини. Спільнота повинна розуміти, що мова – найважливіший засіб порозуміння в суспільстві. Її вивчення, а також і удосконалення, сприяє розвитку мовної особистості та її мовленнєвої культури, які є запорукою успіху в реалізації професійних якостей та амбіцій майбутнього

спеціаліста будь-якої галузі. Серед усіх царин перекладацька діяльність потребує найвищого рівня володіння мовною майстерністю, оскільки філолог-перекладач – професіонал, який не просто має перекладати почуте чи прочитане іншою мовою, але й стилістично правильно презентувати текст, доречно підбираючи слова і точно формулюючи речення [3, с. 83], використовуючи усі надбання мови.

Питанню формування мовної майстерності філолога-перекладача приділяли увагу різні вчені. Ганс Вермеер розробив так звану «теорію скопосу», яка орієнтована на ціль перекладу [7], Юджин Найда досліджував динамічну еквівалентність у перекладі, а саме – відповідність змісту та емоційного впливу перекладеного тексту, а також наголошував на важливості враховувати культурний контекст [6]. Сьюзан Баснетт і Гарі Ледж підкреслювали важливість культурних і стилістичних аспектів у формуванні мовної майстерності, зокрема їхній вплив на різні жанрові типи тексту [4]. Пітер Ньюмарк вивчав питання, пов'язані з точністю, стилістикою та жанровими особливостями в перекладі [5]. Ірина Корунова, яка займалася методикою навчання перекладу та психологічними аспектами мовної діяльності перекладача, досліджувала, як мовні і культурні компетенції впливають на формування мовної майстерності філолога [2].

Мовна майстерність – природжений дар володіння словом, але водночас і навичка, що потребує постійного розвитку, вдосконалення та адаптації до змін у мовному середовищі. Це здатність не лише правильно і точно передавати зміст, але й тонко відчувати відтінки значень, стилістику та емоційне забарвлення мови, що забезпечує ефективну та впливову комунікацію.

Мовна майстерність передбачає вправне володіння як усним, так і писемним мовленням, умінням адаптувати стиль, лексику та структуру повідомлення відповідно до мети, аудиторії та комунікативної ситуації. Це вміння точно й переконливо передавати думки, зберігати логіку та послідовність викладу, а також створювати емоційний вплив, який сприяє розумінню та взаємодії між співрозмовниками.

Усе вищезазначене має брати до уваги спеціаліст-перекладач, який не просто відтворює текст іншою мовою, а майстерно перекладає, використовуючи різноманітні засоби іноземної мови на найвищому рівні. Важливо застосовувати й інші навички оратора – бути переконливим під час усного перекладання, чи то синхронного, чи то послідовного.

Синхронний – найважчий тип усного перекладу, перекладач повинен мати точно артикульоване мовлення, швидку реакцію, добре розвинену пам'ять, автоматизм використання мовних засобів, вміння концентруватися та високу розумову витривалість, оскільки це такий переклад, який здійснюється одночасно з мовцем, який виголошує промову [1, с. 56].

Послідовний – тип усного мовлення, під час якого переклад здійснюється після завершення промови мовцем. Найбільша його складність полягає в тому, щоб утримати в пам'яті ключові моменти змісту та зберегти оригінальність суті сказаного [1, с. 56].

Письмовий переклад теж потребує мовної майстерності, особливо, якщо йдеться про художній текст або наукову термінологію, однак він не такий жорсткий через меншу обмеженість у часі та здатність бачити весь текст відразу, періодично звертаючись до певних фрагментів. До того ж він не потребує прямого зв'язку між комунікантами у реальному часі. Тоді як в усному мовленні перекладач перебуває в постійному мовленнєвому зв'язку з учасниками комунікації та забезпечує взаєморозуміння між ними [1, с. 57].

Отже, варто зазначити, що філолог-перекладач ніби «оператор» комунікації, адже він виконує дві важливі функції мовлення: участь у спілкуванні з дотриманням зразкової інтонації і чіткості голосу; постійна сконцентрованість і уважність під час перекладу з лаконічною і точною передачею почутого чи побаченого різними мовами. Отож, мовна майстерність у перекладацькій діяльності – це насамперед креативність, коли філолог-перекладач відтворює текст іншою мовою, застосовуючи власну «мовну майстерність».

Джерела та література

1. Гуз О. П. Основи перекладознавства : конспект лекцій. Луцьк : ВНУ

імені Лесі Українки, 2021. 72 с.

2. Корунова І. І. Методика викладання перекладу та формування мовної майстерності перекладача. Київ : Видавництво ЛНУ, 2010. 198 с.

3. Микуліна А. К. Особливість формування мовної особистості у студентів. *Український психолого-педагогічний науковий збірник Мукачівського державного університету*. 2016. № 9. С. 83–86.

4. Bassnett S., Lefevere A. *Translation Studies*. London : Routledge, 1980. 238 p.

5. Newmark P. *A Textbook of Translation*. London : Prentice Hall, 1988. P. 124–137.

6. Nida E. *Toward a Science of Translating*. Leiden : Brill, 1964. P. 159–174.

7. Vermeer H. *Skopos and Commission in Translational Action*. *The Translation Studies Reader*. London : Routledge, 2004. P. 221–232.

**ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙНИХ КОНЦЕПТІВ У
ІНІЦІАЦІЙНІЙ ПРОМОВІ ПРЕЗИДЕНТА США ДЖОЗЕФА
БАЙДЕНА**

Хруленко Катерина,
здобувач 3 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта
(спеціалізація Українська мова та література, англійська мова)
Бердянського державного педагогічного університету
м. Бердянськ, Україна
kkathryn30@icloud.com

Науковий керівник – Богдан Валерій,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов і методики викладання
Бердянського державного педагогічного університету
м. Бердянськ, Україна
valeriy.bogdan@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-0985-5211>

На думку мовознавців, одним із ключових понять емотиології є емоційна мовна картина світу, яка відображається через емоційні концепти [1]. Концепти є предметом досліджень науковців з різних галузей науки, а емоційні концепти,

які створюють і реалізують емоційну картину світу людини, є предметом аналізу мовознавства. На даний момент ще не існує ані загальноприйнятої класифікації емоцій, ані поняття «концепт», ані тим більше «емоційний концепт» (ЕК), що свідчить про складність об'єкту, що дефінується та відображає різні підходи до його опису. У даній роботі ми будемо виходити з положення, що емоція виражається словами, але своє конкретне втілення у мовленні має не сама емоція, а її ідея (концепт), який є складною лексико-семантичною одиницею, структура якої утворюється і з раціональної складової (свідомості), і з емоційної частини [2].

ЕК є складовою політичного дискурсу, інтерес до якого зумовлений значущою роллю політики у світі. Інавгураційна промова як важливий різновид політичної промови є окремим жанром політичного дискурсу та складовою політичної комунікації. Саме в цій промові новообраний президент проголошує пріоритети майбутньої внутрішньої та зовнішньої політики держави на період своєї каденції [4]. Сполучені Штати є найвпливовішим членом різних військово-політичних союзів і економікою № 1 у світі, тому курс, обраний лідером цієї країни, може кардинально вплинути на економічний і соціально-політичний розвиток усього людства. Отже, інавгураційна промова президента США – подія світового масштабу, за якою слідкують з великим зацікавленням на всіх континентах як їхні союзники, так і супротивники.

Емоції та все, що з ними пов'язано, досліджуються в лінгвістиці, головним чином, на матеріалі художніх творів [3]. Політичний же дискурс цікавить, головним чином, національних і закордонних дослідників як інформаційна знакова система зі своїми складовими та вербальними та невербальними засобами вираження. Попри щирий інтерес до політичного дискурсу взагалі й інавгураційних промов зокрема, їхня емотивна складова (на відміну від персуазивної та маніпулятивної) залишається мало вивченою. Усі перелічені вище фактори й обумовлюють актуальність нашого дослідження. Метою ж

нашої розвідки є вивчення ЕК, репрезентованих в інавгураційній промові президента США Дж. Байдена, і лінгвостилістичних засобів їх реалізації.

Аналізуючи ЕК в інавгураційній промові Дж. Байдена, ми помітили в ній не тільки ознаки спільності з промовами інших президентів США, але й розбіжності. Серед спільних загальноживаних прийомів комунікативного впливу на реципієнтів дослідники виділяють таку продуктивну групу слів/словосполучень як: America, American, country, nation, national, our, people, together, union, United States, we, а також найчастіше вживані стилістичні засоби: анафора, антитеза, емпатична конструкція, риторичне запитання, синтаксично просте стверджувальне речення, узагальнення [6]. За нашими спостереженнями, до цього переліку слід додати модальні (діє)слова, цитування / апелювання до Біблії та згадування Бога, а також особливе графічне оформлення простих речень, словосполучень і навіть окремих слів, які зустрічаються в таких промовах. Дуже часто вони короткі і, незважаючи на приналежність інавгураційної промови до офіційно-ділового стилю, починаються зі сполучників або прийменників, які виносяться в абзац, виконуючи тим самим певну лінгво-прагматичну функцію – акцентування уваги на висловленій думці, оскільки для реципієнта, який не бачить тексту промови, винесення лексичної одиниці в абзац означає більш тривалу ніж зазвичай паузу між сегментами тексту і, відповідно, їхнє емпатичне виділення.

У цілому, президент повертається до багатьох ЕК по декілька разів. Така побудова своєї інавгураційної промови як серії «хвилеподібних закликів протягом усього виступу, що формують дискурсивний апелятивний простір мовця» [5, с. 10] значно підсилюють її емоційність і сприяють досягненню промовцем ефективного впливу на аудиторію.

Часто використані Д. Байденом паравербальні засоби, такі як темп і паузи також мають емоційний вплив на слухачів і привертають увагу до слів мовця. Коли окреме словосполучення та навіть лексема виносяться в окремий абзац, то

вони набувають особливої ваги за рахунок збільшеної паузи, що робить цю частину промови особливо емоційно забарвленою та такою, яка якнайкраще виконує своє функцію апелювання та прямого впливу на емоції адресата.

Проведений аналіз інавгураційної промови Джозефа Байдена показав, що він традиційно спирався на фундаментальні ЕК (БЕЗПЕКА, ВДЯЧНІСТЬ, ГОРДІСТЬ, ЄДНІСТЬ, ІСТОРИЧНА ВАЖЛИВІСТЬ, НАДІЯ, НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ, ПАТРІОТИЗМ, РЕЛІГІЯ, РІШУЧІСТЬ), які мають позитивну конотацію та застосував такі стилістичні прийоми і мовностилістичні звороти: «проста» мова, переважання простих повних речень, велика кількість різних видів повторів, еліпсису, лексичного та синтаксичного паралелізму, використання анафорично-катафоричних моделей, вставних слів і словосполучень, приєднувальних конструкцій, парцельованих речень, метафор, стилістично маркованих лексем.

Серед відмінних рис промови (наприклад, від інавгураційної промови його попередника, Д. Трампа) слід відзначити те, що для Дж. Байдена не є прийнятним експліцитне перекладання відповідальності за стан справ у країні на представників попередньої адміністрації. Крім того, серед засобів вербалізації ЕК Дж. Байден часто застосовує такий стилістичний прийом ораторського мовлення, як риторичні запитання, а Д. Трамп використовує в своїй промові тільки стверджувальні речення, очевидно для створення враження своєї впевненості у правильності проголошуваних ним тез.

Отже, насиченість і продумане використання експресивно-образних мовних засобів у інавгураційній промові допомагає слухачам краще сприймати, розуміти та запам'ятати ті ідеї, які промовець хоче до них донести.

Джерела та література

1. Кольцова О. С. Функціонування поняття «емоційний концепт» у сучасній лінгвістичній парадигмі. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 19. Том 1. С. 150–155.

2. Крисанова Т. А. Емоційний концепт: лінгвістичні підходи до вивчення. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна.* 2013. Вип. 33. С. 74–75.

3. Малій А. С., Опанасенко О. І. Лексика на позначення емоцій у художньому тексті (на прикладі німецької та англійської мов). *Закарпатські філологічні студії.* 2022. Вип. 25. Т. 1. С. 132–136.

4. Москалюк О. В. Стилiстичнi особливостi англiомовних полiтичних промов (на матерiалi iнавгурацiйних виступiв сучасних американських президентiв). *Modern Philology.* 2024. № 1. С. 39–45. DOI: <https://doi.org/10.32782/modernph-2024.1.6>

5. Петлюрченко Н. В. Харизматика: мовна особистість, її дискурс : монографія. Одеса, 2009. 464 с.

6. Campbell K. K., Jamieson K. H. Inaugurating the Presidency. Form, Genre and the Study of Political Discourse. New York : ColCar, 1986. 265 p.

АНАЛІЗ ТЕАТРОНІМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПОСТАНОВОК БРОДВЕЮ З ПОГЛЯДУ ГЕНДЕРНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Шевченко Дарина,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)

Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна

daryna.shevchenko@st.pdau.edu.ua

Науковий керівник – Тагільцева Яніна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської і української філології

Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна

ianina.tagiltseva@pdau.edu.ua

<http://orcid.org/0000-0002-4005-0227>

Наразі суспільство знаходиться на етапі, коли як жінки, так і чоловіки перебувають у процесі переосмислення своїх конвенційних ролей. Це є однією з

причин зростання попиту на дослідження питань гендерної диференціації у мовознавстві. За гіпотезою Сепіра-Ворфа [1] мова формує наше сприйняття світу, і дослідивши елементи мови як елементи світоглядної парадигми певної групи індивідів, можна простежити тенденції формування конвенційних схем та моделей поведінки.

Ми обрали об'єктом дослідження театроніми – власні назви на позначення театральних вистав [2], оскільки театральна культура західних країн (Об'єднаного Королівства Великобританії, Франції та Сполучених Штатів Америки) поступово інтегрується в український культурний простір, заповнюючи нішу, залишену виставами-окупантами нашого ворога. Переклади бродвейських мюзиклів уже доступні до перегляду на малих та великих сценах України, тож, на нашу думку, доцільно простежити прогресію та різноманітність творів, запропонованих глядачам театрів Бродвею.

До вибірки увійшло 1098 мюзиклів, опер, оперет, водевілів, бурлесків та ревію, які були показані на сценах театрів Бродвею у період з 1896 до 2023 року. У ході дослідження було відібрано 559 театронімів, що містили гендерно-марковані лінгвістичні одиниці та 527 театронімів, що не мали таких одиниць у своїй структурі.

Ми поділили гендерно-марковані одиниці на групи, а саме: одиниці, що містять у назві маскулінитив (Mr., Count., Duke., boy pal), фемінітив (Mrs, Miss, girl, lady), жіноче ім'я (Cinderella, Candide, Charity), чоловіче ім'я (Alladin, Johnny, Victor); одиниці, у назвах яких представлено іменники, асоційовані з жінкою (lily, rose, Tiffany's) та з чоловіком (rugby, court, judge).

У рамках досліджень 439 одиниць належить тільки до однієї з наведених груп, 120 одиниць – до двох із наведених груп одночасно.

Якщо говорити про одиниці з іменами у назвах, і назви з жіночими іменами, і назви з чоловічими іменами містять імена головних оригінальних героїв, імена персонажів з інших творів мистецтва, імена реальних та історичних постатей. Але є одна принципова відмінність між цими групами: у випадку

чоловічих імен, у назві деяких мюзиклів фігурують назви їх творців, виключно чоловіків. Водночас у назвах жіночих імен фігурують виключно два імені творчинь музичних ревію: Доллі Партон та Шер. Це пов'язано з тим, що довгий час жінки не могли бути режисерами-постановниками та продюсерами вистав.

Серед фемінітивів у назвах здебільшого фігурують мовні одиниці, які вказують на сімейний статус жінки: Mrs., Ms., or Mz. Маскулітиви представлені неформальними зверненнями до чоловіків, наприклад, pal, buddy.

У висновку зазначимо, що оскільки назви з жіночими морфологічними одиницями переважають над назвами з чоловічими морфологічними одиницями, це може свідчити про тенденцію орієнтованості репертуару на сексуалізацію та архетипізацію жінок у традиційних патріархальних рамках, але ця теорія має бути підкріплена подальшим дослідженням.

Список використаних джерел

1. Гіпотеза лінгвістичної відносності Сепіра-Ворфа: чи впливає мова на мислення? *New York Times*. 2020. URL: <http://surl.li/tnniqq> (дата звернення: 10.10.2024).
2. Ткаченко Г. Проблематика хрематонімів: історичні засади появи терміна хрематонім і діапазон хрематонімного поля. *Записки з ономастики*. 2019. № 22. URL: <http://zso.onu.edu.ua/article/view/198764> (дата звернення: 10.10.2024).

РОЛЬ МОВИ У ЗБЕРЕЖЕННІ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ В ЄВРОПІ

Шеховцова-Бурянова Вікторія,
асистент кафедри філософії та міжнародної комунікації
Національного університету біоресурсів і
природокористування України
м. Київ, Україна
kata6197@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-4227-2253>

Глобалізація – це процес, що сприяє взаємодії між країнами та культурами через економічні, соціальні, технологічні та культурні зміни. Вона відкриває нові

можливості для розвитку, проте також ставить виклики перед збереженням національної ідентичності, культурних цінностей та традицій. У цьому контексті мова виступає як ключовий елемент, що не лише забезпечує комунікацію, але й відіграє важливу роль у формуванні та збереженні національних традицій.

Мова – є основним інструментом передачі культурної спадщини від покоління до покоління. Вона закарбовує в собі історичний досвід нації, цінності, вірування та традиції. Фольклор, пісні, література, релігійні тексти – все це передається через мову. Більшість національних звичаїв та обрядів також мають мовний аспект, наприклад, вітальні формули, піснеспіви під час святкувань або ритуалів [1].

Унікальні лінгвістичні особливості кожної мови формують національне світосприйняття. Наприклад, у багатьох мовах є спеціальні слова для позначення понять, які важливі саме для цієї культури. Такі мовні особливості не лише відображають, але й підтримують національні традиції, надаючи їм особливої форми та змісту.

Глобалізація спричиняє поширення міжнародних мов, таких як англійська, яка стає засобом міжнародної комунікації у різних сферах, від бізнесу до науки. З одного боку, це забезпечує взаєморозуміння між представниками різних культур, але з іншого боку, посилюється загроза витіснення менш розповсюджених мов та культурних практик. Багато мов знаходяться під загрозою зникнення, що безпосередньо впливає на можливість збереження національних традицій [3].

Європа є регіоном з багатим мовним розмаїттям, де кожна країна має свої унікальні лінгвістичні особливості, які часто глибоко вкорінені в національних традиціях. Мова відіграє ключову роль у збереженні культурної ідентичності, формуючи спосіб мислення, спілкування і самовираження націй. Наприклад, такі мови, як ісландська чи каталонська, не тільки передають інформацію, але й зберігають культурні значення, пов'язані з історією, літературою та звичаями цих

народів.

У Європі мови є не лише засобом комунікації, але й відображенням різноманітності етнічних груп і культур, кожна з яких має свою унікальну спадщину. Фольклор, пісні, релігійні обряди та інші форми культурної виразності часто нерозривно пов'язані з мовою, і їхнє збереження можливе тільки за умови збереження цієї мови.

Глобалізація спричинила глибокі зміни у мовному ландшафті Європи. Під впливом економічних і політичних процесів, а також через розвиток цифрових технологій та інтернету, англійська мова стала домінувати як засіб міжнародної комунікації. Вона витісняє інші мови з багатьох сфер суспільного життя, що загрожує зникненню мов, особливо тих, що мають малу кількість носіїв, як, наприклад, валлійська або саамська.

Крім того, на національному рівні багато країн приймають спеціальні закони для підтримки мов національних меншин. Наприклад, у Франції функціонує програма захисту регіональних мов, таких як бретонська чи окситанська, а в Іспанії існують законодавчі акти, що забезпечують підтримку каталонської, баскської та галісійської мов. Важливу роль у цьому процесі відіграють освітні програми, що включають вивчення національних мов у школах і університетах, сприяючи тим самим їх збереженню.

Мова відіграє центральну роль у збереженні національних традицій в умовах глобалізації, оскільки вона є головним носієм культурної пам'яті та ідентичності народу. Глобалізаційні процеси, хоча й відкривають нові можливості для розвитку, ставлять під загрозу мовне та культурне розмаїття. Для збереження національних традицій через мову необхідні заходи на рівні освіти, політики та цифрових платформ. Лише через збереження рідної мови нація може зберегти свою унікальність у глобалізованому світі.

Джерела та література

1. Косович О., Чорній Р. «Мовна» євроінтеграція, глобалізація і проблема

ідентичності. *Folia Philologica*. 2022. (4). С. 34–42.

2. Масенко Л. Т. Мова і суспільство: постколоніальний вимір. Київ : Вид. дім «КМА», 2004. 163 с.

3. Сарновська Н. І., Антонівська М. О. Вплив глобалізації на мову як невід’ємну частину культури українського суспільства. *Питання культурології*. 2022. (39). С. 220–228.

ДІАЛОГ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУР: ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ, ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ, ЕТНОЛІНГВІСТИЧНИЙ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ АСПЕКТИ

QUEER DIALECT AS PART OF MODERN MUSIC

Бобошко Марія,
здобувач 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Бердянського державного педагогічного університету
м. Запоріжжя, Україна
nonmaria65@gmail.com
Науковий керівник – Дуброва Оксана,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов і методики викладання
Бердянського державного педагогічного університету
м. Запоріжжя, Україна
oksadubrova@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-8573-2785>

We, as philologists, understand the importance of a dialect: it helps us communicate with each other. It helps us identify with one another and understand what we mean when we speak our local tongue. Vernaculars also allow us to determine where we come from, who we are, and what we have faced. Dialects are the «voice» of a group. However, dialects are not always tied to a specific region; they often belong to a group of people from all backgrounds. One such sociolect is a Queer dialect.

We do need to mention that this paper will mostly focus on Queer dialect as part of the English language although that does not mean that other languages do not have their own LGBTQ+ lingos. Contrary to popular belief, it is a quite widespread phenomenon, which is present in Brazil, Turkey, South Africa, Indonesia, Mexico, France, Germany, Sweden, Denmark, Japan, Nigeria, Greece, Philippines and many more. But this paper is mostly about the USA and the UK. Thus, the use of queer dialect is gaining popularity worldwide, changing the format and sphere of communication;

therefore, the topic of the research is **relevant** in contemporary academic discourse.

The earliest known studies of LGBTQ+ linguistics date back to 1941 with Gershon Legman and his «The Language of Homosexuality: An American Glossary». Although the phenomena itself is probably much older. In English speaking countries it is usually dated back to the 18th century but some sources even say that the origins may lie somewhere in 1600s. We can see studies on this topic all throughout 20th century, for example «Queerly Phrased: Language, Gender, and Sexuality» by Anna Livia and Kira Hall, that have published it in 1997 (but the research for it was conducted in 60's and 70's) or «Homosexual Slang» by Julia Stanley (1970), which gives an account of the social situations in which subculture jargons arise, with particular attention to American gay communities. There even is a conference almost every year specifically on this topic, called «Lavender Languages and Linguistics Conference». What's interesting is that the founder of this conference has «called for scholarship to move toward a fuller and more nuanced study of LGBTQ language use, especially through the foundation of the Lavender Languages and Linguistics Conference» [3].

However, in our research, we analyze the use of queer dialect, specifically in the musical sphere, as more and more musicians are beginning to incorporate it into the lyrics of their works. In this paper, we focus on studying RuPaul's creative output. A figure that is, in general, considered quite influential both within and beyond of the Queer community, gave us many examples of such use: in «Sissy That Walk» (2014) in the line «Better beware, ain't no tea, ain't no shade», «no tea» comes from «**Spilling the T**»: «T» stands for truth, and spilling it means sharing the hot gossip or revealing the juicy details [4]. And «no shade» comes from «**Shade**»: a subtle insult or criticism [2]. So, «ain't no tea, ain't no shade» means «there's no gossip, there's no criticism». Or in «Call me Mother» (2021) in the line «I keeps it tight, now they call... me... Mother...» and in «A cunty hunty, a cunty hunty.» «Mother» is derived from the Black and Latino L.G.B.T.Q. ballroom scene, a queer subculture in which members are organized into houses and led by a «mother». «Mother is fundamentally a female figure who raised you through a period in your life.» In the second line the word «cunty»(or

sometimes just «cunt») can have many meanings, but it is an adjective generally associated and used in gay society. It means an overwhelming feeling of self-conceit or cockiness, it is also associated with many feelings, usually of being a bitch, cocky, conceited, arrogant, obnoxious and the list goes on [5]. To be cunt is to appear with such hyper femininity, i.e glamorous dress, fabulous makeup, perfect hair, beautiful eyelashes, etc [1]. And «hunty» is essentially a modification of the previous word, a combination of «honey» and «cunt», ‘Hunty’ is most commonly used as a more ramped up version of a best friend, but can also be used to mean an over the top version of sickening (aka fantastic).

Thus, the use of queer dialect in contemporary English songs reflects changes in socio-cultural norms and expands the boundaries of linguistic expression. This dialect not only contributes to the recognition and visibility of the LGBTQ+ community but also creates new opportunities for self-identification and creative expression. Through the influence of queer dialect, music becomes a platform for discussing issues of gender and sexual identity, broadening the understanding of language and its social role in the modern world.

References

1. Bagas Dwi Kameswara Agustinus, Hary Setyawan. Hearer-Oriented Analysis of Drag Queen Slang in the Web-Series UNHhhh. URL: <https://journal.universitaspahlawan.ac.id/index.php/jrpp/article/view/32533/21672> (дата звернення: 10.09.2024).
2. Insider’s Guide to Drag Terminology URL: <https://seethequeens.com/guidetodragterminology/> (дата звернення: 21.09.2024).
3. LGBT_linguistics. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/LGBT_linguistics (дата звернення: 15.09.2024).
4. Top 5 Drag Slang Words & What They Mean URL: https://pinkswag.co.uk/blogs/news/top-5-drag-slang-words-what-they-mean?srsltid=AfmBOorZoVcpaF-nAbFujYpsGPVIFwQx-A9LRnd3-PDKckzVpWD0_ey4 (дата звернення: 10.10.2024).
5. Urban Dictionary URL: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=cunty&page=4> (дата звернення: 11.09.2024).

**ПОРІВНЯННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ПОЛЬСЬКОЇ ЛОКАЛІЗАЦІЇ
ГОЛОВНОГО ГЕРОЯ ГЕРАЛЬТА
У ВІДЕОГРІ «THE WITCHER 3: WILD HUNT»**

Бойко Ярослав,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
yaroslav.boiko@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Сизоненко Наталія,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
nataliia.syzonenko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-7978-8675>

Сучасні відеоігри є не просто формою розваг, а й складними мультимедійними продуктами, що поєднують мистецтво, наратив та інтерактивність. Одним з важливих аспектів, який впливає на сприйняття гравцями персонажів та сюжету, є переклад та локалізація. Локалізація – це адаптація тексту згідно з місцевими культурними особливостями [2]. Локалізація не тільки забезпечує мовну адаптацію, але й змінює сприйняття ідентичності персонажів залежно від культурного контексту.

Метою тез є зіставлення англійської та польської локалізації головного персонажа відеоігри «The Witcher 3: Wild Hunt» Геральта. Актуальність розвідки полягає в тому, що локалізація відеоігор є важливим інструментом розширення світового ринку ігор, але водночас часто призводить до змін у стилістичному та наративному аспектах гри. Аналіз цієї проблеми дасть змогу виявити особливості адаптації персонажа в різних мовних контекстах.

Оригінальна польська локалізація має важливе культурне значення, оскільки в основі серії ігор «The Witcher» – літературний наратив фентезі-саги «Відьмак» польського письменника Анджея Сапковського. На наш погляд, голос

персонажа Геральта в польській версії, озвучений актором Яцеком Розанеком, є стриманим і холодним, підкреслює його офіційність мовлення. Польська версія Геральта максимально наближена до оригінального літературного образу: його спосіб мовлення є лаконічним, а інтонації стримані, що підкреслює його саркастичну натуру та внутрішній конфлікт. Для його реплік характерний сухий сарказм, який часто побудований на культурних алюзіях.

Інакше сприймається реципієнтами головний персонаж відеогри в англійській локалізації (актор озвучування – Дуг Кокл). Голос Геральта в англійській версії хрипкий та драматичний, що надає йому більш героїчного й навіть кінематографічного відтінку. Інтонаційні варіації голосу Кокла додають персонажу емоційності та виразності, навіть тоді, коли йдеться про ситуації, коли Геральт представлений циніком. Ці ознаки характеризують англійську версію перекладу як динамічну; гумор є колоритним і різномантним. Спостерігається прагнення перекладача та актора озвучування зробити Геральта дещо «людянішим», наближеним до героїв західної попкультури, що робить його зрозумілим для міжнародної аудиторії, зокрема й англомовних гравців.

Як відомо, у мові перекладу відображаються культурні особливості, що й впливає на сприйняття образу головного персонажа. У польській версії Геральта подано в тісному зв'язку з культурним контекстом: відтворено наративи боротьби з бюрократією, релігійним фанатизмом і моральною амбівалентністю, які глибоко вкорінені в польській історії та літературі. Англійські локалізатори роблять акцент на більш універсальних темах – героїзм та вибір між добром і злом, що наближає Геральта до архетипу західного антигероя.

Проте не тільки актори озвучування зробили головного героя таким, яким він є у відеоіграх. Слід взяти до уваги той факт, що хронотоп відеогри охоплює XIV – XV століття – час, коли феодалізм був поширеним у Європі, значні зміни відбувалися в політичній, соціальній та культурній сферах, на які емоційно реагували пересічні громадяни, що відображалось у використанні обсценної лексики. «Найпотужніші слова – ті, що стосуються безпосередньо емоцій – це сварливі слова» [1]. Такий тип лексики також є впливовим чинником сприйняття

персонажа відеогравцями. Порівняно з англійським перекладом, у якому найуживанішим обценним словом є *fuck*, у польській мові ширший реєстр слів цього типу, що й створює ефект невимушеної розмови, розважальності (надто – для слов’яномовних гравців).

Обценну лексику Геральт використовує переважно в діалогах з ворогами або в ситуаціях емоційної напруги. У польській версії його лексика груба та експресивна, наприклад, такі вислови, як «*Skurwysyn*» (аналог англійського «*son of a bitch*») або «*Cholera jasna*» (семантичний варіант «*bloody hell*»). В англійській локалізації Геральт часто вживає фрази на кшталт «*Damn it*» і «*Son of a whore*» для передачі схожої емоційної напруги.

Наведемо кілька прикладів реплік Геральта, коли він спілкується з Єніфер:

Польська версія:

- Geralt: Wiesz, Yen, czasem mam wrażenie, że nie mówimy tym samym językiem. Ty wszystko komplikujesz.
- Yennefer: Bo życie jest skomplikowane, Geralt.

Англійська версія:

- Geralt: You know, Yen, sometimes I feel like we're speaking different languages. You always make things so complicated.
- Yennefer: Because life is complicated, Geralt.

В англійській версії наявні ознаки переважно розмовного стилю, що робить персонажа зрозумілим і близьким, тоді як польська версія вирізняється інтонаційною модуляцією слова *komplikujesz*, яке виражає більший спектр емоційних станів.

Польська версія:

- Geralt: Jestem zmęczony, Yen. Może zostaniemy w łóżku przez cały dzień?
- Yennefer: Och, Geralt. Zawsze to samo z tobą.

Англійська версія:

- Geralt: I'm tired, Yen. How about we stay in bed all day?
- Yennefer: Oh, Geralt. You're always the same.

Англійський варіант є емоційно нейтральним і менш саркастичним, тоді як у польській версії фраза Єніфер звучить іронічно, що підкреслює тон її відповіді.

Цікавим прикладом відмінностей локалізації є й ім'я другорядного ігрового персонажа, який в різних перекладах має типове для певної культурної спільноти чоловіче ім'я: *Johnny (eng)/ Janek (pl)/ Hansi (ger)*. Німецькі локалізатори креативно локалізували ім'я з оригінального *Johnny* до *Hansi* [4]. На перший погляд, імена не пов'язані, але це не так. Природня зміна імена виглядає таким чином: *Johnny > Johann > Hansi* [5].

Аналіз польської та англійської локалізації персонажа Геральта у відеогрі *The Witcher 3: Wild Hunt* доводить, що переклад і адаптація мають суттєвий вплив на сприйняття персонажа гравцями різних культур. Польська локалізація підкреслює національні особливості персонажа: автентичність, сарказм, які наближають Геральта до його прототипу в оригінальних творах Анджея Сапковського. В англійській версії, навпаки, Геральт наділений рисами західного антигероя, що робить його більш впізнаваним для міжнародної аудиторії.

У розвідці доведено, що локалізація сприяє культурній адаптації персонажа, водночас локалізація є не лише інструментом комунікації, а й засобом культурного діалогу: Геральта наділено унікальними рисами, адаптованими під очікування й потреби конкретної аудиторії.

Джерела та література

1. Лозовська К. О. Полежаєва Т. В. Особливості перекладу обценної лексики польською мовою (на матеріалі роману Дж. Р. Р. Мартіна «Гра престолів»). *Мова, література і культура: актуальні питання взаємодії* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Львів : ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2021. С. 20–23.

2. Переклад-локалізація-транскреція:
<https://unlocteam.com/uk/translation-localization-transcreation/> (дата звернення: 28.09.2024).

3. Best Geralt of Rivia Quotes: <https://geektrippers.com/geralt-of-rivia-quotes/> (дата звернення: 28.09.2024).

4. Hansi Wiki: <https://hexer.fandom.com/wiki/Hansi> (дата звернення: 28.09.2024).

5. Opened discussion Hansy personality [https://www.reddit.com/r/witcher/comments/3dtm04/why_are_localisations_in_w3_or_games_in_general/?rdt=47712#:~:text=Translation%20is%20actually%20brilliant%20in,mean%20"God%20is%20gracious](https://www.reddit.com/r/witcher/comments/3dtm04/why_are_localisations_in_w3_or_games_in_general/?rdt=47712#:~:text=Translation%20is%20actually%20brilliant%20in,mean%20) (дата звернення: 28.09.2024).

ГУМОРИСТИЧНИЙ РІЗНОВИД ДИСКУРСУ

Боровський Тарас,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія

(спеціалізація Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська)

Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна

borovskiytaras8@gmail.com

Науковий керівник – Петров Олександр,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри міжкультурної комунікації,
світової літератури та перекладу

Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна

alexpetroff35@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-4641-3559>

Гумористичний дискурс відіграє надважливу роль як засіб для передачі інформації, розуміння, а також для досягнення культурних, соціальних та психологічних цілей. Сам гумор є складним явищем, яке включає в себе сарказм, іронію, перебільшення, гру слів, парадокси тощо.

Гумористичний дискурс має низку особливостей. Однією із головних є заглиблення в ситуацію сміхової комунікації, що має на меті створення комічного ефекту. Особливістю гумористичного дискурсу є те, що він може бути залучений до іншого дискурсного утворення.

Лінгвіст С. Дроздова тлумачить гумористичний дискурс як «текст, заглиблений в ситуацію сміхової комунікації». На підставі цього автор розглядає особливості такої ситуації:

- 1) комунікативні наміри учасників спілкування перевести розмову в гумористичне русло та відійти від серйозної розмови;
- 2) стремління учасників спілкування скоротити дистанцію і переосмислити в м'якій формі актуальні концепти;
- 3) присутність конкретних моделей сміхової поведінки, притаманних тій чи іншій культурі [1, с. 72].

За своєю природою гумористична комунікація є емоційною, вона не спрямована на точну передачу думок. Характерними рисами гумористичної комунікації є її непідготовленість та безпосередність. Жартівливе спілкування не базується лише на спілкуванні з близькими друзями, або ж сім'єю.

На думку В. Самохіної, «гумористична тональність характеризується доброзичливою поведінкою». Це емоційна атмосфера спілкування. З одного боку, вона характеризується дружнім ставленням між учасниками спілкування, а з іншого – перевертанням певних цінностей. Гумористичний тональність – це, по своїй суті, взаємна налаштованість учасників сміхового спілкування на гумор, готовність сміятись та жартувати. І якщо гумористичний намір – це така комунікативна характеристика мовця, при якій він бере активну участь у створенні сміхового спілкування, організації гумористичної ситуації, то гумористична тональність – навпаки – комунікативна характеристика мовця, при якій він займає переважно пасивну позицію в процесі створення сміхового спілкування [2, с. 198]. Явним прикладом останньої є відвідування або ж перегляд якогось гумористичного шоу, при якому Ви, вже як слухач, не берете безпосередньої участі в процесі творення гумору. Комунікативний намір проходить декілька стадій своєї реалізації, які складають з себе:

- 1) бажання пожартувати;
- 2) оцінка ситуації;
- 3) вираження жарту мовними засобами;

4) оцінка реакції адресата [2, с. 199].

Разом з цим гумористичному різновиду дискурсу властиві:

1) динамічність – властивість швидко переходити від одного сказаного жарту до іншого;

2) відкритість – властивість, при якій адресант може відкрито жартувати на будь – яку тему (політика, расова тематика, економіка, національна тематика тощо) і не бути засудженим адресатом;

3) актуальність – властивість, при якій можна швидко перейти від однієї теми до іншої. Наприклад, розповідаючи жарт про побутову тему можна швидко перейти до політичної, або ж економічної тематики;

4) діалогічність – властивість, при якій жарти можуть легко змінюватись, або ж адресант може стати адресатом; можна легко підтримувати діалог.

Отже, гумористичний дискурс є складним і багатограним видом комунікації, що виконує не лише розважальну, а й соціальну, культурну та психологічну функції. Як засіб комунікації, гумор дозволяє учасникам скоротити соціальну дистанцію, створює емоційно сприятливу атмосферу, сприяє подоланню напруженості і підтримує доброзичливий тон. Характерною рисою такого дискурсу є його природна спонтанність та динамічність, що дозволяє легко переходити між темами, залишаючи можливість обговорення як буденних, так і актуальних соціальних або політичних тем. Гумористичний дискурс побудований на відвертості та діалогічності, завдяки чому жарт може стати способом переосмислення важливих концептів та навіть критики без надмірної напруги.

Джерела та література

1. Дроздова С. Гумористичний вірш у ракурсі когнітивно-дискурсивних досліджень. Сучасне розуміння концепта. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/36779/14-Duk.pdf?sequence=1>

2. Самохіна В. Сучасний англомовний жарт : монографія. 2-ге вид. Харків, 2012. 475 с.

НАЗВА РЕГІОНУ ŚLŌNSK В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Ванот Варфоломій,
здобувач 4 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Російська філологія
(спеціалізація Переклад)
Сілезького університету
м. Катовиці, Польща
bartlumjej.wanot@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-0936-3436>
Науковий керівник – Харцярек Анджей,
професор гуманітарних наук,
викладач Сілезького університету
м. Катовиці, Польща
andrzej.charciarek@us.edu.pl
<https://us.edu.pl/instytut/ij/osoby/andrzej-charciarek/>

Ślōnsk (Śląsk, Schlesien, Slezsko, Silesia) – регіон на півдні Польської Республіки та півночі Чеської Республіки. Попри віддаленість від України, зберігав впродовж століть торгові зв'язки з Україною та неодноразово згадується в творах української літератури. Метою дослідження є виявлення існуючих форм, нормативних правил та закономірностей сучасного вжитку.

Дослідження проводилося на основі аналізу історичних та сучасних текстів (передусім тих, які є доступні в мережі Інтернет), словників та правописів, а також шляхом анкетного опитування серед носіїв української мови. Було досліджено, які форми вживалися історично та яким надавалася перевага в різні епохи, а також які форми живаються сьогодні респондентів в Україні та Польщі, що дозволило простежити відмінності у варіантах назв та їхню залежність від мовного оточення.

Історичні джерела засвідчують велику кількість варіантів адаптації назви регіону в українській мові. Перші згадки зустрічаються в «Енеїді» Котляревського, де регіон називається *Шльонське* [2, с. 75]. Така форма повторюється в творчості Куліша [4, с. 241].

Пізніші тексти адаптують лехітське джерело вже в чоловічому роді: *Шльонськ* [5, с. 69], *Шльонзьк* [8, с. 203], а також з передачею початкового *Śl-* українським *Сль-*: *Сльонськ* [10, с. 513].

Частішими в письмових джерелах є варіанти, які включають адаптації латинської форми *Silesia*. Основним і найчастішим варіантом є *Сілезія*, який зустрічається, наприклад, у Коцюбинського [3], однак паралельно використовується і форма *Силезія* [11], що є адаптацією з урахуванням фонетичних особливостей української мови відповідно до так званого «правила дев'ятки». Крім того, можна знайти в текстах варіанти *Сілезія* [7, с. 227], *Селезія* [12] та *Сілесія* [16].

Українськими є варіанти, які передбачають адаптацію німецького *Schlesien* (напр. Бевзюк пише про *Шлейзен* [1, с. 271]) або чеського *Slezsko* (напр. *Слезько/Слезьк* в Огієнка [6, с. 107]). Існує також пропозиція Поруша *Сляжчина* [9], якою, проте, не користується жоден автор.

Наразі єдиною нормативною формою в українському правописі є *Сілезія*, яка використовується у більшості офіційних джерел і словників, зокрема подається як приклад у виданнях «Українського правопису» до 2005 та з 2019 року [13 с. 122; 15, с. 157]. Проте в редакціях правопису між 2007 та 2015 роком читачам пропонувався варіант *Силезія* [14, с. 121], хоча чіткого пояснення мотивації цієї зміни або її скасування немає.

Аналіз анкет показав значні відмінності між українськими респондентами, що мешкають в Україні та в Польщі. Більшість учасників опитування в Україні використовують «латинську» назву (*Сілезія*), тоді як серед українців у Польщі частіше обирають «лехітську» (переважно *Шльонськ*), що свідчить про вплив польського або сілезького мовного середовища на вибір форми. Додаткові інтерв'ю з респондентами виявили, що вибір форми також пов'язаний із докладнішим місцем проживання.

Джерела та література

1. Бевзюк Є. В. Національне відродження лужицьких сербів у ХІХ столітті (1815-1870 рр.) : дис... канд. іст. наук : 07.00.02. Ужгород, 2002. 280 с.
2. Котляревській И. П. Малороссійская Енеида в трех частяхъ. Съ приобщеніемъ значенія Малороссійскихъ словъ какъ содержащихся въ оной, такъ и весьма многихъ другихъ. Санктпетербургъ : Иждивеніемъ М. Парпуры, 1798.

3. Коцюбинський М. К. Лист № 73 до Івана Щітківського. Цитую за: Корпус текстів Михайла Коцюбинського. URL: corpora.donpu.edu.ua.
4. Куліш П. О. Маруся Богуславка (кінець). *Літературно-Науковий Вістник*. 1901. Третя книжка. Т. 13.
5. Неселовський П. З. Так звана брацлавська монета. *Записки українського наукового товариства в Києві*. 1925. Т. 19.
6. Огієнко І. Чеська етнологія і фольклористика початку ХХІ століття. *Сучасна фольклористика європейських країн*. До XV Міжнародного з'їзду славістів. Київ : Наукові студії ІМФЕ, 2012. Вип. 1.
7. Панейко В. Л. За границею. *Літературно-науковий вістник*. 1908. Р. XI, т. XLI, к. I.
8. Поліщук П. Галузеві органи управління «Польської підпільної держави» за доби Другої світової війни. *Вісник Черкаського університету*. Серія : Історичні науки. 2009. Вип. 160–161. С. 199–206. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchuI_2009_160-161_30
9. Перекладаємо слово Сілезія/ Словотвір. URL: <https://slovotvir.org.ua/words/sileziia> (дата звернення 25.09.2024)
10. Шваб Л. П., Шваб А. Г., Шваб М. А. Соціально-політичні реалії в Польській Народній Республіці в 50-х–70-х роках ХХ століття. *International Scientific Journal «Grail of Science»*. 2022. Issue 17.
11. Подружились. «Радянська Волинь» № 7(2), 25.10.1924. Цитую за: Corpus UKR. URL: <http://parasol.vmguest.uni-jena.de/kontext/query?corpname=ukr>. (дата звернення 26.09.2024)
12. Селезія – співоча столиця Польщі. ТСН, 19.09.2014. URL: <https://tsn.ua/video/video-novini/seleziya-spivocha-stolicya-polschi.html> (дата звернення 26.09.2024)
13. Український правопис. Київ : Наукова думка, 1993.
14. Український правопис. Київ : Наукова думка, 2015.
15. Український правопис. Київ : Наукова думка, 2019.
16. У Львові вшанують пам'ять Ольги Басараб. Львівська міська рада, 10.02.2014. URL: <https://city-adm.lviv.ua/news/society/public-sector/215887-u-lvovi-vshanuiut-pam-iat-olhy-basarab> (дата звернення 20.10.2024)

РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНИХ І ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Голопич Інна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін та українознавства
Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Харків, Україна
golopychinna@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-1831-9752>

Сучасний процес глобалізації вимагає від держав налагодження контактів і взаємодії між їхніми культурами, що сприяло б їх спільному розвитку й вирішенню глобальних проблем. Для цивілізованих країн досить важливими є дипломатичні контакти, економічні зв'язки, туризм, наукова співпраця, міжнародна освіта й стажування за кордоном, обміни студентами тощо. Безперечно, у таких реаліях велику роль відіграє людський капітал. Прагнення людини до самореалізації та соціальної адаптації в полікультурному, поліетнічному світі в умовах глобалізації, прагнення до взаєморозуміння між людьми різних спільнот сприяє виникненню діалогу культур. Для того, щоб цей діалог був ефективним, учасники спілкування повинні володіти міжкультурною компетенцією, тобто здатністю досягати взаєморозуміння в процесі міжкультурної комунікації з урахуванням відмінності мов, культур і стереотипів мислення.

Зазвичай міжкультурна компетентність починає формуватися ще в дитинстві, коли одночасно із засвоєнням власної культури діти знайомляться зі світовою культурою через перегляд іноземних фільмів, мультфільмів, подорожі з батьками за кордон, використання різних соціальних мереж в інтернеті тощо. Проте найбільш активний розвиток міжкультурної компетентності відбувається в студентські роки, під час свідомого формування особистості. Існує багато підтверджень того, що вільна, незалежна й творча особистість може розвиватися лише в контексті загальнолюдських цінностей, у процесі освоєння основи світової культури. Важливою умовою гармонійного розвинення особистості є

набуття навичок міжкультурного спілкування. Тому досить важливо під час навчання у ЗВО розвивати в межах міжкультурних й лінгвокультурологічних компетентностей.

Лінгвокультурологічна компетентність містить знання про тісний зв'язок мови та культури народу, про живі комунікативні процеси у зв'язках із менталітетом народу, необхідних для ефективної комунікації у конкретній іноземній культурі. Зокрема для реалізації міжкультурної комунікації важливим є встановлення зв'язку між культурною компетенцією та іншомовною комунікативною компетенцією. Тому не випадково, що здебільшого розвиток міжкультурної компетентності здійснюється під час вивчення іноземних мов. Проте наш досвід показує, що навіть високий рівень іншомовної комунікативної компетентності, вміння правильно розгадувати поведінку іншої людини й зміна власної форми поведінки не завжди приводить до взаєморозуміння й успішної взаємодії учасників у міжкультурному спілкуванні.

Причиною цього є недостатньо сформовані навички зіставлення моделей поведінки та вміння донести до співрозмовника значення особливостей міжкультурного комунікативного акту. Це можна пояснити різницею соціокультурного багажу та культурних традицій. Тому важливо усвідомлювати, що міжкультурна компетенція значно ширша за іншомовну комунікативну. Безсумнівно, величезну роль у здійсненні успішної міжкультурної комунікації відіграє мова, яка виступає містком взаєморозуміння та взаємодії між представниками різних мовно-етнічних спільнот. Проте у процесі підготовки студентів до співіснування з представниками інших націй і культур в одному спільному світі, необхідно навчити їх будувати ефективний взаємовигідний діалог. Для успішної міжкультурної взаємодії викладач іноземної мови не може обмежуватися лише роботою над збільшенням запасу необхідних мовних засобів, оскільки вивчаючи нову мову, людина одночасно має проникати в нову національну культуру, духовне багатство, яке зберегла мова. Наряду з писемним та усним мовленням, студенти повинні отримати знання з основних тем із країнознавства, регіонознавства: історії, географії, політичних і соціальних

відносин, освіти, культури, спорту тощо в країні вивчення мови, зокрема, про соціокультурні особливості людей, які є носіями мови. При цьому для порівняння слід залучати елементи рідної культури студентів, оскільки лише так вони можуть усвідомити особливості сприйняття світу представниками іншої культури.

Метою розвитку міжкультурної компетенції є досягнення такої якості мовної особистості, яка дозволяє людині вийти за межі власної культури та набути медіаторських якостей культур, не втрачаючи власної культурної ідентичності.

Отже, власний досвід і спостереження дозволяють виявити три складові міжкультурної компетенції: 1) знання іноземної мови, 2) знання культурного середовища, 3) певні навички спілкування з носіями мови. Усі ці компоненти, на нашу думку, є основою для розвитку міжкультурної та компетентності які базуються на знанні теорії та проведенні практики, оскільки знання з іноземної мови й культури можна набути лише через діяльність.

ДІАЛОГ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУР: ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Давидченко Інна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри української лінгвістики,
літератури та методики навчання
Комунального закладу «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
м. Харків, Україна
davidchenkoid@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-3461-6255>

Найактуальніша тенденція розвитку науки другої половини ХХ – початку ХХІ століття – це інтеграція. Протилежні галузі знань знаходять свої «точки перетину», з яких постають принципово нові наукові напрямки. Подібний шлях пройшла і лінгвокультурологія, яка не просто виникла на межі фундаментальних

гуманітарних освітніх компонентів, культурології, мовознавства, психолінгвістики, лінгвокраїнознавства, а й витворилася із результатів взаємодії та взаємопроникнення мови і культури.

Лінгвокультурологія – це комплексний науковий освітній компонент синтетичного типу, що вивчає взаємозв'язок і взаємодію культури й мови в її функціонуванні та відбиває цей процес як цілісну структуру одиниць у єдності їх мовного й позамовного (культурного) змісту за допомогою системних методів і з орієнтацією на сучасні пріоритети та культурні утворення (система норм і загальнолюдських цінностей) [1].

Погоджуємося з В. Кононенком, який вважає, що українська лінгвокультурологія орієнтована на вивчення національно-культурної складової, мовної картину світу, мовної особистості з її компетенційними можливостями, отож постає потреба опрацювання проблематики національного психотипу, ментефактів, бачення рідної культури в собі в цій культурі [2].

Актуальність лінгвокультурологічних студій сьогодні зумовлена декількома факторами, основним з яких є тотальність світових глобалізаційних процесів, що пронизують усі сфери людської життєдіяльності.

Одними з перших лінгвокультурологічних студій були праці В. фон Гумбольдта та О. Потебні, які ще в середині XIX століття заклали теоретичні основи та дали напрямок розвитку сучасній лінгвокультурології. У XX столітті ідеї вчених розвивали Ш. Баллі, Ф. Боас, Л. Вайсгербер, Ж. Вандрієс, Л. Вітгенштейн, М. Гайдеггер, Ж. Дерріда та інші. На сучасному етапі проблемами лінгвокультурології займаються дослідники, найвизначнішими з яких є І. Богданова, О. Вербицька, І. Давидченко, А. Загнітко, І. Заньковська, В. Кононенко, О. Левченко, О. Селіванова, І. Тамразян, О. Яшенкова та інші.

На сучасному рівні спостерігається діалогічний взаємозв'язок мови та культури і в існуванні специфічних мовно-культурних компонентів – елементів етнічної свідомості носіїв мови. Наприклад, *porig* з давніх-давен був образом родинного помешкання, з ним пов'язано чимало стародавніх повір'їв та обрядів.

Одним із таких звичаїв є перенесення нареченої через *пори́г* нової оселі. *Пори́г* був тією перешкодою, яка ставала на шляху сторонніх осіб, тому він оточений всілякими заборонами: на нього не можна ставати, через нього не можна вітатися і передавати будь-які речі. До речі, саме під *порогом* живе дух-покровитель житла – Домовик [2]. Прикладами діалогічних взаємозв'язків мови та культур можуть бути також культурно-мовні компоненти: *хліб, сіль, рушник, соловейко, верба, явір, дуб* тощо. Слова з «культурними смислами» функціонують як згорнуті тексти та визначають лінгвокультурологічний аспект мовлення.

У зміст мовної особистості включаються такі компоненти:

1) *ціннісний, світоглядний* – система цінностей або життєвих смислів; мова забезпечує первинний, глибинний погляд на світ, утворює той мовний образ світу та ієрархію духовних уявлень, що лежать в основі формування національного характеру і реалізуються в процесі мовного діалогового спілкування;

2) *культурологічний* – рівень засвоєння культури як ефективного засобу підвищення інтересу до мови; залучення фактів культури, пов'язаних із правилами мовленнєвої та немовленнєвої поведінки, сприяє формуванню навичок адекватного вживання та ефективного впливу на партнера по комунікації;

3) *особистісний* – те глибинне та індивідуальне, що є в кожній людині.

Основними складниками мовленнєвого етикету є дотримання комунікативних табу і принципів спілкування. До основних принципів комунікації О. Яшенкова зараховує принцип кооперації та принцип ввічливості.

Принцип кооперації становить принцип спілкування, що регулює інформаційний обмін і передбачає повну відповідність комунікативного внеску на кожному кроці діалогу спільно прийнятій меті або напряму діалогу [4].

Реалізація принципу кооперації відбувається через такі максими:

- *максима кількості*: висловлювання повинне містити не менше і не більше інформації, ніж потрібно;
- *максима якості*: не говори того, що вважаєш неправдивим, або того,

для чого не маєш достатніх підстав;

- *максима відношення*: не відхиляйся від теми;
- *максима манери*: уникай незрозумілих висловів, неоднозначності,

непотрібної багатослівності, невпорядкованих висловів [4].

Мова, будучи універсальним засобом передачі інформації про природу та про всі сторони життя людини і людського суспільства, а також про саму себе, у своєму словниковому складі є відображенням культури спільноти, які нею розмовляють.

Мова і культура (як матеріальна, так й інтелектуальна (духовна) є витвором людського суспільства та окремих творчих особистостей. Отже, культура і мова – складні семіотичні системи.

Лінгвокультурологічна змістова лінія, формує загальну культуру особистості, і сприяє: становленню сучасного світоглядного уявлення про світобудову, природу, суспільство, людину, сенс життя в аспекті їх розвитку; ознайомленню в концентрованій формі з основним культурним набутком народу і людства в цілому; розвитку духовної сфери особистості, зокрема вихованню патріотизму, моральних переконань, відчуття прекрасного тощо.

Розвиток національної духовності, культури неможливе без мови, яка в наш час потребує глибокого вивчення на основі невмирущих скарбів національної культури народу. Лінгвокультурологічний підхід у навчанні української мови та культури є необхідним, бо він не лише знайомить здобувачів, громадян, із тим цінним творінням, у яке народ вклав свою душу, мрії про майбутнє, а й спрямовує особистість до суми певних знань з мови, спонукає до соціально-культурного і духовного розвитку мовної особистості, їхньої лінгвокультурологічної компетентності.

Отже, найголовнішим завданням сучасної мовної освіти є відродження й подальший розвиток лінгвокультурології на всьому терені України, формування мовної особистості як гаранта збереження й подальшого розвитку національної культури та державності».

Джерела та література

1. Давидченко І. Д. Формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Слов'янськ, 2018. 359 с.
2. Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія. Київ : Вища школа, 2008. 327 с.
3. Лінгвокультурологія : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / А. П. Загнітка, І. В. Богданова ; за ред. А. П. Загнітка. 3-тє вид., перероб. і доп. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 287 с.
4. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 312 с.

СЛЕНГ CG-ХУДОЖНИКІВ У СУЧАСНОМУ АРТ-КОМ'ЮНІТІ

Манойло Ольга,
здобувач 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
olha.manoilo@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Антонюк Марина,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
maryna.antonuk@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1768-4651>

На сучасному етапі сленг відіграє важливу роль у житті суспільства. Такий вид неформального спілкування є своєрідним індикатором приналежності до певних соціальних груп та суттєво полегшує комунікацію між їхніми представниками [3].

Метою цієї розвідки є аналіз сленгових слів, що їх використовують 2D та

3D-художники при спілкуванні з колегами, замовниками чи просто в художньому інтернет-середовищі. Ми простежимо, як ці слова утворюються та які мають функції.

Саме поняття сленгу має багато різних тлумачень. Це свідчить про те, що явище сленгу доволі багатогранне та мусить бути розглянутим з різних боків. Оксфордський словник англійської мови визначає сленг як «неформальну мову, яка складається зі слів та фраз, що не входять до стандартного словника і часто використовуються в усному мовленні»[2], а за енциклопедією Британіка «сленг – це мова, що характеризується використанням неофіційних слів та фраз, які можуть бути специфічними для певної групи або контексту» [1]. Узагальнюючи, можна сказати, що така лексична система є цікавим та водночас дуже складним для дослідження явищем в сфері лінгвістики.

З розвитком цифрових технологій все більшої популярності набуває Digital Art – напрямок мистецтва, що поєднує в собі безліч форм для вираження автором своїх ідей за допомогою комп'ютерної графіки. До цього виду мистецтва можна віднести цифровий живопис та ілюстрацію, фотографію та скульптуру, 3D-графіку, гейм-арт, інтерактивні інсталяції та багато іншого. І звісно, як і кожна спільнота, CG-художники мають власну специфічну лексику в межах свого ком'юніті.

Загалом з художнього сленгу можна виділити дві групи: 1) слова, що безпосередньо стосуються процесу роботи (наприклад, назви певних етапів створення малюнка чи 3D-моделі) або описують явища, пов'язані з творчим процесом; 2) лексеми, що використовуються в художніх інтернет-спільнотах, соцмережах на позначення різноманітних творчих активностей (конкурси, флешмоби тощо). Пропонуємо нижче розглянути деякі з них:

Слово *арт* (англ. *Art* – мистецтво) зазвичай має широкий спектр застосування, проте в контексті 2D-малювання використовується на позначення одиниці цифрового малюнку чи ілюстрації. Також нерідко воно трапляється в назвах різних видів цифрового живопису (лайн-арт, концепт-арт).

Артблок (англ. *art* – мистецтво; *block* – перегороджувати, блокувати) –

це синонім творчої кризи та вигорання, таким чином митці нині описують відсутність натхнення та бажання творити.

Скетчити (англ. *scetch* – ескіз) – робити ескіз майбутньої роботи. **Скетчем** же називають початковий етап створення художньої роботи.

Пайплайном (англ. *pipe* – труба, конвеєр; *line* – лінія) називають сукупність усіх етапів роботи з чітким порядком дій. Часто професійні художники діляться своїми унікальними пайплайнами та розміщують на сторінках **спідпейнти** (англ. *speed* – швидкість; *paint* – малювати) – відео з пришвидшеним процесом створення витвору мистецтва з метою поділитися своєю технікою з іншими художниками і популяризувати свої роботи в інтернеті.

Під **концептом** (англ. *concept* – ідея, поняття) зазвичай розуміють ідею, яку автор вкладає в свою роботу. При чому використовують його як для опису ідеї з технічної сторони (сюжет, стиль), так і сенсу, що його художник передає в своїй картині чи 3D-скульптурі.

Слово **рендер** (англ. *render* – приводити до певного стану) використовується одночасно як іменник для позначення фінального етапу малювання чи моделювання, на якому митець додає тіні, рефлекси та відблиски, а також як похідне дієслово, наприклад, відрендерити роботу, тобто додати об'єм та розставити акценти. Вужчим поняттям є **шейдинг** (англ. *shade* – тінь), яке, попри назву, означає не тільки нанесення тіней, а й висвітлення окремих ділянок. **Колоринг** (англ. *colour* – колір, розфарбовувати), в свою чергу, позначає заливку кольором лайн-малюнку чи малювання кольором поверх ескізу.

Серед художників, що працюють на замовлення, поширене поняття **комішн** (англ. *commission* – замовлення), тобто ілюстрація/3D-модель, виконана на замовлення, а серед художників-аматорів нерідко можна натрапити на відкриті на сторінці **реквести** (англ. *request* – прохання, вимога) – роботи, що їх митець малює безоплатно на прохання охочих. Цікавою також є абревіатура **ОТА**, що розшифровується як *offer to adopt*, тобто пропонується для всиновлення. Мова йде про персонажів, яких створюють художники та пропонують їхній дизайн на продаж.

У соціальних мережах 2D-художники, як правило, ті, що мають діджитал-малювання за хобі, нерідко створюють власних персонажів, або ж **ОС** (англ. *original character* – *оригінальний герой*) та беруть участь у всіляких активностях. Найпопулярнішими з таких стали **трейд** (англ. *trade* – *торгівля*) – художник малює за обговореними заздалегідь умовами арт в обмін на арт художника, з яким вони домовилися робити трейд, а також **колаб** (англ. *collaborate* – *співпрацювати*) – слово, що поширене не лише в колах творчих людей, означає роботу, над якою працювали двоє або більше художників.

Отже, сленг є важливим аспектом комунікації багатьох соціальних груп, зокрема й діджитал-художників. Такий неформальний спосіб спілкування значно полегшує комунікацію між представниками цього ком'юніті. Хоча сленг вважається дещо фамільярною мовою, наведеними вище прикладами нерідко користуються професійні митці при виконанні серйозних проєктів.

Джерела та література

1. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/>
2. Cambridge English Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
3. Пилипей Ю. А. Сленг, етапи його розвитку та місце в сучасному світі. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Філологія». 2018. № 36. Т. 1. С. 113–114. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/2190/3/Sleng_etapy_jogo.pdf

MUSEUMS AS COGNITIVE SPACES: INTEGRATION OF PSYCHOLINGUISTICS, MARKETING AND EDUCATIONAL PROGRAMS

Mykhailenko Halyna,
Specialist of the Department of International Relations
Poltava State Agrarian University
Poltava, Ukraine
halyna.mykhailenko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0006-5844-0975>

Nowadays, museums play an important role in the educational process, being not only custodians of cultural heritage but also centers of education and dialogue. To

achieve the greatest effectiveness in working with visitors, museums can integrate psycholinguistic and neuromarketing elements that help strengthen emotional engagement and improve information perception. Now even the advertising text is the object of a new direction of modern linguistics, which investigates the functioning of language in mass media. The issues of media linguistics represent a wide field of research [1, p. 100]. In the context of globalization and increasing migration flows, museums must adapt to new challenges. It is important not only to preserve cultural heritage but also to provide visitors with the opportunity to consciously integrate into the culture of the country or community, through educational and cultural programs that consider cognitive and emotional aspects. Studying approaches based on psycholinguistics and marketing is relevant to developing effective strategies for working with diverse populations.

Museums are an integral part of the educational environment, developing critical thinking and cultural awareness among their visitors. Applying psycholinguistic methods allows museums to improve the perception of presented exhibits. Language and the way it is used play a key role in the perception of information and can be applied to create an emotional connection with the audience [2, p. 163]. For example, correctly selected words, intonations and wording can make the exposition more meaningful for visitors, helping them better understand the cultural context and emotional significance of the objects. The use of certain color palettes and contextual information helps visitors not just observe the exhibits, but also experience them emotionally. Research shows that emotional triggers, such as color, sound effects or visual elements, can activate the corresponding centers in the brain, improving memory and the overall impression of exposure. Emotional triggers activate the reaction of visitors, which ultimately increases their interest and attachment to the museum [3, p. 4]. Effective marketing campaigns can use stimuli such as nostalgia, pride in cultural heritage or surprise to activate emotional responses in the audience. Combined with the right language strategies, psycholinguistics makes it possible to strengthen these emotional connections by using language constructions that evoke positive emotions in visitors.

The creation of educational programs based on cognitive sciences can significantly improve the quality of perception of museum exhibits. Using psycholinguistics and cognitive psychology in descriptions of exhibits or audio guides helps visitors better remember information and understand it more deeply. It is essential to consider the needs of people with cognitive difficulties, including visitors with memory or attention disorders. Interactive approaches and active learning methods such as questions or tasks not only actively engage visitors, but also help improve cognitive functions such as memory, attention, and comprehension. These programs can serve as an effective tool for improving integration into culture and society. This is especially relevant for new students, immigrants and other groups facing the process of adaptation in a new country. Such educational initiatives help new members of society to understand better and share its cultural values, which contributes to their more successful socialization and integration.

Technologies such as virtual reality (VR) and augmented reality (AR) open up new opportunities for creating a unique experience of interacting with exhibits. VR technologies, which allow to reconstruct historical events, or interactive objects using AR, help visitors to become more actively involved in the study of the material, creating deeper emotional connections with the museum. This also contributes to the attraction of a young audience accustomed to the use of modern technologies in the educational process.

The integration of psycholinguistics and marketing in museum education opens new horizons for museums and educational institutions to interact with their audiences. These interdisciplinary approaches contribute to the creation of emotionally rich, memorable and informative expositions that attract visitors, maintain their interest and contribute to a deeper understanding of cultural heritage. The inclusion of cognitive aspects makes the museum space more accessible to people with cognitive difficulties. It also helps immigrants and new students to adapt to a new society through cultural integration.

References

1. Krasulya A. V., Shumylo A. O. Peculiarities of preserving the pragmatic potential of English-language advertising slogans. *Problems of humanitarian sciences:*

a collection of scientific works of Drohobych State Pedagogical University named after Ivan Franko. Philology series. 2021. Issue 47. P. 99–104. DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.47.13>

2. Savchuk R. Stylistic devices in the headlines of modern media texts: psycholinguistic aspect. *Current issues of humanitarian sciences Interuniversity collection of scientific works of young scientists of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University*. 2020. Issue 34. Vol. 4.

3. Rodinova N. Analysis of the effectiveness of emotional marketing in a competitive market. *Academic Visions*. 2024. Issue 35. DOI: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1333>

USE OF IMPLICATION AND PSYCHOLINGUISTICS IN POLITICAL CAMPAIGNS

Mykhailenko Halyna,
Specialist of the Department of International Relations
Poltava State Agrarian University
Poltava, Ukraine
halyna.mykhailenko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0006-5844-0975>

These theses result from the author's participation in the collective short-term mobility program «European Elections 2024 and the Future of Europe», organized by the University of Valencia, Spain. These documents are a logical continuation of the issues raised during this program.

Political campaigns in today's world are faced with globalization and digitalization. This requires new approaches to communication with voters. Humanity has realized the ability of language to actively influence political processes relatively recently [1, p. 4]. In the postmodern discourse, identity is considered subjective and dynamic, which allows it to adapt to sociocultural changes and influence these processes. For political campaigns, this means that the use of implication and psycholinguistics must take into account the fluidity of voters' identities. Strategies must be flexible, and adapt to their variability and narratives, creating an open space

for identification with a candidate or party on a subjective level [1, p. 22].

In modern political campaigns, taking into account the components of discourse through the lens of linguistics is important for ensuring the effectiveness of communication. Understanding the specifics of the speech of individual groups helps to form communication strategies that take into account the lexical, grammatical and stylistic features of the audience. Linguistics emphasizes the importance of social, cultural, and political context in understanding the meaning of linguistic messages [2, p. 25]. Taking this aspect into account allows you to adapt communication to the specifics of each audience and keep it relevant.

Linguistic research shows how non-verbal elements (gestures, facial expressions, tone of voice) and para-verbal means (intonation, rhythm) affect the perception of verbal messages. These factors can enhance or change the meaning of words, forming the emotional background of communication. In light of rapid social changes and intense informational struggle, the linguistic approach allows creating more thought-out and adapted communication strategies that increase the effectiveness of influence on voters.

One of the most effective tools for influencing public opinion is the use of implication. This permission is for politicians to convey their ideas indirectly, contributing to the formation of a positive emotional response among voters, which was successfully demonstrated by the example of Emmanuel Macron's election campaign in France in 2017. Implication is an important tool in political rhetoric because it allows you to convey a message without confrontational rhetoric. Macron successfully used this technique, promoting the idea of reforms and progress, without resorting to direct criticism of opponents. His slogan «En Marche!» (Forward!) indirectly conveyed the idea of moving forward, contrasting it with opponents associated with stagnation and conservatism.

With the help of psycholinguistics, we have the opportunity to study how language affects people's cognitive and emotional reactions. In his campaign, Macron used words and phrases that evoked positive emotions and associations. He focused on such concepts as «freedom», «reforms», «changes», which were perceived by voters

as promises of a better future. A special role was played by the pronouns «we» and «our», which emphasized the unity of the nation and created a sense of joint responsibility for the future. Macron's campaign has also demonstrated the importance of implicit references to topics that might be controversial if discussed directly. For example, instead of openly confronting Eurosceptics, he focused on strengthening the European project, which indirectly contrasted his views with radical anti-European sentiments.

Implication and psycholinguistics in political campaigns make it possible to create messages that resonate with voters' emotions without causing direct opposition. This approach helps to form a positive image of the politician and promotes the emotional involvement of the audience. Emmanuel Macron's campaign demonstrates how these techniques can be successfully integrated into political campaign strategies to achieve desired results.

References

1. Nagorna L. Political language and language policy: the range of possibilities of political linguistics. Kyiv : Svitoglyad, 2005.

3. Pietsuh O. I. Parliamentary debates of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland in the cognitive-discursive paradigm. Cherkasy : Yu. A. Chabanenko Publisher, 2018.

КОЛІР ЯК ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН

Оверчук Олена,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри гуманітарних дисциплін та українознавства
Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Харків, Україна
elenaovercuk@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4859-0452>

Колір виступає однією зі складових людської культури, є засобом вираження її понять і реалій, а колірне забарвлення притаманне майже всім сферам людської діяльності. Розгалужена система назв кольорів завдяки своєму

семантичному багатству, активності використання, різноманітності джерел походження та психологічній значущості для людини становить безперечний інтерес для вітчизняної лінгвістики, філософії, етики, естетики.

Особливої актуальності дослідження кольорів набуло в площині антропоцентричної спрямованості розвитку мовознавства, для якого характерною є тенденція до системно-функціонального аналізу їх назв з урахуванням специфіки сприйняття окремою лінгвокультурною спільнотою. Властивості колірних лексем як своєрідної лексико-семантичної групи, їх психосемантичні ознаки, стилістичні аспекти функціонування, відображення в мовній картині світу досліджують у своїх роботах О. Дзівак, С. Григорук, Г. Губарева, О. Єременко, Г. Капніна, Т. Ковальова, І. Ковальська, А. Критенко, О. Кузьміна, Л. Лисиченко, Л. Савченко, Л. Ставицька, М. Чикало, Т. Швець.

Аналізуючи феномен кольору, більшість науковців вказують на психофізичні якості кольорів, що проявляються в їх здатності викликати в людини певні асоціації, впливати на її емоційну сферу. Вони можуть сигналізувати нервовій системі про необхідність внутрішньої перебудови, що готує організм до очікуваної ситуації, яка відбивається на засобах їх мовної передачі й робить їх елементами мовної картини світу одночасно зрозумілими для всіх. Однак при цьому не варто забувати, що кожна людина може реагувати на один і той же колір по-своєму. Емоційний вплив, як одна із суттєвих характеристик кольору, визначається психофізичними змінами, що виникають у людини під дією колірних хвиль, асоціаціями, пов'язаними з його реальними прототипами, та ускладнюється символічно зумовленою системою цінностей і традицій, прийнятих у тій чи іншій культурі.

Колір відображається в нашій свідомості через відчуття та є ознакою будь-якої матерії, оскільки образи, що його виражають, мають пряме відношення до фізичних явищ дійсності. Кольори, що існують у природі, становлять систему. Взаємопов'язаність усіх кольорів, розташованих лінією колірного тону, зумовлює її безперервність і замкненість (кольори корелюються один з одним переходами, яких між кожними двома кольорами існує безліч). А тому в основі

переходу від відчуття кольору до думки лежить зв'язок між кольором і словом. Слова, що вживаються на позначення назв кольорів у мові, мають однозначне співвідношення з екстралінгвістичною реальністю – колірним спектром, на який різні культури накладають свої обмеження. А оскільки колірний спектр – безперервна замкнена система, певна єдність, яку людина повинна розділити на окремі частини, організуючи й класифікуючи їх у певному порядку, важливим є вивчення способів їх відбиття та функціонування в мові як особливої лексико-семантичної групи.

Єдність у розумінні зорових функцій усіма носіями культури проявляється в сприйманні та назвах кольорів, причому для кожного кольору потенційно можлива ціла група назв, у яких кожне слово підкреслює окрему рису спільного поняття. Семантичний обсяг кольорономінацій визначається також кількістю різних предметів, до яких вони відносяться, і зумовлений характерними для них властивостями. Разом із колірними властивостями таких предметів так чи інакше в семантиці назв кольорів відбиваються й інші неколірні властивості. Це ускладнює семантичну структуру колоративів, робить її багатоплановою та різнобічною та призводить до трансформацій у будові.

Попри можливі особливості індивідуального сприйняття кольорів, в основі їх сучасних інтерпретацій лежать давні моделі, що виробили певні константи кольоросимволіки, побудовані на закономірностях світобудови. Дослідники світової символіки виділяють такі культурні моделі кольороназивань: співвідношення найбільш уживаних кольорів зі сторонами світу (*білий* у такому разі мав символічне значення західний, *чорний* – північний, *червоний* – південний, *жовтий* чи *синій* – східний), стихіями, життєвоважливими функціями, розподіл їх по боках хреста чи квадрата тощо.

Повсякденне сприйняття кольору носіями української культури, що склалося протягом її розвитку, також виробило свою модель найбільш значущих кольорів. У ній особливе місце належить освяченим культурною традицією народних вірувань *білому*, *чорному*, *червоному*, *блакитному*, *зеленому*, *жовтому* кольорам. Їх символічна семантика передусім пов'язана з фольклорними

уявленнями як про зовнішні ознаки предметів, так і про емоційну, колористично насичену оцінку явищ, об'єктів, почуттів тощо. Наприклад, *зелений* у ній символізує надію, *синій* – вірність, віру, *жовтий* – ревності чи розлуку, *червоний* – кохання, *білий* – цнотливість, *чорний* – смерть.

Отже, кольори посідають особливо важливе місце в мовній картині світу, оскільки більшість реалій як матеріального, так і духовного світів можуть бути співвіднесені з колірною ознакою, а в будь-якого носія культури існує поняття про наївну картину світу кольорів, зафіксовану засобами мови й представлену у вигляді континууму, який людина повинна розділити на окремі частини згідно з наявною в ній традицією та індивідуальним асоціативним мікрополем кольору.

Джерела та література

1. Заремська І. М. Мовна картина світу як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 10 : Проблеми граматики і лексикології української мови. 2011. Вип. 7. С. 396–402.

2. Кузьміна О. Б. Поетична семантика концептів «білий» – «чорний» (на матеріалі української лірики першої третини ХХ сторіччя): автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Харків, 2005. 19 с.

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ СИТУАЦІЇ

Перцева Вікторія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін та українознавства
Харківського національного університету внутрішніх справ
м. Харків, Україна
victoriaperceva@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5203-761X>

Особливості сучасної мовної ситуації в Україні багато в чому визначаються розмиванням меж літературної мови, нестійкістю її норм і деформацією традиційної стилістичної системи. Такі процеси негативно впливають на екологію української мови, що виявляється в послабленні її

естетичних можливостей.

Найважливішим чинником, що впливає на сучасну лінгвокультурну ситуацію, стали нові інформаційні технології. Авторитет художньої літератури як джерела нормативності значною мірою втрачено. Завоювавши позиції одного з провідних типів спілкування, віртуальна комунікація відчутно впливає на традиційну літературну норму. У сучасній літературній мові норми вже не асоціюються лише з жорсткими списками правильних (зафіксованих у словниках та посібниках) і неправильних (мовленнєвих) варіантів мовних одиниць. Саме поняття норми завжди асоціювалося з необхідністю вибору одного з можливих варіантів, що надаються системою мови мовцю. Однак це справедливо тільки у сфері дії стилістичних норм. В інших випадках немає суворо окресленого переліку варіантів, з яких треба вибрати єдиний – нормативний. Особливу увагу завжди привертали ті «авторські» вживання, що не відповідали правилам, закріпленим у підручниках та словниках, але які, однак, мали важливе естетичне навантаження в художній літературі.

Ще одна важлива новація останнього часу полягає у формуванні толерантного ставлення до стилістичного розмаїття варіативних засобів вираження, що пов'язано з посиленням уваги до особистісних якостей у комунікації та динамізмом суспільного життя загалом. До того ж змішування стилів і жанрів стає одним із найдієвіших стильових способів.

Порушення норм часто оцінюється як ознака креативності мовлення. Сучасні норми політкоректності виказують повагу до того, як говорять і пишуть у суспільстві на всіх його соціальних зрізах. Проте очевидно, що у випадку мовних норм толерантність до варіантів має бути мінімальною. Саме цей фактор диктує необхідність ретельного вивчення самого феномена – мовної норми та її тлумачень.

Глобалізаційні процеси, сучасні інформаційні технології – усе це розхитує традиційну мовну норму. Прискорення процесів, що спостерігаються в сучасній комунікації, суттєво впливає на мовні традиції та правила й сприяє зниженню колись безсумнівного авторитету класичної літератури. Тому сьогодні вкрай

необхідно не тільки виявляти й аналізувати систему мовних засобів і способів, що відбиваються на сучасній комунікативній практиці, а й досліджувати всі чинники, що впливають на зміни в сучасній мовній ситуації, зокрема й в аспекті мовної норми.

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ СУЧАСНОГО ДІАЛОГУ КУЛЬТУР

Свинаренко Наталія,
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри української філології та історії
Навчально-наукового інституту міжнародних відносин
Харківського національного економічного
університету імені С. Кузнеця
м. Харків, Україна
nataliia.svynarenko@hneu.net
<https://orcid.org/0000-0002-8972-0025>

На сьогодні усі ВНЗ України намагаються покращити стан міжнародної співпраці. Республіка Польща пропонує до уваги наших вітчизняних науковців взяти участь у щорічних проектах, які сприятимуть розвитку діалогу наших національних культур – польської та української. Метою даної роботи є короткий аналіз найпопулярніших стипендіальних програм, участь у яких буде корисною для українсько-польської наукової співпраці аспірантів, докторантів, викладачів. З року в рік збільшується кількість молодих українських громадян, котрі отримують вищу освіту у Польщі та інших європейських містах – це свідчення того, що громадяни України, як етнічні поляки, так і звичайні українці прагнуть ефективно інтегруватися у європейський гуманітарний простір [1, с. 312].

Велике значення для сучасної наукової спільноти України має діяльність Центру імені Юліуша Мєрошевського [2]. Зокрема, науковцям він пропонує через відкриті конкурси брати активну участь у пропонованих Центром грантових програмах («Досліджуй у Польщі», «Досліджуй в Україні», «Місяць у Польщі» та ін.) для фінансування проєктів, головною метою якого є

встановлення конструктивного діалогу між польським народом та народами Середньої Європи. Конкурси ці є цікавими для молодих та досвічених дослідників філології, історії, культурології, економіки тощо, які володіють англійською та польською мовами. Також Центр ім. Ю. Мєрошевського веде роботу польсько-української школи перекладу «Слова в слова», котра орієнтована на перекладачів з малим досвідом практичної діяльності. Центр має свій інтернет-магазин і власне видавництво, де публікуються художні та наукові оригінальні праці як сучасних дослідників, так і класичні видання.

Програма «Для України» була започаткована у березні 2022 року Фондацією польської науки для підтримки українських науковців, які співпрацюють із польськими колегами над науковими проєктами у галузі суспільно-гуманітарних наук. Метою програми є розвиток досліджень, що мають важливе суспільне значення для України, Польщі та регіону загалом. Завершився четвертий конкурс програми «Для України», метою якої є підтримка науковців з України та Польщі у налагодженні співпраці та спільній реалізації важливих для обох країн проєктів у галузі гуманітарних та соціальних наук. За його результатами лауреатами стали два польсько-українські тандеми науковців: П. Добросельський з Інституту польської культури Варшавського університету та Є. Захарченко з кафедри історії України ХНУ ім. В. Каразіна реалізовуватимуть проєкт «Я пережив нацистів, переживу і рашистів. Друга світова війна та Голокост в українському дискурсі про російсько-українську війну» [2].

Також для дослідників, представників гуманітарних та суспільних наук, певний інтерес представляє стипендія імені І. Виговського – польська премія, яку присуджують від 2014 року через Центр Східноєвропейських студій Варшавського університету під почесним покровительством президента Польщі з метою вшанування представників українських гуманітарних наук, які відзначилися в розвитку науки, культури, громадського життя та розвитку громадянського суспільства в Україні [3]. Обрані члени нагороди імені Івана Виговського отримують можливість однорічного академічного перебування у 6

польських університетах, де вони мають читати лекції на теми, тісно пов'язані з історією чи сучасністю України та регіону, польсько-українськими відносинами, а також значну кількість часу передбачено на науково-пошукову діяльність українського учасника. Звичайно ж, щорічно обсяг фінансування названих програм змінюється, отже, змінюється і кількість часу, яку дослідник використовує на роботу у польських бібліотеках, архівах, музеях, і відповідно - змінюється і обсяг грошової винагороди конкурсанту.

Варто також згадати і про «Thesaurus Poloniae», яка адресована закордонним дослідникам культури, історії та спадщини Польщі та Центральної Європи. «Thesaurus Poloniae» – це тримісячна стипендіальна програма міністра культури й національної спадщини Польщі, яка від 2009 р. реалізується через Міжнародний культурний центр у Кракові [4]. До участі в програмі запрошують іноземців, які займаються менеджментом та охороною культурної спадщини, а також є спеціалістами з теоретичних досліджень у галузі історії, соціології, етнографії, антропології та ін.

Таким чином, для сучасних науковців, які досліджують філологію, історію, культурологію, правознавство, економіку українсько-польських суспільних відносин варто цікавитися та брати участь у польських грантових програмах, таких як стипендія імені Івана Виговського, «Thesaurus Poloniae», програми Центру ім. Ю. Мєрошевського, «Для України» та ін. Це гарна можливість самореалізації, необхідний для нашої роботи позитивний іноземний досвід. Як наслідок, ця співпраця сприятиме зміцненню українсько-польських міжнародних наукових відносин, появі новітніх наукових досліджень, розвитку зацікавлення польською історією, культурою, економікою та ін. сферами суспільного життя.

Джерела та література

1. Свинаренко Н. О. Польсько-українська співпраця на основі освітніх, культурних, економічних здобутків: проблеми і перспективи. *Multidimensionality of Ukrainian-Polish cooperation: genesis, particularities and prospects* : Scientific monograph. Riga : Baltija Publishing, 2022. P. 302–315. DOI

<https://doi.org/10.30525/978-9934-26-232-6-23>

2. Центр імені Юліуша Мерошевського. URL: https://mierszowski-pl.translate.google/en?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc
3. Нагорода ім. Івана Виговського. URL: <https://www.gov.pl/web/ukraina-uk/-----iw>
4. Thesaurus Poloniae. URL: <https://monitorwolynski.com/uk/news/5547-thesaurus-poloniae-30-edycja>

ОСОБОВІ ІМЕНА ЯК МАРКЕРИ ГЕНДЕРУ

Чорноус Оксана,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Донецького державного університету внутрішніх справ
м. Кропивницький, Україна
trollly@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-8770-8869>

В українських реаліях особові імена можна вважати одним з чинників, що впливають на формування наших гендерних асоціацій. Ідеться про здатність цих онімів не лише називати та ідентифікувати носія з-поміж подібних у спільноті, а й сигналізувати суспільству, кому саме належить це ім'я в гендерному аспекті. Присвоєні одразу після народження, особові імена переплітаються зі статевою ідентифікацією та продовжують виконувати важливу функцію, скеровуючи подальшу гендерну поведінку людини. Цей процес особливо помітний під час ключових життєвих подій, таких як народження дитини, одруження та зміна гендерної ідентичності. Найкраще зв'язок гендеру та особових імен простежується, спираючись на сучасні підходи у сфері культурології, лінгвістики та психології.

Аналізуючи культурологічний вимір, можемо констатувати істотний вплив культурних норм на практику іменування. Ретроспективно особове наймення присвоювалося людині лише один раз з урахуванням її статі, тож тільки за незвичайних обставин, коли «при охрещенні помилково була визначена

стать немовляти, немовля виявилось гермафродитом...», охрещеному надавали нове, уже «правильне» ім'я [1, с. 59]. Очевидно, воно повністю узгоджувалося з традиціями християнської церкви у сфері ім'янаречення. Сьогодні кожен охочий, дотримуючись норм чинного законодавства, може змінити ім'я на власний розсуд, утім християнський іменник й донині зберігає закріпленість того чи того оніма за бінарною гендерною системою, наприклад: Іван, Микола, Олексій, Роман – традиційно чоловічі, тоді як Ганна, Олена, Ірина, Вікторія – жіночі. При цьому потрібно зважити на нову тенденцію, що поширилася в західноєвропейській та американській практиці іменування новонароджених. Ідеться про зростання популярності гендерно нейтральних варіантів особових імен: відповідно до інформації, поданої ресурсом Mirror, кількість таких наймень збільшилася на 56 % в Англії та Уельсі; так само в США у 2021 році таких іменувань було зафіксовано в п'ять разів більше, ніж у 1880-х роках [2]. Принагідно нагадаємо, що українці в побуті часом послуговуються неофіційними варіантами особових імен, які можуть бути використані для іменування як чоловіка, так і жінки (Женя, Валя, Шура – Євгеній та Євгенія, Валентин та Валентина, Олександр та Олександра). Однак такі форми вважаються неукраїнськими, тож їх рекомендовано замінювати на питомі зменшувально-пестливі Сашко, Шурко тощо. У такий спосіб можна уникнути також небажаного сплутування.

Лінгвістичний вимір репрезентовано тими характеристиками особових імен, які дають мовцеві можливість доволі впевнено визначати гендерну належність носія. У цьому випадку йдеться про специфічні граматичні маркери, семантику, синтаксичний зв'язок з іншими словами в реченні (за наявності).

Отже, особові імена є одним з інструментів, який мовець може використати для прогнозування гендерної ідентичності носія. Розуміння динаміки між іменами та гендером може забезпечити більш ґрунтовне розуміння того, як ідентичності сприймаються в різних культурних контекстах.

Джерела та література

1. Белей Л. Українські імена колись і тепер. Київ : Темпора, 2010. 128 с.

2. Gooch B. Sweet unisex baby name surging in popularity in the UK as parents swoon over it. *The Mirror*. URL: <https://www.mirror.co.uk/news/weird-news/sweet-unisex-baby-name-surg-ing-31134207> (дата звернення: 01.11.2024).

ПЕРСПЕКТИВА ВПЛИВУ БУКТОКУ НА СЕРЕДОВИЩЕ КНИЖКОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Шевченко Дарина,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
Науковий керівник – Дедушно Алла,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
dedukhno.alla@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9254-3381>

Після того як з українського ринку майже повністю вийшли російські видавництва, які заповнювали бюджетний та белетристичний сегмент, почала збільшувати кількість перекладеної та власне української літератури. І ще однією зміною в книжковому сегменті інфо-простору була поява буктоку.

Букток – це сукупність коротких відео на платформі ТікТок, які за тематикою охоплюють діапазон від відгуків на книги до гострих питань книговидавництва.

Букток, як явище, набув свого розквіту в українському інфопросторі у 2023 році. Із цим ми можемо пов'язати повернення українських видавництв до довоєнного обсягу виробництва та прибутків відповідно [2].

Не дивлячись на те, що діапазон тематик буктоку досить широкий, найбільша увага читачів наразі залучена до young-adult літератури, оскільки ця література одночасно з легкістю читання несе в собі певні сенси. Тенденція до популяризації літератури, цільовою аудиторією якої є підлітки та молодь,

свідчить про те, що букток є одним із дієвих інструментів пропагування літератури.

Окрім вже перекладеної літератури, творці контенту залучають увагу видавництв до літератури ще не перекладеної літератури, яку б вони хотіли прочитати, так само, як видання та перевидання української літератури. Тобто активна присутність читачів у інфопросторі формує та передає запит до видавництв.

Якщо запит на видання книг є більш м'яким способом впливу, то контроль інституту репутації має більш радикальний вплив на присутність видавництв на книжковому ринку. До прикладу, коли видавництво Bookchef опинилось у центрі контраверсії з приводу зв'язків із росією [1], буктокери масово розповсюдили цю інформацію, дехто навіть провів власні розслідування і певна частка читачів, серед них і ми, відмовились від купівлі книг цього видавництва. У цьому ракурсі репутаційні та фінансові втрати є фактором впливу на гравців книжкового ринку.

З огляду на те, що букток ще досі розвивається, дослідження його впливу на середовище книжкового ринку ще має досліджуватись в подальшому. Але вже наразі, ми можемо виділити наступні фактори впливу:

- Популяризація читання;
- Формування запиту читачів до видавництв;
- Формування та контроль інституту репутації.

Джерела та література

1. Карманська Ю. Одне з топових видавництв України звинуватили в зв'язках з Росією (воно заперечує). *Forbes Ukraine*. URL: <https://forbes.ua/lifestyle/odne-z-topovikh-vidavnitstv-ukraini-zvinuvatili-v-zvyazkakh-z-rosieyu-vono-zaperechue-knigarni-vmit-poznimali-z-prodazhu-knigi-yaki-prodavalis-desyatkami-tisyach-shcho-vidbuvaetsya-31122023-18249>.

2. Український Інститут Книги. Звіт про фінансові показники українських видавців. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1svY6VKzh48_HyTL95aDnFFd06Umd0pFH.

ПЕРЕКЛАД У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

АВТОРСЬКІ НОВОУТВОРИ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКОМОВНІЙ НАУКОВІЙ ФАНТАСТИЦІ: ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ

Бершадська Оксана,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Англійська мова і література)

Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна

k0963456916@gmail.com

Науковий керівник – Рахно Михайло,
кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської та німецької філології

Навчально-наукового інституту іноземних мов

Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна

mrahno@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-8517-6122>

Навчання іноземним мовам передбачає не лише оволодіння власне комунікативними вміннями та навичками, але й необхідністю знати соціокультурні особливості побутування мови в автентичному середовищі. Саме тому учителі іноземної мови також повинні володіти низкою перекладацьких вмінь та теоретичних знань щодо засобів творення лексичного складу мови. Ми обрали таку тему з метою виявити особливості утворення неологізмів в англійській мові, й жанр фантастики – тому що він зазвичай найбільш яскраво розкриває новітні тенденції утворення слів.

Література жанру фантастики орієнтована «на високі досягнення наукової та технічної думки; поряд із фантастичними елементами у творі мають місце наукові гіпотези, технічна фантазія, мисленнєве експериментування» [1, с. 461]. Наразі з-поміж такої літератури існує багато жанрових різновидів, але саме наукова фантастика зазвичай орієнтується на уявленні про подальший науково-

технічний прогрес, на те, якою «має бути» наше подальше існування. Саме тому автори цього жанрового різновиду найчастіше є винахідниками нових слів, авторських новоутворень.

Загалом, як визначають К. Старчевська та О. Гордій, авторські неологізми – це «створені автором слова для позначення реалій вигаданої реальності, які притаманні літературному жанру наукової фантастики» [3, с. 161].

Неодиничними, за визначенням більшості науковців, є випадки, коли «на момент свого створення слово побутувало лише в текстах певного жанру, однак із часом входило до активної лексики не лише певної соціальної групи, але й суспільства загалом» [2, с. 40]. Тобто, авторські неологізми часто переходять до категорії загальноживаних слів, або, навіть, у подальшому втілюються у життя у вигляді винаходу. Найвідомішим таким прикладом є слово «робот», яке вперше вжив К. Чапек у своїй п'єсі «Р.У.Р».

Окрім власне авторських новоутворених слів, існує багато способів творення неологізмів – це й перехід з однієї частини мову в іншу, й афіксація, й запозичення з іншої мови, й словоскладання, й аббревіація та ін. Якщо продовжити аналізувати приклад створення неологізму «робот», можна побачити, що він походить від чеського слова «робота», тобто праця.

Переклад неологізмів вимагає уважного та прискіпливого ставлення, а також, «дослідження способів словотвору та етимології у випадку використання автором іншомовних запозичень. Крім того, слід враховувати їхнє функціонування у тексті та закладене автором значення» [3, с. 161].

Як визначає О. Шапошник, для перекладу таких неологізмів «традиційно використовують словникові відповідники, проте за певних умов перекладач вдається до способу контекстуальної заміни, що належить до адекватних засобів перекладу» [4, с. 228].

Якщо ж відповідники відсутні, й до цього цей текст українською мовою не перекладався, зазвичай використовують наступні шляхи передачі неологізму:

- транскодування – транслітерацію чи транскрипцію – тобто передачу

неологізму у його автентичному вигляді, без перекладу;

- описовий переклад – розлоге пояснення змісту терміну;
- калькування – переклад частин слова українськими відповідниками (класичний приклад – хмарочос);
- лексичні трансформації – додавання, вилучення, контекстуальна заміна та ін.

Вибір моделі передачі неологізму залежить лише від особистих переконань перекладача, милозвучності звучання новоутворення для українського читача, наявності відповідників чи схожих понять та ін.

Отже, переклад авторських неологізмів – це важка праця, яка вимагає від перекладача високого рівня професійної майстерності, ґрунтовності його теоретичних та фонових знань. Значним чином процес відбору відповідника залежить також від його етимології та співвіднесення із іншими винаходами науково-технічної сфери.

Джерела та література

1. Гром'як Р. Т., Ковалів Ю. І. Літературознавчий словник-довідник. Київ : «Академія», 2006. 752 с.
2. Кушнірова Т. В., Рева А. В. Особливості перекладу робототехнічних неологізмів у художній прозі Айзека Азімова. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2021. № 51. Т. 3. С. 40–43.
3. Старчевська К., Гордій О. Словотвір англomовної науково-фантастичної термінології та особливості його перекладу (на прикладі твору «Дюна» Френка Герберта). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія»*. 2024. № 21(89). С. 158–162.
4. Шапошник О. М. Проблеми відтворення у перекладі жанрових ознак наукової фантастики: лексико-семантичний контекст. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія Філологічна*. Острого : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2014. Вип. 46. С. 225–228.

СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ПІСЕНЬ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Васильєва Вероніка,
учениця 8 класу Наукового ліцею № 3
Полтавської міської ради
м. Полтава, Україна
Науковий керівник – Любченко Тетяна,
учитель англійської мови
Наукового ліцею № 3
Полтавської міської ради
м. Полтава, Україна
lubhenko3@gmail.com

The translation of songs is somewhat more difficult: it needs to be reinforced not only with linguistic skills, but also with creativity, because songs are often important in the development of the storyline and the transmission of emotions. The correct context will make the result harmonious and natural; the song will remain native. What are the main mechanisms of translating English songs to Ukrainians? Several are presented here, and each has its pros and cons. I will immediately note that the options are all my own.

Literal translation. The point is to preserve everything that has been said as much as possible. Translators make sure that only those that fix the basis of the song disappear, but sometimes because of this, one of the more important points of an English song, the order of words, is broken. This method is used when translators have, by virtue of their specific main purpose, to convey the meaning and the reason for its development. However, of course, proper rhythm and rhyming.

Adaptation. This is one of the most common approaches, in which not only the meaningful but also the melodic structure is preserved. In the adapted translation, the text is adjusted to the rhythm and melody of the original, making the song as a whole harmonious and pleasant for the listener. This method requires considerable classical art, since the translator must find expressions that are equivalent and preserve the essence of the original text. This method is often used in musical cartoons such as Journey to the Moon or Cold Heart. Free interpretation; the first translation is not

literal; difference in topic or words; the cultural context of the audience, which can be very effective, applies to children's songs, after all.

Localization of content. Localization consists in adapting what has already been viewed to the cultural environment of a specific country. This time, the translation goes beyond its own translation and replaces certain aspects of the original with local realities that will become understandable to the audience. For example, English fun songs can be localized by replacing names or alternative objects with ones more familiar to the Ukrainian audience.

The glorification of the original with subtitles. Sometimes the translation of the songs in the cartoon does not take into account its repetition of the song. In this case, the original song is published in order, and subtitles are added for the viewer to understand the content. This approach preserves the melodic basis and singing performance of the original, but does not always meet the needs of younger audiences. The given research is aimed at the studies of the nature and content of the methods applied to modern Ukrainian audiovisual translation for song rendition in films in general and in animated cartoon films released in 2020–2021 in particular.

In this key, the concept of ‘audiovisual translation’ has been specified, its main types have been singled out. The song has been analyzed as a specific music and poetic piece of creative work and a source of potential translation difficulties typically arising in the process of dubbing animated cartoons.

The methods for song rendition in cartoon films translation are listed. Their nature and content are examined as well as the factors determining their choice by a translator are singled out.

Finally, five English animated cartoon films released in Ukraine 2020–2021 have been selected. Their analysis allowed us to determine some dominant methods for song rendition applied to dubbing modern cartoon films into Ukrainian.

Джерела та література

1. Аккурт В., Прокопенко О., Пастир Р. Особливості та проблеми перекладу англомовної пісні українськими відеоблогерами. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2020. № 31. С. 7–22.

2. Вострецова В. О. Адаптація в аудіовізуальному перекладі. *Наукові записки*. Серія : Філологічні науки (мовознавство). 2014. Вип. 126. С. 120–123.

3. Демецька В., Федорченко О. До проблеми перекладу кінотекстів. *Науковий вісник Херсонського державного університету* : збірник наукових праць. Серія: Лінгвістика. 2010. Розділ IV. С. 239–243.

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ КІНОТЕКСТІВ

Гладишева Олександра,
здобувач 1 курсу першого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
oleksandra.hladysheva@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Тагільцева Яніна,
кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
ianina.tagiltseva@pdaa.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-4005-0227>

Перекладацька діяльність має велике значення для індустрії кіно. Переклад кінотекстів відзначається унікальними особливостями, оскільки кіно належить до аудіовізуального мистецтва, де вербальна інформація поєднується з візуальними та звуковими елементами. Завдання перекладача – не лише коректно відтворити зміст тексту фільму, а й влучно передати настрій, емоції героїв, час подій і загальну атмосферу кінострічки. Перекладачу потрібно не тільки відтворити зазначену інформацію іншою мовою, але й адаптувати її відповідно до культурних особливостей країни. Тому лінгвостилістичний аналіз є важливим етапом у перекладацькій практиці.

Сучасні науковці розглядають питання особливостей перекладу у різних аспектах: психолінгвістичному, лінгвостилістичному, культурному тощо.

В. Демецька [1] вивчає три ключові аспекти прийняття рішень перекладачами – адаптація, асоціація та аналогія. Дослідниця аналізує, як ці процеси впливають на якість перекладу, особливо в контексті адаптації культурних елементів. О. Серебрянська [3] розглядає важливі питання перекладу текстів фільмів в умовах глобалізації та підкреслює труднощі, з якими стикаються перекладачі, враховуючи швидкоплинність сценаріїв та необхідність збереження автентичності. У центрі наукового інтересу О. Должанської [2] – особливості перекладу розмовної мови в сучасних англійських фільмах. Дослідниця демонструє, як різні техніки перекладу впливають на інтерпретацію фільму українським глядачем.

Нашою метою є проаналізувати специфіку відтворення мовних та стилістичних особливостей у тексті фільму під час перекладу.

Жанрові особливості. Велике розмаїття жанрових форм зумовлює чітке дотримання стилю того чи іншого жанру під час перекладу з метою уникнення дисонансу у глядача.

Діалоги. Важливо розуміти, що кожен герой має свої особливості мовлення та емоційне забарвлення, тому необхідно коректно передавати не тільки суть діалогу, але й специфіку мовлення різних персонажів.

Культурологічний аспект. Культурні реалії займають значну частину в кінотекстах і є викликом для перекладача. Посилання на історію, літературу, побутові предмети, специфічні національні явища, жарти можуть бути незрозумілими для глядачів іншої культури. Часто перекладачам доводиться адаптувати такі реалії або замінювати їх поняттями, зрозумілими для цільової аудиторії.

Звуковий аспект. Під час дубляжу особливу увагу приділяють синхронізації – збігу рухів губ акторів з перекладеним текстом. Це є специфічною рисою аудіовізуального перекладу, яка відрізняє його від інших типів перекладів. Тут перекладачі часто стикаються з необхідністю адаптувати

тривалість звучання реплік.

Гумор і сарказм. Відтворення гумору і сарказму – одна з найскладніших задач, оскільки переклад часто залежить від культурних, мовних або контекстуальних елементів. Перекладач має знайти баланс між точністю та адаптацією жарту, щоб він залишався смішним і зрозумілим у новому культурному середовищі.

Інтонація. Інтонація та емоційне наповнення можуть відтворювати характер персонажу, його особливості та почуття. Необхідно правильно розуміти забарвлення слів та інтонацію, щоб чітко передати найстрій. Зміна інтонацій, наголосів можуть впливати на контекст.

Отже, переклад кінотекстів – це складний процес, який вимагає від перекладача не лише знання мови, але й тонкого розуміння культурного, візуального та звукового контексту. Завдяки цьому досягають гармонійного поєднання вербальної та невербальної інформації, що дозволяє глядачам повноцінно сприймати фільм.

Джерела та література

1. Демецька В. В. Адаптивна модель перекладу в психолінгвістичному вимірі. *Adaptive Model of Translation. Psycholinguistics*. 2019. 26 (2). С. 70–90. URL: <https://psycholing-journal.com/index.php/journal/article/download/690/208> (дата звернення: 31.10.2024).

2. Должанська О., Кулина О. Методи перекладу під час відтворення розмовної лексики героїв англomовних кінофільмів: функціонування та особливості. *Проблеми гуманітарних наук* : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія». 2021. № 45. С. 126–135. URL: <http://filol.dspu.in.ua/index.php/filol/article/view/50/48> (дата звернення: 01.11.2024).

3. Серебрянська О. Кінопереклад: Специфіка та стратегії. *Наукові*

записки Національного університету «Острозька академія». 2016. Вип. 62. С. 294–297. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/5058/1/108.pdf> (дата звернення: 01.11.2024).

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДІЛОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Гущина Аліна,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
alina.hushchina@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Тагільцева Яніна,
кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
ianina.tagiltseva@pdaa.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-4005-0227>

Переклад ділових переговорів з англійської мови є складним і багатогранним процесом, що потребує глибоких знань мови, культури, а також володіння навичками адаптації до специфіки ділового спілкування. В умовах глобалізації та міжнародного співробітництва особливо важливим є правильне розуміння намірів партнерів, стратегічна адаптація повідомлень і володіння бізнес-етикетом. Дана наукова розвідка охоплює ключові аспекти перекладу англійськомовних ділових переговорів, зокрема особливості перекладу бізнес-термінології, культурні відмінності, важливість невербальних аспектів та етикет комунікації.

У ділових переговорах точність і адекватність є критично важливими. Перекладач повинен не лише мати високий рівень мови, а й знання спеціалізованої бізнес-термінології. У лексичному корпусі англійської ділової мови представлено багато полісемантичних термінів і технічної лексики, що

може ускладнювати розуміння в узькому професійному контексті. Наприклад, термін «equity» у фінансових переговорах може мати різні значення залежно від контексту, як-от «акціонерний капітал» або «частка». Неправильне тлумачення таких термінів може призвести до непорозумінь і фінансових втрат у бізнесі. Сучасні дослідники, зокрема М. Cetulian, М. Stoian [3], підкреслюють важливість інтерпретації бізнес-текстів як комунікативних актів, оскільки це впливає на адекватність перекладу під час переговорів.

Крім того ділова комунікація часто базується на культурному контексті, який формує певні моделі поведінки та стратегії висловлювання. Так американський стиль переговорів зосереджений на ефективності та прямоті, тоді як британський стиль зазвичай більш стриманий і ввічливий, з багатою системою евфемізмів і натяків. На нашу думку, перекладач має зберігати ці нюанси, щоб уникнути неправильного сприйняття інформації.

Перекладачі також повинні враховувати невербальні сигнали – жести, міміку, інтонацію та паузи, які є невід’ємною частиною комунікації. Ці елементи відіграють важливу роль у розумінні настроїв і намірів партнерів, особливо в синхронному перекладі, де невербальні сигнали можуть додатково розкрити емоційний стан учасників переговорів. Як зазначає Пьюхакер, невербальні сигнали можуть передавати приховані або додаткові повідомлення, що є важливими для міжкультурного спілкування [2]. Наприклад, пауза перед відповіддю на питання може сигналізувати про роздуми або невпевненість, і це потрібно враховувати під час перекладу. У процесі підготовки до перекладу переговорів важливо звертати увагу на невербальні коди різних культур, які можуть впливати на розуміння змісту переговорів.

Кожна культура має свої традиції ділового етикету, які можуть суттєво впливати на структуру переговорів та формулювання комунікативних стратегій. У західних країнах часто використовують прямі форми звертання на ім’я, тоді як в азійських культурах прийнято уникати прямих імен і використовувати відповідні титули. Ефективний переклад повинен зберігати структуру етикету,

що допомагає підтримувати доброзичливу атмосферу. Під час запрошення до укладання угоди перекладач має врахувати рівень формальності, з яким пропозиція буде найбільш прийнятною у культурному контексті партнерів. Важливим аспектом є також передача комунікативної стратегії у вигляді компромісу або компромісного рішення. У деяких культурах пряма відмова може призвести до конфлікту, тому доцільно обрати відповідні мовні засоби для збереження нейтрального тону й уникнення можливих загострень. Як зазначає О. Матузкова, «для досягнення високого рівня комунікативної компетенції важливим є вміння висловлювати свої комунікативні наміри відповідно до комунікативного стилю досліджуваної лінгвокультури» [1].

Отже, переклад ділових переговорів з англійської мови є багаторівневим процесом, що вимагає не лише досконалого володіння мовою, але й розуміння культурних особливостей, етикету і стратегій невербальної комунікації. У контексті глобалізації роль такого перекладу стає важливою для досягнення взаєморозуміння між партнерами та ефективного співробітництва. Знання культурного контексту та стратегій комунікації дозволяє уникати непорозумінь і досягати кращих результатів у бізнес-спілкуванні.

Джерела та література

1. Матузкова О. П. Лінгвокультура та переклад : моногр. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. С. 175. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/rgf/theory_practice_translate/monografii/monohrafiia_linhvokultura_ta_perekklad.pdf (дата звернення: 30.10.2024).
2. Пьюхакер Ф. Введення в дослідження тлумачення. Лондон : Routledge, 2020. 310 с.
3. Cetulian M., Stoian M. The Evolution of Business Communication in the Digital Age. *The International Conference on Economics and Social Sciences*, Romania, 2024. P. 837–838. URL: https://www.researchgate.net/publication/383882901_The_Evolution_of_Business_Communication_in_the_Digital_Age (дата звернення: 30.10.2024).

ПЕРШІ ПЕРЕКЛАДИ ПОЕЗІЇ ЛІ БАЯ (李白, 701–762) УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ: РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ

Дащенко Ганна,
кандидат філологічних наук, доцент,
запрошений науковий співробітник
Інституту китайської літератури та філософії
Академія Сініка
м.Тайпей, Тайвань
annadashchenko78@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-3432-3679>

Мета розвідки – дослідження художніх особливостей перших українських перекладів поезії великого китайського поета династії Тан Лі Бая (李白, 701–762). Моя теза полягає в тому, що перші українські переклади Лі Бая є похідною від вивчення його творчості європейськими дослідниками та наслідують принцип динамічної еквівалентності.

Європейські дослідники дізнались про китайського митця наприкінці XVIII ст. [1, с. 396–404] та почали активно його перекладати французькою (1862 р.), англійською (1888 р.) та німецькою (1902 р.) мовами. Українською поезія Лі Бая вперше була опублікована у 1936 році у літературному журналі «Ми», який виходив у Варшаві. В ньому представлено вірші «На кордоні» та «Війна в зимі» в перекладах Святослава Гординського [2]. Як зазначено в журналі, переклад цих поезій робився не з китайського оригіналу, а з перекладу німецькою мовою, зробленого поетом Альфредом Геншке, який писав під літературним псевдонімом Клябунд. Через це деяка інформація подана так, як і в німецькій антології: ім'я поета зазначено як Лі-Тай-Пе, а роки його життя як 702–763.

Судячи з усього, за основу свого перекладу Святослав Гординський взяв «Li-tai-pe – Nachdichtungen von Klabund» [3], що вийшла друком у Лейпцигу у 1915 році, або якогось з її наступних перевидань. Відповідно, вірш «На кордоні» перекладено з вірша Клябунда під назвою «An der Grenze» [3, с. 37], а вірш «Війна в зимі» – з «Winterkrieg» [3, с. 39–40]. Труднощі виникають з ідентифікацією оригіналів цих поезій, які обрав для свого перекладу Клябунд, а

також через відсутність інформації про джерело перекладу: китайський оригінал чи переклад іншою європейською мовою. Я припускаю, що «An der Grenze», і, відповідно, «На кордоні» є перекладом першого вірша Лі Бая з циклу із шести віршів під назвою «Пісні про кордон» («塞下曲»). Водночас, неможливо атрибутувати другий вірш, оскільки з-поміж 1069 віршів Лі Бая, що дійшли до нашого часу [4], я не знайшла нічого подібного до тексту «Winterkrieg» / «Війна в зимі».

Розглянемо детальніше український переклад «На кордоні» та його відповідність оригіналу:

На кряжах синіх гір нестоплені сніги.

Ніяких квітів у сухій траві.

Послухайте: весни пастуший спів!

Хоч теплих хмар нема ще навкруги.

Як ранком сурми й гонг піchnуть греміти,

В сідлі спимо всю ніч, схиляючись до грив,

І кожен з піхви вже меча схопив,

Щоб песім варварам лоби ним торощити.

五月天山雪. П'ятий місяць, [на] Тяньшані сніг,

無花祇有寒. Немає квітів, лише є холод.

笛中聞折柳. Ді [грає], чую [мелодію] «Ламаю вербу»,

春色未曾看. [Такий] весняний пейзаж ще ніколи не бачив.

曉戰隨金鼓. [На] світанку бій супроводжують гонги [і] барабани,

宵眠抱玉鞍. Вночі [уві] сні тримаю яшмове сідло.

願將腰下劍. Бажаю, [щоб] меч, [що] висить на поясі,

直爲斬樓蘭. Дійсно [допоміг] вбити [правителя] Лоулань.

Перш за все, слід зазначити, що деякі ритміко-синтаксичні та композиційні особливості китайського вірша (наприклад, чергування тонів *pín* та *цзе* чи кількість ієрогліфів у рядку) неможливо передати засобами європейських мов, в той час відтворення інших потребує неабиякої майстерності перекладача (наприклад, рима у парних рядках, лексичне протиставлення рядків, цезура

тощо). В даному випадку Святослав Гординський слідом за Клябундом зберіг лише кількість рядків оригіналу, вносячи навіть зміни у кількість строф (в оригіналі немає розділення на дві строфи).

Хоча перекладачу в цілому вдалося передати зміст оригіналу і його переклад можна вважати еквівалентним, є певні неточності та викривлення. Так, в першому рядку втрачено вказівку на п'ятий місяць (五月), який у Китаї за місячним календарем припадає на кінець травня – початок червня. Його використання в оригіналі акцентує увагу на незвичності оточуючого пейзажу для ліричного героя: він звик до того, що зазвичай в цей час природа буває красками, все квітне навколо, але, опинившись в цю пору року на Тяньшані, здивовано відмічає, що там досі лежить сніг. Другий рядок в оригіналі ще більше підкреслює попередній (немає квітів, лише є холод), натомість в перекладі цей рядок не тільки не підсилює попередній, ба більше, він йому суперечить: тільки-но мовилось про *нестоплені сніги* і тут вже *суха трава*.

В наступних двох рядках втрачено китайські культурні та історичні реалії. Ді (笛) – це різновид бамбукової флейти, на якій часто виконували пісню «Ламаю вербу» («折楊柳»), написану відомим поетом Сяо Ганом (蕭綱 503–551). Згадка про неї є класичною алюзією, що вказує на розлуку з коханою чи близьким другом. Тобто в оригіналі ця мелодія нагадує ліричному герою про кохану, яка знаходиться дуже далеко від нього, та передає почуття туги в розлуці з нею. Однак в перекладі цей образ повністю втрачено, а на його місті з'являється *весни пастуший спів*.

В п'ятому рядку спостерігається підміна одного образа іншим, що призводить до викривлення подій: *гонги [і] барабани* (金鼓) з оригіналу замінені на *сурми й гонг*. У стародавні часи у Китаї барабани використовували для того, щоб нарощувати темп битви. Биття в барабани давало сигнал про наступ, а дзвін у гонг сповіщав про відступ військ. Тобто в оригіналі йдеться про те, що на світанку військо неодноразово наступає та відступає. У перекладі рядок (*Як ранком сурми й гонг піchnуть греміти*) втрачає історичний контекст, безсумнівно

вказуючи лише на сигнал для наступу.

В останніх двох рядках перекладу втрачено ще одну відому історичну алюзію, хоча ідея, закладена автором, в цілому передана. Через те, що царство Лоулань часто вбивало посланців династії Хань, у 77 році до н. е. імператор відправив Фу Цзецзи (傅介子) вбити правителя цього царства. Під виглядом піднесення імператорських дарунків Цзецзи напоїв його на бенкеті, а після цього вбив, повернувшись до імператора з головою ворога. У вірші Лі Бай використовує алюзію на цю історію для підкреслення того, що ліричний герой попри всі негаразди і труднощі, що спіткають його (несприятлива погода у нових для нього землях, розлука з коханою, постійне виснаження в битвах), має бажання битися, захищаючи свою країну.

Підбиваючи підсумки, можна зазначити, що перші українські переклади поезії великого китайського поета династії Тан Лі Бая (李白, 701–762) було зроблено не з оригіналу, а за посередництвом німецьких перекладів Клябунда. Попри те, що в українському перекладі вірша з циклу «Пісні про кордон» не відтворено ритміко-синтаксичні та композиційні особливості, а також зазнали втрат певні частини вірша, в цілому можна відмітити, що перекладач дотримувався принципу динамічної еквівалентності, ставлячи за мету створення між перекладом та його читачем такого самого зв'язку, який існував між оригінальним текстом і його читачем. Тим самим, він обрав засоби вираження, які дозволили читачу зрозуміти вірш Лі Бая, не виходячи за межі власного культурного контексту.

Джерела та література

1. *Mémoires concernant l'histoire, les sciences, les arts, les mœurs, les usages, &c. des Chinois*. Tome Cinquieme. Paris, 1780.
2. Китайська воєнна лірика. *Му*. 1936. Кн. VI. С. 82–83.
3. *Li-tai-pe – Nachdichtungen von Klabund*. Leipzig, 1915.
4. 李白. <https://sou-yun.cn/PoemIndex.aspx?dynasty=Tang&author=15188>
(дата звернення: 03.11.2024)

ТЕРМІНИ ГАЛУЗІ 3D-ГРАФІКИ: ОСОБЛИВОСТІ ЇХ УЗУСУ ТА СЕМАНТИКИ

Зайцев Ілля,
здобувач 1 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Державного вищого навчального закладу
«Приазовський державний технічний університет»
м. Дніпро, Україна
zaitsev_i_s@students.pstu.edu
Науковий керівник – Кечеджі Оксана,
старший викладач кафедри перекладу
Державного вищого навчального закладу
«Приазовський державний технічний університет»
м. Дніпро, Україна
kechedzhi_o_v@pstu.edu
<https://orcid.org/0009-0001-0250-7361>

У сучасному світі науково-технічний прогрес і розвиток комп'ютерних технологій призвели та й досі призводять до змін у побутовому лексичному інвентарі соціумів по всьому світові. Так, наприклад, лексема «*комп'ютер*» з'явилась в Оксфордському словнику ще в 1897 році [4, с. 640]. На початку двадцятого сторіччя вона була відома лише у вузьких кругах спеціалістів, однак сьогодні зазначена лексична одиниця є загальноживаною.

Проте існує зворотній ефект, коли, завдяки дифузії, лексеми із побутового світу потрапляють до вокабуляру певних професійних галузей та закріплювались там назавжди. Однак, трапляються випадки, коли така «міграція» призводила до набування цими лексемами іншої конотації, що, в свою чергу, відбилося на розширенні їх семантичного ряду. Оскільки зазначене явище є перманентним, а сфера 3D-графіки – доволі нова галузь, це і визначило актуальність даного дослідження.

Слід за відомим українським мовознавцем Пономарівом О. Д., під «*терміном*» нами розуміється «одиниця історично сформованої термінологічної системи, що визначає поняття та його місце в системі інших понять, виражається словом або словосполученням, служить для спілкування людей, пов'язаних єдністю

спеціалізації, належить до словникового складу мови й підпорядковується її законам» [1, с. 91].

Проаналізований нами фактичний матеріал надав низку підтверджень зазначеного нами явища, щодо розширення семантичного ряду певних лексем при їх узусі у певних спеціалізованих галузях. Так, наприклад, лексична одиниця *bones* у звичайному тлумаченні має значення «органи у хребетних організмів, які є складовою скелета та виконують опорну, захисну та рухову функції»: *He survived the accident with no broken bones* [2].

Однак, маємо наголосити, що в комп'ютерній графіці цей термін позначає «базовий елемент, який при трансформації викликає відповідну зміну пов'язаних з ними вершин»: *Armatures mimic real skeletons. They are made out of bones, which are (by default) rigid elements* [3].

В наданому прикладі чітко прослідковується, що аналізуємих нами термін набув свого тлумачення від загальноживаної лексеми через спільну функцію, а саме – як кістки людини виконують опорно-рухову функцію, так і «комп'ютерні» кістки змушують окремі вершини моделі рухатися разом з нею.

Наступною лексемою нашого аналізу є *decimation*, яка у повсякденному узусі має значення «акт вбивства великої кількості тварин, рослин або людей на певній території» [2]. Підтвердженням цієї семантики ми знаходимо у наступному прикладі: *The decimation of the indigenous population* [2]. Однак у графіці під *decimation* мається на увазі «процес зменшення кількості полігонів у 3D-моделі при збереженні її форми і деталей» [3].

Щодо лексичної одиниці *render*, маємо зазначити, що на відміну від загальноживаного значення «представляти когось, надавати послугу або плавити щось», в обраній професійній сфері за цим терміном закріплено визначення «процес створення зображення або відео з моделі чи сцени, що є результатом обробки комп'ютером тривимірних об'єктів» [2; 3]. Це підтверджує наступний приклад: *Video games increasingly use sophisticated 3D models and render algorithms* [5, с. 18].

Наступною лексемою, яка є також яскравим прикладом використання як у повсякденному спілкуванні, так й має більш вузьке значення щодо використання у галузі 3D-графіки, є *pipeline* – «ряд труб, які зазвичай прокладені під землею і

використовуються для транспортування нафти, газу тощо на великі відстані»: *The pipeline runs through central Mozambique* [2]. У тривимірній графіці цей термін дістав іншу семантику – «процес створення проєкту, що включає всі етапи від створення концепції до фінального продукту», тобто під *pipeline* розуміється складання взаємопов'язаних робочих процесів і інструментів, що використовуються для створення 3D-моделей, текстур, освітлення, анімації аж до отримання фінального результату: *The sequence of operations that is required, starting with objects and ending by updating pixels in the image, is known as the graphics pipeline* [5, с. 159]. Незважаючи на істотно різне тлумачення, не важко помітити схожі риси: як в оригінальній семантиці певна речовина переміщується по трубах від початку до кінця, так і в графічній версії проєкт проходить всі етапи від ідеї аж до кінцевого продукту.

Враховуючи опрацьований нами фактичний матеріал, можемо зробити висновок, що семантичні зміни лексем, які використовуються як у побутовому, так і в професійному вокабулярі, є закономірним процесом у зв'язку з розвитком технологій та спеціалізованих галузей, зокрема 3D-графіки. Наведені приклади узусу лексем доводять, що вони адаптувалися до потреб нових професійних сфер, зберігаючи при цьому певні риси їх первісного значення. Це відображає здатність мови динамічно змінюватися та реагувати на вимоги часу, розширюючи лексичний інвентар та формуючи нові семантичні зв'язки. Отже, лексеми можуть набувати спеціалізованого значення, яке, попри зовнішню відмінність, базується на спільних принципах, властивих їхнім вихідним значенням. Перспективою подальшого дослідження може слугувати аналіз вузькоспеціалізованих термінів сфери комп'ютерної графіки, які не мають загальноновживаної семантики.

Джерела та література

1. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови : підручн. 3-тє вид., перероб. і доповн. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2000. 248 с.
2. Oxford Learner's Dictionaries. Oxford University Press. 2024. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/> (дата звернення 02.10.2024).
3. Blender 4.2 Reference Manual. URL: docs.blender.org/manual/ (дата звернення 26.09.2024).

4. James A. H. Murray. The Oxford English Dictionary. Second Edition. 1989. Vol. III. 1160 p.

5. Steve Marschner. Fundamentals of Computer Graphics. Fourth Edition : CRC Press, 2016. 737 p.

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ФАХОВИХ ТЕРМІНІВ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Звягольський Богдан,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)

Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна

bohdan.zviaholnyi@st.pdau.edu.ua

Науковий керівник – Воловик Лариса,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна

larysa.volovyk@pdau.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-0423-0917>

Переклад фахових термінів у німецькій мові є складним і багатоаспектним завданням, яке вимагає врахування кількох важливих факторів. Розглянемо основні специфічні моменти, на які варто звернути увагу.

Морфологічна структура. Німецька мова відома своєю здатністю створювати складні слова (компаунди), коли кілька слів об'єднуються в одне, особливо у фаховій лексиці. Наприклад, «Rechtsschutzversicherungsgesellschaften» (страхові компанії, що забезпечують правовий захист). Це може створювати труднощі при перекладі, оскільки в українській мові такого типу утворень значно менше, і часто доводиться розділяти або скорочувати терміни на кілька слів.

Термінологічна точність. Фахові терміни, особливо у науці, техніці, медицині або праві, мають дуже точне значення. Німецькі терміни можуть мати один-єдиний відповідник у цільовій мові або, навпаки, кілька варіантів перекладу. Перекладач повинен розуміти контекст і вибирати найбільш відповідний термін.

Вживання калюк. Часто зустрічається явище калькування (буквальний

переклад слова або виразу). Наприклад, слово «Fachbereich» можна буквально перекласти як «фахова область», але краще перекласти його як «галузь знань» або «кафедра» залежно від контексту.

Фахові скорочення. У багатьох галузях, таких як медицина, інженерія або право, вживаються специфічні скорочення. Наприклад, «MRI» (Magnetresonanztomographie) може бути не одразу зрозумілим, тому перекладач повинен знати і повну форму терміну, і його скорочення.

Культурні особливості. Фахові терміни часто відображають культурний або правовий контекст. Наприклад, терміни з німецького права можуть не мати точного відповідника в українському праві. У таких випадках варто використовувати коментарі або пояснення в перекладі.

Консультації з фахівцями. Через те, що фахова лексика може бути дуже вузькоспеціалізованою, часто виникає потреба консультуватися з фахівцями у відповідній галузі. Це особливо важливо при перекладі медичних чи технічних текстів.

Варіативність термінів у різних галузях. Один і той самий термін у німецькій мові може мати різні значення залежно від галузі. Наприклад, слово «Zelle» може означати «клітину» в біології або «камеру» в технічних текстах.

Неологізми та інновації. Німецька мова активно поповнюється новими термінами, особливо у сферах інформаційних технологій, бізнесу та науки. Нові терміни можуть не мати усталених відповідників в українській мові, тому перекладачам доводиться створювати нові слова або адаптувати існуючі. Наприклад, терміни на кшталт «Cloud-Computing» або «Blockchain» можуть викликати труднощі в перекладі, оскільки вимагають уточнень і адаптації до мовного середовища.

Ідіоматичність фахової мови. Деякі фахові вирази можуть бути дуже ідіоматичними і не завжди перекладаються буквально. Наприклад, у діловій сфері є терміни на кшталт «Bauchgefühl» (інтуїція в прийнятті рішень), які можна перекладати вільно, залежно від контексту. Фахові ідіоми потребують не тільки точного знання теми, а й розуміння того, як вони використовуються в мові.

Фальшиві друзі перекладача. Німецька та українська мови мають певні «фальшиві друзі» – слова, які виглядають або звучать схоже, але мають різні

значення. Наприклад, слово «Projekt» в німецькій мові часто означає «проект», але в певних контекстах воно може позначати і «план» або «ініціативу». Помилки через фальшивих друзів можуть впливати на точність фахового перекладу.

Розширення контексту. Деякі фахові терміни у німецькій мові можуть бути дуже короткими, але мати широке значення. Наприклад, слово «Leistung» у технічній галузі може означати «потужність», «ефективність» або «продуктивність», залежно від контексту. При перекладі важливо звертати увагу на те, чи зрозуміло значення у цільовій мові, і чи потрібно розширювати термін для більшої ясності.

Локалізація фахової мови. Фахова термінологія в різних німецькомовних країнах (Німеччина, Австрія, Швейцарія) може дещо відрізнятися. Наприклад, у сфері бухгалтерського обліку або права в Австрії можуть використовуватися інші терміни або навіть інші правові концепції, ніж у Німеччині. Це важливо враховувати при перекладі, щоб уникнути непорозумінь або неправильних тлумачень.

Семантична багатозначність. Деякі терміни можуть бути багатозначними і мати різне значення залежно від галузі. Наприклад, «Bank» у фінансах означає «банк», але у фізиці це може означати «платформа». Важливо чітко розуміти контекст, в якому використовується термін, і знаходити правильний переклад відповідно до цієї галузі.

Стилістичні особливості фахової мови. Фахові тексти у німецькій мові мають певні стилістичні особливості. Вони часто є більш формальними і використовують складні структури речень, особливо в наукових роботах або правових документах. При перекладі варто зберігати цей стиль, а не спрощувати текст, оскільки це може вплинути на сприйняття його як професійного або технічно точного.

Отже, фахова мова – це багатшаровий феномен, що вимагає уважності до деталей, відмінностей у різних галузях знань, і постійної адаптації до нових термінів та концепцій. Переклад фахової термінології з німецької мови є справжнім викликом, що вимагає не тільки мовних знань, але й постійного дослідження конкретної галузі, до якої належить текст.

Джерела та література

1. Holger S. «Übersetzungswissenschaft: Eine Einführung» Narr Francke Attempto, German, 2015. 256 с.
2. Lavinia H. «Kultur und Übersetzung» Frank & Timme GmbH, German, 2010. 320 с.
3. Paul K. «Verstehen und Übersetzen: Ein Lehr- und Arbeitsbuch» Narr Francke Attempto, German, 2014. 229 с.
4. Reiner A., Heribert P., Klaus-Dirk S. «Einführung in die Terminologearbeit» Georg Olms Verlag, German, 2021. 342 с.
5. Ulla F. «Texte und Textsorten – sprachliche, kommunikative und kulturelle Phänomene» Frank & Timme GmbH, German, 2008. 508 с.

ФОНЕТИЧНА АДАПТАЦІЯ ІНШОМОВНИХ ІМЕН У ПЕРЕКЛАДІ ОПОВІДАНЬ РЕЯ БРЕДБЕРІ

Копач Ілля,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
illia.i.dg84@gmail.com
Науковий керівник – Корінська Ольга,
викладач кафедри літературознавства, східної філології і перекладу
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
olgaburbonova@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-4576-8462>

Фонетична адаптація іншомовних імен у перекладі оповідань Рея Бредбері є важливим аспектом, оскільки забезпечує зрозумілість та сприйняття тексту українськими читачами. Цей процес дозволяє зберегти звучання оригінальних імен, враховуючи фонетичні особливості української мови та культурний контекст [3]. Фонетична адаптація також відіграє ключову роль у створенні емоційного зв'язку з персонажами та підсилює атмосферу твору, що має

особливе значення в художньому перекладі.

Фонетична адаптація – це процес модифікації іншомовних слів, зокрема імен, у перекладі для досягнення їх звучання, яке буде зрозумілим і природним для носіїв цільової мови [1]. Цей процес включає зміни у вимові, написанні або структурі слів з урахуванням фонетичних, фонологічних та морфологічних особливостей мови-реципієнта. Фонетична адаптація дозволяє зберегти звучання оригіналу, водночас роблячи його доступним і комфортним для сприйняття читачами.

Етапи фонетичної адаптації включають:

1. Аналіз оригінального слова. Вивчення фонетичної структури та вимови іншомовного імені чи терміна, з урахуванням специфічних звуків і наголосів.
2. Визначення фонетичних аналогів. Пошук відповідних фонетичних елементів у мові-реципієнті, які можуть замінити звуки, що відсутні в українській мові.
3. Адаптація написання. Зміна написання слова, щоб відобразити його нове звучання, враховуючи правила української орфографії.
4. Тестування сприйняття. Перевірка того, як адаптоване слово сприймається носіями цільової мови, можливо, шляхом тестування на групі читачів.
5. Корекція. Внесення змін на основі зворотного зв'язку, якщо адаптація не відповідає вимогам сприйняття або звучання.

У перекладах наукової фантастики фонетична адаптація дозволяє зберегти звучання імен, при цьому забезпечуючи їх зрозумілість для цільової аудиторії. Оскільки цей жанр часто включає незнайомі терміни, назви та імена, які можуть бути екзотичними для читача, фонетична адаптація забезпечує не тільки точність звучання, але й легкість сприйняття.

Перекладачі враховують фонетичні особливості мови-реципієнта, щоб передати звучання оригінальних термінів, одночасно враховуючи культурний контекст. Це дозволяє зберегти атмосферу наукової фантастики, роблячи її

доступною для українського читача. Адаптовані імена та терміни допомагають створити емоційний зв'язок із персонажами і світом твору, що є критично важливим для передачі задуму автора. Таким чином, фонетична адаптація стає невід'ємною частиною процесу перекладу, сприяючи як збереженню оригінального звучання, так і забезпеченню комфортності для читача.

Творчість Рея Бредбері є яскравим прикладом наукової фантастики. У процесі фонетичної адаптації імен при перекладі творів Рея Бредбері важливо враховувати кілька ключових компонентів, які забезпечують успішну передачу звучання та значення оригінальних імен. Ці компоненти допомагають зберегти емоційну і культурну цінність персонажів, а також їхню ідентичність у контексті української мови. Далі розглянемо основні компоненти фонетичної адаптації, які відіграють важливу роль у досягненні цієї мети.

Збереження звучання.

Перекладачі часто намагаються зберегти максимально близьке звучання оригінальних імен, щоб читачі могли впізнати їх. Наприклад, ім'я головного героя, «Guy Montag» у творі «Fahrenheit 451», може бути адаптовано як «Гай Монтег». Тут збережено звучання оригіналу, а адаптація не лише передає фонетичну форму, але й зберігає його індивідуальність. Деякі звуки, які є в англійській, можуть не мати аналогів в українській. Тому перекладачі використовують близькі за звучанням українські звуки. Це може призвести до зміни в написанні імен, щоб уникнути труднощів у вимові.

Культурний контекст.

Імена можуть мати специфічне культурне значення. Перекладач може вибрати адаптацію, що відповідає культурним традиціям української мови, щоб зробити текст більш близьким для читача. У творі «The Martian Chronicles» (Мартіанські хроніки) ім'я персонажа «Mr. Black» (Містер Блек) може бути адаптоване як «Пан Чорний». У цьому випадку перекладач враховує не лише фонетичні особливості, але й колір у назві, який може асоціюватися з певними характеристиками чи рисами персонажа. В українській культурі чорний колір може мати різні символічні значення, що додає нові нюанси до сприйняття

персонажа. Збереження такого культурного контексту дозволяє читачам краще зрозуміти характер і значення персонажа в сюжеті.

Емоційний вплив.

Фонетична адаптація може також впливати на сприйняття персонажів. Наприклад, якщо ім'я звучить поетично чи мелодійно, це може підкреслити певні риси характеру персонажа. У творі Рея Бредбері «Something Wicked This Way Comes» (Щось лихе насувається) ім'я «Jim Nightshade» може бути адаптовано як «Джим Найтшейд». Збереження оригінального звучання передає загадковість і тривогу, пов'язані з персонажем. Асоціації, що виникають від звучання імені, допомагають читачам відчутти емоційний тягар, який несе з собою цей персонаж, створюючи глибше занурення в атмосферу твору.

Стиль і жанр.

У оповіданнях Рея Бредбері, де часто присутні елементи фантастики і фентезі, важливо зберегти атмосферу і стиль оригіналу. Фонетична адаптація може допомогти зберегти цю атмосферу, одночасно роблячи текст доступним для українського читача. У «The Illustrated Man» ім'я «Penny» може бути адаптовано як «Пенні». Збереження цього звучання вказує на легкість і безпосередність персонажа, що контрастує з темою та глибшими питаннями, які порушуються в збірці. Адаптація підкреслює важливість не лише самих імен, але й того, як вони вписуються в загальний стиль твору, який поєднує елементи фантастики з філософськими роздумами. Це дозволяє читачеві краще відчутти тональність і настрій, властиві для Бредбері, створюючи гармонію між формою і змістом.

Фонетична адаптація імен у перекладах творів Рея Бредбері є важливим аспектом, що сприяє збереженню звучання, культурного контексту, емоційного впливу та відповідності стилю жанру [1]. Завдяки цій адаптації перекладачі можуть не лише передати оригінальний замисел автора, але й зробити його зрозумілим та доступним для українського читача. Збереження цих елементів у перекладі допомагає створити глибокий емоційний зв'язок між читачем і персонажами, а також підтримує атмосферу, характерну для творів Бредбері, що

робить їх більш привабливими та резонуючими у новому культурному контексті.

Джерела та література

1. Громова О. О. Культурні аспекти перекладу: роль фонетичної адаптації у збереженні авторського стилю. *Переклад та міжкультурна комунікація*. 2021. № 5. С. 102–110.
2. Костенко Т. О. Фонетична адаптація іншомовних слів в українському мовленні. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя*. 2019. № 1. С. 45–52.
3. Левченко О. В. Сучасні тенденції фонетичної адаптації власних імен у перекладі. *Мовознавство*. 2020. № 3. С. 78–84

USING MACHINE TRANSLATION TO ADAPT SUBTITLES

Kopotun Mykyta,
2nd year student of the second (master's) level of higher education
majoring in Philology
(specialization Germanic languages and literature (translation inclusive),
first language – English)
Poltava State Agrarian University
Poltava, Ukraine
mykyta.kopotun@st.pdaa.edu.ua
Scientific adviser – Matvienko Lesia,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department of Germanic and Ukrainian Philology
Poltava State Agrarian University
Poltava, Ukraine
lesia.matviienko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1211-3056>

Subtitling is a crucial component of audiovisual translation, allowing viewers to enjoy content in their native languages. Traditional subtitle translation often involves significant time and effort from professional translators. However, machine translation offers a potential solution to streamline this process, making content accessible to a global audience more efficiently.

Machine translation (MT) is the process of using computer algorithms and

software to automatically translate text or speech from one language to another without human intervention [1].

Machine translation (MT) has become an integral part of the subtitle translation process in the film industry. Its capabilities offer various methods for enhancing the efficiency and accessibility of subtitles. Below are several ways in which MT can be effectively applied in the translation of subtitles for films:

Automated subtitle generation.

One of the primary applications of MT is the automated generation of subtitles from the original dialogue. By using speech recognition technology, dialogue can be transcribed into text, which is then translated into the desired languages using MT [3]. This method significantly speeds up the subtitling process, allowing filmmakers to reach international audiences more quickly.

Pre-translation of subtitles.

Filmmakers can utilize MT to create a preliminary translation of subtitles before a human translator refines the output. This approach allows professional translators to focus on improving the quality of the translation by addressing issues related to cultural context, idiomatic expressions, and nuances. It can also save time, as translators will have a solid starting point to work from.

Localization and cultural adaptation.

MT can be used to adapt subtitles for various cultural contexts, tailoring the language to resonate with specific audiences. This involves not just direct translation but also modifying phrases, jokes, and references that may not translate well across cultures. Advanced MT systems can incorporate cultural context, making them more effective at delivering relatable content to diverse viewers.

Quality assessment tools.

Machine translation can serve as a tool for quality assessment in subtitle translation. By analyzing translations against a corpus of high-quality translations, MT systems can identify potential errors or areas for improvement. This approach allows for a continuous feedback loop, enhancing the overall quality of subtitled content over time.

Real-time translation for live events.

For live events, such as film festivals or premieres, MT can provide real-time translation of dialogues and interactions for audiences who speak different languages. This application is particularly beneficial in promoting inclusivity and broadening the reach of film screenings worldwide [1]. However, it requires highly advanced MT systems capable of handling the immediacy and context of live speech.

User-generated content and community subtitling.

With the rise of streaming platforms and user-generated content, MT can assist in community-driven subtitling projects. Fans can leverage MT tools to create subtitles for content that may not have official translations, thereby increasing accessibility and engagement. This method can foster collaboration among viewers from different linguistic backgrounds.

Integration with post-editing workflows.

In professional settings, MT can be integrated into post-editing workflows, where human translators review and refine machine-generated translations. This collaboration combines the speed of MT with the expertise of professional translators, resulting in high-quality subtitles that are both efficient and accurate.

Machine learning and continuous improvement.

As MT systems utilize machine learning, they can continuously improve over time by learning from previous translations and user feedback. This iterative process enhances the system's ability to understand language nuances, making it increasingly effective for subtitling applications.

Benefits of machine translation:

1. Speed. MT can produce translations almost instantaneously, significantly reducing the time needed for subtitle adaptation.
2. Cost-effectiveness. Utilizing MT can lower costs associated with hiring professional translators, making it an attractive option for producers and distributors.
3. Accessibility. With the ability to quickly generate subtitles in multiple languages, MT can enhance access to films and shows for non-native speakers.

While machine translation presents exciting opportunities for adapting subtitles,

it is essential to recognize its limitations. A hybrid approach that combines MT with human oversight could yield the best results, ensuring that translations are both efficient and culturally appropriate. Future advancements in AI and natural language processing may further enhance the capabilities of MT, paving the way for even more effective subtitle adaptation in the years to come.

References

1. Ткаченко О. Машинний переклад: сучасні тенденції та виклики. Київ : Видавництво «Грамота», 2021.
2. Koehn P. Neural Machine Translation. Cambridge University Press. 2020.
3. Toral A., Sanchez-Ortiz C. Machine Translation: From Research to Real World Applications. *Springer*. 2018.

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Криворучко Дмитро,
здобувач 1 курсу другого
(магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Право
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна
Dima.dolgover@gmail.com
Науковий керівник – Іщенко Тетяна,
старший викладач кафедри мовної
підготовки Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна
tetiana.ishchenko@dduvs.edu.ua
<https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0002-3103-978X>

Англійська мова є однією з основних мов міжнародного спілкування, міжнародного права, економіки та бізнесу. Велика частина міжнародних договорів, угод, судових рішень та інших правових документів оформляється англійською мовою. Крім того, у правових системах країн англосаксонської традиції, таких як Велика Британія та США широко використовується англійська

юридична термінологія. Важливість точного перекладу юридичних термінів обумовлена необхідністю уникнення правових помилок і забезпечення коректного правозастосування.

Питання перекладу в галузі права довгий час привертає увагу визначних українських і зарубіжних дослідників, серед яких виділяються В. Карабан, І. Корунець, К. Білоконь та інші, які присвятили цьому питанню численні праці.

Англомовні юридичні терміни часто мають корені у правових системах загального права (*common law*), що відрізняється від континентального права (*civil law*), на якому базуються правові системи України та більшості європейських країн. Це спричиняє низку труднощів під час перекладу термінів між різними правовими системами. Наприклад, терміни «*equity*» (право справедливості) або «*trust*» (довірча власність) не мають точних аналогів у праві, заснованому на римській правовій традиції.

Багато англійських юридичних термінів є полісемічними, тобто мають кілька значень залежно від контексту. Наприклад, термін «*consideration*» може означати як «винагороду», так і «розгляд» залежно від конкретного юридичного документа або правової ситуації. Це ускладнює процес перекладу, оскільки перекладач повинен розуміти як юридичний контекст, так і значення терміна в конкретній правовій ситуації. [2]

Серед особливостей перекладу правових термінів англійського права найбільш розповсюдженими є проблема відповідності. У багатьох випадках правові системи різних країн використовують унікальні концепції, що не мають точних аналогів у праві іншої держави. Наприклад, термін «*precedent*» (прецедент) має фундаментальне значення для англійського загального права, де судові рішення мають обов'язковий характер для майбутніх справ. У континентальній системі права аналогічного інституту немає, тому переклад цього терміна вимагає адаптації та пояснень. Латинські вирази теж являють собою специфічну область для перекладу, адже, юридична мова англійського права зберігає велику кількість латинських виразів, таких як «*habeas corpus*», «*prima facie*», «*mens rea*». Переклад цих виразів є складним, оскільки вони мають точне юридичне значення, що іноді важко передати іншою мовою без втрати

смыслу.

Також необхідно зазначити вплив національної специфіки та культурні та правові відмінності на переклад юридичної лексики. Багато англомовних юридичних термінів відображають національні правові традиції, що ускладнює їх переклад. Наприклад, терміни «tort» (цивільне правопорушення) і «felony» (тяжкий злочин) мають національні особливості в англійському та американському праві, що потребує ретельного підбору еквівалентів або пояснень у перекладах.

Англомовна юридична термінологія тісно пов'язана з правовою та культурною історією Великої Британії, США та інших країн, які використовують англійську мову в юриспруденції. Тому деякі терміни та концепції мають національне забарвлення, яке не завжди легко перекласти без втрати контексту. Наприклад, інститут присяжних («jury») відіграє важливу роль у судовій системі США, але має інші риси або взагалі відсутній у правових системах багатьох інших країн.

Навіть у межах англомовних країн, правові системи можуть мати відмінності, що впливають на значення юридичних термінів. Наприклад, поняття «barrister» (адвокат, який представляє інтереси в суді) і «solicitor» (адвокат, який займається підготовкою справ) у Великій Британії мають чіткий поділ, тоді як у США такі адвокати мають одну професійну категорію («lawyer»).

Техніка перекладу юридичних термінів передбачає кілька способів передачі юридичної термінологічної лексики, наприклад, калькування, адаптація, транскрипція або транслітерація.

Один із методів перекладу – це калькування, коли юридичний термін перекладається дослівно, зберігаючи основне значення. Наприклад, термін «legal person» можна перекласти як «юридична особа». Проте цей метод не завжди ефективний, оскільки не всі терміни зберігають однакове значення у правовій системі країни, на яку робиться переклад.

Адаптація передбачає переклад терміна з урахуванням правової системи та національних особливостей країни перекладу. Наприклад, термін "consideration" можна перекласти як «винагорода» у контексті договірної права [1].

У деяких випадках використовується метод транскрипції або транслітерації, коли термін перекладається шляхом передачі його звукової або графічної форми. Це часто застосовується для термінів, які не мають аналогів у мові перекладу (наприклад, «habeas corpus»)

Отже, переклад англomовної юридичної термінології вимагає від перекладача не лише досконалого володіння мовою, але й глибокого розуміння правових систем обох мовних просторів. Для ефективного перекладу необхідно враховувати правові, культурні та системні відмінності, а також використовувати різні методи перекладу в залежності від контексту.

Джерела та література

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). *Нова книга*. 2003.
2. Толстик В. А. Проблема класифікації юридичної термінології. *Актуальні проблеми економіки та права*. 2013. № 2. С. 176–182.

АДАПТАЦІЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ СТРАТЕГІЙ ДО ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Кривчун Максим,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
maksym.kryvchun@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Матвієнко Леся,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
lesia.matviienko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1211-3056>

У сучасному світі технології штучного інтелекту швидко розвиваються, Вони значно впливають на різні сфери діяльності, зокрема і на переклад.

Впровадження машинного перекладу та комп'ютеризованих засобів перекладу змінює традиційні підходи до перекладацької діяльності. Перекладачі повинні адаптувати свої стратегії, щоб ефективно використовувати нові інструменти, забезпечувати якість та точність перекладу, а також враховувати етичні питання, пов'язані з автоматизацією [2]. Опанування нових технологій та їх інтеграція в переклад стає важливою складовою професійного розвитку фахівців у цій галузі.

Машинний переклад (МП) став основним інструментом, що допомагає в автоматизації перекладацьких процесів [1]. Перекладачі можуть адаптувати свої стратегії, використовуючи МП для початкового перекладу тексту, після чого вони виконують редагування та коректування, щоб покращити якість фінального продукту. Перекладач отримує текст для перекладу з англійської на українську мову. Він використовує систему машинного перекладу, таку як Google Translate, для створення первинного варіанту. Потім перекладач коректує цей варіант, враховуючи нюанси мови та контекст, щоб покращити загальне сприйняття тексту.

Комп'ютеризовані засоби перекладу (CAT) дозволяють перекладачам зберігати термінологію, стиль та інші параметри. Адаптація стратегій передбачає активне використання цих інструментів для створення пам'яті перекладів, що полегшує роботу над великими проєктами та забезпечує узгодженість у термінології. Наприклад, перекладач працює над великим проєктом, що містить технічну документацію. Він використовує CAT-інструмент, наприклад, SDL Trados, для створення пам'яті перекладів. Це дозволяє йому зберігати терміни, що вже були використані, і автоматично пропонувати їх при наступних перекладах, забезпечуючи узгодженість у термінології.

Штучний інтелект може аналізувати контекст текстів, пропонуючи більш точні варіанти перекладу. Перекладачі повинні адаптувати свої стратегії, враховуючи контекстуальні рекомендації, що надаються технологіями ШІ, для досягнення більшої точності та адекватності перекладу [4]. Наприклад, перекладач працює над літературним текстом. Він використовує інструменти на

базі штучного інтелекту, такі як DeepL, які аналізують контекст речень. Це допомагає йому вибрати найбільш підходящий варіант перекладу для фраз, що мають декілька значень, в залежності від того, як вони вживаються в контексті.

З впровадженням нових технологій перекладачам необхідно постійно вдосконалювати свої навички. Адаптація стратегій включає навчання роботі з новими інструментами, розуміння алгоритмів машинного навчання та їх впливу на якість перекладу. Перекладач може відвідувати курси, на яких навчається роботі з новими технологіями, такими як системи автоматизованого перекладу, які використовують машинне навчання. Вони вчать, як налаштовувати та оптимізувати ці системи для покращення якості перекладу, а також як інтегрувати їх у свій робочий процес [1].

Використання ШІ в перекладі викликає етичні питання, зокрема, стосовно авторських прав, конфіденційності даних та ролі перекладача в епоху автоматизації. Адаптація стратегій повинна включати врахування цих питань та забезпечення високих професійних стандартів.

Адаптація перекладацьких стратегій до технологій штучного інтелекту є необхідною умовою для успішного виконання перекладацької діяльності в сучасному світі. Це вимагає гнучкості, готовності до змін та постійного розвитку навичок, щоб ефективно інтегрувати нові технології у свій робочий процес.

Джерела та література

1. Воробйова Л. Сучасні технології в перекладі: виклики та можливості. *Наукові записки. Серія Філологічні науки*. 2018. № 6. С. 45–52.
2. Коваленко Т. Інноваційні підходи до навчання перекладачів у контексті цифровізації. *Проблеми гуманітарних наук*. 2020. № 45. С. 49–55.
3. Пахомова О. Переклад у епоху штучного інтелекту: нові перспективи. *Мовознавство та переклад*. 2020. № 2. С. 22–34.
4. Aranberri A. The future of translation: AI and human collaboration. *Translation & Interpreting Studies*. 2019. № 14. С. 112–127.

ФУНДАМЕНТАЛЬНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ ФІЗИКО- МАТЕМАТИЧНИХ ТЕКСТІВ У КОНТЕКСТІ АВІАЦІЙНОГО ПРОФІЛЮ

Кузьменко Ольга,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
Kuzimenko12@gmail.com
Науковий керівник – Перова Світлана,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри літературознавства, східної філології і перекладу
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
svitlanaperova15@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1758-2284>

У сучасних умовах розвитку цифрових технологій (робототехнічних комплектів, БПЛА, елементів віртуальної та доповненої реальності) зростає практична значущість перекладу фізико-математичних текстів для підготовки висококваліфікованого фахівця авіаційної галузі. Відповідно, характерною рисою фізико-математичних текстів є точність, стислість викладу думок, логічна послідовність, повнота викладу.

Важливим аспектом для перекладу фізико-математичних текстів в контексті авіаційного профілю є переклад специфічної термінології та словосполучень [1; 2; 3; 4]. У нашому дослідженні розглянуто головні методи утворення авіаційних термінів, які є ключовими для фізико-математичного контексту, а саме: лексико-семантичний, морфологічний та лексико-синтетичний. Розглядаючи лексико-семантичне терміноутворення (наприклад, фізико-математичного аспекту) в авіаційну терміносистему увійшли з переосмисленим значенням; морфологічний спосіб термінотворення авіаційну термінологію похідними термінами; словоскладання, що ґрунтується на

складних термінах (accident-free, air-craft, auto-throttle), специфічним для англійської мови є використання в структурі термінів прийменників (leveling-off, check-in, circle-to-land).

Зокрема, в нашому дослідженні розглянуті однокомпонентні авіаційні термінів, які відображають фізико-математичний характер. Серед них переважають субстантивні, ад'єктивні та вербальні. Відзначимо основні моделі авіаційних термінів, а саме: NStem (bucket – лопатка (газотурбінного двигуна)); V + -er (фрахтувальник – фрахтівник); V + -or (штурман – штурман); V + -ing (landing – приземлення); V + -ation (embarkation – посадка (пасажирів)); N + -ship (airmanship – льотна майстерність); over- + N (перевантаження – перевантаження); N + N (airline – авіакомпанія); V + Adv (тачдаун – торкання ЗПС) тощо. Найбільш поширеними є ад'єктивні авіаційні терміни, що представлені такими моделями: AdjStem (дорсальний – верхньофюзеляжний); V + -al (aerodynamical – аеродинамічний); N + -less (безпілотний – безпілотний); V + -able (dirigable – керований (про аеростати)); проти- + присл. (зенітний – протиповітряний); un- + Adj (unmanned – безпілотний); multi- + Adj (multiblade – багатолопатевий) та інші [3; 4].

Відмітимо, що у фізико-математичних текстах використовують штампи, які складають більше 70% від загальної кількості мовних одиниць. Для прикладу розглянемо «термін» IS як «характеристику»:

1) Magnetic moment \vec{p}_m of current loop is a vector equal to the product of the current flowing through the loop on the vector square $\vec{S} = S \cdot \vec{n}$.

2) Магнітний момент \vec{p}_m контуру струму – це вектор, що дорівнює добутку струму, що протікає через контур, на квадрат вектора $\vec{S} = S \cdot \vec{n}$.

Терміни у фізико-математичних текстах є основними інструментами, які використовуються для опису та пояснення складних наукових ідей. Розуміння різниці між поняттями та об'єктами, а також правильне використання артиклів «a» і «the» у англійських текстах, є важливими для забезпечення точності та зрозумілості. Рекурсивні конструкції, у свою чергу, надають можливість

науковцям ефективно висловлювати складні концепції, забезпечуючи при цьому ясність та економію простору. У сучасному науковому світі, де обсяг інформації постійно зростає, важливість точного і зрозумілого наукового письма не можна переоцінити. Правильне використання термінів та рекурсивних конструкцій допомагає дослідникам досягти цієї мети, сприяючи розвитку науки та техніки.

У фізико-математичних текстах наявне застосування вступних виразів (зокрема, слів та словосполучень), що з'являються на початку фрази та виконують семантичні функції, але не впливають на подальший синтаксис речення [2]. Наприклад, в нашому дослідженні ми проаналізували наявність таких слів, як *suppose, then, therefore, for example, note that, but, to be definite*. Зазначимо, що на відмінну від штампів, які використовуються у фізико-математичних текстах авіаційного профілю, вирази не є синтаксично замкненими, тому потребують певного продовження.

Однією з найпомітніших синтаксичних особливостей фізико-математичного тексту в контексті авіаційного профілю є вживання поширених складнопідрядних (складнопідрядних) речень, які використовуються для відтворення наукового викладу логічних зв'язків між предметами, діями, фактами, які, як правило, використовуються для відтворення наукового викладу, що необхідно враховувати в процесі перекладу.

У нашому дослідженні нами здійснено аналіз масиву англійських фізико-математичних текстів, які були взяті з математичного енциклопедичного словника для інженерів та науковців, наукових журналів *SSRG International Journal of Applied Physics, Journal Physics Education, International Journal of STEM Education, Journal Research in Mathematics Education, International Journal of Science and Mathematics Education* та виявлено, що серед речень, які входять до його складу (їх загальна кількість становить 750), 31 % (230) складають прості, 69 % (520) – складні. У свою чергу серед складних речень переважають складнопідрядні речення – 52 % (394), відповідно кількість складносурядних речень становить 17 % (126).

У фізико-математичних текстах як українською, так і англійською мовами

часто вживаються безособові речення. Це пов'язано з тим, що результати наукових спостережень традиційно подаються в узагальному форматі, так як кожна мова має свої специфічні особливості.

Слід зазначити, що серед фізико-математичних текстів як англійською, так і українською мовами часто трапляються умовні речення. Загалом, у цій категорії текстів використовують усі типи умовних речей, проте зустрічається тип Real Present. Також характерним для сучасної англійської мови є еліптичні форми умовних речей, де пропущено підмет, а іноді й присудок. Наприклад: If the equations of r are written in the form $y = y(x), z = z(x), x_1 \leq x \leq x_2$ then integral–

$$\int_{x_1}^{x_2} f[x, y(x), z(x)]dx.$$

Якщо рівняння кривої r мають вид $y = y(x), z = z(x), x_1 \leq x \leq x_2$, то інтеграл

$$\int_{x_1}^{x_2} f[x, y(x), z(x)]dx.$$

У нашому дослідженні, також було проведено аналіз щодо синтаксичних конструкцій, які не мають формальних відповідників в українській мові, зокрема інфінітивні, дієприкметникові та герундіальні звороти. Обґрунтовано граматичні трансформації, такі як перестановка, додавання, вилучення та об'єднання речей при перекладі фізико-математичних текстів у контекст.

Отже, переклад фізико-математичних текстів у процесі підготовки фахівця авіаційної галузі є фундаментальним чинником, для якості перекладу, поглиблення знань суб'єкта навчання та набуття відповідних soft skills для вивчення будови літака та фізичних явищ, що задіяні в його роботі.

Джерела та література

1. Андрієнко Ю. Г., Богдан Ю. М., Гребеніков О. Г. Особливості перекладу авіаційної технічної документації англійською мовою : підручник. Харків : «ХАІ», 2003. 441 с.

2. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений : навч. посібн. для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.

3. Гільченко Р. О. Англійсько-український словник авіаційних термінів. Фастів : ТОВ «Видавничий дім «КуПол», 2009. 278 с.

4. Єнчева Г. Г. Лінгвокогнітивне моделювання процесу перекладу авіаційних термінів (на матеріалі англо-українських версій нормативно-технічної документації ICAO): дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 2011. 243 с.

INTERNET COMMUNICATION AND TRANSLATION: THE ROLE OF NEW MEDIA IN SHAPING INTERCULTURAL CONNECTIONS

Люлька Вікторія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
viktoriya.lyulka@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4581-6583>

In recent years, the digital landscape has transformed intercultural communication, with new media platforms enabling real-time, multilingual interactions across borders. This report highlights the significant role that translation in Internet communication plays in fostering intercultural connections. By examining specific case studies on platforms like Instagram, YouTube, TikTok, Twitter, we explored the benefits, challenges, and potential improvements in using translation to bridge cultural gaps online.

Internet communication and translation tools have enabled people from diverse linguistic backgrounds to connect, share, and collaborate in ways that were previously challenging. Now I would like to talk about how Internet communication and translation have facilitated cross-cultural understanding and collaboration

Many social media platforms now incorporate Google Translate or similar tools directly into their interfaces. For instance, on YouTube and Instagram, users can click «See Translation» to instantly translate comments or captions written in a different language. This is particularly useful during live events or international music videos, where fans from around the world want to communicate and share experiences despite language differences. For example, fans of K-pop group BTS often interact in Korean,

English, Spanish, and other languages, and instant translation helps fans worldwide communicate and build a community [2].

TikTok has made it easier for content creators to reach a global audience by incorporating automatic caption and comment translation. For example, viral trends like dances, challenges, or recipes often start in one country and quickly spread worldwide. Japanese or Spanish creators, for instance, can post videos with native-language captions, which TikTok translates automatically for global viewers. This encourages cross-cultural participation and understanding, as viewers can learn about the cultural context of trends.

Zoom's real-time translation feature has become essential for international conferences, webinars, and meetings. For instance, during the COVID-19 pandemic, many scientific conferences went virtual, with participants from around the world sharing research in different languages. Zoom's real-time translation feature helped participants access live translated audio or subtitles, facilitating communication among researchers from non-English-speaking countries [3].

Social media platforms, particularly Instagram and Twitter, serve as catalysts for intercultural exchange, allowing users from diverse backgrounds to connect and share experiences instantly. Platforms like YouTube and TikTok allow creators to showcase their cultural heritage through videos on cuisine, traditional crafts, and festivals. The addition of captions and multilingual subtitles has significantly broadened these videos' reach, making cultural content accessible to international viewers. Instagram and Twitter's real-time communication features – such as live streams, hashtags, and story translation tools – facilitate intercultural connections and mutual understanding in meaningful ways, especially during large international events.

During the Olympics, athletes and fans from around the world used Instagram live streams to share real-time experiences, reactions, and celebrations. Japanese athletes and fans, for example, streamed live from the venues, giving international

audiences unique insights into the atmosphere in Tokyo. English-speaking viewers could follow these streams, often with bilingual commentary or automatic translations.

Activists around the world, such as Greta Thunberg, use Instagram live streams to share updates and real-time footage from climate strikes across different countries. This allows people in countries not holding local events to join virtually, see live discussions, and better understand cultural perspectives on environmental action.

The #BlackLivesMatter movement became a global conversation due in part to Twitter's hashtag feature. As users in different countries began to engage with the hashtag, they shared their own experiences with racism and social justice, leading to a global dialogue on racial issues. The hashtag enabled users from Brazil to South Africa to share culturally specific stories under the same global cause, fostering cross-cultural understanding and solidarity.

Story translation tools on platforms like Instagram and Twitter allow users to translate captions, comments, and text in stories from one language to another in real-time [1]. These tools help users who speak different languages interact with content by automatically providing translations. On Instagram, for instance, the translation tool can detect foreign text in a story (such as a caption or sticker) and offer a translation in the user's preferred language. This is especially useful for global audiences and influencers who want to connect with people across different linguistic regions.

If a Ukrainian influencer posts a story in Ukrainian: «Вітаю вас! Сьогодні ми побуваємо на вулицях Полтави», Instagram will display a «See Translation» option. When clicked, it will translate the caption: «Greetings! Today we will visit the streets of Poltava».

If a Ukrainian user adds a story with a sticker in Ukrainian, for example: «Доброго дня!», the translation tool will automatically offer a translation to «Good day!» under the sticker.

A post from a Ukrainian creator features a story about a traditional Ukrainian festival. Ukrainian followers leave comments like «Це було чудово!». Instagram may

automatically provide the option to translate this comment into English: «It was wonderful!»

A tweet uses a hashtag like #СвободаУкраїни. If you're unfamiliar with the Ukrainian language, Twitter may show a translated description or a tooltip that explains its meaning as «Freedom of Ukraine».

Since the start of the war in Ukraine, Ukrainian users have shared real-time updates, personal stories, and news on Instagram and Twitter, allowing the global community to follow events as they unfold. Hashtags like #StandWithUkraine (#СлаваУкраїні) became rallying points for international support, and many users from non-Ukrainian-speaking countries could engage with these updates using translation tools on both platforms. Twitter's automatic translation and Instagram's story translation feature enabled people worldwide to understand Ukrainian users' posts in real time, fostering empathy and awareness about the crisis.

The integration of translation features within new media has dramatically reshaped how people connect across cultures. Social media, video-sharing platforms, forums, and gaming communities have all utilized translation tools to promote global interaction and understanding. By improving these tools, platforms can continue to foster deeper, more meaningful intercultural connections. The evolution of translation in new media presents an exciting opportunity to bring people closer together, despite language differences.

Джерела та література

1. Hendrickson B., Rosen D. Insights into New Media Use by International Students: Implications for Cross-Cultural Adaptation Theory. *Social Networking*. 2017. No. 6. P. 81–106.

2. Kotze H. Concepts of translators and translation in online social media: construal and contestation. *Translation Studies*. 2023. P. 1–25. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/14781700.2023.2282581?needAccess=true>

3. UNESCO. Intercultural dialogue. 2024. URL: <https://cutt.ly/HWa0m6z>

ІСТОРИЧНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ ПЕРЕКЛАДІВ РОМАНУ ГАРПЕР ЛІ «TO KILL A MOCKINGBIRD» М. ХАРЕНКОМ ТА Т. НЕКРЯЧ

Мамиченко Сергій,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
uaaword@gmail.com

Науковий керівник – Перова Світлана,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри літературознавства, східної філології і перекладу
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
svitlanaperova15@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1758-2284>

Переклад художніх творів є складним багатограним процесом, який передбачає не лише передачу лексичних і граматичних структур оригінального тексту, але й збереження культурних, історичних та соціальних контекстів. Одним із найбільш яскравих прикладів такої перекладацької діяльності є переклад роману Гарпер Лі «To Kill a Mockingbird», який був перекладений українською мовою двічі – у 1975 році Михайлом Харенком та у 2015 році Тетяною Некряч. Ці два переклади відображають різні культурно-історичні епохи, що впливає на інтерпретацію тексту, стилістику та лексичний вибір.

Переклад художнього твору завжди відбувається в умовах певного соціокультурного контексту, який формує підхід перекладача до тексту. Згідно з дослідженнями, кожен переклад є результатом не лише мовної адаптації, але й культурної інтерпретації [1]. Перший переклад роману Гарпер Лі, здійснений Михайлом Харенком у 1975 році, припав на період заідеологізованого радянського суспільства, де культура й література підпорядковувалися партійній політиці. У таких умовах перекладачі часто змушені були адаптувати текст під

ідеологічні вимоги, що могло змінити авторський задум або його інтерпретацію.

На противагу цьому, переклад 2015 року, здійснений Тетяною Некряч, був виконаний в умовах незалежної України, що дозволило перекладачеві відійти від ідеологічних обмежень і вільніше інтерпретувати текст. Перекладачка активно використовує сучасний український сленг, що дозволяє точніше передати мовлення персонажів оригінального твору. Це узгоджується з тезами О. Ребрія про розуміння перекладацької творчості у перекладі, яка має на меті адаптацію тексту до сучасного контексту, щоб зберегти його релевантність для нових читачів [2, с. 110].

Під час перекладу художнього тексту перекладач часто стикається з необхідністю врахування стилістичних і лексичних відмінностей між мовами. Переклади М. Харенка і Т. Некряч є ілюстрацією таких змін. Зокрема, використання вигуку «Гей» у перекладі 1975 року, який у сучасній українській мові набув інших конотацій, став неактуальним. Некряч, натомість, використовує більш природне для сьогодення «Агов!» для передачі того самого звертання, що зберігає семантичну адекватність, але водночас є прийнятним для сучасного читача.

Крім того, стилістична адаптація у перекладах теж відіграє важливу роль. Так, М. Харенко працював у контексті обмежень, пов'язаних із цензурою, і його переклад може здаватися більш формальним і обмеженим. Т. Некряч, навпаки, прагне передати динамізм і живість мовлення героїв-підлітків через використання сленгових виразів, що наближає текст до реального мовлення сучасних тінейджерів і дозволяє створити більш автентичний переклад.

При порівнянні оригінального тексту та його перекладів можна виявити, як перекладачі інтерпретували окремі моменти роману залежно від культурних умов. Наприклад, у сцені, де герої вітають одне одного фразою «*Hey!*» – «*Hey yourself*», переклад М. Харенка виглядає як «Гей!» – «Сам гей», що в сучасному контексті могло би сприйматися інакше через омонімію [4]. У перекладі Т. Некряч ця фраза звучить як «Агов!», що краще відповідає сучасним мовним стандартам і не створює додаткових небажаних конотацій [6].

Отже, переклад роману «To Kill a Mockingbird» українською мовою є яскравим прикладом впливу соціокультурних умов на переклад художнього твору. Порівняльний аналіз перекладів 1975 і 2015 років показує, як культурно-історичний контекст і мовні зміни впливають на інтерпретацію та стиль тексту. Водночас обидва переклади є цінними для українського читача, оскільки вони відображають різні підходи доперекладу й демонструють еволюцію перекладацької майстерності.

Джерела та література

1. Dai Lei. Ideology in Translation: Theories and Reflections. URL: https://www.researchgate.net/publication/311905932_Ideology_in_Translation_Theories_and_Reflections.

2. Ребрій О. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.

3. Некряч Т. Інтерв'ю для порталу «In Kyiv»: перекладацькі виклики роману «To Kill a Mockingbird». URL: <https://inkyiv.com/2015/07/interview-tetyana-nekriach>.

4. Харенко М. Убити пересмішника : роман / Гарпер Лі; пер. з англ. М. Харенка. Київ : Дніпро, 1975. 376 с.

5. Пулітцерівська премія: Гарпер Лі отримала Пулітцерівську премію за роман «To Kill a Mockingbird». URL: <https://www.pulitzer.org/winners/harper-lee>.

6. Некряч Т. Вбити пересмішника : роман / Гарпер Лі; пер. з англ. Т. Некряч. Київ : Основи, 2015. 384 с.

АВТОМАТИЗОВАНІ ІНСТРУМЕНТИ ПЕРЕКЛАДУ У СФЕРІ ЮРИДИЧНИХ ТЕКСТІВ

Матвієнко Леся,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
lesia.matviienko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1211-3056>

Онипченко Артем,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
artem.onypchenko@st.pdau.edu.ua

Автоматизовані інструменти перекладу у сфері юридичних текстів набувають все більшої популярності, адже дозволяють прискорити процес перекладу, забезпечити послідовність термінології та знизити витрати на перекладацькі послуги. Використання таких інструментів, як CAT-програми та нейронний машинний переклад, дозволяє значно прискорити процес та підвищити ефективність роботи перекладачів [1]. Однак юридичний переклад залишається викликом для автоматизації, оскільки потребує адаптації до культурних і правових особливостей.

Computer-Assisted Translation (CAT) – це технологічний підхід до перекладу, який використовує програмне забезпечення для підтримки перекладачів у їхній роботі [3].

Computer-Assisted Translation є ефективними для перекладу юридичних текстів завдяки можливості зберігати перекладені фрагменти в пам'яті перекладу, що дозволяє повторно використовувати однакові фрази та терміни. Це особливо корисно для юридичних документів, які часто включають шаблонні вирази та типові формулювання. Крім того, створення глосаріїв з юридичними термінами в CAT-інструментах забезпечує термінологічну єдність, що є важливою вимогою для перекладу в правовій сфері.

Виокремимо ключові можливості CAT-інструментів у цій сфері, разом із прикладами програм і термінів.

1. Пам'ять перекладу.

CAT-інструменти зберігають перекладені фрагменти тексту в пам'яті, що дозволяє повторно використовувати їх у подальших проектах. Це особливо корисно для юридичних документів, які часто містять стандартні формулювання та фрази.

Приклад. У договорі можуть бути повторювані терміни, такі як «сторони» (parties), «угода» (agreement) або «права та обов'язки» (rights and obligations). Збереження цих фраз у пам'яті перекладу дозволяє швидко вставляти їх у нові документи.

2. Глосарії та термінологічні бази.

САТ-інструменти дозволяють створювати спеціалізовані глосарії, що містять юридичні терміни та їх точні переклади. Це забезпечує узгодженість термінології в усіх документах і зменшує ризик помилок [2].

Приклад. Використовуючи програму SDL Trados, перекладач може створити глосарій, що містить терміни як «порушення контракту» (breach of contract), «претензія» (claim), «юрисдикція» (jurisdiction) тощо. Це дозволяє швидко знаходити і вставляти терміни під час роботи.

3. Інструменти для контролю якості.

Багато САТ-інструментів мають вбудовані функції для перевірки якості, які автоматично виявляють непослідовності, помилки та відсутні переклади. Це особливо важливо у юридичному контексті, де помилки можуть призвести до серйозних наслідків.

Приклад. Програма MemoQ має функцію контролю якості, яка перевіряє, чи всі терміни з глосарію були перекладені, а також виявляє граматичні помилки.

4. Співпраця в реальному часі.

Деякі САТ-інструменти дозволяють перекладачам працювати над одним проектом одночасно, що спрощує співпрацю між різними фахівцями, такими як юристи та перекладачі [1].

Приклад. Використовуючи платформу Smartcat, команда перекладачів може одночасно редагувати один і той же юридичний документ, обмінюючись коментарями та зауваженнями в режимі реального часу.

5. Зручний інтерфейс для редагування.

САТ-інструменти зазвичай мають інтуїтивно зрозумілі інтерфейси, які полегшують редагування та форматування юридичних текстів. Це важливо, оскільки юридичні документи часто мають специфічні вимоги до форматування.

Приклад. Програма Wordfast надає можливість редагувати текст в режимі WYSIWYG (What You See Is What You Get), що дозволяє перекладачам бачити,

як документ виглядатиме в остаточному вигляді, під час редагування.

Існує ряд викликів, з якими стикається перекладач у застосуванні автоматичних засобів перекладу юридичної термінології (Табл. 1).

Таблиця 1

Виклик	Характеристика	Приклад
Термінологічна точність	В юридичних текстах навіть незначні зміни можуть призвести до серйозних правових наслідків.	Юридичні терміни часто мають специфічні значення, які можуть відрізнятися від загальноживаних. Автоматизовані інструменти потребують точного налаштування глосаріїв та пам'яті перекладів для забезпечення правильної передачі юридичних термінів
Адаптація до юридичного стилю	Юридичні тексти зазвичай написані формальною мовою, що включає складні синтаксичні конструкції та архаїчні вирази. чи нормативні документи.	Автоматичні перекладачі часто не здатні належним чином зберегти цей стиль, і тому вимагають редагування, особливо коли йдеться про важливі договори, угоди
Правові та культурні відмінності	Юридичні поняття та терміни можуть значно відрізнятися залежно від правової системи країни, що викликає труднощі при використанні автоматизованих інструментів.	Терміни та концепції, що існують у праві США, можуть не мати відповідників в українському праві, тому їх потрібно адаптувати до контексту. Це потребує участі фахівців, які розуміються на відмінностях правових систем.

Для підвищення ефективності автоматизованих перекладацьких інструментів у юридичній сфері необхідне їхнє налаштування під специфічні вимоги:

- створення спеціалізованих юридичних баз даних, що допоможуть удосконалити переклад юридичної термінології;
- використання глосаріїв та пам'яті перекладу, налаштованих під конкретну правову тематику;
- інтеграція автоматизованих систем із експертним редагуванням для досягнення високої якості перекладу.

Автоматизовані інструменти перекладу в юридичній сфері значно

полегшують роботу, забезпечують узгодженість термінології та сприяють економії часу. Ці можливості роблять САТ-інструменти невід'ємною частиною сучасного юридичного перекладу, що відповідає вимогам професіоналів у цій сфері. Проте їх використання потребує ретельного налаштування, врахування культурних та правових особливостей і завжди супроводжується експертним редагуванням. Хоча автоматизація не може повністю замінити фахівця у перекладі юридичних текстів, інтеграція інструментів з професійними знаннями дозволяє досягти високої точності та якості, необхідної для цієї складної галузі.

Джерела та література

1. Козловська Л. А. Автоматизовані системи перекладу: перспективи та виклики. *Сучасні проблеми перекладу*. 2020. № 1. С. 45–56.
2. Сидоренко Н. В. Використання САТ-інструментів у юридичному перекладі. *Переклад та міжкультурна комунікація*. 2019. № 4. С. 22–29.
3. Munday J. *Translation Studies* (3rd ed.). Routledge. 2016.

КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕСТІВ

Меланченко Катерина,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта
(предметна спеціальність
Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література))
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Україна
katerinamelanenko@gmail.com
Науковий керівник – Бутова Віра,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов та методики викладання
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Україна
butova@gnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6497-7182>

Тестування є важливою складовою освітнього процесу, що дозволяє оцінити рівень знань і навичок учнів. Проте для того, щоб результати тестування

були корисними і відповідали дійсності, тести повинні відповідати певним критеріям ефективності. Серед таких критеріїв виділяють об'єктивність, надійність та валідність. Ці критерії гарантують, що тестування відбувається справедливо, результати є точними і коректно відображають рівень підготовки учнів.

Об'єктивність є одним з найважливіших принципів тестування, що забезпечує його ефективність і справедливість. У контексті оцінювання навчальних досягнень, об'єктивність тестів означає, що результати тестування не підлягають впливу суб'єктивних оцінок, упереджень або особистих вподобань вчителя чи екзаменатора. Замість цього, оцінювання базується виключно на фактичних відповідях учнів, що забезпечує рівні умови для всіх учасників тестування [4, с. 68].

Об'єктивність тестування полягає в тому, що результати повинні бути відокремлені від інтерпретацій, які можуть бути зумовлені особистими уподобаннями, настроєм чи професійними упередженнями вчителя. Тести, що відповідають цьому критерію, забезпечують, що кожен учень отримує оцінку на основі конкретних, чітко визначених стандартів і критеріїв.

Об'єктивність тестування має важливе значення як для учнів, так і для викладачів. Для учнів це гарантує, що їхні результати оцінюються справедливо і на основі реальних знань і навичок, без впливу особистих упереджень [2]. Це сприяє довірі до системи оцінювання і мотивації до навчання. Для викладачів об'єктивність тестування полегшує процес оцінювання і дозволяє зосередитися на удосконаленні навчального процесу, а не на розв'язанні проблем, пов'язаних з несправедливістю в оцінюванні. Вона також допомагає забезпечити рівність і справедливість у навчальному процесі, що є важливим для підтримки високих стандартів освіти.

Надійність тестів є критичним аспектом їх ефективності, що визначає точність і консистентність результатів оцінювання. Цей критерій забезпечує, що тести дають стабільні і послідовні результати при повторному проведенні за однакових умов і з одним і тим самим рівнем знань учнів. Надійний тест є таким,

що будь-які зміни в результатах повинні бути пов'язані лише з реальними змінами у знаннях або вміннях учнів, а не з випадковими або зовнішніми факторами [1].

Валідність є одним з ключових критеріїв ефективності тестів, що відображає, наскільки точно тест вимірює те, для чого він призначений. Іншими словами, валідний тест оцінює саме ті знання, навички або компетенції, які він має оцінювати. Цей аспект є критично важливим для забезпечення коректності та достовірності результатів тестування, а також для гарантування, що тести справедливо відображають рівень підготовки учнів. Валідність тестів можна поділити на кілька видів: змістову, конструктивну та критеріальну.

Змістова валідність визначає, наскільки тест охоплює всі аспекти знань або навичок, які мають бути оцінені. Це означає, що тест повинен бути конструктивно розроблений так, щоб включати всі важливі компоненти навчального матеріалу або теми, яку він має оцінювати. Важливо, щоб завдання тесту відповідали навчанню, яке проходять учні, і відображали його основні аспекти [3, с. 12].

Об'єктивність, надійність та валідність є основними критеріями, що визначають ефективність тестів. Вони забезпечують справедливість, точність та коректність оцінювання, що дозволяє вчителям та учням використовувати результати тестування для подальшого розвитку та досягнення навчальних цілей. Дотримання цих критеріїв є необхідною умовою для створення ефективних тестів, які надають достовірну інформацію про знання та навички учнів.

Джерела та література

1. The Influence of High-Stakes English Examinations on Students' Out-of-Classroom English Learning Practices: A Comparative Study. URL: https://www.researchgate.net/publication/375105014_The_Influence_of_High-Stakes_English_Examinations_on_Students'_Out-of-Classroom_English_Learning_Practices_A_Comparative_Study (дата звернення: 17.09.2024).

2. The washback of the National Matriculation English Test on senior high school English learning outcomes: do test takers from different provinces think alike? URL: <https://languagetestingasia.springeropen.com/articles/10.1186/s40468-024-00286-0> (дата звернення: 13.09.2024).

3. Берташ С. Методика організації комп'ютерного тестового контролю рівня сформованості англомовної читацької компетентності в учнів старшої школи. 2023. 15 с.

4. Пішта П. Методика тестування рівня сформованості лексичної компетентності в учнів старшої школи. 2022. 83 с.

ЯВИЩЕ МІЖМОВНОЇ АСИМЕТРІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Мельников Олександр,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
oleksandr.melnykov@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Антонюк Марина,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри
германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
maryna.antonjuk@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1768-4651>

Принципова асиметрія мов при перекладі знаходить свій вияв у тому, що одну й ту саму думку необхідно висловити різними словами. Взаємозв'язки між двома мовами характеризуються відсутністю однозначних відповідностей між мовними елементами, тобто їх асиметрією [4, с. 45]. Значний ступінь асиметрії проявляється не лише при зіставленні систем двох мов, але й при встановленні

відповідностей між уживаннями цих мовних одиниць у мовленні.

Міжмовна асиметрія проявляється, наприклад, у тому, що кількість і зміст значень міжмовних словникових еквівалентів ніколи не збігаються (міжмовна асиметрія на рівні лексики). Типовим випадком міжмовної асиметрії на рівні граматики є наявність одних морфологічних форм в одній мові та їх відсутність в іншій.

Більш складним випадком міжмовної асиметрії на рівні граматики є розбіжності граматичних значень однакових морфологічних форм (наприклад, функції прикметника в англійській та російській мовах). На синтаксичному рівні асиметрія може бути зумовлена різними закономірностями побудови функціональної перспективи висловлювання.

Вивчення мовної асиметрії набуває особливої актуальності в контексті теорії та практики перекладу, оскільки саме асиметрія мовних знаків часто є причиною перекладацьких помилок, зокрема інтерференції. Як зазначає С. Соколова, «найпотужнішим джерелом лексичної інтерференції є асиметрія семантичної структури багатозначних одиниць різних мов» [2, с. 138].

Мета цієї розвідки — розглянути міжмовну асиметрію, що проявляється на різних рівнях мови і актуалізується в процесі юридичного перекладу рішень Європейського суду з прав людини. У зв'язку з цим особливо актуальним є виявлення спільних і відмінних рис між мовами з погляду використання мовних засобів у мовленні. Такий підхід, на нашу думку, дозволяє не лише детально розглянути міжмовну асиметрію як явище, але й визначити типові перекладацькі проблеми та шляхи їх вирішення.

Почнемо з розгляду випадків міжмовної асиметрії на лексичному рівні. Проблема міжмовної асиметрії в лексиці тісно пов'язана з проблемою перекладацьких відповідностей. Відповідно до теорії закономірних відповідностей, лексичні одиниці двох мов можуть виступати одна щодо одної як еквіваленти (April – Квітень), варіантні відповідності, тобто одиниці, для

передачі яких існує кілька варіантів у мові перекладу, та перекладацькі трансформації, тобто одиниці, які не збігаються зі словниковими відповідностями, але передають значення лексеми в мові оригіналу. Міжмовна асиметрія на рівні лексичного значення слова може проявлятися в умовах неповного або часткового збігу лексичного значення перекладних відповідностей. Зазвичай у перекладі реалізується з усіх можливих міжмовних відповідностей той варіант, який не актуалізує значення початкової одиниці. Так, словосполучення *score of penalty* передається українською як «суворість покарання», хоча в цьому контексті актуалізовано одне зі значень слова *score*, яке звучить як «міра застосування, дії, впливу» [6]. На прикладі українського перекладу бачимо подальший семантичний розвиток й уточнення значення, оскільки в нашій мові мірою покарання є його суворість або пом'якшення.

Граматичні властивості мовних одиниць за умов схожості морфологічних форм можуть не збігатися на міжмовному рівні [4, с. 46]. Тому задля уникнення порушення мовних норм у мові перекладу іноді доводиться вдаватися до інших граматичних конструкцій. Так, у тексті судового рішення англійською мовою вжито фразу *having deliberated in private* [5], граматична форма якої не має прямого відповідника в українській мові. Тому в українському перекладі вжито фразу «після обговорення за зачиненими дверима» [3], де взагалі усунуто дієслівні форми, натомість доконаний аспект, переданий допоміжним дієсловом *having*, відтворено за допомогою прислівника після. Крім того, англійська фраза *in private* має більше значень, ніж український зворот «за зачиненими дверима», який несе відтінок формальності. Таким чином, тут дібрано один з еквівалентних відповідників англійської фрази на лексичному рівні.

На завершення зазначимо, що асиметрія міжмовних відповідностей у перекладі проявляється у відсутності однозначних відповідностей між одиницями мови перекладу та мови оригіналу на лексичному, граматичному та прагматичному рівнях. Міжмовна асиметрія часто стає причиною

перекладацьких помилок. Проведене дослідження виявило суттєві відмінності у змістових характеристиках юридичних термінів, ужитих у тексті рішень Європейського суду з прав людини. Ці відмінності зумовлені безеквівалентними співвідношеннями семантичних структур термінів, що виникають через відмінності у відповідних правових реаліях [1, с. 104]. Аналіз наведених прикладів підтверджує наявність семантико-правової асиметрії між правовими терміносистемами, що необхідно враховувати під час юридичного перекладу з української мови на англійську.

Джерела та література

1. Лавриненко О. Семантико-правова асиметрія українсько-англійського юридичного перекладу (на прикладі термінологічного словосполучення «припинення дії правочину»). *Вісник КНЛУ*. Серія Філологія. 2014. Т. 17. № 1. С. 99–106. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vknl_u_fil_2014_17_1_14.pdf
2. Соколова С. Міжмовна асиметрія як джерело інтерференції. *Проблеми порівняльно-зіставного мовознавства*. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3b62a020-906a-4cbb-9293-deb30411da6c/content>
3. СПРАВА «КУПІНСЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ». URL: [https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22itemid%22:\[%22001-223595%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22itemid%22:[%22001-223595%22]})
4. Ярова О., Верховцева О., Куценко О. Міжмовна асиметрія в процесі перекладу. *World Science*. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/249622>
5. CASE OF KUPINSKY V. UKRAINE. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22itemid%22:\[%22001-220960%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22itemid%22:[%22001-220960%22]})
6. Merriam-Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/>

ДО ПИТАННЯ ПРО «ХИБНИХ ДРУЗІВ ПЕРЕКЛАДАЧА» В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ

Назаренко Марина,
старший викладач кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
maryna.nazarenko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-3537-1149>

За нашого часу кіноіндустрія є одним із найпоширеніших видів мистецтва. Тому проблема перекладу текстів кінофільмів є особливо актуальною. Процес перекладу художніх фільмів передбачає поєднання письмового та усного перекладу. Основна увага перекладача зосереджена на репліках персонажів. Необхідно зосереджувати увагу на тривалості репліки, враховувати часові обмеження. Основним завданням перекладача є збереження оригінальності твору, але в той же час потрібно адаптувати перекладений фільм до іншомовного культурного середовища. Ми можемо виділити наступні виклики: невідповідність мовних систем, складнощі, пов'язані з перекладом назви фільму, сталі та ідіоматичні вирази, передача емоційності, колориту, специфіки діалогів, питання адаптації кінотексту. Полісемія в англійській мові найчастіше є причиною допущення помилок при перекладі.

У перекладацькій практиці часто виникають проблеми, пов'язані з певною групою слів, які отримали назву «хибних друзів перекладача». Вони стали об'єктом наукових досліджень з 30-х років минулого століття, коли цей термін був уперше використаний Ж. Дерокіньї. Вивченню даної проблеми присвячено праці М. Кесслера, Р. Ладо, А. Мартіне, У. Вайнрайха, Я. Рецкера, І. Корунця тощо.

Поняття «хибні друзі перекладача» позначає міжмовні синоніми або слова двох мов, які повністю або частково збігаються за значенням і вживанням, міжмовні омоніми, що характеризуються подібною звуковою чи граматичною формою, але мають різне значення й міжмовні пароніми, які не зовсім подібні за формою, однак можуть викликати помилкові асоціації та ототожнення,

незважаючи на їхнє фактично різне значення [2, с. 19].

Історично «хибні друзі перекладача» є наслідком взаємовпливу мов, або вони можуть виникнути в результаті випадкових збігів. В англійській та українській мовах слова цього типу частіше є прямими чи опосередкованими запозиченнями зі спільного третього джерела. Часто це інтернаціональна чи псевдоінтернаціональна лексика або паралельні похідні від таких запозичень [3, с. 245].

Псевдоінтернаціоналізми можуть бути причиною повного або часткового порушення змісту тексту, лексичної сполучуваності слів та словосполучень, стилістичного узгодження слів у реченні. Слова цієї групи поділяються на часткові псевдоінтернаціоналізми й повні псевдоінтернаціоналізми.

До часткових псевдоінтернаціоналізмів належать такі слова: *construction* – конструкція і побудова, *speaker* – спікер і промовець, *to discuss* – дискутувати і обговорювати, *stress* – стрес і наголос, *selection* – селекція і вибір, *collection* – колекція і збір, зібрання, *progression* – прогресія і просування, *obstruction* – обструкція і перешкода, *universal* – універсальний і загальний.

До повних псевдоінтернаціоналізмів належать такі слова: *accurate* – точний, а не акуратний, *reason* – причина, а не резон, *technique* – прийом, а не техніка, *scholar* – учений, а не школяр, *decade* – десятиріччя, а не декада, *objective* – мета, а не об'єктив, *intelligence* – розум, а не інтелігенція, *expression* – вираз, а не експресія, *data* – дані, а не дата, *figure* – цифра або малюнок, а не фігура [3, с. 409].

Псевдоінтернаціоналізми часто стають причиною неправильного перекладу в процесі опрацювання англомовного тексту. У фільмі про Робін Гуд ми зустрічаємо фразу: «To defeat him we'll need a diversion» – «Щоб перемогти його, нам потрібна диверсія». Словосполучення «need a diversion» означає «відволікати увагу», а не «диверсія».

У фільмі «Vicky Cristina Barcelona» жінка скаржиться на свого чоловіка: «He went through all my cabinets and threw out the photos of all my lovers» – «Він перерив усі мої кабінети і викинув світлини всіх моїх коханців». Слово «cabinets»

перекладене як «кабінети», хоча насправді воно означає «шухляди». Фраза «my little pathetic gift» була перекладена як «мій маленький патетичний подарунок». Хоча її варто було перекласти «жалюгідний, мізерний». Родина планує відпочинок: «We are going to the carnival». Перекладач робить помилку: «Ми збираємося на карнавал». «Carnival» означає «пересувний парк розваг».

В одному з вестернів ми чуємо фразу: «He is sitting on a gold mine! Acres of good land» – «Він сидить на золотій міні! Акри доброї землі!». Насправді слово «mine» означає копальня, а не міна.

Помилки в процесі перекладу можуть виникати не тільки через об'єктивні фактори, що зумовлені відмінностями між двома мовними системами, а й через вплив «хибного помічника» – закону аналогії, намагання ототожнити нове поняття з добре знайомим, традиційним, а також спроба побудувати іншомовні структури за законами рідної мови. Це може призвести до створення неправильних структур, побудованих на хибних аналогіях, що не відповідають контексту. Взаємодія між рідною на іноземними мовами може проявлятися на рівні синтаксису, морфології, семантики та словотворення.

Отже, варто відзначити, що переклад мовленнєвого матеріалу є предметом пильної уваги лінгвістів, перекладачів-практиків. Необхідно знаходити нові варіанти для уникнення помилок та способи досягнення адекватності перекладу текстів художніх фільмів.

Джерела та література

1. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової та технічної літератури на українську мову. *Термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі*. Част. 2. Вінниця : Нова книга, 2001. 324 с.

2. Конкульовський В. В. До проблеми перекладацьких трансформацій у кінотекстах комедійного жанру. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2012. Вип. 25. С. 62–64.

3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. Вінниця : Нова книга, 2003. 448 с.

4. Лукьянова Т. Г. Лексичні аспекти перекладу субтитрів (на матеріалі англомовних художніх фільмів). *Нова філологія* : збірник наукових праць. Запоріжжя : ЗНУ, 2012. № 50. С. 170–174.

5. Старко В. Ф., Пуфалт Д. Говоримо автентичною англійською. Вінниця : Нова Книга, 2004. 192 с.

ВИКОРИСТАННЯ КИТАЙСЬКИХ ЧАСТОК ЯК ВИКЛИК ДЛЯ ПЕРЕКЛАДАЧА: ФУНКЦІЇ ТА МЕТОДИ ПЕРЕКЛАДУ

Недогібченко Софія,
здобувач 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Східні мови та літератури (переклад включно),
перша – китайська. Мова і література (китайська, англійська))
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
gantaei33@gmail.com

Науковий керівник – Белік Марина,
викладач кафедри літературознавства, східної філології і перекладу
Державного закладу «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
bielikmaryna.13@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5243-3081>

Китайська мова має унікальну систему часток, яка є суттєвою відмінністю від граматичних структур індоєвропейських мов. Частки (助词, zhùcí) виконують важливу роль у вираженні відтінків значень, емоцій та граматичних зв'язків. Вони не мають чіткого лексичного значення, однак можуть суттєво змінювати тональність речення, акцентувати увагу, уточнювати аспекти дії тощо. Такі особливості створюють виклики для перекладача, оскільки більшість часток не мають прямого еквівалента в українській мові.

Переклад китайських часток набуває особливої актуальності через їхній комунікативний ефект і здатність передавати стиль оригіналу. Це важливо у перекладі літературних, наукових і ділових текстів, де точність і стилістична відповідність мають вирішальне значення. Нестача еквівалентів ускладнює

завдання перекладача, який має не лише розуміти функції часток, а й обирати найбільш ефективні підходи для передачі їхнього значення.

Метою цього дослідження є аналіз функцій китайських часток і визначення методів їх перекладу українською мовою. Використовуючи різні приклади з китайської мови, ми розглянемо модальні, аспектні та структурні частки, а також продемонструємо, як переклад може змінювати значення речень.

Китайські науковці дають таке визначення частки: 助词是汉语中的一种特殊虚词，主要功能是附着在其他词汇、词组或句子上，作为辅助之用。助词本身无实义，但在句子中扮演着重要的语法角色，帮助构建句子的结构和语境含义。[1] – Частки – це особливий вид вставних слів у китайській мові, основна функція яких – приєднуватися до інших слів, словосполучень або речень як допоміжні. Допоміжні частки самі не мають реального значення, але вони відіграють важливу граматичну роль у реченнях, допомагають будувати структуру та контекстуальне значення речень.

У китайській мові виділяють три основні категорії часток:

Модальні частки (语气助词, yǔqì zhùcí) – виражають ставлення мовця або змінюють тональність висловлювання. Наприклад, частка 吧 (ba) пом'якшує наказ або виражає припущення. Китайські науковці дають таке визначення: 语气助词，是助词的一种，是指处于句首、句中或句末，具有调整句子语气或表明说话态度、感情的虚词。[2] – Модальна частка – різновид допоміжного слова, що стоїть на початку, в середині або в кінці речення і виконує функцію регулювання тональності речення або вказівки на ставлення та почуття мовця.»)

Аспектні частки (动态助词, dòngtài zhùcí) – вказують на завершеність чи тривалість дії. Частка 了 (le) означає завершення дії.

Структурні частки (结构助词, jiégòu zhùcí) – допомагають виражати граматичні зв'язки, наприклад, 的 (de) позначає приналежність або атрибутивність.

Розглянемо переклад речень із частками:

Частка 吧 (ba). У реченні 你幫我一下吧 – Допоможи мені, будь ласка, частка «吧» надає проханню ввічливого тону. У перекладі ефект частки передається словосполученням «будь ласка».

Частка 了 (le). У реченні 他已经走了 – Він вже пішов, частка «了» вказує на завершеність дії, що зберігається у прямому перекладі.

Частка 的 (de). У прикладі 这是他的手机 – Це його телефон. Частка «的» виражає приналежність і не потребує додаткових змін у перекладі.

Частка 吗 (ma). У питанні 你去学校吗? – Ти йдеш до школи? Частка «吗» робить речення питальним, що в українській мові передається інтонацією.

Результати дослідження перекладу китайських часток свідчать про важливість ґрунтовного аналізу їхніх функцій, контексту використання та можливих варіантів перекладу для збереження автентичності тексту. Через відсутність прямих еквівалентів у багатьох випадках перекладачам доводиться застосовувати адаптивні стратегії, такі як компенсація, заміна або транслітерація смислу, щоб максимально наблизити значення оригіналу.

Досвід роботи з частками розширює розуміння не лише граматичної, а й культурної специфіки китайської мови. Це вимагає від перекладача високого рівня культурної та мовної компетентності для адекватного відтворення оригінального повідомлення. Дослідження та розробка методик перекладу китайських часток сприяють формуванню більш ефективних підходів, що забезпечують точність, природність і стилістичну відповідність перекладу. Це дозволяє українським читачам сприймати текст у його автентичному культурному контексті, що особливо важливо для розвитку китайсько-українських перекладацьких студій і міжкультурної комунікації.

Джерела та література

1. 助词

URL:

https://www.baidu.com/s?rsv_idx=1&wd=%E5%8A%A9%E8%AF%8D%E6%98%AF%E4%BB%80%E4%B9%88%E6%84%8F%E6%80%9D&fenlei=256&usm=4&ie=utf-

8&base_query=%E5%8A%A9%E8%AF%8D&tag_key=%E6%84%8F%E6%80%9
D&rsv_dl=re_dl_tag_2&rsv_pq=aae91b8400722b4e&oq=%E5%8A%A9%E8%AF
%8D&rsv_t=6511Y9vGkfWxjGp5G3VQfz1sQHExxy3wkn0b3LNItdsjGC0uDtgAp
dzI60g

2. 语气助词

URL:

[https://baike.baidu.com/link?url=uXG_gKkY1wXoE4Fn4PbBxARNJ6nxbDKnbl_Sr
uuA9WXAKxHFCyViuiSGbAPCYUNOBEXTU9xgKjhwHVGs5HbIgQU73Ogm7T
a-EoBO_9zcIgNOi7xS1sEmj6_eo4BczqkJ](https://baike.baidu.com/link?url=uXG_gKkY1wXoE4Fn4PbBxARNJ6nxbDKnbl_Sr
uuA9WXAKxHFCyViuiSGbAPCYUNOBEXTU9xgKjhwHVGs5HbIgQU73Ogm7T
a-EoBO_9zcIgNOi7xS1sEmj6_eo4BczqkJ)

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ТА ЙОГО ВИКЛИКИ

Ніколаєнко Мілана,
учениця 8 класу Наукового ліцею № 3
Полтавської міської ради
м. Полтава, Україна
Науковий керівник – Любченко Тетяна,
учитель англійської мови
Наукового ліцею № 3
Полтавської міської ради
м. Полтава, Україна
lubhenko3@gmail.com

Even an ancient times people needed a man, who ideally knew foreign languages and could translate everything. States developed; new countries emerged-that's why establishing international relations took an important place long time ago. It's still important in our times, but now translation is more professional.

Learning foreign languages-is very interesting process. We explore new culture, study it. You can learn language and communicate with people, visit foreign countries, read books and watch films, but we really feel confident in our knowledge when we understand native speakers in all situations. And slang helps us with it.

Slang is a set of special words or new meanings of already existing words that are chosen by certain groups of people (age, professional, social, etc.).

Youth slang changing the fastest, because teens often borrow «buzzwords», thereby changing native language. Anglicisms are the most borrowed. Youth learn

about them from social media (Instagram, youTube, tik tok ect.), reality shows, sitcoms and computer games.

The main error that lot's of translations do is a literal translation. This leads to an unclear and meaningless interpretation. It's important to find the meaning of the word or phrase and find to appropriate equivalent in the desired language.

For an accurate translation, you must use:

- Synonyms and alternative expressions.
- contextualization, which involves providing additional information or explanations to help the reader understand the meaning of slang.
- Language appropriate for the target audience. After all, youth language is not suitable for translating scientific or professional texts.

According to the researchers, international slangisms are transmitted by tracing paper during translation and do not require additional interpretation, for example: *bucks* – «бакси», *crack* – «крек», *hacker* – «гекер», *rap* – «пен», *yuppie* – «яппі».

In general, most scientific when translating slang use such methods as

- Transcription;
- Transliteration;
- Tracing;
- Descriptive translation;
- Translation by direct inclusion;
- Approximate translation.

Slangisms perform many functions in language, such as: cognitive function, nominative, emotional-expressive, worldview, identification or signaling function and time-saving function.

There are such methods of creation as: changing the meaning of the primary lexical unit, metaphor, metonymy, conversion, word formation, morphological word formation, adding foreign language suffixes, truncation of words, initial abbreviations and contractions.

Ukrainian youth use slang to express their thought, reduce speech and add dialogue more optimistic nature

Джерела та література

1. https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/part_2/18.pdf
2. <https://core.ac.uk/download/pdf/200104185.pdf>

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Опришко Дмитро,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Право
Дніпровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна
dmytriyopryshko1@gmail.com
Науковий керівник – Іщенко Тетяна,
старший викладач кафедри мовної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна
tetiana.ishchenko@dduvs.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-3103-978X>

У сучасному світі, що характеризується стрімкою глобалізацією та інтеграційними процесами, переклад юридичної термінології набуває особливої актуальності. Він є невід'ємною складовою міжнародного співробітництва, забезпечуючи взаєморозуміння та ефективну комунікацію між суб'єктами правових відносин різних країн. Адекватний та точний переклад юридичних документів, договорів, законів гарантує правову визначеність та сприяє гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами.

Юридичний переклад відіграє ключову роль у таких сферах, як міжнародне право, зовнішньоекономічна діяльність, захист прав людини, врегулювання міжнародних спорів. Він є важливим інструментом забезпечення верховенства права та справедливості у глобальному масштабі.

Особливостями перекладу юридичної термінології останнім часом займалися такі науковці як А. Р. Цезар, А. С. Піголкін, А. Г. Анісімова та інші.

Юридичні терміни – це в більшості складні терміни або словосполучення,

саме тому вони є головною проблемою перекладу юридичного тексту. Переклад складних термінів складається з двох базових процедур – аналітичної та синтетичної. Важливим є саме початковий етап – аналітичний, тобто переклад окремих компонентів складних юридичних термінів. Для цього необхідно визначити частини складного терміну, адже ними можуть виступати не лише слова, а й словосполучення. Другий – синтетичний етап, передбачає побудову компонентів в залежності від зазначених семантичних відносин і отримання остаточного варіанту перекладу складного терміну [1, с. 200].

До характерних рис юридичних термінів можна віднести:

- **Точність:** кожен термін має лише одне чітко визначене значення, що виключає можливість різночитань та неоднозначного тлумачення.
- **Однозначність:** один термін відповідає одному поняттю, що запобігає плутанині та неточностям у правовому дискурсі.
- **Системність:** юридичні терміни утворюють систему, в якій вони взаємопов'язані та взаємозалежні.
- **Стислість:** терміни, як правило, є короткими та лаконічними, що сприяє ясності та зрозумілості юридичних текстів.
- **Нейтральність:** юридичні терміни позбавлені емоційного забарвлення, що забезпечує об'єктивність та неупередженість правових норм.
- **Стабільність:** значення юридичних термінів є відносно сталим, що забезпечує стабільність правової системи.

Переклад юридичної термінології є одним із найскладніших видів перекладу, що обумовлено низкою специфічних труднощів. Серед них можна виділити такі як:

- **Розбіжності між правовими системами різних країн.** Кожна країна має свою унікальну правову систему, що базується на власних історичних, культурних та соціальних особливостях. Це призводить до того, що юридичні терміни, які використовуються в одній країні, можуть не мати прямих аналогів в іншій. Наприклад, система «common law», що діє в Англії та США, суттєво відрізняється від романо-германської правової системи, характерної для континентальної Європи.

– **Багатозначність термінів.** Багато юридичних термінів мають кілька значень, які можуть варіюватися залежно від контексту. Це створює труднощі при виборі найбільш адекватного варіанта перекладу. Наприклад, термін «act» в англійській мові може означати як «закон», так і «дія», «вчинок».

– **«Фальшиві друзі перекладача»** Це слова, які схожі за формою в різних мовах, але мають різне значення. Наприклад, англійське слово «advocate» не є повним еквівалентом українського слова «адвокат», оскільки в англійській правовій системі «advocate» – це юрист, який має право виступати в суді вищої інстанції.

– **Вплив культурних та історичних особливостей мов.** Юридична термінологія тісно пов'язана з культурою та історією народу. Це ускладнює переклад термінів, які мають глибоке культурне коріння. Наприклад, переклад терміну «habeas corpus» з латинської мови вимагає розуміння історичного контексту цього правового інституту.

Лінгвістичні особливості перекладу юридичної термінології зумовлені специфікою правової системи кожної країни. Наприклад, англійська юридична мова характеризується великою кількістю латинських термінів, а також термінів французького походження. Українська юридична термінологія має менше запозичень і більше термінів національного походження [2, с. 56].

Також, важливим поняттям у юридичному перекладі є функціональна еквівалентність. Під функціональною еквівалентністю розуміють підхід до перекладу, де головна мета полягає в тому, щоб передати не тільки значення слова, але й його функцію в тексті [3, с. 276]. Це особливо важливо в юридичному перекладі, де терміни часто мають вузькоспеціалізоване значення та виконують певну функцію в правовій системі.

Таким чином, у ході дослідження було виявлено, що труднощі перекладу юридичних термінів спричинені їх багатозначністю та нерідко відсутністю повних відповідників у мові перекладу. Тож при перекладі юридичних текстів не слід забувати про те, що кожна країна має свою юридичну систему, відповідну юридичну термінологію та свої реалії.

Підсумовуючи, можна констатувати, що для правильного перекладу

юридичної термінології треба враховувати низку специфічних рис, які зумовлюють складність перекладу та використовуючи функціональну еквівалентність враховувати не тільки значення терміну, а й його функцію в тексті.

Джерела та література

1. ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки. Гуманітарні науки : тези доповідей XVII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів: у 2-х т. (м. Київ, 4-7 квітня 2017 р.) / [ред. кол.: В.М. Ісаєнко та ін.]; Національний авіаційний університет. Т. 2. Київ : НАУ, 2017. 374 с.
2. Дуднік Г. С. Проблеми перекладу юридичної лексики й термінології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. № 43. С. 56.
3. Шуміло І. І. Труднощі перекладу юридичних термінів англійської мови. *Молодий вчений*. 2017. № 12 (52). С. 275–278.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ГРАМАТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ ПРОСТИХ РЕЧЕНЬ З КИТАЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

Остапенко Злата,
здобувач 1 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Філологія (спеціалізація Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська. Мова і література (китайська, англійська)) Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
zostapenko98@gmail.com
Науковий керівник – Белік Марина,
викладач кафедри літературознавства, східної філології і перекладу Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
bielikmaryna.13@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5243-3081>

У сучасному світі зростає інтерес до вивчення китайської мови, яка є однією з найбільш складних для засвоєння. Особливу увагу дослідники

приділяють питанням перекладу, оскільки граматична структура китайської мови значно відрізняється від європейських мов, зокрема української. Це створює труднощі під час перекладу китайських текстів, оскільки певні граматичні конструкції не мають аналогів у нашій мові. Дослідження цих відмінностей є важливим для розуміння специфіки китайської граматики та поліпшення якості перекладу.

Метою даного дослідження є порівняльний аналіз граматичних особливостей перекладу простих речень з китайської мови на українську. Це дозволить виявити основні граматичні труднощі, з якими стикаються перекладачі, та знайти ефективні способи їх подолання для забезпечення адекватного і точного відтворення змісту оригіналу.

Переклад з китайської мови на українську може бути складним через значні відмінності в граматичних структурах обох мов. Китайська мова використовує певний порядок слів і допоміжні слова для вираження граматичної структури, тоді як українська використовує лише відмінки та дієвідміни. Труднощі при перекладі з китайської на українську можуть залежати від відмінностей у алфавітах (для того, щоб перекладати треба знати китайські ієрогліфи та їх транскрипцію), різницях в культурі (адже китайці також використовують сленг, який українцям може бути незнайомий), різноманітних діалектах (кожен з них має свої фразеологізми чи ідіоми). Тому, для того, щоб перекладач зміг правильно аналізувати текст, з яким працює, йому треба ознайомитися з усіма тонкощами китайської мови.

Китайські науковці дають таке визначення простому реченню або 简单句(Jiǎndān jù): 简单句是一种只包含一个主语和一个谓语的句子。根据谓语的不同, 简单句可以分为五种基本类型, 分别是陈述句、疑问句、祈使句、感叹句和条件句。 [1] — Просте речення — це речення, яке містить лише один підмет і один присудок. Відповідно до різних предикатів прості речення можна розділити на п'ять основних типів, а саме: оповідальні речення, питальні

речення, наказові речення, окличні речення та умовні речення.

Українські ж науковці дають таке визначення: простим називається речення, в якому є одна граматична основа. Граматична основа може складатися з двох головних членів — підмета і присудка. [2]

Серед прикладів речень, які допоможуть нам краще зрозуміти та зробити порівняльний аналіз, є такі:

1) 他喜欢看书。

Буквальний переклад: Він любить читати книги.

Адаптований переклад: Він любить читати.

Це просте оповідальне речення, яке описує дію. У китайській мові особа та час дії часто не вимагають уточнення, тому дослівний переклад іноді виглядає більш повним, ніж адаптований.

2) 你喜欢看书吗?

Буквальний переклад: Ти любиш читати книги?

Адаптований переклад: Ти любиш читати?

У китайській мові питальні речення часто утворюються додаванням частки «吗» (ma) в кінці, що вказує на запитання. В українському перекладі достатньо просто додати знак питання.

3) 请坐下。

Буквальний переклад: Прошу сісти.

Адаптований переклад: Сідайте, будь ласка.

Наказові речення в китайській мові можуть включати частку «请» (qǐng), яка робить звернення ввічливим. В українській мові це передається словом «будь ласка».

4) 太好了!

Буквальний переклад: Занадто добре!

Адаптований переклад: Чудово!

У китайській мові частка «太» (tài) використовується для вираження

сильних емоцій і перекладається як «дуже». Український варіант окличного речення є більш природним і стислим.

5) 如果下雨，我们就不去。

Буквальний переклад: Якщо піде дощ, ми тоді не підемо.

Адаптований переклад: Якщо буде дощ, ми не підемо.

У китайській мові для вираження умовних речень часто використовується частка «如果» (rúguǒ) — «якщо». Конструкція з «我们就» (wǒmen jiù) — «ми тоді» вказує на умову, але в українському перекладі її можна опустити для природнішого звучання.

Порівняльний аналіз граматичних особливостей перекладу простих речень з китайської мови на українську показав значні відмінності між структурами обох мов. У ході дослідження було виявлено, що перекладачам доводиться адаптувати як синтаксичні, так і лексичні елементи, щоб забезпечити зрозумілість і природність перекладу українською. Особливі труднощі виникають з питаннями, умовними та окличними реченнями, де різниця у використанні часток і граматичних форм потребує гнучкості у виборі відповідних засобів в українській мові.

Важливо, що аналіз таких конструкцій сприяє більш глибокому розумінню особливостей китайської мови і допомагає розробити методика, які підвищать якість перекладів. Дослідження підтверджує, що знання не лише граматики, а й культурних особливостей китайської мови є важливим для професійних перекладачів, адже воно допомагає точно передавати зміст і стиль оригіналу.

Джерела та література

1. 简单句 URL:

<https://aistudy.baidu.com/okam/pages/article/index?articleId=20393593&ucid=Pj6vnHc4nWR&categoryLv1=%E6%95%99%E8%82%B2%E5%9F%B9%E8%AE%AD&ch=54&srcid=10004>

2. Просте речення URL:

https://klasnaocinka.com.ua/uk/dl/lection/view/id/115/course_id/12621

ЗНАЧЕННЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ- СТОМАТОЛОГА

Пачевська Аліса,
кандидат медичних наук, доцент кафедри стоматології дитячого віку
Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна
alisa.paczewska@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-6041-3814>

Симонова Ірина,
старший викладач кафедри іноземних мов
Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна
arinasimonova@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-3501-1813>
Monika Malgorzata Bialoszycka
Warminsko-Mazurski Uniwersytet
Olsztyn, Polska
monika.margaretka@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2790-060X>

Роль англійської мови в сучасному світі величезна. Її викладають у школах та університетах, на спеціалізованих онлайн-курсах та курсах в аудиторіях. Завдяки розвитку цифрових технологій кожен бажаючий може оволодіти цією міжнародною мовою, не виходячи з дому. Такий підхід вже не просто норма, а нагальна потреба сучасного суспільства. Англійська мова - це невід'ємний елемент нашої кар'єри. Щорічно зростає попит на англомовних спеціалістів. Англійська мова перетворилася з мови спілкування на міжнародний інструмент успіху. З її допомогою професіонали відкривають двері дивовижних можливостей. Англійська є частиною усіх сфер діяльності, без неї сьогодні вже не обійтися. Потреба в глобальному спілкуванні викликає зростаючий попит не тільки на викладачів, але і на професіоналів зі знанням англійської мови. У багатьох сферах, починаючи від технологій і закінчуючи медициною, спілкування англійською мовою має важливе значення для успішної взаємодії з колегами та клієнтами по всьому світу. Партнерство та ділова співпраця також тісно пов'язані з вільним володінням англійською мовою. Це мова, яка використовується для укладання контрактів, створення інновацій та реалізації

глобальних ідей [1]. Є сфери, де англійська є надзвичайно важливою, включаючи фінанси, інформаційні технології та міжнародну дипломатію, оволодіння мовою гарантує ефективне спілкування та успіх. Все це відбулося через соціально-економічні зміни за останні 65 років. Йдеться передусім про міграцію суспільств і змішання культур, у тому числі в мовному плані. Англійська мова вирішила проблеми міжкультурного та інтердисциплінарного діалогу і тому визнана універсальним засобом спілкування в усьому світі [2; 3]. Англійська в медицині має стати нашою другою мовою, тобто ми маємо розмовляти нею вільно. Що стосується стоматології, це особливо важливо, оскільки нашу країну все частіше відвідують стоматологи з Німеччини, Швеції, Нідерландів та Англії, які проводять конференції та майстер класи навіть в наших непростих умовах війни. Недостатньо просто привітатися і запевнити пацієнта, що все буде добре – цього точно недостатньо. Стоматолог повинен знати мову настільки, щоб він або вона могли спілкуватися на соціальному, клінічному та паліативному рівнях – використовуючи спеціалізовану англійську мову в усіх трьох сферах. Коли справа доходить до спілкування з пацієнтом, нам потрібна спеціальна англійська, зрозуміла пацієнту (щоб детально пояснити план лікування та різні альтернативи). Якщо пацієнту потрібна консультація, ми повинні використовувати клінічну стоматологічну мову для опису або обговорення випадку, ми також будемо використовувати англійську мову, коли хочемо повідомити родину пацієнта або самого пацієнта про серйозне захворювання, наприклад, рак порожнини рота. У всіх цих типах спілкування ми повинні вільно володіти мовою, щоб нас сприймали як чуйного професіонала, який знає свою професію та піклується про своїх пацієнтів. Знання стоматологічної англійської на клінічному рівні, звичайно, необхідно, якщо ми думаємо про особистий професійний розвиток, участь у міжнародних наукових конференціях або публікації в міжнародних фахових журналах. Навіть якщо ми плануємо вести стоматологічну практику в Україні, англійська з кожним роком буде вам потрібна все більше і більше, і на вільному рівні, якщо ви думаєте про серйозний розвиток своєї практики та особистий професійний розвиток у сфері стоматології [4; 5].

Джерела та література

1. <https://allright.com/uk/blog/korisni-poradi/anglijska-mova-u-suchasnomu-sviti-vpliv-na-osvitu-ta-profesijnij-shlyah-ditini>
2. <https://nubip.edu.ua/node/90969>
3. <user/Downloads/1-5-the-role-of-english-in-the-modern-world-and-the-value-of-english-learning.pdf>
4. <https://blancomed.com/znaczenie-jezykow-obcych-w-medycynie-przewodnik/>
5. <https://homeyenglish.com/kurs-angielskiego-stomatologicznego/>

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Радченко Руслан,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
ruslan.radchenko@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Воловик Лариса,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
larysa.volovyk@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-0423-0917>

Лексичні інновації – це нові слова, словосполучення, запозичення чи значення, створені за усталеними або новими моделями, які відображають нові поняття в різних сферах життя і мають відтінок новизни для носіїв мови[1, с. 2]. Це явище є природним словотвірним процесом для кожної мови. Спеціалісти медичної галузі, проводячи дослідження, роблять значний внесок у розвиток своєї сфери, тим самим поповнюючи словникові бази новими термінами.

В німецькій мові більшість вкорінених медичних термінів є запозиченнями з інших мов таких як: *грецька* (die Anatomie- анатомія), *латинська* (die Arterie- артерія). Більш сучасна термінологія походить з *французької* (die Pinzette-пінцет) та *англійської* (die Vertigo-запаморочення) [2, с. 2]. Але також існують і німецькі аналоги міжнародно вживаної медичної лексики, наприклад: die Vertigo має німецький варіант der Schwindel, або термін з грецьким походженням die Rhinitis, буде der Schnupfen і т.д. За походженням виділяють як прямі запозичення так і адаптовані з використанням схожих до оригіналу метафор наприклад: *лат. Falx Cerebri-Gehirnsichel* (буквально серп мозку). Через це треба звертати увагу на контекст в якому буде використано таку лексику, наприклад в професійних підручниках буде використано запозичений варіант, в цьому випадку з латинської мови der Ureter (Сечовід) «*Der Ureter verläuft die hintere Bauchwand entlang, dicht neben der Wirbelsäule, rechts an der äußeren Wand der V*» [3, с. 2]. У текстах які спрямовані на ширшу аудиторію наприклад ця науково-популярна стаття використовує німецьке слово der Harnleiter (Сечовід) «*Die Harnleiter transportieren Urin von den Nieren in die Harnblase. Genau wie die Nieren sind auch die Harnleiter paarig im Körper angeordnet. Wo sie liegen, wie sie funktionieren und welche Probleme mit den Harnleitern auftreten können*» [4, с. 2].

Структура німецької мови передбачає використання складних іменників, які в свою чергу створюються поєднанням кількох слів, для встановлення нового значення. Прикладом цього явища є слово der Harnleiter- сечовід, подібна структура є корисною для уникнення неоднозначності, але вона може створювати труднощі для перекладача, адже йому потрібно не лише передати значення, але й забезпечити читабельність і зрозумілість тексту для іншомовної аудиторії, тому, що в українській, та інших мовах часто використовуються окремі слова або фрази такі як die Vorbeugungsmaßnahme- профілактичний засіб, die Zahnwurzel- корінь зуба, das Dentinkanälchen- дентиновий каналчик і т.д. Аналіз наведених прикладів дозволяє виявити такі відмінності:

– *Кількість слів*: німецькі терміни складаються з одного складного іменника, тоді як українські терміни зазвичай виражаються двома або більше словами.

– *Структура*: німецькі складні іменники є лаконічними, тоді як українські конструкції більш розгорнуті через морфологічні та синтаксичні особливості.

– *Змістовне навантаження*: німецькі складні іменники об'єднують значення в одному слові, тоді як в українській мові кожна частина словосполучення додає свій окремий зміст.

Складні іменники, які є характерними для німецької мови, забезпечують лаконічність і точність у передачі медичних термінів, але водночас створюють труднощі для перекладача. В українській мові ці поняття зазвичай виражаються кількома словами, що ускладнює процес адаптації. Перекладач повинен не тільки передати зміст терміну, але й забезпечити його зрозумілість та природність для іншомовної аудиторії. Це вимагає від перекладача врахування морфологічних і синтаксичних відмінностей між мовами, що часто потребує творчого підходу для адекватного відтворення складних конструкцій.

Джерела та література

1. Чумак Л. М. Лексичні інновації в англomовному медійному дискурсі початку ХХІ століття: структурний і лінгвопрагматичний аспекти: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Житомир, 2018. 19 с.

2. Bardeleben K. H. von, Eggeling H. von. Handbuch der Anatomie des Menschen. 1869. S. 12.

3. Schwabe Austria веб-сайт. URL: <https://www.schwabe.at/harnleiter/> (дата звернення 27.09.2024)

4. Skriptum der Medizinischen Terminologie. Institut für Medizingeschichte und Wissenschaftsforschung der Universität zu Lübeck. 2009. S. 2.

МЕТОДИ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДАЧА

Радченко Руслан,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
ruslan.radchenko@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Сизоненко Наталія,
кандидат філологічних наук,
доцент, завідувач кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
nataliia.syzonenko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-7978-8675>

Переклад медичної термінології є ключовим аспектом у забезпеченні міжкультурного обміну знаннями в медичній галузі, що стає все більш актуальним у зв'язку з глобалізацією ринку та зростаючою потребою в міжнародній співпраці.

За даними Statista за 2024 рік, Німеччина посідає перше місце (88 %) в рейтингу країн ЄС за відсотком доступних медичних засобів, які були схвалені ЕМА (ЄАЛЗ – Європейське агентство з лікарських засобів) [4]. Лідерство Німеччини у сфері медичних інновацій та її важлива роль у міжнародних відносинах створює нові виклики для перекладачів.

Мета розвідки – вивчення способів перекладу медичної термінології з німецької мови на українську, труднощі адаптації цієї термінології. Це зумовлює аналіз основних підходів до перекладу німецької медичної термінології і пошук оптимальних стратегій для перекладу слів, які не мають прямих еквівалентів в українській мові.

Медична термінологія в німецькій мові походить із грецької (*die Anästhesie* – анестезія), латинської (*die Rehabilitation* – реабілітація), французької (*die Drainage* – дренаж) і англійської мов (*das Aids* – СНІД, акронім з англійської мови Acquired Immunodeficiency Syndrome) [3, с. 2]. Це робить німецьку

універсальною мовою для більшості мов ЄС, проте складнощі виникають під час перекладу багатокомпонентних німецькомовних термінів, наприклад: *der Krankheitserreger* – збудник хвороби.

Труднощі для перекладача виникають у кількох аспектах: 1) контекст, у якому вжито той чи інший термін; 2) вибір терміна-дублета, який залежить від аудиторії, на яку він розрахований, наприклад, у науковій комунікації краще використовувати запозичені терміни, які є більш поширеними у країнах ЄС. Також варто врахувати, що в кількох галузях медицини одна мовна одиниця може мати декілька значень, наприклад: *der Kollaps* в кардіології означає «серцевий колапс», тоді як у широкому значенні може перекладатися як «знепритомніти». Неправильний переклад або неврахування контексту можуть призвести до серйозних помилок, надто ж небезпечні такі похибки у ситуаціях, коли йдеться про терміни, що використовуються в невідкладній медицині або в документації, яка стосується лікування пацієнтів. У зв'язку з цим перекладачі мають не лише адекватно передати значення слова, але й аналізувати комунікативну ситуацію. А це, своєю чергою, вимагає від перекладача обізнаності зі специфікою перекладу галузевої термінології, зокрема термінів медичного спрямування.

У науковій літературі виокремлюють 4 методи перекладу німецької медичної термінології:

1. Добір точного еквівалента в мові перекладу, використовуючи словник галузевої термінології [1]: *das Nervensystem* – нервова система; *die Zelle* – клітина.

2. Описовий переклад: *apothekenpflichtige* – ліки, які можна придбати без рецепта, але тільки в аптеці; *Krankheitsverlauf* – процес розвитку хвороби.

3. Запозичення: *die Drainage* – дренаж; *die Klinik* – клініка.

4. Транслітерація: *die Therapie* – терапія; *die Biopsie* – біопсія [2, с. 88].

Детальніше про кожен метод. Перший спосіб доречно використовувати, перекладаючи багатокомпонентні терміни, які складаються з 2-х і більше компонентів. Метод описового перекладу доцільний під час перекладу слів, які є унікальними для німецької мови і не мають еквівалента в українській. Метод запозичень застосовують, коли існує тотожне слово в обох мовах, а метод транслітерації – якщо запозичення є прямим.

Отже, ефективний переклад медичної термінології вимагає від перекладача не лише лінгвістичних знань, а й певної компетенції в медичній галузі. З огляду на складність перекладу медичних текстів і різноманітність термінів виникає необхідність застосування різних методів і стратегій перекладу, звернення до галузевих словників. Вдалий переклад сприяє не лише ефективній комунікації між фахівцями, але й дає пацієнту можливість отримати необхідну допомогу від міжнародних спеціалістів медичної галузі.

Джерела та література

1. Сайко М. Німецько-український медичний словник. Із поясненнями та прикладами терміновживання. Київ : Освіта України, 2021. 347 с.
2. Хортюк Д. О. Особливості перекладу медичних текстів з німецької мови на українську. *Педагогіка*. 2019. Вип. 314. Т. 326. С. 88–90.
3. Skriptum der Medizinischen Terminologie. Institut für Medizingeschichte und Wissenschaftsforschung der Universität zu Lübeck. 2009. S. 2.
4. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/1011186/rate-of-medicine-availability-europe-by-country/> (дата звернення 10.10.2024).

МЕТОДИКА КОНЦЕПТУАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Саєнко Лілія,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Німецька мова і література)

Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна

liliasaienko@gmail.com

Науковий керівник – Криницька Наталія,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри романо-германської філології

Навчально-наукового інституту іноземних мов

Полтавського національного педагогічного

університету імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна

nataliakrin@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-9591-542X>

Концепт як лінгвістична категорія є поєднанням лінгвопрагматичних, семантичних та когнітивних особливостей ментального сприйняття людиною

того чи іншого об'єкту чи процесу дійсності, в залежності від багатьох факторів – походження, освіти, віку, професії, вподобань та ін.

За визначенням І. Серебрянської, концепт – «це словесно виражена одиниця свідомості, збагачена культурними смислами та індивідуальними асоціаціями, які реалізуються в мові в певному контексті та відображають основні етапи розвитку мови та культури» [4, с. 20]. Дослідниця наголошує на необхідності вивчення усього історичного шляху побутування концепту, етимології його походження, з метою кращого розуміння сучасного номінативного поля.

С. Кремзикова вважає, що когнітивна пам'ять концепту визначається його сучасним асоціативним ядром та периферією значень, адже важливими є «значеннєві характеристики мовних знаків пов'язані з їхнім початковим призначенням і системою духовних цінностей носіїв мови» [1, с. 86–97]. У якості духовних цінностей зазвичай пропонується вивчати певні фольклорні тексти та давні документи.

Утім, на нашу думку, концепт – це не історичний розвиток семантики поняття, а його сучасний пласт наявних характеристик. Вивчаючи етимологію, потрібно звертати увагу все ж таки на те, як ті чи інші значення концепту зреалізуються у сучасному світі. Саме для цього наразі науковці усього світу намагаються створити уніфіковану схему аналізу концепту, яка б показувала увесь набір його фреймового поля, периферій та ядра.

Концептуальний аналіз має бути «спрямований на виявлення змісту концептів, формалізацію того, що притаманне інтуїції та наявне в колективному несвідомому й виражається мовленням. Його основна увага зосереджується навколо знань про світ, зв'язок мовних знань із позамовними» [2, с. 85].

Проте, подібна схема ще й досі відсутня. У науково-методичній літературі існує багато різних підходів до концептуального аналізу. Наприклад, за твердженням Е. Розвод методика дослідження концепту має містити наступні етапи:

«1. Побудова номінативного поля концепту та встановлення його

номінативної щільності – тобто усі варіативні номінації концепту у всій їх щільності.

2. Виділення та опис структурних елементів концепту – відповідно до культурної (історичний, етимологічний та актуальний) та поняттєвої частин структури концепту за:

- лексичними ознаками (синонімія);
- словотвірними ознаками (різні граматичні парадигми концепту);
- етимологією.

3. Моделювання польової структури концепту – тобто виділення його будови: ядра, приядерної зони та периферійних зон» [3, с. 63–64].

Утім, перш ніж брати будь-яку авторську схему для аналізу певного концепту, необхідно дослідити усі аспекти даної категорії, визначитися для себе із найбільш ґрунтовними висновками. Більшість дослідників віддають перевагу тому, щоб не слідувати кроками інших, а створювати власний підхід до аналізу концепту.

Ситуація ускладнюється у разі необхідності аналізувати іншомовний концепт, адже у будь-якому разі мимоволі починаєш порівнювати його номінативне поле із таким же рідною мовою, що не завжди є доречним. У такому випадку, на нашу думку, потрібно розмежовувати ці два аспекти й порівнювати як два різні, у випадку якщо це універсальний концепт. Якщо є він є етнічно-одиничним, його маємо аналізувати як національну реалію, звертаючи увагу лише на іншомовний етно-культурний аспект.

Отже, концепт – це увесь комплекс уявлень про певне понятійне лінгвоментальне вербально-знакове утворення, яке потрібно всебічно досліджувати з метою виявлення лінгвокультурних особливостей певної мови, за допомогою концептуального аналізу. У разі вивчення іншомовного концепту необхідним є порівняння його із особливостями побутування у рідній мові.

Джерела та література

1. Кремзикова С. Ю. Дискурсна варіативність лінгвокультурного концепту «VILAIN» / «ПРОСТОЛЮДИН» в старофранцузький період. *Типологія*

мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах : зб. наук. пр. Донецьк : ДонДН, 2006. Вип. 14. С. 86–97.

2. Полюжин М. М. Типологія й аналіз концептів. *Іноземна філологія*. 2009. Вип. 121. С. 80–89.

3. Розвод Е. Концептуальний аналіз як стрижневий метод дослідження концепту. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. № 3. С. 61–67.

4. Серебрянська І. М. Концептосфера «нежива природа» в мові української прози другої половини ХХ століття: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Харків, 2010. 320 с.

BRIDGING CULTURES THROUGH TRANSLATION: THEORIES AND PRACTICES IN INTERCULTURAL COMMUNICATION

Serazhym Veronika,
student of the 3rd year of the first (bachelor) level of higher education
Management major
(specialization Management of foreign economic activity)
State University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine
v.serazhym_fmtp_5a_22_b_d@knute.edu.ua
Research supervisor – Terekhova Svitlana,
dr. philol. n., professor
Kyiv National Linguistic University
Kyiv, Ukraine
s.terekhova@knute.edu.ua

In a world where global interactions define the rhythm of everyday life, the role of translation in intercultural communication has become indispensable. Translation serves as the bridge that connects cultures, allowing people from diverse linguistic backgrounds to communicate effectively. Beyond mere words, translation addresses the underlying cultural nuances, values, and perspectives embedded within language. The field is not only a linguistic practice but also a deeply theoretical one, rooted in understanding the complexities of human connection. This essay explores the theories and practices of translation within intercultural communication, emphasizing its

importance in fostering cross-cultural understanding, its challenges, and the evolving strategies translators use to enhance accuracy and cultural sensitivity.

At its core, translation in intercultural communication goes beyond the mechanical transfer of words from one language to another. It involves understanding cultural context, socio-political influences, and historical nuances that shape the meanings of words and expressions. This theoretical perspective has been a central point in translation studies, leading scholars to develop concepts such as "dynamic equivalence," which emphasizes finding equivalent meaning rather than direct word-for-word translations. Dynamic equivalence aims to capture the intent, tone, and emotional impact of the original text. This theory contrasts with "formal equivalence," which emphasizes a more literal approach. Both methods offer unique insights into translation; however, in intercultural communication, dynamic equivalence often plays a more critical role, as it allows the translator to prioritize conveying the intended meaning within the target culture's context, which is essential for achieving mutual understanding.

One of the primary challenges in translation for intercultural communication is the interpretation of cultural-specific terms and idiomatic expressions. Every culture has unique phrases and idioms that reflect its worldview and values. For instance, English speakers might say «break the ice» to refer to making someone feel comfortable in a new situation, while the equivalent expression in Mandarin might directly translate to «open up your heart,» reflecting different cultural associations. Translators face the dilemma of whether to localize these phrases to resonate with the target audience or retain their original structure, which may require additional explanation. Localization, a practice often employed in media and marketing, entails adapting a message to fit the cultural context of the target audience, while preserving authenticity. This process, while essential, can alter the original meaning, sparking debates among translators about fidelity to the source material.

The role of translation in facilitating intercultural communication is also evolving with globalization and digital advancements. Today's translators are not only language experts but also cultural mediators who navigate complex socio-political

landscapes. For instance, translation in political or diplomatic contexts requires heightened sensitivity, as a misinterpreted phrase can lead to misunderstandings between nations. Similarly, translating literature and art poses unique challenges, as it involves preserving the aesthetic and emotional nuances of the original work, which are often rooted in the author's cultural background. This delicate balance between maintaining authenticity and making content accessible has led to the development of «transcreation», a practice where translators reimagine a text in a way that remains true to the original spirit but resonates more deeply with the target audience. Transcreation is particularly popular in advertising, where cultural resonance is vital to the effectiveness of a message.

Translation theories have also expanded to consider ethical dimensions, especially in post-colonial contexts. Translation has historically played a role in the spread of imperialist ideologies, often distorting or undermining indigenous cultures. In recent years, there has been a push toward «decolonizing translation» – a movement that emphasizes respecting and preserving the cultural identity of source texts, especially those from marginalized communities. This approach argues that translation should not be used as a tool for cultural assimilation but rather as a medium for genuine intercultural dialogue. For example, translating indigenous texts into global languages while preserving original terminologies and cultural references allows these communities to share their heritage without compromising their identity. This ethical framework has transformed translation from a mere linguistic task to a practice of cultural preservation and respect.

Practically, translators use various strategies to handle cultural differences, including footnoting, paraphrasing, and explanatory comments to bridge gaps between source and target cultures. Technology has further impacted these practices, with translation software and AI tools helping translators streamline their work. However, while machine translation can handle literal translations, it often falls short in capturing cultural nuances, irony, and idioms, highlighting the irreplaceable role of human expertise in intercultural communication. Professional translators utilize advanced translation management software and collaborate in global networks to stay attuned to

cultural trends, ensuring their work remains relevant and accurate.

In conclusion, translation is not merely a process of word substitution but a complex practice embedded in intercultural communication. It involves understanding cultural nuances, ethical considerations, and socio-political contexts that shape human interactions across linguistic boundaries. Theories such as dynamic equivalence and practices like transcreation underscore the depth and breadth of translation in bridging cultural divides. As the world becomes more interconnected, the demand for culturally sensitive and context-aware translation will continue to grow, reinforcing the translator's role as a vital mediator in the global exchange of ideas and values. By embracing both the theoretical and practical aspects of translation, intercultural communication can thrive, fostering understanding and empathy among diverse cultures worldwide.

ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ

Сергієнко Юлія,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
yuliia.serhiienko@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Антонюк Марина,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
maryna.antonuk@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1768-4651>

Британська реклама вирізняється унікальними прагматичними особливостями, які забезпечують її ефективність у спілкуванні з аудиторією. Вона поєднує чітку структурованість із творчими підходами, спрямованими на створення позитивного образу як бренду, так і споживача. Реклама функціонує

як інструмент впливу, реалізуючи мовленнєві стратегії, що апелюють до емоцій, інтуїції та раціональних потреб адресатів. Такий підхід дозволяє створити ідеалізовану реальність, яка спонукає аудиторію до дій.

Одним з найважливіших факторів впливу на читача є структура рекламного оголошення. Як правило, вона включає заголовки, підзаголовки, основний текст та слогани. Водночас рекламні тексти характеризуються структурною варіативністю. Вона залежить від кількох факторів:

1. Тип продукту (нові продукти та технічні пристрої вимагають детального опису).
2. Компоненти мови реклами старих, добре відомих і шанованих брендів, обмежуються назвами торгових марок і слоганами.
3. Цілі рекламодавця (наприклад, нагадати споживачам про свою присутність, відкрити нову філію, запустити новий магазин) [1; 2; 3; 5].

На основі аналізу рекламних оголошень, опублікованих у журналі *The Economist*, можна зробити висновок, що вони підпорядковуються трикомпонентній структурі. Вона складається із заголовка, основного тексту та слогану. При цьому залежить від характеру цільової аудиторії та специфіки товару чи послуги, що рекламується.

Дослідження рекламних текстів через призму теорії мовленнєвих актів дозволяє ідентифікувати специфічні мовленнєві стратегії, які використовуються в рекламі. Визначення конкретних типів мовленнєвих дій, таких як обіцянки, ствердження, інформація, поради та заклики, створює враження їхньої взаємодії. Це сприяє досягненню бажаного усного ефекту, коли рекламне повідомлення стає більш переконливим та дієвим.

Прагматична спрямованість рекламних текстів виражається через дискурсивну реалізацію комунікаційних завдань. Аналіз емпіричного матеріалу свідчить про те, що для досягнення ефективності реклами важливо враховувати порядок усіх її компонентів. Це дає змогу визначити найпоширеніші схеми взаємодії елементів тексту і зрозуміти, як ці компоненти працюють разом для досягнення комунікативного ефекту.

Рекламний текст є поєднанням екстралінгвістичних і лінгвістичних компонентів, які виконують різні функції. Мовний компонент об'єднує елементи різних класів, пов'язані спільною функціонально-тематичною метою. Вони забезпечують змістовне і формальне оформлення тексту, розвивають його основну ідею, створюють єдину тематичну лінію та гармонійно пов'язують усі частини тексту. Ці елементи не лише забезпечують зв'язок між окремими фрагментами реклами, але й об'єднують весь рекламний текст у межах конкретної кампанії бренду.

Ефективність рекламного повідомлення залежить від його здатності встановити тривалий зв'язок між рекламованим об'єктом і потребами чи бажаннями цільової аудиторії. Саме ця взаємодія визначає успішність реклами у формуванні позитивного ставлення до продукту чи послуги.

Існують різноманітні способи інтегрувати позитивні відгуки та стимулювати мотивацію до покупки продукту у свідомість споживача. Професійно створений рекламний текст не лише враховує особливості цільової аудиторії, але й моделює її поведінку, підкреслюючи риси, які роблять продукт привабливим для покупця. Одним із найпоширеніших прийомів є використання так званого «компліменту покупця».

Наприклад, заголовок для холодильника Whirlpool звучить так: *Freshness lasts longer when you have a sixth sense*. Ефективність цього тексту базується на стилістичній техніці метонімії. Фраза «шосте почуття» зазвичай асоціюється з інтуїтивною здатністю до передбачення, але в цьому контексті вона посилається на інноваційну технологію, що забезпечує свіжість продуктів. Таким чином, заголовок неявно натякає на переваги споживача, припускаючи: «Ви, як покупець, маєте інтуїцію, яка підкаже вибір цього продукту». Смісловий висновок – «Тому я оберу цей холодильник» – спонукає до покупки.

Ця техніка також включає так звану «привабливість сноба», яка апелює до бажання покупця відчувати себе особливим. Наприклад, банк, який підкреслює свою здатність змінювати все, акцентує увагу на винятковості послуг, навіть якщо вони доступні кожному. Подібні меседжі створюють штучну рекламу

реальність – уявний простір, в якому споживач бачить себе у найкращому світі.

Штучна рекламна реальність є ідеалізованим світом, де всі проблеми знаходять свої рішення, а реципієнт виступає в ідеальній ролі. Така реальність, створена автором тексту, формує концептуальний образ світу, у якому продукт набуває додаткового значення, а споживач відчуває себе важливим і успішним. Ця реальність залишається у свідомості читача, змушуючи його уявити себе частиною цього світу і стимулюючи прагнення до володіння рекламованим продуктом.

Приклад:

Заголовок: *Your global business is connected to your distributoris connected to your customer is connected to your IT infrastructure is connected to the nonstop flow of data which our software protects so your business is always open for business.*

Підзаголовок: *Software for the security, storage, and availability of your mission-critical information.*

Основний текст: *These days, connections have never been so vital. Or so vulnerable. At Symantec, we have the solutions and expertise to help keep your information secure and available across your entire operation. From backup and recovery to information security. From IT policy compliance to data centre management. We bring confidence to every connection. Visit Symantec, com/confidence juke.*

Слоган: *Confidence in a connected world. Symantec* [11].

Цей приклад демонструє, як автори реклами поєднують вплив із формуванням образу цільового одержувача. У рекламному тексті компанії часто позиціонуються як «глобальні», а їх інформація – як «важлива для бізнесу». Такий підхід дозволяє створити серйозний імідж компанії, підвищити її статус в очах аудиторії, привернути увагу потенційних клієнтів і спонукати їх до активних дій. Взаємодіючи з рекламованою компанією, клієнт підсвідомо асоціює себе з образом успішної, впливової та шанованої людини.

Функціональність тексту британської реклами вважається її ключовим елементом з точки зору теорії усної комунікації та теорії мовленнєвих актів.

Ефективність реклами досягається завдяки ретельно продуманій структурі, яка впливає на реципієнта через варіативність мовленнєвих засобів. У цьому контексті реклама виступає як макромовленнєвий акт, що реалізує стратегію впливу на одержувача.

Автори рекламних текстів приділяють особливу увагу формулюванню повідомлення, оскільки саме структура реклами визначає, як вона буде сприйнята аудиторією і чи досягне комунікативного ефекту. Таким чином, реклама не лише інформує, а й активно формує уявлення про компанію та створює бажання взаємодіяти з нею.

Джерела та література

1. Арешенкова О. Ю. Комунікативно-прагматичні та стилістичні параметри рекламного тексту : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпро, 2016. 230 с.
2. Баюн К. Й. Текст реклами як один із типів тексту (на матеріалі німецькомовних текстів реклами). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2019. № 3. С. 84–90.
3. Добровольська Д. М., Билінська О. С. Методологія дослідження перекладу рекламного тексту: основні перекладацькі стратегії. *Society for Cultural and Scientific Progress in Central and Eastern Europe Budapest. Science and Education a New Dimension. Philology*. 2016. IV (21). № 98. С. 42–46.
4. Тардіф І. В. Синтаксичні засоби в англійських рекламних текстах соціальної мережі Twitter. *Молодий вчений*. 2019. № 5. С. 209–212.
5. Lavidge, R., Steiner, G. A Model for predictive measurements of advertising effectiveness. *Journal of Marketing*. 2004. № 25. P. 59–62.
6. Vestergaard, T., Schroder, K. *The Language of Advertising*. Blackwell Publishers Ltd., 1985. P. 30–55.
7. The Economist URL: <https://www.economist.com/weeklyedition/January-August-2022>.

TRANSLATION TRANSFORMATIONS IN DEALING WITH MILITARY TERMS

Yakuba Vladyslav,
2nd year student of the second (master's) level of higher education
majoring in Philology
(specialization Germanic languages and literatures (translation included),
first – English)
Poltava State Agrarian University
Poltava, Ukraine
maksym.kryvchun@st.pdau.edu.ua
Scientific adviser – Antoniuk Maryna,
PhD in Philology,
Associate Professor of the Department of Germanic and Ukrainian Philology
Poltava State Agrarian University
Poltava, Ukraine
maryna.antoniuk@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1768-4651>

Translation transformations are essential techniques used by translators to adapt and convey the meaning of the source text into the target language. These transformations become particularly crucial when dealing with specialized fields, such as military terminology. Military texts often contain unique lexicons, complex syntactic structures, and cultural nuances that pose challenges for translators [1]. This paper explores various translation transformations used in the context of military terms, illustrating their application with relevant examples.

During the study of the military discourse, an important role is played by the selection of appropriate translation transformations.

1. Transposition. Transposition involves changing the grammatical category of a word or phrase. In military terminology, this often occurs when translating terms from a noun in the source language into a verb in the target language.

Example:

- Source: «To deploy forces».
- Target: «Для розгортання сил».

Here, the verb «розгортати» is transformed into the noun «розгортання», aligning with the grammatical structure of the target language.

2. Modulation. Modulation entails changing the semantic perspective of the source text. This transformation is useful in military contexts to reflect different connotations or contextual meanings.

Example:

- Source: «To launch an offensive».
- Target: «Розпочати наступ».

In this case, «launching» is modulated to «розпочати», providing a clearer understanding of the action in the target language context.

3. Equivalence. Equivalence involves finding an equivalent expression in the target language that conveys the same meaning as the source term [3]. This is particularly important in military translations to maintain clarity and accuracy.

Example:

- Source: «Commander-in-Chief»
- Target: «Головнокомандувач».

The term «Commander-in-Chief» is translated into its direct equivalent in Ukrainian, ensuring that the military rank is accurately represented.

4. Adaptation. Adaptation involves altering cultural references to make them more understandable for the target audience. Military texts often include culturally specific terms that may not have direct equivalents.

Example:

- Source: «Army Reserve».
- Target: «Резерв Збройних Сил».

Here, the term is adapted to fit the Ukrainian military context, ensuring that the audience can relate to the concept.

5. Omission. Omission is sometimes necessary when certain terms may not carry the same weight or relevance in the target language. This transformation helps streamline the translation without losing essential meaning.

Example:

- Source: «The order of the day».
- Target: «Наказ»

In this case, the phrase «the order of the day» is omitted for brevity and replaced with the more concise term «наказ», which conveys the intended meaning effectively.

In conclusion, translation transformations play a vital role in the accurate and effective translation of military terminology. By employing techniques such as transposition, modulation, equivalence, adaptation, and omission, translators can navigate the complexities of military texts. These transformations not only enhance the readability of the translated material but also ensure that the specialized language is appropriately conveyed [2]. Understanding and applying these transformations is crucial for translators working in the field of military language, as it helps bridge the gap between cultures and enhances communication in critical contexts.

Джерела та література

1. Гуменюк Н. Переклад військової термінології: сучасні підходи. Київ : Видавництво НТУ, 2023.
2. Степаненко С. Мовні та культурні аспекти перекладу: нові виклики та підходи. Харків : Вид-во ХНУ, 2022.
3. Munday J. *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. Routledge, 2021.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

УСПІШНИЙ ДОСВІД МОТИВАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Агапоненко Марія,
Викладач Відокремленого структурного підрозділу
«Автотранспортний фаховий коледж
Криворізького національного університету»
м. Кривий Ріг, Україна
amoak@i.ua
<https://orcid.org/0009-0007-6591-0311>

Степанчук Наталя,
викладач
Відокремленого структурного підрозділу
«Автотранспортний фаховий коледж
Криворізького національного університету»
м. Кривий Ріг, Україна
stepanchuko@atknu.com.ua
<https://orcid.org/0009-0001-9098-4212>

Реформування закладів фахової передвищої освіти передбачає перетворення кожного здобувача освіти в активного учасника освітнього процесу. Толерантність та гуманізм відіграє ключову роль між викладачем та здобувачем освіти. Конкретизація програми та змісту навчання спрямована на розвиток всебічно розвиненої особистості, індивідуальність майбутнього конкурентоспроможного фахівця.

Пошук шляхів удосконалення результативності освітнього процесу обумовлюються реалізацією сучасних підходів щодо організації комунікативного процесу. Вже перші зустрічі зі здобувачами освіти на заняттях показують, що вони не можуть довести власну точку зору, адже їх активність носить фрагментарний характер, що в свою чергу впливає на якість вмінь та знань в цілому. Пройшли ті часи, коли здобувач освіти виступав в ролі пасивного слухача, який на примітивному рівні бере участь в пізнавальній діяльності. Знаходячись в якості слухача, здобувач освіти закріплює виключно виконавчі вміння та навички, а його практичні вміння обмежуються лише передачею

навчальної інформації.

Даний графарет поведінки автоматично переноситься на самостійну практичну діяльність. Таким чином, якості, які необхідні для організації практичної діяльності, творчої співпраці залишаються недостатньо розвиненими.

Організація роботи на заняттях з фахової іноземної мови неможлива без орієнтації на особистість здобувачів освіти, самовираження якої відбувається в програванні різних ролей та імітації професійних ситуацій.

Сьогодні в нашій країні існують сприятливі умови успішного навчання іноземних мов. Тим не менше, багато здобувачів освіти I курсу на першому занятті показують досить низький рівень володіння іншомовними навичками. Як спланувати роботу на заняттях відповідно вимог навчальної та робочої програм. Нами пропонується система формування умінь говоріння:

- говоріння завжди вмотивоване: так, під час вивчення теми «Салон автомобіля. Панель приладів» здобувачі освіти об'єднавшись в 3–4 групи розв'язують конкретну технічну проблему англійською;

- створення комунікативних ситуацій: наприклад, на занятті з теми «Як працює двигун внутрішнього згоряння» нами пропонуються відеофрагменти з українськими субтитрами (спілкування між клієнтом та менеджером станції технічного обслуговування). Задачу здобувачів освіти можна охарактеризувати наступними кроками: вдома ознайомлення з відео, вивчення лексичних одиниць, а вже на занятті – синхронний переклад фрагменту з активним використанням міміки та жестів;

- тісний зв'язок із сервісами SimpleMind, Mindnode.com, Mindmap.com: так, під час вивчення теми «Конструкційні матеріали автомобіля» здобувачі освіти мають здійснити наступні кроки: презентувати лексичний матеріал у вигляді схем, здійснити аналіз та систематизацію інформації, зробити супровід у вигляді закадрового коментаря;

- регіональний конкурс «TED» підказав нам «родзинку», яка полягає в тому, що здобувач освіти не тільки бере участь в заході на засадах учасника з

метою розкриття теми, але й продумує відеоформат, ракурс зйомки, навіть самостійно монтує та додає спецефекти. Це чудова можливість розвинути навички публічного виступу, дослідження та структурування інформації.

Отже, заняття з іноземної мови – це простір безмежного творчого потенціалу кожного викладача, час активних експериментів та неймовірних поєднань здавалось би абсолютно не поєднаних між собою методів.

Джерела та література

1. Туриніна О. Л. Психологія творчості. Київ : МАУП, 2007. 160 с.
2. Шарко В. Д. Сучасний урок: технологічний аспект : посібн. для вчителів і студентів. Київ : СПД Богданова А.М., 2007. 220 с.

ВИКОРИСТАННЯ ЗНАНЬ З ТЕОРЕТИЧНОГО КУРСУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРИКЛАДНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Антонюк Марина,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
maryna.antoniuk@pdaa.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1768-4651>

Теоретичний курс англійської мови – важливий складник професійної підготовки філолога і перекладача. Навчання на бакалаврському рівні вищої освіти передбачає не лише вдосконалення мовленнєвих навичок, але й усебічний розвиток мовної компетентності, яка включає обізнаність з мовою як знаковою системою, знання її ієрархічної будови та зв'язків між різними мовними рівнями, зрештою, володіння правилами, за якими мовні одиниці утворюють наше мовлення.

Теоретичний курс англійської мови як компонент освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», що реалізується в Полтавському державному аграрному університеті, включає зокрема такі тематичні блоки як історія англійської мови,

знакова природа мовних одиниць, фонологія, морфеміка, лексикологія, морфологія й синтаксис, а також основи стилістики й діалектної диференціації англійської мови [8]. Наш досвід викладання курсу показує, що студентам досить складно засвоювати теоретичні концепції фонології, лексикології та морфології. Поруч з очевидною причиною – недостатньою обізнаністю з науковим стилем англійської мови – є інша, менш помітна, але від того не менш важлива: студенти не бачать зв'язку між теоретичними побудовами й реальним застосуванням мови в професійному житті. Нерозуміння практичної цінності теоретичних концепцій курсу знижує цінність цих знань в очах студентів. Саме тому, на нашу думку, так важливо показувати, як ті чи інші теоретичні знання застосовуються в прикладній лінгвістиці, тобто в галузі мовознавства, яка вивчає «вплив мови на реальні життєві ситуації, наприклад, навчання або технології» [4]. Крім того, вищезгадана освітня програма забезпечує широку спеціалізацію, яка дозволяє випускнику працювати на різних посадах, пов'язаних з мовою: від викладача й перекладача до копірайтера, редактора, коректора, комп'ютерного лінгвіста й навіть фахівця з мовленнєвих патологій [1; 7]. Як правило, студенти, що починають вивчати теоретичний курс англійської мови, ще досить дезорієнтовані у виборі майбутньої спеціалізації. Надати їм необхідні знання про фах філолога і в такий спосіб допомогти побудувати подальшу освітню й кар'єрну траєкторію – завдання викладача.

Отже, яке практичне застосування мають знання з теоретичної фонетики англійської мови? Розглядаючи сегментні й суперсегментні фонетичні одиниці, важливо наголосити на методах їх фіксації й вивчення, показати значення акустичних методів, за допомогою яких записують і аналізують звуковий потік мовлення. Без цих методів неможливою була б технологія розпізнавання мовлення, яка нині широко використовується в повсякденному житті (наприклад, голосовий пошук або голосове введення, коли клавіатура недоступна). Розпізнавання мовлення і зворотний процес – синтез мовлення – необхідні для вивчення іноземних мов через численні застосунки: програма не лише дає студентові певну аудіальну інформацію, але й перевіряє правильність його

вимови [6]. Обмежений обсяг курсу не дає можливості детально спинитися на тому, як влаштована технологія розпізнавання й синтезу мовлення, однак це може бути темою для самостійної роботи студентів, яка згодом буде презентована для обговорення в групі у вигляді повідомлення. Але це не єдине практичне застосування теоретичних знань про фонетику. Студентам буває непросто осягнути, що фонема – це певна лінгвістична абстракція, пучок ознак (голосна/приголосна, монофтонг/дифтонг, дзвінка/глуха, зімкнена/щілинна тощо). Прикладом, який дуже наочно підтверджує це, є різноманітні афазії, тобто розлади мовлення. Вони найчастіше трапляються внаслідок травм і контузій: властиво, ці розлади стали широко вивчатися після Першої світової війни, коли багато ветеранів зіткнулися з такими проблемами. Ураження ділянок мозку, відповідальних за мовленнєву функцію, призводить до фонемної глухоти, коли людина не розрізняє, наприклад, глухі й дзвінкі приголосні, або до втрати граматичних зв'язків, коли постраждалий будує висловлення з лексем, ігноруючи такі важливі носії граматичних значень, як закінчення або порядок слів [3].

Усебічне вивчення семантики слів, що є цариною лексикології, має надзвичайну вагу при вдосконаленні систем машинного перекладу. Висока якість перекладів, що їх сьогодні пропонує штучний інтелект, – це результат навчання програми (deep learning). Саме опрацювання величезного масиву реального мовлення дає змогу онлайн-перекладачам добирати стилістично доречний еквівалентний відповідник слова в мові перекладу. Ясна річ, що цей процес керований фахівцями-лінгвістами. Укладання онлайн-словників, тезаурусів, конкорданцій та інших лексикографічних джерел, з одного боку, потребує зусиль кваліфікованих філологів, а з іншого – суттєво полегшує пошук необхідної інформації для дослідників-лексикологів. Щоб підтвердити це, на практичних заняттях курсу студенти знайомляться з різними лексикографічними онлайн-ресурсами й розуміють, які дослідницькі задачі можна вирішити за допомогою них. Так, при вивченні явища народної етимології студенти працюють з відповідними джерелами, де вказано не тільки походження слова, але й висвітлено етапи зміни його значення та перерозподіл морфемних швів у

слові [2].

Базові терміни теоретичної граматики – граматичне значення, словоформа, парадигма – теж мають велике практичне значення в прикладній лінгвістиці. На основі цих знань постав онлайн-сервіс Grammarly, який не лише перевіряє правопис та пунктуацію в письмових висловлюваннях, але й має широкий набір стилістичних інструментів: так, ми можемо кастомізувати його налаштування відповідно до мети й адресата нашого повідомлення та вибрати бажаний *tone of voice* [5]. Доцільно практикувати роботу з цим сервісом на практичних заняттях, а для самостійної роботи запропонувати завдання з пошуку інформації, як влаштовані та як працюють подібні сервіси, як працюють моделі синтаксичного аналізу та яку роль в їхньому навчанні відіграють філологи.

Підсумовуючи, зазначимо, що зміст освітнього компоненту «Теоретичний курс англійської мови» дозволяє будувати зв'язки з прикладною лінгвістикою – дисципліною, вивчення якої не передбачене навчальним планом згаданої освітньої програми. Значення цих зв'язків полягає в тому, що теоретичні концепції курсу дістають вагоме підкріплення практичним застосуванням, а студенти усвідомлюють роль отримуваних знань у повсякденному житті й професійній діяльності філолога. Елементи прикладної лінгвістики можуть бути фрагментарно висвітлені в лекції, застосовані на практичному занятті або запропоновані для самостійного опрацювання як матеріал для майбутньої презентації, повідомлення чи наукового проєкту. Серед можливих труднощів слід згадати насамперед несистематизованість інформації: викладач і студент мусять шукати її самотужки, адже підручник, навіть якби він існував, дуже швидко застарів би з огляду на невпинний поступ лінгвістики в цих перспективних галузях.

Джерела та література

1. 10 Jobs You Can Get With a Degree in Linguistics. Indeed.com. URL: <https://www.indeed.com/career-advice/finding-a-job/linguist-job>
2. AlphaDictionary: Glossary of Folk Etymology: Funny Word Histories. URL: https://www.alphadictionary.com/articles/folk_etymology.html
3. Aphasia | Cognitive Impairment, Speech Therapy and Brain Injury |

Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/science/aphasia-pathology>

4. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/applied-linguistics>

5. How Does Grammarly Work? | Grammarly Spotlight. URL: <https://www.grammarly.com/blog/product/how-does-grammarly-work/>

6. What Is Speech Recognition and How Does It Work? | Hoory AI URL: <https://www.hoory.com/blog/i/what-is-speech-recognition-and-how-does-it-work>

7. Освітньо-професійна програма зі спеціальності 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська). Полтавський державний аграрний університет. URL: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/12530/oppbak2023_1.pdf

8. Силабус навчальної дисципліни «Теоретичний курс англійської мови». Полтавський державний аграрний університет. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/12931/sylabusteorkursanglflilolbd2023antonyuk.pdf>

ВПЛИВ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ НА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Берегова Крістіна,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)

Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна

kristina.beregova@st.pdau.edu.ua

Науковий керівник – Матвієнко Леся,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри германської і української філології

Полтавського державного аграрного університету

м. Полтава, Україна

lesia.matvienko@pdau.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0003-1211-3056>

Онлайн-ресурси для вивчення іноземних мов стають дедалі важливішими в сучасному світі, оскільки вони забезпечують зручний доступ до якісного навчання для людей з будь-якого куточка світу. Завдяки цифровим платформам

процес вивчення мов стає інтерактивним, гнучким і доступним для широкої аудиторії, що відповідає потребам глобалізованого суспільства та відкриває нові можливості для особистісного й професійного розвитку [2]. Сучасна лінгводидактика вивчає та розробляє методи навчання, що допомагають ефективно опанувати мову. Питання лінгводидактики активно досліджували: Денишич Т. А., Цимбал О. А., Паладій Н. М. та ін.

Розвиток лінгвістичної компетенції, можна розвивати безпосередньо через лінгвістичні форми або опосередковано через завдання, орієнтовані на спілкування, які розвивають лінгвістичні знання як побічний продукт. Що стосується прямих підходів, дослідження з когнітивної науки та прикладної лінгвістики показують, що відновлення знань із пам'яті є більш ефективним, ніж повторення [3]. Тому тести на словниковий запас є більш ефективними, ніж тренування або перечитування списків слів. Крім того, чергування різних типів задач виявляється більш ефективним, ніж групування подібних, тоді як зворотній зв'язок також може посилити прогрес. Популярні інструменти, які використовують такі підходи включають Kahoot, Quizlet і Quizizz, а також програми для вивчення мови, такі як Duolingo і Busuu. Текстовий генеративний штучний інтелект може піти на крок вперед у ресурсних технологіях. Наприклад, ChatGPT може надати учням контекстуалізовані визначення словника та дозволити їм задавати додаткові запитання. Він також може генерувати зразки речень та пояснення слів для супроводу створеного текст.

Якщо здобувачеві необхідно вивчати українську поряд з англійською, то доречним буде додаток LinguaLeo, де містяться словники, вправи та матеріали для читання та підвищення рівня володіння мовою [1]. Для практики з носіями мови можна використовувати додаток HelloTalk. Помітною тенденцією комп'ютерної лінгводидактики є увага до навчання в онлайн режимі (e-learning) з використанням інтерактивних технологій. Існує низка сучасних і нових технологій допомоги при написанні на основі ШІ, які можуть змінити спосіб навчання письма іноземною мовою. По-перше, автоматизовані інструменти оцінювання написання (наприклад, засоби перевірки орфографії та граматики), а також інструменти коригування (наприклад, Grammarly або ProWriting допомога) надає широку підтримку для покращення якості письма.

Якщо однією з цілей є допомогти студентам провести мозковий штурм і краще підготуватися до нього доповідь чи есе, доцільно використовувати такі інструменти, як Wallwisher або Tricider для розвитку своїх ідей. Вчителі можуть легко відстежити, які студенти зробили найцінніший внесок у процес мозкового штурму.

Доступ до автентичних мовних ресурсів – від відео YouTube і соціальних мереж до новинних статей, автентичні мовні ресурси дають змогу студентам ознайомитися з реальним використанням мови та розвинути культурну компетентність.

Основні переваги, які забезпечують онлайн-ресурси, можна розглянути через кілька ключових аспектів: доступність, інтерактивність, індивідуальний підхід, різноманітність контенту, а також соціальна взаємодія. Проаналізуємо вплив цих складників на залучення онлайн-ресурсів у процес вивчення іноземної мови.

1. Доступність та зручність. Онлайн-ресурси дозволяють навчатися будь-де і будь-коли, маючи лише інтернет-з'єднання та пристрій. Це особливо важливо для зайнятих людей або тих, хто мешкає в регіонах, де немає можливості відвідувати мовні курси офлайн. Наприклад, платформи, як-от Duolingo, Babbel та Memrise, пропонують вивчення нових мов через додатки, що робить навчання більш мобільним та адаптивним до потреб користувача.

2. Інтерактивність та гейміфікація. Онлайн-ресурси часто пропонують інтерактивні завдання, вікторини, ігри, що мотивує студентів залишатися зацікавленими у вивченні мови. Наприклад, гейміфікація у Duolingo сприяє змаганням із собою та іншими користувачами, що допомагає підтримувати мотивацію та націленість на результат.

3. Персоналізовані програми. Багато платформ використовують алгоритми, щоб пропонувати завдання на основі рівня знань студента. Це дозволяє фокусуватися на конкретних аспектах мови, які потребують більше уваги, що особливо корисно для самостійного навчання. Віртуальні репетитори, як-от Preply чи iTalki, також дають змогу обирати викладачів за різними критеріями (рівень, стиль навчання), що забезпечує індивідуальний підхід.

4. Різноманітність контенту. В Інтернеті доступні не лише підручники,

а й аудіо- та відеоматеріали, інтерактивні вправи, блоги, подкасти, канали на YouTube [4]. Це дозволяє студентам покращувати всі аспекти мови: слухання, говоріння, читання та письмо. Наприклад, на YouTube є багато блогів носіїв мови, які допомагають глибше зануритися у мовне середовище.

5. Соціальна взаємодія та мовні обміни. Платформи для мовних обмінів, такі як HelloTalk або Tandem, дозволяють спілкуватися з носіями мови, що дає змогу практикувати мову у реальному спілкуванні, а також познайомитися з культурою. Ці інструменти роблять вивчення мови не лише теоретичним, але й практичним, що є ключовим для розвитку комунікативних навичок.

6. Доступ до автентичного контенту. Завдяки онлайн-ресурсам студенти можуть переглядати фільми, серіали, читати статті, книги або новини мовою, яку вони вивчають. Це допомагає вивчати лексику та граматику, що використовується у реальному житті, а не лише в рамках навчального матеріалу.

Онлайн-ресурси значно полегшують вивчення іноземних мов, пропонуючи доступність, інтерактивність, персоналізований підхід та можливість спілкування з носіями мови. Завдяки їм навчання стає більш гнучким, цікавим та ефективним, а також сприяє культурному обміну й розвитку комунікативних навичок.

Джерела та література

1. Денищич Т. А. Лінгводидактичні засади формування культури мовлення учнів засобами фразеології. *Наукові праці: науковий журнал*. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. № 291. С. 119–124.

2. Колмакова В., Терещук С., Шаров С. Використання цифрових інструментів Google Workspace For Education у дистанційному навчанні. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 7. С. 334–347.

3. Bahari A. and J. Gholami A Systematic review of current research on affordances and challenges of technology-assisted grammar learning. *Computer Assisted Language Learning*. 2022. Vol. 32/1. P. 125–148.

4. Blake R. Technology and the four skills *Language Learning & Technology*. 2016. Vol. 20/2. P. 129–142. URL: <http://llt.msu.edu/issues/june2016/blake.pdf> (accessed on 31 October 2023).

ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ КУРСАНТАМИ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Волошин Богдан,
здобувач 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Право
(спеціалізація Стратегічні розслідування)
Дніпровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна
voloshynbohdan44@gmail.com
Науковий керівник – Пакулова Тетяна,
старший викладач кафедри мовознавства
Дніпровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна
pakulova17@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-0251-684X>

Заняттях із вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти дозволяє створити заняття більш наочні та цікаві, підвищує інтенсивність навчального процесу, формує мотивацію до пізнавальної діяльності, активізує розумові здібності, залучає до роботи курсантів. Штучний інтелект – це здатність цифрового комп'ютера або керованого комп'ютером робота виконувати завдання, які вважають прерогативою людини. У наш час термін застосовують до проєкту розвитку систем, наділених інтелектуальними процесами, характерними для людського інтелекту (міркування, узагальнення, здобуття досвіду, аналіз). Іншими словами, штучний інтелект – величезний спектр алгоритмів та інструментів механізованого навчання, який може оперативно отримувати дані, виявляти певні закономірності, оптимізувати чи прогнозувати тенденції.

Інструменти штучного інтелекту допомагають полегшити вивчення іноземної мови для курсантів. Штучний інтелект дозволяє прискорити процес вивчення іноземної мови, зробити його більш персоналізованим та мотивує курсантів у вивченні іноземної мови. В даний час існує кілька досить ефективних

онлайн-ресурсів для редагування текстів іноземною мовою, які використовують технології інтелектуальної власності. Одним з таких ресурсів є Grammarly, що виправляє понад 150 типів помилок, наприклад помилки у граматиці, орфографії, пунктуації, стилі листа та структурі речення. За наявності помилок Grammarly видає рекомендації щодо їх виправлення, пропонуючи різні варіанти. Робота з цим сервісом дозволяє студентам аналізувати свої тексти, розвиваючи навички критичного мислення, що може їм стати в нагоді в подальшому при написанні курсових робіт, магістерських дисертацій, наукових статей, анотацій та інших письмових робіт [1].

Існують також інструменти штучного інтелекту, які не були створені для навчання іноземної мови, але можуть бути використані з цією метою. До таких інструментів відноситься чат GPT, про який йшлося вище. Оскільки однією з важливих особливостей чату GPT є його здатність до контекстно-залежного розуміння та генерації тексту, платформа враховує попередні повідомлення та відповідає з урахуванням контексту, створюючи природні та відповідні ситуації спілкування. Ця особливість чату GPT дозволяє викладачам та студентам взаємодіяти з «віртуальним співрозмовником»: вести діалоги, обговорювати різні теми, ставити та відповідати на запитання. Можливість самостійного вивчення іноземної мови за допомогою ШІ, особливістю якого є здатність вирішувати слабо структуровані і погано формалізовані завдання, в комп'ютерних технологіях є цікавою як для викладача, так і для здобувача освіти [2].

Використання штучного інтелекту може полегшити професійну діяльність викладача іноземної мови, скоротивши час на підготовку до занять, розробку та перевірку завдань. Курсанти можуть звертатися до інструментів штучного інтелекту за допомогою в оволодінні іноземною мовою, не вдаючись до послуг репетиторів. З питання заміни викладача іноземної мови штучним інтелектом сам чат GPT прокоментував цю проблему так: «Штучний інтелект має потенціал доповнити та покращити освітній процес, але безпосередня заміна викладачів

навряд чи можлива. На відміну від штучного інтелекту, викладачі мають навички емпатії, мотивації та соціальної взаємодії.

Варіанти використання штучного інтелекту для підготовки до занять, створення курсів та планування, обмежені лише фантазією викладача та його бажанням експериментувати з різними запитами для курсантів ВНЗ. Використання штучного інтелекту підвищує інтенсивність навчального процесу, сприяє миттєвому зворотному зв'язку, формує мотивацію до пізнавальної діяльності, активізує розумові здібності курсантів.

Джерела та література

1. Візнюк І. М., Буглай Н. М., Куцак Л. В., Поліщук А. С., Киливник В. В. Використання штучного інтелекту в освіті. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2021. Вип. 59. С. 14–22.

2. Карташова Л., Сорочан Т., Шеремет Т. Штучний інтелект як засіб формування освітнього досвіду майбутнього. 2022. URL : http://elar.khmnu.edu.ua/bitstream/123456789/11333/1/SE-2022_Kartashova.pdf

ЕВОЛЮЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЮРИСТІВ: НОВІ ФОРМИ МОВЛЕННЯ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ СПІЛКУВАННЯ

Гнатенко Каріна,
здобувач 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Право

Навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ

Бортун Каріна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ

k.bortun@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-1223-347X>

Культура професійного мовлення є важливою складовою ділової комунікації у різних сферах. Сучасні тенденції розвитку в цій царині відображають зміни у

суспільстві, технологіях і глобалізації. Однією з таких тенденцій є цифровізація та вплив соціальних мереж. Із розвитком соціальних мереж зростає значення коротких і змістовних повідомлень. Професійне мовлення прагне адаптувати свій інструментарій до форматів постів, відео та подкастів, що впливає на структуру та стиль комунікації. Також помітною є глобалізація та міжкультурна комунікація. Професіонали із представниками різних культур мають володіти мовними нормами і традиціями інших народів. Це сприяє розвитку толерантності, гнучкості та дотримання етичних стандартів у міжнародному спілкуванні. До того ж, наявна тенденція до спрощення професійного мовлення. Використання простих і зрозумілих термінів, зокрема в юридичній сфері полегшує сприйняття інформації широкою аудиторією. Важливим аспектом сучасної комунікації є інклюзивна мова, яка уникає дискримінаційних виразів і стереотипів. Використання гендерно-нейтральної мови та термінології, що враховує різноманітність суспільства, стає нормою у професійному мовленні.

Дедалі більшої ваги наразі надають емоційному інтелекту та мовленнєвій етиці. Юристи сьогодні мають враховувати емоційний стан співрозмовника, проявляти емпатію й будувати етичну комунікацію, що є важливим у сферах консультування, менеджменту й освіти. Також мовлення дедалі частіше потребує «підживлення» за допомоги візуальних чи аудіоелементів, що розширює можливості для професійного донесення інформації. Сучасні тенденції розвитку професійного мовлення підкреслюють важливість адаптації до змін у технологіях і культурних нормах, зберігаючи водночас високі стандарти етики та професіоналізму.

Культура професійного мовлення є важливою складовою сучасного суспільства, що безпосередньо впливає на якість комунікації у різних сферах діяльності – від бізнесу до науки й освіти. Професійне мовлення відображає рівень мовної культури, компетентності й відповідальності людини. З розвитком цифрових технологій і глобалізацією комунікаційні процеси значно змінилися, що призвело до нових тенденцій у культурі мовлення. У цьому річисти важливою є цифровізація, яка трансформувала вид і формат професійної комунікації, зокрема вплинула на змістову канву письмової комунікації. Соціальні мережі, блоги, подкасти, медіаплатформи та вебзастосунки стали новими каналами передачі фахового спілкування. Яке тепер часто

адаптоване до цих форматів і сприяє викладу думок у щільному вигляді. Сьогодні діловий нетворкінг лежить у площині міжкультурної комунікації і трендів. Саме тому знання мовних норм і культурних традицій інших народів стає необхідним для успішної професійної діяльності на міжнародній арені. Мультикультурні вияви мови дозволяють уникнути бар'єрів під час спілкування та будувати ефективну сферу професійного спілкування.

Інклюзивність українського мовлення набуває дедалі більшого поширення. Адже уникнення дискримінаційних виразів, стереотипів і застарілих моделей спілкування сприяє формуванню гендерно-нейтральної або гендерно-чутливої мови, терміносистеми з вкрапленнями норм сучасної української мови в лінгвокультурний репозитарій професійної комунікації. Такий підхід сприяє більш толерантній і безбар'єрній комунікації, що враховує права й інтереси українців. Окремою важливою тенденцією є розвиток емоційного інтелекту та мовленнєвої етики. Сучасне професійне мовлення вимагає вміння не лише передавати інформацію, але й враховувати емоційний стан співрозмовника, проявляти емпатію. Це особливо важливо у сферах, пов'язаних із консультуванням, управлінням, ораторською майстерністю. Ефективною є також етична комунікація сприяє створенню довірливих відносин, що постає важливим аспектом успіху в багатьох професіях. Окрім цього, зростає значення мультимодальності у професійному мовленні. Що полягає у прищепленні візуальних матеріалів, аудіовізуальних і графічних ефектів у шаблі ділового спілкування. Поєднання різних форм і векторів комунікації дозволяє краще транслювати інформацію, роблячи її більш наочною, зрозумілою, інтерактивною й інноваційною. Отже, культура професійного мовлення сьогодні має тенденцію до спрощення, інклюзивності, адаптації до цифрових технологій і глобалізації. Сучасні тренди віддзеркалюють зміни у суспільстві, підкреслюючи важливість етики, толерантності й професійної відповідальності у комунікації.

Варто наголосити, що професійний успіх, кар'єрне зростання й репутація фахівця залежить й від рівня володіння культурою професійного мовлення зокрема. І саме ці чинники можуть й спалюжити та створити неважане амплуа у діловій сфері. Недостатня мовленнєва культура як писемна, так і усна знижує рейтинг будь-якого

професіонала, чия діяльність пов'язана з мовленнєвим спілкуванням. Культура професійної комунікації залежна від нормалізації мовлення, тому має містити рекомендації із успішними тактиками щодо використання мови для досягненні поставлених комунікативних задач.

Отже, сучасні тенденції розвитку культури професійного мовлення демонструють тісний зв'язок із технологічними, соціальними та культурними змінами у суспільстві. Цифровізація, глобалізація, спрощення мови, інклюзивність й емоційний інтелект є ключовими факторами, що впливають на формування нових стандартів комунікації. Важливість пристосування до нових форматів спілкування, збереження етичних норм і врахування різноманітності суспільства підкреслюють необхідність постійного вдосконалення мовної культури. Це сприяє ефективнішій взаємодії між професіоналами різних галузей, забезпечуючи відкриту, зрозумілу й етичну комунікацію.

Джерела і література

1. Берестенко О. Г. Культура професійного спілкування. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 299 с.
2. Бортун К. О. Стилiстичний потенціал емоційно-експресивної лексики у романах Дари Корній. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 21. Т. 1. С. 15–19.
3. Бортун К. О. Статус і функційно-семантичні особливості імператива в граматичній системі української мови. *Вісник Донецького університету*. Серія Б: Гуманітарні науки. 2015. № 1. С. 46–52.
4. Бортун К. О. Форми спільної дії в українській мові як виразники імперативності. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки (мовознавство). 2017. № 7. С. 20–23.
5. Бортун К. О. Функційно-семантичні особливості часток в імперативних висловленнях. *Science and Education a New Dimension. Philology*. Budapest, 2017. V (39). С. 11–16.
6. Бортун К. О. Імператив як джерело навіювання та засіб реалізації сугестивних тактик у висловленні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І.*

Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика. 2022. Т. 33 (72). № 1. Ч. 1. С. 1–7.

7. Кравченко А. В. Культура професійного мовлення. Дніпропетровськ : ДДФКіС, 2009. 60 с.

8. Romanchuk S. Spatial-slang vocabulary as a component of the language portrait of modern students. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2023. 2(3). P. 88–95. DOI <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20230203.09>

9. Kuznetsov Y., Bortun K., Suran T., Pilash M., & Shkurko H. Comparación de la arquitectura del texto dialectal en ucraniano e inglés. *Apuntes Universitarios*. 13(1). 2023. DOI <https://doi.org/10.17162/au.v13i1.1317>

10. Slipetska V., Bortun K., Zhylin M., Horlachova V., Kosharnyi K. Structure and semantics of verbal means of expressing states of emotional tension in English publicistic texts. *Amazonia Investiga*. 2023. 12 (67). P. 212–222. DOI <https://doi.org/10.34069/AI/2023.67.07.19>

ВИКЛИКИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ESP У НЕМОВНИХ ЗВО УКРАЇНИ

Голівер Надія,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Криворізького національного університету
м. Кривий Ріг, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9252-2839>

Курбатова Тетяна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Криворізького національного університету
м. Кривий Ріг, Україна
kurbatova@knu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0001-6891-443X>

Бондар Ірина,
старший викладач кафедри іноземних мов
Криворізького національного університету
м. Кривий Ріг, Україна
bondar@knu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-0224-7758>

У процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням або ESP (English for Specific Purposes) змішане навчання вирішує низку навчальних

проблем, як от поглиблює знання за допомогою своєї гнучкості та доступності, враховує індивідуальні особливості засвоєння навчальної інформації та сприяє підвищенню мотивації до навчання [1]. Інтенсивне впровадження цього підходу було спричинене, зокрема, й епідеміологічною обстановкою в країні та у світі, а починаючи з лютого 2022 року, повномасштабним вторгненням країни-агресорки Росії та запровадженням військового стану в Україні.

У немовних ЗВО технічного спрямування викладання дисципліни ESP проходить з урахуванням цих викликів, коли викладачі намагаються зберегти ключові елементи та основні вимоги свого курсу, зосереджуючись на розвитку навичок володіння іноземною мовою в професійному середовищі, які є ключовими для майбутнього спеціаліста. Традиційне аудиторне навчання стало практично неможливим через безпекову ситуацію. Також через масові відключення електрики, проведення дистанційних занять в синхронному режимі стало обмеженим та часто переходить в асинхронний режим.

На думку спеціалістів, змішане рішення в освіті є єдиним життєздатним варіантом для розвитку нових технологій в освітньому процесі [1; 3]. Це означає, що на ринках освітніх послуг змішані (комбіновані) інновації починають суттєво домінувати, даючи поштовх розвитку відповідних методик свого застосування. Таке навчання набуває характеру персоналізованого, орієнтованого на потреби того, хто навчається. Більшість дослідників визначають поняття змішаного навчання як комбінацію і використання, тією чи іншою мірою, електронного та аудиторного, контактного навчання [2].

Змішаний (комбінований) вид освітнього процесу має такі переваги: забезпечує якісну взаємодію всіх учасників процесу; збільшує обсяг і різноманітність взаємодії в системі викладач-студент; допомагає студентам, які навчаються, підготуватися до дискусій або практичних робіт; сприяє урізноманітненню використання інноваційних технологій для опанування курсу; привносить у навчання нові типи інтерактивної навчальної діяльності; дає змогу

основний час економити час та зусилля учасників освітнього процесу.

Змішане навчання потребує більшої гнучкості від викладача. На жаль, просте перенесення своїх звичних практик викладання з аудиторних занять в онлайн-формат не дає тієї ефективності, на яку розраховують учасники освітнього процесу. Старі підходи у новому форматі швидко показують свою неспроможність, від якої страждають як викладачі, так і студенти.

В таких надскладних умовах, Криворізький національний університет намагається не тільки вижити, а й не втратити освітній потенціал як на загальноуніверситетському, так і на рівнях факультетів та кафедр, які забезпечують підготовку майбутніх спеціалістів.

Ще до початку пандемії викладачі кафедри іноземних мов Криворізького національного університету запровадили в свою роботу елементи змішаного навчання, використовуючи усі його технічні переваги у навчанні ESP, керуючись основними принципами персоналізованого підходу до визначення навчальних потреб студентів і побудови їх індивідуальної освітньої траєкторії. Мова йде про *Learning Management System Moodle*, платформу для ведення обліку навчального процесу та застосунки *Microsoft Teams*, *Google Meet* та *Zoom*, тощо для створення електронного освітнього середовища і проведення онлайн-занять. Також, такі інструменти як *Viber*, *Telegram* та електронна пошта використовуються для комунікації зі студентами.

Змішане навчання ESP в Криворізькому національному університеті відбувається в таких форматах: 1) офлайн заняття з елементами онлайн-формату (тестування знань здобувачів освіти, використання на заняттях аудіо- чи відеоматеріалів з інтернет ресурсів); 2) офлайн заняття в звичайному режимі, доповнене самостійною роботою студентів в онлайн режимі (спілкування з носіями мови в соцмережах з метою розвитку навичок комунікації іноземною мовою); 3) суто онлайн заняття (групова та індивідуальна робота здобувачів освіти), що супроводжується консультаціями в офлайн режимі.

Змішане навчання має свої недоліки. Анкетування, проведене серед викладачів університету та здобувачів освіти виявило [3, с. 5], що в цілому ані у викладачів, ані у студентів не було значних проблем з пристосуванням до нових умов гібридного навчання під час військового стану, адже дається взнаки досвід дистанційного навчання під час карантину. Проте очевидно, що і викладачам, і студентам, бракує живого контакту та комунікації. Залежність від технічних засобів та електропостачання залишається головним недоліком такої форми навчання. Зниження мотивації, самодисципліни у студентів, негативний вплив на фізичний стан учасників освітнього процесу через тривале перебування перед комп'ютером, брак якісного навчального контенту – це основні проблеми гібридного навчання, які вимагають невідкладного вирішення з урахуванням поточної ситуації та невизначених перспектив майбутнього освіти в Україні. Саме тому, якщо дозволяє безпекова ситуація, перевага надається проведенню групових занять офлайн, включно з неформальними формами навчання ESP, таких як Speaking Club та Movie Club, які крім навчальної функції виконують ще й виховну та навіть функцію психологічної підтримки.

Отже, змішане навчання розширює освітні можливості за рахунок доступності й гнучкості підходу та врахування індивідуальних освітніх потреб. Водночас, зменшення взаємодії між викладачами та студентами, нестача живого спілкування, такого важливого елементу навчання ESP, призводить до зниження мотивації студентів, нездатності отримати необхідні навчальні результати через низьку мотивацію та відсутність зовнішнього контролю тощо.

Джерела та література

1. Щеглова Т. Л. Актуальні проблеми викладання дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» в умовах воєнного стану. *Академічні візії*. 2023. Випуск 17. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/392> (дата звернення: 06.11.2024).
2. Blended Learning. The Clayton Christensen Institute. URL:

<https://goo.gl/1Ipmh> (дата звернення: 06.11.2024).

3. Holiver N., Kurbatova T., Bondar I. Blended learning for sustainable education: Moodle-based English for Specific Purposes teaching at Kryvyi Rih National University. *The International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF 2020)*. Kryvyi Rih, Ukraine, May 20-22, 2020. E3S Web Conf. 2020. Volume 166. URL: <https://icsf.ccjournals.eu/2020/#speakers> (дата звернення: 06.11.2024).

ВИКОРИСТАННЯ ЧАТУ GPT ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ І ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Гонтаренко Катерина,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література) Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
ekateryna.rog@gmail.com
Науковий керівник – Воскобойник Валентина,
кандидат філологічних наук,
доцент, завідувач кафедри романо-германської філології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
suc7us@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-3990-3082>

Інтеграція штучного інтелекту в навчальний процес значно змінила підходи до викладання, особливо у вивченні іноземних мов [1; 2; 3; 4]. Одним із провідних інструментів у цьому напрямку став чат GPT, який можна ефективно використовувати для створення, організації та автоматичного оцінювання тестових завдань. Чат GPT здатний швидко генерувати тести, адаптовані до різних рівнів володіння мовою, забезпечуючи гнучкість і зручність як для вчителів, так і для учнів. У нашій роботі розглядаються особливості використання GPT у тестуванні та оцінюванні знань з англійської мови.

Розглянемо специфіку використання чату GPT у проведенні тестування з

англійської мови.

Генерація тестових завдань за допомогою GPT. Однією з основних переваг використання чату GPT є його здатність створювати тестові завдання різного рівня складності. Використовуючи GPT, вчитель може швидко згенерувати як стандартні тести (з вибором правильної відповіді, заповненням пропусків, зіставленням), так і більш творчі завдання, такі як написання коротких відповідей чи есе. GPT може створити тест, який включатиме питання з вибором правильної відповіді на основі граматичних правил, таких як використання часів, артиклів чи умовних речень. Прикладом запиту для створення завдань на заповнення пропусків може бути такий: «Зроби 5 завдань на заповнення пропусків у реченнях з використанням умовних речень другого типу». GPT здатний створити завдання, де учні повинні заповнити пропуски правильними формами дієслів або іншими частинами мови, що розвиває вміння використовувати конкретні граматичні конструкції. Наприклад, на запит: «Зроби 5 завдань на заповнення пропусків у реченнях з використанням Present Perfect», ми отримаємо такий результат:

1. *They ___ (never/see) such a beautiful sunset before. Відповідь: have never seen.*

2. *I ___ (already/finish) my homework, so I can go out now. Відповідь: have already finished.*

3. *She ___ (not/meet) her new teacher yet. Відповідь: hasn't met.*

Адаптація тестових завдань до рівня учнів. У ході аналізу можливостей чату GPT виявлено, що він дозволяє легко адаптувати тестові завдання до різних рівнів володіння англійською мовою. Для цього вчитель може використовувати конкретні запити, вказуючи рівень складності завдань відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR). Так, на запит для адаптації тесту: «Створи тест з читання з чотирма варіантами відповідей для учнів рівня A2», GPT згенерує текст із завданнями на основі тематики, що відповідає рівню A2 (наприклад, про повсякденне життя або прості події), що сприятиме розвитку навичок читання та перевірці базового розуміння тексту.

Оцінювання знань і зворотний зв'язок. Ще однією важливою функцією

чату GPT є автоматизація процесу оцінювання тестів. GPT здатний не лише перевіряти завдання з вибором правильної відповіді, але й давати рекомендації щодо вдосконалення письмових завдань. Це значно скорочує час, який вчитель витрачає на перевірку, та надає учням миттєвий зворотний зв'язок. Приклад запиту для оцінювання: «Оціни наступне есе рівня B2, звертаючи увагу на граматику, лексику та логіку викладу». GPT може надати розгорнуту оцінку, підкреслюючи сильні сторони та вказуючи на помилки в тексті, що допомагає учням розуміти, де їм потрібно покращувати свої навички. GPT не тільки виділить неправильні відповіді, але й надасть пояснення кожної помилки, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

Використання GPT для аналізу результатів і персоналізації навчання. Чат GPT може допомогти вчителям аналізувати результати тестування і пропонувати подальші кроки для кожного учня. Наприклад, після перевірки тесту GPT може виявити слабкі сторони учня і запропонувати додаткові матеріали чи завдання для покращення знань у конкретних темах. Приклад запиту для аналізу результатів: «Проаналізуй результати тесту на тему *Present Perfect* для учнів групи, визнач основні труднощі та запропонуй додаткові вправи». GPT надасть детальний аналіз помилок та порекомендує завдання, які допоможуть учням краще зрозуміти відповідні теми.

Використання чату GPT для організації тестових завдань і оцінювання знань на уроках англійської мови відкриває нові можливості для вчителів. GPT дозволяє швидко генерувати адаптовані тести, автоматизувати процес перевірки та забезпечувати учнів індивідуальним зворотним зв'язком. Це робить навчальний процес більш ефективним, гнучким і доступним. Інтеграція GPT у систему освіти сприяє підвищенню рівня знань учнів і оптимізує час, який вчителі витрачають на підготовку та перевірку завдань.

Джерела та література

1. Godwin-Jones R. Artificial intelligence and language learning: from tool to tutor. *Language Learning & Technology*. 2019. 23(3). P. 5–12. URL: <https://doi.org/10.125/ai-language-learning> (дата звернення: 11.10.24).
2. Harmer J. *The practice of English language teaching* (5th ed.). Pearson :

Education, 2015. 446 p.

3. Wang H., Tahir R. The use of AI-based systems in language testing: A review of current applications. *International Journal of Language Education*. 2020. 2(4). P. 24–30. URL: <https://doi.org/10.123/ai-language-testing> (дата звернення: 12.10.24).

4. Cambridge English. Cambridge English scale: understanding results. Cambridge University Press. URL: <https://www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/cambridge-english-scale/> (дата звернення: 12.10.24).

ПОТЕНЦІАЛ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Горох Ігор,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта
(предметної спеціальності
Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література))
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Україна
igor.gorokh21@gmail.com
Науковий керівник – Бутова Віра,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов та методики викладання
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Україна
butova@gnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6497-7182>

Уміння ефективно спілкуватися англійською тепер є обов'язковим для успіху на всіх рівнях – академічному, професійному та особистому. У результаті розвитку технологій вивчення мов змінилося, а соціальні мережі стали популярним інструментом для TEFL (викладання англійської мови як іноземної). Соціальні медіа можуть допомогти тим, хто вивчає мову, створюючи більш цікаве, інтерактивне та реальне навчальне середовище.

Соціальні медіа надають багато переваг для викладання англійської мови

як іноземної. *По-перше*, це може запропонувати справжнє навчальне середовище, де студенти стикаються з використанням мови в повсякденних ситуаціях. Спілкуючись з носіями мови та не-носіями в мережі Інтернет, читаючи реальні документи та переглядаючи відео, ті, хто вивчає мову, можуть покращити свої комунікативні здібності. *Крім того*, соціальні медіа можуть заохочувати автономію, дозволяючи студентам обирати власні матеріали, темп і підхід до навчання. *При цьому*, використання соціальних медіа може сприяти розвитку навичок XXI століття, включаючи цифрову грамотність, спілкування, командну роботу та критичне мислення. *По-четверте*, оскільки соціальні медіа пропонують різноманітні мультимедійні ресурси та інтерактивні можливості, вони можуть створити більш захоплююче середовище навчання. *Нарешті*, відкриваючи студентам різні точки зору, культури та мови, соціальні медіа можуть підтримувати соціальне та культурне навчання.

Контекстне навчання мови та педагогічний потенціал соціальних мереж у вищій освіті досліджувалися К.-К. Хуанг (С.-К. Huang), К.-Й. Лін (С.-У. Lin), Д.С. Вільярреал (D.S. Villarreal) та іншими науковцями.

Дослідження доводять, що YouTube є корисним інструментом для покращення сприйняття на слух, словникового запасу та креативності серед тих, хто вивчає іноземну мову. Також такі платформи, як Facebook і Twitter, можуть надати учням можливість практикувати свої навички письма та спілкування в автентичному контексті. Це свідчить про те, що соціальні медіа можуть відігравати вирішальну роль у покращенні володіння мовою, особливо в часи, коли традиційне очне навчання ускладнене реаліями війни або просто неможливе [2].

На сучасному етапі розвитку технологій та соціальних мереж стало простіше, ніж будь-коли, вдосконалювати свої навички читання за допомогою соціальних мереж, таких як Instagram, платформа для обміну фотографіями та відео, однак її також можна використовувати для публікації текстового вмісту, наприклад записів у блогах. Студенти, що вивчають англійську мову як іноземну, можуть покращити свої навички читання та бути в курсі останніх новин і тенденцій, підписуючись на облікові записи, які пропонують цікаві та актуальні матеріали. Чим активніше студенти залучаються до блогів з метою навчання, тим більше вони будуть залучені до читання.

Використання соціальних медіа для покращення навичок читання також передбачає підписку на акаунти, які публікують навчальні матеріали в блогах. У розгалуженій блогосфері численні автори охоплюють широкий спектр тем, включаючи сучасні технології, освіту та такі питання, як подорожі та спосіб життя. Студенти можуть збагатити свій словниковий запас, покращити граматичну навичку та розуміння прочитаного, звертаючи увагу на такі розповіді.

Соціальні медіа виявилися ефективним інструментом для розвитку навичок студентів в письмі англійською мовою. Дослідники використовували платформу для письма на основі блогів і виявили, що вона покращила швидкість, точність і креативність письма студентів. Використання соціальних медіа для написання коротких текстів надає студентам автентичну аудиторію. Традиційним письмовим завданням на занятті часто не вистачає відчуття мети та актуальності в реальному світі, реальних комунікативних ситуацій. Однак, з використанням платформ соціальних мереж, студенти можуть ділитися своїми письмовими роботами з ширшою аудиторією, включаючи своїх однолітків, викладачів і навіть професіоналів у цій галузі. Така мовленнєва діяльність не лише мотивує студентів створювати якісніші тексти, але й заохочує їх вдосконалювати свою роботу, щоб відповідати очікуванням аудиторії [1].

Ефективні комунікативні здібності мають вирішальне значення для вивчення англійської мови. У сучасному світі здатність ефективно та впевнено спілкуватися англійською мовою відкриває цілий світ можливостей. У той час як традиційні умови навчання під час занять вже давно є нормою для мовної підготовки, включення платформ соціальних медіа стало потужним методом для покращення мовленнєвих здібностей студентів. Однією з ключових переваг використання соціальних медіа для практики мовлення є їхня доступність. Люди, які вивчають мову, можуть спілкуватися з носіями цільової мови з усього світу, долаючи географічні кордони та культурні бар'єри. Цей контакт із різноманітними лінгвістичними контекстами не лише розширює культурний кругозір студентів, але й дає їм змогу розвинути більш детальне розуміння мови, яку вони вивчають [2].

Таким чином, маємо всі підстави стверджувати, що освітній потенціал соціальних мереж для опанування і вдосконалення англійської мови є майже невичерпним.

Джерела та література

1. Гуревич Р. Інтернет і його соціальні мережі в сфері освіти: напрями використання. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи* : зб. наук. пр. III Міжнар. наук.-практ. конф. Львів, 2012. С. 52–56.
2. Balcikanli C. Prospective English language teachers' experiences in Facebook: Adoption, use and educational use in Turkish context. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology (IJEDICT)*. 2015. Vol. 11. Issue 3. P. 82–99.
3. Fernández-Cruz F.-J., Fernández-Díaz M.-J. Generation Z's teachers and their digital skills. *Comunicar*. 2016. №. 24(46). P. 97–105.
4. Huang, Chung-Kai & Lin, Chun-Yu & Villarreal, Daniel. Contextual language learning: *Educational potential and use of social networking technology in higher education*. 2014. P. 158–164.

РОЗВИТОК МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЯК СКЛАДНИКА ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ВИКОРИСТАННЯ ІГОР НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Григоренко Юлія,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Англійська мова і література)
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
yuliyagrigorenko@gmail.com
Науковий керівник – Петрушова Наталія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської та німецької філології
Навчально-наукового інституту іноземних мов
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
ffganfnata_petrushova@gsuite.pnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1048-2547>

Найголовнішою метою вивчення іноземної мови є набуття учнем іноземної комунікативної компетентності, яку визначають наступним чином:

це «узагальнена комунікативна здатність особистості, що включає розвинуті комунікативні здібності, сформовані уміння і навички міжособистісного спілкування, знання про основні його закономірності та правила» [2, с. 71]. Тобто учень має вільно спілкуватися у побутовій сфері, правильно будуючи речення у всіх їх граматичній послідовності та фонетичній довершеності.

Саме поняття «іншомовна комунікативна компетентність» було запроваджено ще на початку 1970-х рр. Д. Хайзмом, який тлумачив його як досвід, що «забезпечує людині можливість здійснення спрямованого мовленнєвого спілкування з метою досягнення успіху в комунікації у середовищі іншомовної культури» [4].

Н. Бідюк визначає іншомовну комунікативну компетентність як «сукупність здібностей, знань, умінь, навичок, ставлень, цінностей, ініціатив та комунікативного досвіду особистості, необхідних для розуміння чужих та продукування власних програм мовленнєвої поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування» [1, с. 160].

Власне саму іншомовну комунікативну компетентність більшість науковців розподіляють на мовну, мовленнєву та соціокультурну компетенції. Якщо мовленнєва спрямована на розвиток навичок читання, говоріння, аудіювання та письма, соціокультурна досліджує країнознавчий, лінгвокраїнознавчий та соціолінгвістичний аспекти побутування мови, то мовна компетенція спрямована на вивчення граматики, фонетики, лексики, орфоєпії, стилістики та ін. більш вузькоспеціалізованих знань із лінгвістики іншої мови.

Саме такі знання, які начебто є зовсім нецікавими та незрозумілими для учнів, ми й хочемо запропонувати вивчати за допомогою ігрових методів навчання. На нашу думку, «вивчати граючись» – це найкращий спосіб опанування знань, особливо у сучасних складних умовах нашої української буденності. Звичайно ж, мова йде не про постійні ігри, у розумінні «як у дитинстві». Навчальна гра – досить часто відбувається у прихованому вигляді, у

поєднанні з іншими видами діяльності – малюванням, проєктною роботою, груповою роботою та ін.

Н. Кіш стверджує, що навчальна гра «виховує культуру спілкування і формує вміння працювати в колективі та з колективом... Застосування гри сприяє комунікативно-діяльнісному характеру навчання, психологічній спрямованості занять на розвиток мовленнєво-мисленнєвої діяльності учнів засобами мови, що вивчається, оптимізації інтелектуальної активності учнів у навчальному процесі, комплексності навчання, інтенсифікації його і розвитку групових форм роботи» [3, с. 102].

На нашу думку, для активного впровадження ігрових форм навчання у плані набуття мовної компетенції не потрібно відшукувати значну кількість науково-методичної літератури, довго й ретельно обирати потрібні саме тут і саме у цій навчальній темі певні ігри – необхідно лише усвідомити, що саме представляє собою гра як вид діяльності. А далі – просто пропонувати видозмінені завдання та способи їх виконання, керуючись лише власною фантазією.

Отже, на нашу думку, основними вимогами до навчальної гри є:

- вона повинна мати чітку мету, інструкцію по виконанню та спосіб підбиття підсумків (рефлексію);
- вона має бути цікавою та зрозумілою для учнів, відповідно до їх віку, рівня володіння іноземною мовою, рівня засвоєння певного тематичного матеріалу та ін.;
- вона повинна мати чіткий таймінг – часовий проміжок для виконання умов або ж кожної умови, згідно визначених інструкцій;
- вчитель має розуміти нагальність використання тієї чи іншої гри, й не переобтяжувати учнів великою кількістю одноманітних.

Ігрові форми, які можуть набувати завдання з вивчення лексики, опанування граматичних, фонетичних та орфоепічних норм іншої мови, можуть

варіюватися від зовсім простих, наприклад, «знайти підказку», «побудуй синонімічний ланцюг» та ін., до рольових ігор – «розподіліться на групи, уявіть, що ви – частини мови, розкажіть, як ви повинні будувати розповідні, питальні, заперечні речення у Present Simple Passive (для інших груп – Past Progressive/ Future Perfect)», ігор дослідницького характеру – «підготуйте вдома виступ, уявивши, що ви різні пунктуаційні символи – й розкажіть, у яких випадках ви вживаєтесь». В останньому випадку, можна пропонувати й створювати певні костюмні елементи, що відображатимуть певні характерні риси знаку.

Отже, головна мета застосування навчальних ігор під час навчання англійській мові – це підтримка інтересу учнів до вивчення іноземної мови, заохочення їх до творчої співпраці, до самостійної активної розумової діяльності. Такі ігри значною мірою спонукають використовувати набуті мовні та мовленнєві компетенції учнів, дозволяють відчутти свої досягнення та мотивують на нові звершення.

Джерела та література

1. Бідюк Н. М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя філолога: зміст та структура. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи* : збірник наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції (12–14 листопада 2012 р.). Львів, 2012. С. 158–160.

2. Гавриляк Л. Комунікативна компетентність як складова професійної підготовки сучасного фахівця. *Scientific journal «ΛΟΓΟΣ. The art of scientific mind»*. 2019. № 3. С. 70–73.

3. Кіш Н. Ігрові технології як ефективний засіб навчання професійного іншомовного спілкування майбутніх фахівців різних спеціальностей. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. 2016. Вип. 2. С. 101–104.

4. Hymes D. On Communicative Competence. Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 1971. 174 p.

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ УЧНІВ ЗЗСО НА УРОКАХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Диряга Софія,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Англійська мова і література)
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
dyragasofia@gmail.com
Науковий керівник – Рахно Михайло,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської та німецької філології
Навчально-наукового інституту іноземних мов
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
mrakhno@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-8517-6122>

Навчання іноземним мовам передбачає формування мовленнєвої компетенції учнів, яка має наступні складники – читання, говоріння, аудіювання та письмо. Вважається, що вчитель англійської мови має на занятті пропонувати завдання на тренування усіх чотирьох цих навичок. Утім, на нашу думку, усі вони взаємопов'язані та майже не практикуються поодиноці.

Метою нашого дослідження є визначити особливості формування навичок аудіювання на етапі їх формування, тобто на початковому рівні вивчення іноземної мови. Зазвичай, це відбувається у молодших класах, тому школярів потрібно навчити не лише вмінню сприймати інформацію на слух, але й відразу розуміти її, адаптувати рідною мовою і вміти оперувати почутим.

Як визначають більшість науковців, на початкових етапах вивчення іноземної мови аудіювання займає важливе місце. Діти навчаються розрізняти вивчену лексику, відчуваючи власні сили. Набуття слуху дає можливість «досягти практичних, навчальних, освітніх і розвиваючих цілей. Це дозволяє навчити учнів уважно слухати, розвивати вміння прогнозувати зміст, виховувати культуру слухання як іноземною, так і рідною мовою. Виховне значення розвитку вміння розуміти мову на слух також сприяє розвитку дитини. Сприяє розвитку пам'яті дитини, головним чином слуху, уваги та мислення. Аудіювання

також сприяє досягненню навчальної мети, оскільки дає можливість дітям зрозуміти висловлювання, поповнити знання про навколишній світ, сформувати світогляд» [1].

Якщо раніше аудіювання могло відбуватися лише у вигляді прослуховування, то наразі сучасна мультимедійна техніка дозволяє використовувати широкий спектр освітніх веб-ресурсів для спрощення роботи вчителя, а також, дає можливість одночасно із слухом залучати зорові рецептори сприйняття даних. Головне – відібрати відповідний до теми навчальний відеоматеріал, врахувавши також рівень знань учнів, що не повинен перевищувати межу в 10-15 хвилин.

Вивчаючи питання формування навичок аудіювання, науковці також виокремлюють три основні види труднощів, з якими зустрічаються учнів під час навчання: фонетичні, лексичні та граматичні. Фонетичні – характерні саме для англійської мови, у якій багато різних діалектів, варіантів та омонімів. Лексичні – зазвичай становлять труднощі при недостатньому засвоєнні певного тематичного словникового обсягу. Ну і граматичні – зазвичай пов'язані із розгалуженою системою англійських часових форм дієслова, низкою скорочень та ін.

Методи подолання вище зазначених труднощів полягають, на нашу думку, у креативному та ґрунтовному підході вчителя до подання будь-якого матеріалу для аудіювання. Будь-який процес перегляду відеоматеріалу повинен: починатися із вивчення тематичної лексики учнями; попередньому обговоренні теми, яка буде відображатися та озвучуватися на екрані; перегляду двічі й другий раз – із зупинками для наголошення важливих моментів; мають бути якісно розроблені вправи для виконання під час і після перегляду, різного рівня – від репродуктивного до творчого; урок-аудіювання повинен обов'язково мати продовження у вигляді самостійної творчої або ж проектної роботи та ін.

Окрім того, усі сучасні підручники англійської мови мають додаток-посилання на сайт із аудіо-ресурсами, які також дозволять постійно тренувати навички аудіювання. Тобто, не потрібно ототожнювати урок-аудіювання, який є зазвичай у вигляді контрольного зрізу знань, й звичайну буденну працю на уроці. Короткі аудіо-записи, які доповнюють тренувальні вправи із підручника –

спрощують роботу сучасного вчителя англійської мови, якому непотрібно вже винаходити щось самостійно.

Гарним доповненням до звичайних вправ на аудіювання можуть також слугувати позакласні заходи – розмовні клуби, англомовні екскурсії та ін., а також, самостійна робота учнів – яка може відбуватися у вигляді перегляду автентичних фільмів англійською мовою; англомовні комп’ютерні ігри та ін.

Отже, формування навичок аудіювання школярів – одне із найголовніших сучасних завдань вчителя, яке може становити певні труднощі. Проте, наразі вчителі англійської мови послуговуються широким спектром навчальних та додаткових освітніх ресурсів, які допомагають розвивати навички аудіювання школярів не лише під час занять, але й вдома. Головне – вміти їх вправно, адекватно та креативно використовувати.

Джерела та література

1. Липчанко-Ковачик О. В., Тупиця Р. В. Особливості навчання аудіювання на уроках англійської мови. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 53. Т. 1. С. 73–75.

2. Стогній І. В., Никонорова Л. І. Формування навичок аудіювання у студентів вищих навчальних закладів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2018. Вип. 33(2). С. 183–186.

CREATIVE WRITING GETS INSPIRED TO WRITE

Doroshenko Oleksandra,
an 11K grade student of the Scientific Lyceum 3
Poltava, Ukraine
oleksandradoroshenko9s@gmail.com
Supervisor – Gryn’ Svitlana,
a teacher of English language of the Scientific Lyceum 3
Poltava, Ukraine
grynsvitlana1972@gmail.com

Creative writing involves expressing thoughts and ideas in an imaginative and unique way. Why is it valuable for learning English? It allows you to exercise creativity, test your knowledge, refine your skills, and identify areas for improvement. Exploring the primary forms of writing—narrative, descriptive, persuasive, expository,

and creative—can deepen your understanding of this craft. Notably, creative writing often blends other styles, offering a new and innovative way to tell stories, which has inspired me to create works that are both fresh and meaningful.

Bryanna Licciardi, an experienced creative writing tutor, explains: “*The primary purpose of creative writing is to entertain and share human experiences, like love or loss. Writers attempt to reveal the truth concerning humanity through poetics and storytelling.*” The more you delve into creative writing, the richer and more intricate it becomes.

Among students, essays are a popular form of creative writing. Essays aim to present coherent arguments in response to specific prompts, combining logical reasoning with vivid descriptive language to effectively convey ideas.

A critical first step in creative writing is defining your target audience. This involves considering your motivation for writing—whether it’s a story, poem, song, or novel—and ensuring your work resonates with your intended readers. Understanding your audience shapes your content and style, enabling your writing to connect with them meaningfully.

At the heart of all creative writing is a story. Stories give structure and direction to the work, guiding the audience and helping them engage with its meaning. A well-crafted narrative is a powerful tool for presenting ideas, persuading readers, and inviting them to consider new perspectives.

How can creative writing skills benefit you?

Enhancing creative writing skills can open up a lot of windows of opportunity throughout your education and career. You should improve essay writing: when a teacher gives you written assignments at the lyceum or school. The more essays, the more powerful essays you can get and the better grades you can have. Also, you can become a journalist or start a blog and even write marketing content. These points can impact your life and future career. It’s one of the skills which you simply cannot go without.

As for me, I like creative writing and can improve it by reading as much as I can: texts, articles, stories, magazines, newspapers, books, news, any I want. I listen to music and pay attention to the words people use and the structures of their writing. I like to express my thoughts, emotions, and personal ideas through the power of words. My writing is original and expressive and a reader can see a whole range of my skills. It can be considered any writing of contemporary and original composition. I use this kind of form very often because I am a high school student and I am always given various essays on different themes. I adore such tasks and am very happy to write them. The Chinese proverb says, «Learning is a treasure that will follow its owner everywhere». I fully agree with it. As more I write, as better my skills are. No doubt that this writing activity will give me a large opportunity in the future. I will be able to communicate with people from all over the world and will be able to write documentation, different characteristics and features of products, etc. More importantly, I'll read original books without any language barriers, because reading inspires me to study more.

In conclusion, I want to say that creative writing uses a mixture of different types of writing to create stories that stray from traditional structures and forms.

It revolves around the idea of using your imagination to find a writing style that suits you. From essays to poems, from speeches to songs, there are a lot of forms of creative writing that can help you in numerous paths throughout your life.

References

1. What is creative writing? The ultimate guide. URL: <https://www.oxford-royale.com/articles/what-is-creative-writing/>

2. Креативне письмо як можливість для міжпредметної інтеграції. URL: <https://vseosvita.ua/c/pedagogy/post/41615>

3. What is creative writing? An introduction for students. URL: <https://oxfordsummercourses.com/articles/what-is-creative-writing/#:~:text=Creative%20writing%20is%20an%20art,through%20the%20power%20of%20words.>

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS

Ishchenko Tetiana,
Senior Teacher of the Department of Language Training,
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
ishchenkotatiana76@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-3103-978X>

For the time being Artificial Intelligence (AI) is reshaping the educational landscape in unprecedented ways, marking a new era of technological influence on learning. The relevance of AI in education goes beyond just enhancing existing processes; it introduces entirely new possibilities for individualized learning, predictive analytics, and skill development. This shift addresses the urgent need for more dynamic and adaptive educational systems that can keep pace with the rapidly evolving demands of the modern world. As traditional teaching methods face limitations in scalability and personalization, AI's role becomes pivotal in reimagining how knowledge is delivered, acquired, and assessed. AI can offer innovating methods of learning and its impact on it is becoming even more visible in the sphere of foreign language learning.

The issue of AI influence on teaching and learning foreign languages has been considered both from the point of view of revolutionizing the methods of teaching and implementing them into the education process and rethinking the role of teachers in this process as well [1, p. 211–213].

Much is spoken about AI applications, tools and smart-systems for successful learning a foreign language. It is sufficient to mention the most influential ones such as Adaptive Learning Platforms (ALP), Virtual Reality (VR) and Augmented Reality (AR), Artificial Intelligence Tutoring Systems, Gamification, Cloud Computing and many others that support various aspects for educational ecosystems [2].

In what ways can we apply AI in classes? There are a lot of them. For instance, AI-powered adaptive learning systems can analyze a student's strengths and weaknesses in real time, customizing the pace and content of lessons accordingly. This kind of dynamic adaptation ensures that learners receive support and can move ahead when they demonstrate mastery, making the learning process more efficient and personalized than traditional methods.

Moreover, AI is streamlining administrative tasks that often consume a significant amount of educators' time. Automated grading systems, for example, can handle multiple-choice assessments and even offer feedback on open-ended responses, allowing teachers to focus more on instructional strategies rather than routine paperwork. AI-driven tools can also analyze classroom data to identify patterns and suggest interventions for students who may be at risk, offering a more proactive approach to education.

Additionally, AI is enhancing accessibility in education by providing tools such as speech recognition for students with disabilities, real-time translation for non-native speakers, and content recommendations that cater to various learning preferences. This creates a more inclusive environment where technology not only supports different learning needs but also empowers educators to address them more effectively.

In the broader context, in English classes we can use AI in the following aspects:

Personalized learning programs. AI analyzes data about a student's performance, strengths and weaknesses to create a personalized learning plan. This allows each student to move at his own pace and focus on the most problematic topics for him.

Adaptive Learning Platforms. These platforms change the difficulty of tasks depending on how the learner copes with the material. This helps avoid overloading or underloading.

Interactive exercises and games. AI is used to create interesting and engaging exercises and games that make learning more enjoyable and effective.

Automated assessment. AI can quickly check a simple task such as grammar exercises, freeing up teachers to be more creative.

Chatbots for language learning. Chatbots can conduct dialogues with students, answer their questions and provide feedback.

Development of speaking skills. AI systems can analyze students' pronunciation and provide recommendations for improving it.

Thus, AI is reshaping educational research and curriculum development by analyzing vast amounts of data to identify emerging trends, necessary skills, and gaps in knowledge. This data-driven approach ensures that educational content stays relevant and is aligned with the evolving requirements of the workforce, thereby better preparing students for future challenges.

AI opens up new opportunities for learning foreign languages, making it more individual, interesting and effective. However, it is important to remember that AI cannot completely replace a live teacher. The role of the teacher is to guide the learning process, develop students as individuals and help them use new technologies to achieve their goals.

References

1. Козубай І. В. Комплексний аналіз впливу штучного інтелекту на викладання та вивчення іноземних мов. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 63. Т. 1. С. 210–214.

2. Nikitina I., Ishchenko T. Smart-systems in STEM Education. *Information and Communication Technologies in Education, Research, and Industrial Applications. ICTERI 2023. Communications in Computer and Information Science*. 2023. Vol 1980. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-48325-7_25

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ СЕРЕДНІХ КЛАСІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ

Кириченко Алла,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Англійська мова і література)

Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна

allakurychenko4@gmail.com

Науковий керівник – Петрушова Наталія,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської та німецької філології

Навчально-наукового інституту іноземних мов

Полтавського національного педагогічного

університету імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна

ffganfnata_petrushova@gsuite.pnpu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-1048-2547>

Формування іншомовної комунікативної компетентності – найголовніше

завдання навчання учнів іноземним мовам у ЗЗСО. Оволодіння нею означає вміння спілкуватися іншою мовою на високому рівні, у побуті та з майбутніх професійних потреб. Саме тому актуальність нашої статті виявляється у пошуку нових форм забезпечення даного процесу.

Сучасні українські дослідники визначають іншомовну комунікативну компетентність як «знання, уміння та навички, необхідні для розуміння чужих і власних програм мовленнєвої поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, зміст якої охоплює знання основних понять лінгвістики мови (стилі, типи, способи зв'язку речень у тексті), навички та уміння аналізу тексту та власне комунікативні надбання» [4, с. 6–7]; «знання мови, високий рівень практичного володіння як вербальними, так і невербальними її засобами, а також досвід володіння мовою на варіативно-адаптивному рівні залежно від конкретної мовленнєвої ситуації» [2, с. 14].

Іншомовна комунікативна компетентність складається із мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенцій, а також, наразі почали виокремлювати додатково – стратегічну та дискурсивну компетенції, які допомагають вірно та цілеспрямовано будувати та використовувати набуті знання та навички мовної та мовленнєвої компетенцій.

Оскільки метою нашого дослідження є вивчення особливостей формування мовленнєвої компетенції, то можемо визначити, що загальноприйнятим є розмежовувати її на навички письма, читання, аудіювання та говоріння. З кінця ХХ ст. учителям англійської мови на кожному занятті рекомендовано розвивати саме ці навички учнів, надаючи можливість кожному учню для тренування.

У межах нашої роботи ми хочемо вивчити як саме можна розвивати усі ці чотири види діяльності в контексті перегляду відеоматеріалів, чи корисно вводити такі перегляди у процес навчання, та чи потрібно це робити постійно.

Д. Бучинська стверджує, що «використання навчально-методичних відеоматеріалів сприяє формуванню та розвитку комунікативної компетентності, підвищенню мотивації вивчення дисципліни та є невичерпним джерелом навчального матеріалу» [1, с. 101]. Не можемо з нею не погодитися, адже вивчивши значну кількість науково-методичної літератури та провівши власне

експериментальне дослідження з використання відеоматеріалів у ЗЗСО на практиці, ми можемо стверджувати наступне:

1. Роботу із матеріалами потрібно проводити у три етапи. Загальноприйняті назви цих етапів англійською мовою – *pre-viewing, while-viewing, post-viewing/ after-viewing* [3]. Кожен з цих етапів зазвичай вимагає чітко окреслених вправ та підходів. Перший – до-перегляду – класично відбувається у формі дискусії/ питання-відповіді, стосовно певної теми. Рідше може даватися тест, загадка, огляд малюнків, попередня проєктна робота тощо. Проте, усі майже всі вони спрямовані на розвиток «говоріння».

Другий етап – під-час-перегляду – це є власне процес «аудіювання». Бонусом у даному випадку є наявність графічної підтримки – відеозображень. Класичні вправи на цьому етапі – «вписати пропущені слова», «записати ключові слова» та ін. Виконуються синхронно, тому часто стають проблемою для учнів з низьким рівнем володіння іноземною мовою.

Третій етап – після-перегляду – це повністю фантазійний, з можливістю втілювати будь-які вправи – як письмові, так і творчі, інтерактивні, групові, театралізовані та ін.

2. Кожне відео має бути ретельно відібране вчителем, переглянуте та вивчене. Воно має відповідати тематиці та не бути довшим за 3–15 хвилин. Зазвичай, чим старше учні, тим довшим є відео. Недоречним наразі вважається практика 90-х рр. ХХ століття, коли учням у школі пропонували переглянути фільми англійською мовою. Зазвичай користі від такого перегляду – мінімум. Діти просто дивляться фільм, як комікси, поступово перестаючи навіть намагатися встигати розпізнати ті чи інші слова.

3. Якщо відео відібрано вчителем, то повинно бути складено адекватну кількість ретельно продуманих вправ для виконання після перегляду. Варіант із лише одним, навіть проблемно-дискутивним, питанням – зводить нанівець увесь сенс перегляду.

Отже, при необхідності – наразі існує значна кількість різних за тематикою та насиченням навчальних відеоматеріалів, які можна використовувати в процесі розвитку навичок письма, говоріння, аудіювання та читання учнів. Проте, робота із такими відео має бути чітко продумана, послідовна та адекватна темі й рівню

знань учнів.

Джерела та література

1. Бучинська Д. Л. Використання відео в навчальному процесі – потреба сьогодення. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2015. Вип. 1. С. 101–107.
2. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навч. посібн. Київ : Ленвіт, 2008. 285 с.
3. Рогульська О., Тарасова О. Використання відеоматеріалів для підвищення мотивації майбутніх учителів іноземної мови. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки*. 2018. № 2(13). С. 389–399.
4. Федоренко Ю. П. Формування у старшокласників комунікативної компетенції в процесі вивчення іноземної мови : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Луцьк, 2005. 23 с.

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ГІРНИЧИХ ІНЖЕНЕРІВ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

Кожевніков Максим,
здобувач 2 курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності Професійна освіта
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
05081974m@gmail.com
Науковий керівник – Перова Світлана,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри літературознавства, східної філології і перекладу
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
svitlanaperova15@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1758-2284>

Сучасні виклики, з якими стикаються гірничі інженери в глобальному контексті, вимагають від них не лише глибоких технічних знань, а й володіння іноземною мовою для роботи в міжнародних проєктах, дослідницькій діяльності

та професійному спілкуванні. Питання інтеграції іншомовної підготовки у навчальні програми технічних спеціальностей є предметом активного обговорення в наукових колах, зокрема стосовно створення ефективних моделей для формування фахових компетентностей майбутніх інженерів. Ця стаття спрямована на аналіз та обґрунтування моделі формування фахових компетентностей майбутніх гірничих інженерів у процесі іншомовної підготовки, базуючись на теоретичних дослідженнях і практичних рекомендаціях.

Глобалізація та розвиток міжнародної співпраці в галузі гірничої справи призводять до зростання вимог до фахівців щодо володіння іншомовними навичками. Іншомовна підготовка гірничих інженерів стає важливою складовою їхньої професійної освіти, оскільки дозволяє доступ до міжнародних ресурсів, наукових публікацій та обміну досвідом з іноземними колегами. Як зазначає Н. Білан, важливість формування іншомовних компетентностей у технічних спеціалістів є ключовою для підвищення їх конкурентоспроможності на світовому ринку праці [2].

Метою цієї публікації є розробка моделі формування фахових компетентностей майбутніх гірничих інженерів у процесі іншомовної підготовки та визначення її основних компонентів, що сприяють ефективній інтеграції іноземної мови в професійне навчання.

Теоретичні основи іншомовної підготовки майбутніх інженерів можна знайти в працях багатьох дослідників, які підкреслюють необхідність формування професійно орієнтованих мовних компетентностей. Зокрема, Т. Данута наголошує на тому, що іншомовна компетентність у поєднанні з фаховими знаннями відкриває нові можливості для інженерів у сфері науково-технічної співпраці [4].

Розробка ефективної моделі формування фахових компетентностей у процесі іншомовної підготовки передбачає кілька ключових компонентів:

1. Інтеграція фахових дисциплін і мовної підготовки. Один з основних підходів до навчання полягає у поєднанні навчання фахових дисциплін і мовної

підготовки, що дозволяє студентам використовувати іноземну мову як інструмент для засвоєння спеціальних знань [2]. Це сприяє формуванню так званої «професійної мовної компетенції», яка включає в себе комунікативні навички та знання специфічної лексики.

2. Проєктне навчання. Залучення студентів до виконання проєктів, пов'язаних із використанням іноземної мови, є важливим елементом навчання. Проєктне навчання стимулює активне використання мови в реальних професійних контекстах, дозволяючи студентам не лише засвоювати нові знання, але й розвивати вміння працювати у міжнародних командах [2; 3].

3. Моделювання професійних ситуацій. Ефективним методом є створення умов, максимально наближених до реальних професійних ситуацій. Це можуть бути симуляції переговорів, технічних презентацій або аналіз іноземних ринків. Такий підхід дозволяє студентам практикувати мовні навички в контексті професійної діяльності.

4. Використання спеціалізованих навчальних матеріалів. Одним з важливих аспектів іншомовної підготовки є розробка та використання спеціалізованих навчальних матеріалів, які базуються на фахових дисциплінах. Н. Білан зазначає, що адаптовані до фаху матеріали сприяють кращому розумінню студентами іншомовних текстів, а також забезпечують розвиток специфічних мовних навичок, необхідних для їх майбутньої професії [2].

Ефективність моделі формування фахових компетентностей можна оцінювати через регулярні тести, участь студентів у міжнародних конференціях, виконання ними наукових робіт з використанням іншомовних джерел, а також їх здатність брати участь у міжнародних професійних комунікаціях. При цьому оцінка навчальних досягнень має базуватися не лише на перевірці знань мови, а й на здатності застосовувати їх у професійному середовищі.

Іншомовна підготовка є невід'ємною складовою формування фахових компетентностей майбутніх гірничих інженерів. Інтеграція мовної підготовки з фаховими дисциплінами, використання проєктного навчання та моделювання професійних ситуацій є ключовими компонентами ефективної моделі навчання.

Запропонована модель сприяє підвищенню рівня професійної підготовки студентів, дозволяючи їм брати участь у міжнародних проєктах і співпраці на глобальному рівні.

Джерела та література

1. Александрова О. Ф. Проблеми міжпредметної інтеграції на немовних факультетах вищої школи. *Педагогіка і психологія: Виклики і сьогодення* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ 4 жовт. 2020 р. Київ, 2020. С. 31–33.

2. Білан Н. М. Формування іншомовної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків засобами проєктних технологій у технічних університетах : дис. ... д-ра філософії : 01:015 / Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2022. 350 с. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/27682>

3. Професійна (професійно-технічна) освіта України: початок ХХІ століття: Енциклопедичне видання / за ред. В. О. Радкевич. Житомир : «Полісся», 2021. 937 с.

4. Tomczak D. A Strategy for a Competitive Business Education – How to communicate and with whom, ENCoDe. Life-long Learning in Business and Industry. 2002. P. 251–264.

FORMATION OF STUDENTS' LEXICAL COMPETENCE IN ESP CLASSES

Кондратьєва Олена,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов і
методики викладання
Бердянського державного педагогічного університету
м. Запоріжжя, Україна
om_kondratieva@bdpu.org.ua
<https://orcid.org/0009-0004-5338-3524>

An integral part of English lessons in ESP is the development of lexical competence in order to develop the ability to effectively use the language and interact with native speakers in professional activities.

The research of N. Chala, I. Kovaleva, O. Kaniuk, O. Stryzhak, L. Usyk and V. Chorna focuses on the problem of developing students' English lexical competence. Their scientific paper has resulted in the definition of the notion of lexical competence, the identification of the structure of lexical competence, the analysis of methods of developing lexical competence and the investigation of the value of using interactive tools to improve the lexical competence of future specialists.

It is well known that one of the approaches to mastering professional lexical terminology is the use of contextual learning. As noted by researchers Chala N., Kovaleva I [4], it is in such conditions that the transformation of learning activities into professional ones takes place. The educational process involves a speech approach, where situations are created in the classroom that are as close as possible to the real conditions of professional communication, which stimulates the development of cognitive and professional motivation, broadening of the worldview, and activation of cognitive activity of future professionals. An integral part of contextual learning is the creation of a learning and developmental environment and modelling of future professional activities.

We consider that it is reasonable to use the following sequence of the process of forming lexical competence: conceptualization with new lexical material); integration (formation and basic consolidation of skills in using lexical units); reproduction (development of skills and abilities to use the acquired lexical items in different types of speech activities) [2].

According to O. Lekh [1], there are three main stages of lexical competence development: acquisition, awareness, application and integration. Future specialists gradually develop their professionally oriented English language by performing sets of exercises aimed at conceptualization, forming dialogue and monologue statements, developing lexical units in phrases and sentences, identifying and producing lexical terms in professional sentences, and producing lexical units in texts.

An integral part of developing lexical competence is the practical orientation of the learning material. Podcasts, organizing discussions, projects, labs, watching professionally oriented videos and listening to discussions about professional situations

are just some of the ways students access information.

The application Quizlet can be used to test the mastery of English professional vocabulary in a range of fields. This platform allows you to take quizzes and test your vocabulary using flashcards you create. The Memrise app allows learners to download to their smartphones and repeat the words in their free time, which helps them learn new terminology. The Vabbel app aims to guide you through learning and mastering language clichés and idioms. When learning English for academic purposes, LinkedIn courses are particularly efficient. Learners can take tests, complete interactive exercises or watch videos.

The implementation of modern interactive technologies contributes to the comfortable, efficient and effective learning of new vocabulary by students. This is done to create a comfortable educational environment and to activate and encourage students to learn new material using methodologies substantiated by modern researchers. In this aspect, an effective method is the use of contextual tasks in which students are asked to determine the meaning of words based on a sentence or text related to a professional topic.

Furthermore, there are many virtual online games that develop English language comprehension and promote connections and thinking. In Vocabulary.com, students can complete tasks that require them to use words in different situations. Vocabulary tasks personalized to the game are a special feature. Students can actively participate in the process of learning professional vocabulary through such online games. This contributes to the development of students' vocabulary skills.

In conclusion, the contextual approach, professionally oriented texts and the use of modern interactive technologies are essential for the development of students' lexical competence in ESP classes. These elements help students learn new words easily, professionally and effectively.

Джерела та література

1. Lekh O. Formation of lexical competence in high school students on the basis of periodicals. *Journal of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*. 2023. P. 29–36.

2. Нашиванько О., Резунова В. Формування іншомовної лексичної компетентності студентів вищих медичних закладів освіти у процесі підготовки до складання ЄДКІ. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Т. 2. Вип. 62. С. 59–62.

3. Усик Л., Чорна В., Петрухова О. Формування професійної компетентності студентів у процесі вивчення англійської мови за професійним спрямуванням. *Український педагогічний журнал*. 2021. Вип. 3. С. 51–57.

4. Чала Н., Ковальова І. Сучасні методи формування лексичної компетенції у студентів нефілологічних спеціальностей. *Науковий вісник Льотної академії. Серія : Педагогічні науки*. Кропивницький, 2020. Вип. 8. С. 215–221.

STORYTELLING ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Конопля Арсен,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Дошкільна освіта
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Україна
arsenkonoplia@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-6823-3471>
Науковий керівник – Любива Віталіна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Україна
vitalion482@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2228-2013>

В умовах сьогодення: стрімкої глобалізації, розвитку інноваційних технологій неможливо знехтувати проблемою формування іншомовної компетентності молоді, починаючи вже з дошкільного віку. Загальновідомо, що дошкільний вік є сенситивним періодом для навчання англійської мови. Про це йдеться у низці зарубіжних та вітчизняних наукових досліджень: А. Гергель,

О. Негневицька, Т. Полонська, Е. Пулгрем, В. Пенфілд, З. Футерман, Т. Шкваріна, К. Agoston, Th. Andersson та ін.

Ця компетентність в сучасному суспільстві є гарантом економічної конкурентоспроможності майбутніх фахівців, що сприятиме їх соціокультурній адаптації та розвитку когнітивних функцій.

У науковому просторі існує достатня кількість методик вивчення іноземної мови. Їх вибір, зумовлений індивідуально-віковими особливостями дітей/учнів/здобувачів освіти.

Центром нашої наукової розвідки є діти дошкільного віку та проблема формування у них іншомовної компетентності, тому зазначимо, що провідною діяльністю дітей дошкільного віку є гра, а отже і навчання англійської мови має відбуватися лише в ігровій формі.

Storytelling (story – розповідь, історія; tell – розповідати; storytelling – розповідання історій) – ефективний метод донесення інформації шляхом розповіді зворушливих, повчальних, смішних історій. В основу сторітелінгу як методу навчання іноземної мови закладено навчання через захопливі, дивовижні історії [1]. Використання цього методу потребує лише групових і колективних форм діяльності у ЗДО, що сприятиме посиленню комунікативних навичок.

Проблеми використання storytelling(y) досліджували Х. Айяр, А. Акгун, Д. Брайт, Д. Вілсон, Р. Гілл, Е. Ердоган, Х. Кескин, П. Монг, П. Сміт, А. Сіммонс, Д. Соле, М. Шумейт; С. Гузенков, К. Гопіус, О. Колесниченко, О. Фадєєва, О. Чеснокова; присвячено низку статей О. Караманова, М. Василюшина, К. Симоненко, Е. Ерднієвої, Н. Гущиної, О. Градюшка, М. Маєвської, О. Тодорової; наукові праці Я. Яненка. Більшість науковців виокремлюють комунікаційний аспект і цінність storytelling(y), трактують його як мистецтво опису реальних (уявних) подій за допомогою тексту і мультимедійних елементів (А. Акгун, Х. Айяр, Е. Ердоган, Х. Кескин) [2]; розглядають як обмін знаннями й досвідом через розповіді й історії з метою донесення ідей, розкриття понять, причинно-наслідкових зв'язків [3], описують відмінності використання storytelling(y) у PR, рекламі, журналістиці;

розглядають мультимедійний сторітелінг, як новий формат журналістського медіатексту, збагачений аудіовізуалом, інфографікою тощо. Нами зазначено, що формування іншомовної компетентності обов'язково міститиме «поле» мови та спілкування спрямоване на розвиток: словникового запасу, граматики, синтаксису, розуміння значення слів. У майбутньому це створить підґрунтя для майстерності усного та письмового вираження під час опанування іноземної мови (англійської). Оцінено, що шляхом слухання та висловлювання в групових ситуаціях дошкільники здатні досліджувати досвід інших людей, і тим самим розширювати свій «спектр» значущих переживань.

Загальновідомо, що *storytelling* став розповсюдженою комунікаційною технологією в системі дитиноцентризму: мотивація дітей старшого дошкільного віку до збагачення активного й пасивного словників, досягнення успіху в різноманітних іграх, які підкріплені власним досвідом («секретами» розв'язання проблемних ситуацій та запобігання повторень помилок інших). Також це уявна подорож, синтезована та втілена через комплекс конкретних історій, казок, оповідань. Можемо стверджувати, що, навіть розмірковуючи про ці розповіді, діти старшого дошкільного віку виявляють своє бажання спілкуватися.

На основі аналізу наукових досліджень ми можемо стверджувати, що використання *storytelling(y)* має продидактичне значення. І цей «інструмент втручання» можливо адаптувати для процесу вивчення з дітьми дошкільного віку англійської мови. Історію вважають цікавою, якщо вона розгортає, переконує; підкріплюється достовірними фактами, вміщує яскраві описи, задовольняє запити вибагливої аудиторії – дошкільників.

Storytelling витримує випробування часом, йому притаманна універсальність, адже педагог, користуючись цим методом, допомагає дітям відчувати, що їх розуміють та поміж іншим, формує здатність протистояти викликам реального життя. Це не просто розвага, а важлива практика, яка впливає на емоційні, когнітивні та лінгвістичні здібності. Світогляд дітей, безпосередньо пов'язаний з розвитком їх компетентностей.

Використання *storytelling(y)* в процесі навчання дітей старшого

дошкільного віку англійської мови є предметом наших подальших наукових розвідок.

Джерела та література

1. Storytelling як комунікаційний тренд і всепредметний метод навчання
URL: https://lib.iitta.gov.ua/716893/1/BNV_MiR_19-07.pdf (дата звернення: 24.09.2024).

2. Akgun A., Keskin H., Ayar H., Erdogan E. The Influence of Storytelling Approach in Travel Writings on Readers Empathy and Travel Intentions. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2015. Vol. 207. P. 577–586. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042815052623> (дата звернення: 24.09.2024).

3. Sole D., Wilson D. Storytelling in organizations: The power and traps of using stories to share knowledge in organizations. LILA, Harvard, Graduate School of Education, 2002. URL: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=b5675890f706d7f8e1bf1dc01f977a0e34afc421> (дата звернення: 24.09.2024).

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кошаріна Аліна,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Філологія (спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
alina.kosharina@st.pdau.edu.ua
Науковий керівник – Матвієнко Леся,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
lesia.matviienko@pdau.edu.ua

Система освіти неперервно адаптується до нововведень, при цьому ключовим драйвером цих трансформацій є науково-технічний прогрес, що

інтенсивно інтегрує інформаційні технології. У контексті глобалізації освітньої сфери та зростаючої взаємодії України зі світовими освітніми мережами, розробка та впровадження стандартів інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес набуває особливої актуальності. Цифровізація освіти, як невід'ємний елемент сучасної академічної практики, сприяє формуванню конкурентоспроможних фахівців, готових до ефективної професійної діяльності у високотехнологічному середовищі. Здатність освоювати нові знання за допомогою передових освітніх технологій стає визначальною для сучасного спеціаліста.

Технології завжди відігравали значущу роль у навчальному процесі, особливо це стало помітно на початку XXI століття з загальнодоступністю комп'ютерних технологій та Інтернету у більшості розвинених країн. Цифрові ресурси інтегрувались у дидактичну діяльність, розширюючи можливості викладачів та спрощуючи студентам освоєння іноземних мов. У сучасній вітчизняній науковій літературі все частіше зустрічається використання терміну «інноваційна педагогічна технологія». Цей термін позначає цілеспрямоване, систематичне і послідовне втілення в освітній процес нових методів, прийомів та інструментів, що охоплюють весь спектр навчальної діяльності від формулювання цілей до досягнення очікуваних результатів [2].

Основні складові і джерела інновацій у педагогічній технології включають:

- 1) соціальні зміни, які спонукають до розвитку нових педагогічних концепцій;
- 2) наукові прориви в галузях педагогіки, психології, соціології, та інших суміжних наук;
- 3) адаптація передових інноваційних практик. Впровадження цих технологій кардинально трансформувало підходи до навчання різних дисциплін, зокрема англійської мови.

Інноваційні методи навчання, такі як електронне навчання, пропонують численні альтернативи для зроблення освітнього процесу більш захоплюючим та ефективним. Сучасні технології вимагають перегляду традиційного образу

вчителя, який перестає бути єдиним джерелом знань, поступаючи місцем методам, що стимулюють студента як активного учасника навчального процесу. Вчені відзначають, що технологічне забезпечення навчання сприяє створенню освітнього середовища, орієнтованого на студента, що сприяє позитивним змінам в навчанні. Зокрема, застосування комп'ютерних технологій у класах з іноземних мов активізує навчальний процес, роблячи його змістовним і центрованим на учні, де кожен займається значущими завданнями, що сприяє підвищенню рівня цифрової грамотності усіх учасників освітнього процесу [5].

Технологія стимулює студентів до самостійного навчання та формування відповідальної поведінки. Індивідуальне застосування технологій надає учням можливість самостійно аналізувати навчальний матеріал і ідентифікувати власні сильні та слабкі сторони в процесі вивчення мов. Використання комп'ютерних технологій сприяє рівності освітніх можливостей для студентів, незалежно від їхнього соціального походження чи місця проживання. Г. Горун у своєму дослідженні акцентує на дидактичних перевагах інформаційних технологій, які поліпшують засвоєння знань, активізують розвиток різноманітних мовних навичок, таких як аудіювання, монологічне і діалогічне мовлення, переклад, читання та інші, за допомогою автентичних та адаптованих аудіо і відеоматеріалів, а також інтернет-ресурсів. Автор також відзначає, що технології сприяють індивідуалізації навчального процесу, дозволяючи студентам обирати темп та глибину вивчення матеріалів, складність завдань, а також методи контролю і оцінки їхніх знань [1].

Використання інформаційних технологій під час іншомовної підготовки пропонує ряд переваг, які необхідно враховувати при організації навчального процесу:

- 1) надання миттєвого зворотного зв'язку від викладача до студента завдяки цифровим технологіям;
- 2) можливість архівного зберігання великих масивів даних і зручності їх передачі;

3) автоматизація перекладу з використанням комп'ютерних перекладачів;

4) використання комп'ютерних словників для автоматичного перекладу;

5) автоматичне реферування та анотування навчальних матеріалів.

Опираючись на особистий досвід та наукові дослідження різних вчених, можна підкреслити, що використання передових технологій значно підвищує активність та мотивацію студентів у процесі навчання. Мін Пун у своїй науковій роботі висвітлив декілька позитивних аспектів застосування цифрових технологій у вивченні іноземних мов, зокрема англійської. Серед переваг, які він виділяє, є: стимулювання інтересу студентів до мови, розвиток комунікативних навичок, розширення знань про культуру, підвищення ефективності освітнього процесу, покращення взаємодії між всіма учасниками навчального середовища та забезпечення можливостей для навчання за межами традиційних аудиторій. Проте науковець також попереджає, що надмірне чи некоректне застосування інформаційних технологій може вести до створення ілюзії ефективного навчання, що не відображає реального прогресу у студентів [4].

Мін Пун вказує на думку, що критика використання інформаційних технологій у вивченні іноземних мов частіше висловлюється викладачами середнього та старшого віку. Згідно з їхніми спостереженнями, основні недоліки включають ризики відволікання студентів від основної теми, неефективне використання освітніх технологій, неконтрольоване перевантаження студентів технологіями, а також розрив між традиційними та сучасними методами навчання.

На теоретичному рівні, аналіз цифрових технологій у вивченні іноземних мов вимагає розгляду практичного аспекту. Інноваційні інформаційні платформи, такі як Google Meet, ZOOM, Microsoft Teams та Skype, активно застосовуються для дистанційного навчання. Це дозволяє значно розширити географію студентів, забезпечуючи доступ до освіти незалежно від їхнього фізичного розташування. Пандемія COVID-19 спонукала до вибору

дистанційного формату навчання, який продовжує бути актуальним у контексті повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. Це змусило викладачів адаптувати методи та принципи навчання для оптимальної ефективності у віртуальному освітньому середовищі.

Одна з форм дистанційного навчання, відома як Flipped Learning, представляє собою метод онлайн-навчання, який використовує інформаційні технології для трансформації традиційних занять у нову освітню модель. Процес навчання розбито на декілька етапів:

1. Підготовчий етап – викладач визначає навчальний зміст, створює відеолекції та розподіляє їх серед студентів, одночасно організовуючи супутні навчальні активності та матеріали з англійської мови.

2. Етап перевірки - викладач оцінює розуміння студентами відеолекцій і теоретичного матеріалу, слідкуючи за їхнім прогресом.

3. Самопідготовка – студенти самостійно вивчають матеріал, переглядаючи відеолекції в індивідуальному темпі.

4. Практичний етап – студенти застосовують отримані знання для виконання практичних завдань.

Бергман вказує, що перевернуте навчання включає відеоуроки, які дозволяють студентам підготуватися до занять заздалегідь. Подальша перевірка та аналіз рівня знань студентів відбувається через Zoom-конференції, з акцентом на складніші завдання. Цей підхід особливо звертає увагу на освітні технології та на діяльність студентів, як основні компоненти навчального процесу, підкреслюючи значення індивідуального підходу, студентоцентричності та розвитку лідерських якостей [2].

За результатами наукових досліджень, існує очевидна потреба в реалізації технологічних покращень у освітніх установах для підвищення доступності та ефективності сучасних форм навчання, включно з онлайн та перевернутим навчанням. Нижче описані ключові аспекти таких удосконалень:

Перш за все, необхідно розширити інфраструктуру для запису лекцій. Це означає встановлення відповідного програмного обладнання на комп'ютерах

викладачів та створення спеціалізованих місць, таких як студії чи аудіолабораторії, для виробництва відеоматеріалів високої якості.

Другий важливий аспект полягає в імплементації системи керування навчанням, відомої як LMS. Ці веб-платформи надають студентам можливість доступу до курсів, подання завдань та перевірки оцінок. Серед відомих систем варто виокремити Google Classroom, Acorn, Blackboard Learn та Moodle, які ефективно сприяють організації та керуванню навчальними матеріалами і моніторингу прогресу студентів.

Третім аспектом є впровадження системи керування навчальним матеріалом, або CMS, яка допомагає зберігати, управляти і розповсюджувати відеоконтент. Такі системи оснащені інструментами для захоплення зображень, редагування відео та проведення аналітичних досліджень взаємодії студентів з матеріалами, що значно покращує взаємодію студентів з курсом.

Літературний огляд вказує на важливі аспекти використання технологій у навчанні іноземних мов, підкреслюючи, що самі по собі технологічні ресурси не забезпечують успіху без кваліфікованого викладання та мотивації студентів. Основна увага зосереджена на ролі технологій в освітньому процесі, методах їх застосування для підвищення мовних навичок і на необхідності цифрової грамотності як викладачів, так і студентів. Особливо важливою є підтримка і навчання в рамках інтеграції технологій у викладання. Правильне застосування технологій може значно покращити індивідуалізацію навчального процесу, що сприяє підвищенню мотивації студентів та ефективності вивчення мови.

Джерела та література

1. Горун Г. Використання нових інформаційних технологій на заняттях з англійської мови. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей* : збірник наук. статей. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 140 с.

2. Застосування системи управління навчанням collaborator у створенні електронного освітнього середовища з підготовки педагогів середньої та професійної освіти. Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University: Open Access Journals. URL:

<https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/3740/3144> (дата звернення: 05.11.2024).

3. Bergmann J., Sams A. Flipped learning: Gateway to student engagement. International Society for Technology in Education, 2014. 169 p.
4. Bull S., Ma Y. Raising learner awareness of language learning strategies in situations of limited recourses. *Interactive Learning Environments*. 2001. № 9(2). P. 171–200.
5. Pun M. The use of multimedia technology in English language teaching: a global perspective. *Crossing the Border: International Journal of Interdisciplinary Studies*. 2014. № 1(1). P. 29–38.

ВИКОРИСТАННЯ ДОДАТКУ «QUIZLET» НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ

Лещенко Тетяна,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри українознавства та гуманітарної підготовки
Полтавського державного медичного університету
м. Полтава, Україна
tetyana.57@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-4682-3734>

Шевченко Олена,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри українознавства та гуманітарної підготовки
Полтавського державного медичного університету
м. Полтава, Україна
shevchenko.36028@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5829-2048>

Роль і місце української мови як іноземної в структурі професійної підготовки іноземних здобувачів освіти обговорювалися неодноразово науковцями і провідними методистами. Постійне розширення міжнародних зв'язків у сфері освіти сприяє посиленню інтересу до вивчення цієї дисципліни і підвищеній увазі до цього предмета в комплексному формуванні професійної компетентності іноземного спеціаліста [1; 2; 3].

Важливість і необхідність вивчення української мови як іноземної розуміють іноземні здобувачі освіти, проте висловлюють стурбованість недостатньою кількістю годин, що виділяються на цю дисципліну. Викладачі також усвідомлюють її актуальність і затребуваність як невід'ємної складової в професійній підготовці іноземних здобувачів вищої медичної освіти [1, с. 83]. В умовах чинної кількості годин, виділених на вивчення української мови як іноземної, та перенесення акценту на самостійну роботу викладачі-мовники намагаються розв'язати непросту проблему інтенсифікації навчального процесу, підвищення його ефективності в умовах обмеженого обсягу годин, забезпечення якісної самостійної роботи здобувачів освіти.

У такій непростій ситуації, на нашу думку, може допомогти один зі способів ІТ – вивчення мови за допомогою комп'ютерних технологій. Сучасні технології стрімко розвиваються, і кожен має до них незмінний доступ. Стверджується, що використання технологій на занятті насправді корисне в тому сенсі, що воно може мотивувати здобувачів освіти і сприяти зацікавленості студентів навчанням [3, с. 30].

Викладачі кафедри українознавства та гуманітарної підготовки ПДМУ поряд із іншими додатками активно використовують «Quizlet». Цей додаток спеціально розроблено для вивчення словникового запасу. Ним одночасно можуть користуватися кілька здобувачів, вони можуть відпрацьовувати й повторювати лексичний матеріал. При цьому програма пропонує цікаві, захопливі та продуктивні способи навчання.

Причиною вибору даного сайту став той факт, що «Quizlet» – це сучасний вебсайт, який дозволяє користувачам вивчати словниковий запас за допомогою наборів карток, а також із використанням різних ігрових навчальних інструментів. Він також доступний для Android, що дозволяє користувачам використовувати його в будь-який час і в будь-якому місці у вигляді мобільного додатка. Для викладачів можуть бути створені групи для керування результатами навчання.

Інструменти, схожі на ігри, поділяються на дві основні категорії: навчання і гра. У форматі «Навчання» є шість режимів: *Навчаємося*, *Картки*, *Пишемо*, *Розмовляємо*, *Тестування та Ігровий*. Детальніше розглянемо ці режими. Режим *Навчаємося* дозволяє здобувачам освіти контролювати своє навчання. Тут здобувач освіти може створити індивідуальний план навчання. Режим *Картки* пропонує здобувачам освіти картки, які можна перевернути, просто натиснувши на них. Усі користувачі «Quizlet» можуть легко створювати набори карток безкоштовно.

Набори складаються з термінів для лексичних елементів і визначень для опису, в який можна додати зображення або звук. Здобувачі освіти можуть легко працювати з новими словами, термінами та їхніми визначеннями. Адже можна легко гортати картки, переходити з однієї мови на іншу, перемішувати картки, позначити картку зірочкою і зберегти її. Для нас дуже важливо, що картинки можна опрацьовувати починаючи з початкового рівня.

Режим *Пишемо* передбачає написання правильного терміна з показаного опису. Тут оцінюється, наскільки добре здобувач освіти запам'ятав слово й може його написати. Для завершення цього етапу потрібно відповісти двічі правильно на кожне запитання.

У режимі *Розмовляємо* вмикається аудіювання. Здобувач освіти може прослухати опис предмета, написати назву чи цілу фразу. Отже, цей режим сприяє відразу розвитку двох навичок – аудіювання й письма.

Режим *Тестування* сприяє перевірці засвоєного матеріалу. Тут автоматично створюються різні варіанти тестів. Результати відображаються відразу після відповіді на всі запитання.

В *ігровому* режимі доступні три варіанти: перший варіант дозволяє здобувачам зіставляти слова та їхні визначення, розкидані по екрану; другий варіант представляє метеори зі словами на ньому. Здобувачі мають ввести відповідь на ці слова до того, як метеори впадуть на землю; третій варіант – це спільна онлайн-діяльність, де кожна група змагається, щоб досягти певного

критерію, правильно відповівши. Неправильна відповідь змусить групу працювати із самого початку.

Викладач може контролювати всі режими, доки здобувачі ввімкнені у створену групу. Наприклад, можна побачити, чи виконали здобувачі всі режими навчання або чи було введено правильні відповіді. Усе відображається статистично.

Висновки. Перевагами застосування додатку «Quizlet» вважаємо сприяння запам'ятовуванню нової лексики, закріпленню лексики за допомогою ігрових методів, а також можливість користуватися додатком безкоштовно. Цей додаток можна використовувати і на занятті, і для самостійної роботи над збагаченням словникового запасу. Серед переваг додатку «Quizlet» над іншими можна також назвати також його простоту, зрозумілість і зручність функцій.

Джерела і література

1. Карпушина М., Шумило І. Використання освітніх інтернет-платформ у навчанні іноземної мови. *Інформатизація вищого навчального закладу* : зб. наук. пр. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. № 903. С. 81–87.

2. Постоюк Н. Використання додатку «Quizlet» для вивчення лексики студентами. *Науково-методичне повідомлення*. URL: http://www.dut.edu.ua/ua/news-1-525-8498-vikoristannya-dodatku-quizlet-dlya-vivchennya-leksikistudentami-dut_kafedra-inozemnih-mov (дата звернення: 12.03.2023).

3. Шевченко О. М., Лещенко Т. О. Культурологічний компонент професійної підготовки іноземних студентів вищих медичних навчальних закладів. *Альманах науки*. 2018. № 5/2(14). С. 30–34. URL: <http://elib.umsa.edu.ua/bitstream/umsa/8136/1/Culturological%20component%20of%20professional%20training.pdf> (дата звернення: 12.03.2023).

4. Barr B. W. B. Checking the effectiveness of quizlet as a tool for vocabulary learning. *The Center of EFL Journal*. 2016. Vol. 1. No. 2. P. 36–48.

5. Littlewood W. Communication-oriented language teaching: Where are we now? Where do we go from here? *Language Teaching*. 2014. 47(3). P. 349–362. URL: <https://doi.org/10.1017/s0261444812000134>

6. Vargas J. M. Modern learning: Quizlet in the social studies classroom. Wichita State University, 2011. 132 p.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШІ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Марусич Оксана,
старший викладач кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
oksana.marusych@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-7170-6962>

Жорник Ірина,
фахівець Центру європейської освіти та іноземних мов
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
iryna.zhornyk@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9888-8081>

Швидкий розвиток новітніх технологій впливає на всі сфери життя. Не залишається осторонь і освіта. Нові технології впроваджуються в освітній процес досить широко. На сьогоднішній день актуальним питанням є поява штучного інтелекту та його інтеграція в освітній процес закладів вищої освіти.

Штучний інтелект (ШІ) означає здатність машин або комп'ютерних систем виконувати завдання, які зазвичай потребують людського інтелекту в освітній сфері. До таких програм можемо віднести системи, що запрограмовані на аналіз та обробку великих об'ємів інформації, розпізнавання закономірностей, аналіз інформації та прийняття рішень за умови мінімального втручання людини у даний процес.

Інструменти штучного інтелекту дозволяють викладачам більш якісно опрацьовувати навчальний матеріал, готуватися до занять, аналізувати дані учнів та створювати більш цікаві та ефективні завдання. Також можливо отримувати зворотній зв'язок на виконану роботу та аналіз помилок.

Використання мовних ботів, таких як ChatGPT, дозволяє здобувачам освіти отримувати персоналізовані відповіді, оцінювати ефективність та отримувати поради, як стати кращими.

Технології вивчення іноземних мов за допомогою ШІ є доступними та ефективними. Додатки та платформи, на основі штучного інтелекту, можуть пропонувати індивідуальний навчальний контент, якісний зворотній зв'язок і

дають можливість навчатися у зручний час, а також виконувати завдання незалежно та ефективно. ШІ пропонує персоналізований відгук про словниковий запас, граматику та вимову, це робить навчання більш інтерактивним, сприяє самостійності та допомагає досягти кращих результатів.

Але кожна нова можливість містить в собі як безліч переваг так і певні недоліки.

Основними перевагами використання Штучного інтелекту є:

- Легкий доступ в будь-який час.
- Доступ до навчання з будь якої точки світу
- Навчання з можливістю занурення у реальні ситуації
- Індивідуальність навчання
- Контроль процесу навчання та успішності
- Персоналізація зворотного зв'язку

Недоліки використання штучного інтелекту у вивченні іноземних мов:

- Зменшення живого спілкування між людьми
- Початкові інвестиції на впровадження ШІ у заклади освіти
- Проблеми захисту даних та конфіденційності
- Відсутність емоційного інтелекту
- Складність розуміння та відсутність дискусії
- Плагіат з застосуванням технологій ШІ

Ми можемо зробити висновки, що процес впровадження штучного інтелекту в освіту знаходиться на початковому етапі. Через швидку еволюцію даної технології складно передбачити майбутній розвиток ШІ у викладанні. Але можливості персоналізованого навчання, адаптації навчальних матеріалів під потреби здобувачів освіти, навчання за власною освітньою траєкторією є поширеними й загальноприйнятими ідеями, які поступово втілюватимуться в життя.

Джерела і література

1. Давидюк А. Р., Марусич О. О., Дерняєва О. В. Штучний інтелект як фактор змін у навчанні іноземних мов: український контекст. *Педагогічна*

Академія: наукові записки. (12). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14059368>

2. Зубенко О. Штучний інтелект і вивчення іноземної мови (artificial intelligence and learning a foreign language). *Філологічні студії.* 2023. № 27. С. 80–85. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.27.2.1510>

3. Четверик В. Ресурси зі штучним інтелектом у навчанні іноземним мовам: огляд можливостей та перспектив використання. *Інформаційні технології та інноваційні методики навчання в освіті дорослих.* 2024. № 72. С. 205–217. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-72-205-219>

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Матвієнко В'ячеслав,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта
(спеціалізація Трудове навчання та технології)
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
smatvienko28121983@gmail.com
Науковий керівник – Срібна Юлія,
доцент кафедри теорії і методики технологічної освіти
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
sribna@gsuite.pnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-3846-3871>

Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх вчителів технологій у процесі міжкультурної комунікації є важливим етапом у підготовці педагогів до роботи в умовах глобалізації та цифровізації сучасного освітнього середовища [2]. Враховуючи швидкий розвиток технологій та їхнє широке впровадження в освітній процес, вчителі мають не лише володіти класичними педагогічними методами, а й бути здатними використовувати цифрові інструменти для комунікації, організації навчання та інтерактивної взаємодії з

учнями.

Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх вчителів технологій у процесі міжкультурної комунікації потребує застосування різноманітних підходів.

1. Інтеграція цифрових інструментів у навчальний процес. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення міжкультурних проєктів, де студенти можуть спілкуватися з однолітками з інших країн [3]. Це дає можливість розвивати не тільки цифрові навички, а й навички міжкультурної комунікації, коли студенти взаємодіють через платформи для онлайн-обміну інформацією, відеоконференцій чи спільних робіт над проєктами.

2. Кроскультурні дослідницькі проєкти. Розробка спільних дослідницьких проєктів, в яких майбутні вчителі технологій працюють із студентами з інших країн. Вони можуть досліджувати різні культурні аспекти та технологічні інновації, що дозволяє одночасно розвивати як інформаційно-цифрові компетентності, так і здатність до міжкультурної комунікації.

3. Використання міжнародних онлайн-курсів і вебінарів. Проходження курсів на міжнародних освітніх платформах, що дозволяє не тільки отримувати нові знання та навички в сфері технологій, а й спілкуватися з учасниками з різних культур [1]. Це розвиває цифрову грамотність, а також уміння взаємодіяти з представниками різних культур у професійному контексті.

4. Проєктне навчання з використанням цифрових технологій. Організація навчальних проєктів, що включають розробку інтернаціональних цифрових продуктів, таких як веб-сайти, онлайн курси, або інші інноваційні рішення для навчання, сприяє розвитку як технологічних, так і міжкультурних компетентностей у майбутніх педагогів.

5. Міжкультурні онлайн-обміни та інтерактивні платформи. Платформи для онлайн-обміну, на яких студенти можуть працювати разом з

іноземними колегами, допомагають розвивати навички ефективної комунікації на різних мовах, а також здатність адаптуватися до різних культурних контекстів, використовуючи цифрові інструменти для навчання.

6. Інтерактивні лекції та семінари з міжкультурних аспектів ІКТ. Проведення лекцій та семінарів, де обговорюються різні аспекти міжкультурної комунікації в контексті використання цифрових технологій. Студенти можуть вивчати міжнародні досвіди використання ІКТ в освіті, що сприяє формуванню в них глобальної цифрової компетентності.

У контексті міжкультурної комунікації особливу увагу слід приділяти формуванню навичок, які дозволяють ефективно взаємодіяти з людьми з різних культурних середовищ за допомогою цифрових технологій. Це включає в себе як мовну, так і культурну грамотність, здатність адаптувати інформаційно-комунікаційні технології до різноманітних культурних особливостей учнів та співпраці з колегами з інших країн [3]. Учителі технологій мають володіти такими цифровими навичками, як використання онлайн-платформ для створення навчальних матеріалів, управління класом через цифрові засоби, а також підтримка міжкультурного діалогу в онлайн-середовищі.

Важливо також зазначити, що розвиток інформаційно-цифрової компетентності майбутніх вчителів технологій у контексті міжкультурної комунікації має включати навчання використанню цифрових інструментів для створення інтерактивних навчальних платформ, де учні можуть взаємодіяти з культурними аспектами різних країн через технології, що сприяють розвитку їхнього глобального мислення та комунікативних навичок.

Таким чином, формування цифрових компетентностей майбутніх вчителів технологій є необхідною умовою для успішної професійної діяльності в умовах сучасної освітньої реальності, де інформаційні технології сприяють не лише навчальному процесу, а й міжкультурній взаємодії в глобалізованому світі.

Джерела та література

1. Дьякова О. В. Міжкультурна комунікація в освіті: теоретичні аспекти та практичні інструменти. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020.
2. Костенко О. В. Інформаційно-цифрова компетентність у професійній підготовці майбутніх учителів: сучасні підходи та практики. Київ : Наукова думка, 2021.
3. Мартинюк В. І. Цифрові технології в педагогічній діяльності : впровадження та методики застосування. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019.

МЕТОДИ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ В КОНТЕКСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матвієнко Леся,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
lesia.matviienko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1211-3056>

У сучасному світі вища освіта зазнає значних змін, спричинених швидким розвитком технологій та змінами на ринку праці. Методи активного навчання набувають популярності як ефективний спосіб підвищення якості освіти, залучення здобувачів вищої освіти до навчального процесу та розвитку важливих навичок, таких як критичне мислення, співпраця та комунікація. У контексті нових викликів, що стоять перед вищими навчальними закладами, важливо розглянути переваги та недоліки активних методів навчання [1]. Це дозволить не лише покращити навчальний процес, але й адаптувати його до потреб сучасних студентів, які стають все більш вимогливими до якості освіти та готовності до професійної діяльності. Розуміння цих аспектів є необхідним для викладачів, адміністрацій навчальних закладів і здобувачів, що прагнуть досягти успіху в умовах змінюваного освітнього середовища.

Активне навчання є важливим компонентом сучасної вищої освіти,

оскільки сприяє залученню студентів у процес навчання та розвитку критичного мислення. Цей підхід передбачає активну участь студентів у навчальному процесі через дискусії, групові проекти, рольові ігри та інші інтерактивні методи.

Розглянемо переваги та недоліки методів активного навчання в контексті вищої освіти.

Переваги активного навчання:

1. Підвищення залученості студентів до навчального процесу. Методи активного навчання сприяють більшій залученості студентів у навчальний процес. Коли студенти беруть участь у дискусіях або працюють у групах, вони стають більш зацікавленими у матеріалі. Наприклад, використання методів гейміфікації в курсах може суттєво підвищити зацікавленість студентів. Викладачі можуть впроваджувати елементи ігор, такі як бали або нагороди за досягнення, що заохочує студентів активно брати участь у заняттях.

2. Розвиток критичного мислення. Активні методи навчання заохочують студентів аналізувати, оцінювати та синтезувати інформацію, що сприяє розвитку критичного мислення та креативності [3]. При проведенні дебатів на теми, що стосуються навчального матеріалу, студенти мають можливість аналізувати різні точки зору, що сприяє розвитку їх критичного мислення. Наприклад, у курсах з політичних наук студенти можуть обговорювати актуальні політичні питання та обґрунтовувати свої позиції.

3. Співпраця та комунікація. Групова робота та проекти сприяють розвитку навичок співпраці та комунікації, які є необхідними в сучасному професійному середовищі. Групові проекти, такі як створення презентацій або спільних досліджень, сприяють розвитку навичок співпраці. Наприклад, студенти можуть працювати в командах для розробки рішення для реального бізнес-кейсу, що вимагає від них ефективної комунікації та взаємодії.

4. Поглиблення розуміння матеріалу. Здобувачі вищої освіти, які активно залучені до навчання, частіше засвоюють матеріал на глибшому рівні, оскільки вони мають можливість обговорювати та досліджувати теми в деталях. Здобувачі вищої освіти, які беруть участь у практичних заняттях або

лабораторних роботах, мають можливість застосовувати теоретичні знання на практиці [2]. Наприклад, у курсах з біології студенти можуть проводити експерименти, що допомагає їм краще зрозуміти концепції, що вивчаються.

5. Гнучкість навчання. Методи активного навчання дозволяють викладачам адаптувати навчальні програми відповідно до потреб та інтересів студентів, що робить навчальний процес більш персоналізованим. Викладачі можуть адаптувати свої методи навчання відповідно до потреб студентів. Наприклад, за допомогою онлайн-платформ викладачі можуть надавати різноманітні ресурси, такі як відео, статті або інтерактивні модулі, що дозволяє студентам вибирати найбільш зручний для них формат навчання.

Методи активного навчання мають кілька значних переваг у вищій освіті. Вони сприяють підвищенню залученості здобувачів, розвивають критичне мислення, покращують навички співпраці та комунікації, а також дозволяють поглибити розуміння навчального матеріалу через практичні заняття. Ці методи також забезпечують гнучкість у навчанні, дозволяючи викладачам адаптувати підходи відповідно до потреб і інтересів студентів. Усе це робить активне навчання важливим інструментом для підготовки конкурентоспроможних фахівців у сучасному світі.

Методи активного навчання, незважаючи на свої численні переваги, мають і ряд недоліків, які можуть вплинути на ефективність навчального процесу. Одним із основних викликів є значні часові витрати на підготовку інтерактивних занять, що може стати проблемою для викладачів з обмеженим графіком. Крім того, у групових завданнях часто спостерігається нерівний рівень участі студентів, що призводить до дисбалансу в навантаженні [4]. Викладачі також можуть потребувати додаткової підготовки для ефективного використання активних методів, а оцінка знань студентів може ускладнюватися через нестандартні підходи. Необхідність наявності технічного забезпечення для деяких методів також може обмежувати їх застосування в навчальному процесі. Ці аспекти варто враховувати при впровадженні активного навчання у вищій освіті.

Серед недоліків активного навчання в середовищі вищого навчального закладу можна виділити:

1. Значні затрати часу. Інтерактивні методи навчання можуть вимагати більше часу на підготовку та проведення занять, що може бути викликом для викладачів з обмеженим часом. Для підготовки до інтерактивних занять викладачам може знадобитися більше часу. Наприклад, планування і проведення рольових ігор або симуляцій потребує значних зусиль для розробки сценаріїв та матеріалів.

2. Різний рівень участі. Не всі здобувачі вищої освіти однаково активно беруть участь у групових завданнях, що може призводити до нерівномірного навантаження та дисбалансу в групах. У групових завданнях деякі студенти можуть проявляти активність, тоді як інші залишаються пасивними. Наприклад, у проектах, де потрібна спільна робота, сильніші учасники можуть взяти на себе основний обсяг роботи, що може призводити до нерівного навантаження.

3. Необхідність додаткової підготовки викладачів. Викладачі повинні бути підготовленими до використання активних методів навчання, що може вимагати додаткових тренінгів і ресурсів. Викладачі можуть вимагати додаткової підготовки для ефективного використання активних методів навчання [2]. Наприклад, тренінги з методики проведення інтерактивних занять можуть бути необхідні для тих, хто звик до традиційних лекцій.

4. Складнощі в оцінюванні. Оцінка знань та навичок здобувачів за допомогою активних методів може бути складнішою, ніж традиційні методи, оскільки вони можуть не завжди відповідати стандартним критеріям оцінювання. Оцінювання знань студентів може бути складним, коли використовуються активні методи. Наприклад, важко визначити, як саме участь у груповій дискусії впливає на оцінку знань, якщо критерії оцінювання не є чіткими.

5. Необхідність технічного забезпечення. Для використання певних активних методів навчання може знадобитися відповідне обладнання,

наприклад, для проведення онлайн-дискусій або використання інтерактивних платформ. У деяких навчальних закладах це може бути недоступним, що обмежує можливості викладачів.

Методи активного навчання мають кілька недоліків, які можуть ускладнити їх впровадження в навчальний процес. Серед основних проблем – значні часові витрати на підготовку інтерактивних занять і нерівний рівень участі студентів у групових завданнях, що призводить до дисбалансу навантаження [3]. Викладачі також можуть вимагати додаткової підготовки для ефективного використання цих методів, а оцінка знань студентів може стати складнішою через нестандартні підходи. Крім того, відсутність необхідного технічного забезпечення в навчальних закладах може обмежити можливості використання активних методів. Ці недоліки слід враховувати при плануванні навчального процесу.

Сучасні методи активного навчання мають значний потенціал для покращення навчального процесу у вищій освіті. Незважаючи на деякі недоліки, їх переваги в залученні студентів, розвитку критичного мислення та співпраці роблять їх важливими для сучасних освітніх практик. Важливо, щоб викладачі враховували ці аспекти при впровадженні активних методів навчання, щоб максимально використати їх потенціал.

Джерела та література

1. Бондар Л. О. Методи активного навчання в сучасній вищій освіті. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019.
2. Дубас О. В. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020.
3. Тарасенко О. М. Психолого-педагогічні основи активного навчання. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021.
4. Zhang Y., Zheng M. Active Learning: A Meta-Analysis of the Effects on Student Achievement. *Educational Psychology Review*. 2022. № 34. P. 773–797. DOI: 10.1007/s10648-021-09641-4.

THE ROLE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN ONLINE EDUCATION FOR TRANSLATORS

Matviienko Lesia,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department of Germanic and Ukrainian Philology
Poltava State Agrarian University
lesia.matviienko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1211-3056>
Pyshchymukha Yelyzaveta,
1st year student of the second (master's) level of higher education
majoring in Philology
(specialization Germanic Languages and Literature (Translation inclusive),
first language – English)
Poltava State Agrarian University
Poltava, Ukraine
yelyzaveta.pyshchymukha@st.pdau.edu.ua

With the rapid development of information technology, online education is becoming increasingly relevant for professionals in various fields. Interactive technologies play a key role in the learning process, providing opportunities for engagement, collaboration, and individualization of learning [2]. The use of modern platforms and tools allows students not only to acquire theoretical knowledge but also to practice skills in real life, which contributes to the formation of highly qualified specialists ready to meet the challenges of the modern labor market.

Interactive technologies play an important role in online education for translators, providing new opportunities for learning and professional development.

Let's analyze the ways in which future translators can use interactive technologies.

1. Involvement of students in active work. Interactive platforms allow students to take an active part in the learning process through video conferencing, online discussions, and interactive assignments. This contributes to better learning and develops active skills.

2. Collaboration and exchange of experience. Thanks to collaboration tools (e.g., Google Docs, Padlet), students can work in teams on projects, exchange ideas and receive feedback from teachers and peers. This is important for translators, as

teamwork is common in this field.

3. Individualization of learning. Interactive technologies allow you to adapt learning materials to the individual needs of students, offering a variety of formats for presenting information (video, text, audio). This allows each student to learn the material at a convenient pace.

4. Access to resources. Online education provides wide access to relevant resources and materials, such as electronic libraries, specialized platforms and databases. This is especially important for translators who need to keep up to date with new terms and concepts.

5. Assessment and feedback. The use of interactive tests and assignments allows instructors to effectively assess students' progress and provide constructive feedback that helps improve translation skills.

6. Modeling real-life situations. Through simulations and role-playing games, students can practice their skills in conditions close to real-life situations, such as working with clients or fulfilling urgent orders.

Increasing the effectiveness of interactive technologies in online education for translators can be achieved through a number of strategies and methods:

- Integration of various forms of learning. The use of a combination of video, audio, textual materials and interactive tasks contributes to better learning. It helps to take into account the different learning styles of students.

- Use of active learning methods. Instructors can use methods that promote active student engagement, such as group projects, chat discussions, and online debates that encourage the exchange of ideas and opinions.

- Regular feedback. Constant assessment of student progress through testing, surveys, and discussions allows you to identify problems and adjust the learning process in time.

- Stimulating independent work. Providing students with independent tasks that they can discuss during online classes helps to develop their skills and confidence [3].

- Use of technology for collaboration. Tools that support collaboration (such as Google Workspace, Trello, Miro) allow students to interact with each other

and with instructors, promoting teamwork.

– Gamification of the educational process. The introduction of game elements (points, rewards, contests) can increase student motivation and make learning more interesting.

– Customization of platforms. Using intuitive and customized learning platforms that allow for easy access to materials and interaction with instructors can make learning much easier.

– Regular content updates. Keeping learning materials up-to-date with current trends and labor market requirements will ensure that students have the most up-to-date knowledge.

– Interaction with industry professionals. Inviting experts to conduct webinars or master classes will allow students to get practical advice and expand their professional horizons.

The use of these strategies can significantly increase the effectiveness of interactive technologies in online education, which, in turn, will contribute to the formation of qualified specialists in the field of translation, etc.

Interactive technologies in online education greatly enrich the process of training translators, making it more dynamic and effective. They facilitate active student engagement, the development of collaboration and critical thinking skills, and provide access to up-to-date resources [1]. Thanks to the opportunities provided by these technologies, future translators gain not only theoretical knowledge but also the practical experience necessary for a successful career in the modern world. The integration of interactive elements into education helps to create professionals who are able to respond effectively to the challenges of the globalized labor market.

References

1. Гудзій І. Інтерактивні технології в освіті: теорія та практика. Київ : Видавництво «Наукова думка», 2020.
2. Ковальчук Н. Ефективність онлайн-освіти: сучасні підходи та технології. *Освіта і наука*. 2021. № 8. С. 45–57.
3. Петрова Т. Гейміфікація в онлайн-освіті: вплив на мотивацію студентів. *Педагогічні науки*. 2022. № 9. С. 123–134.

КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕСТІВ

Меланченко Катерина,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта
(предметної спеціальності
Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література))
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Україна
katerinamelancenko@gmail.com
Науковий керівник – Бутова Віра,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов та методики викладання
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Україна
butova@gnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6497-7182>

Тестування є важливою складовою освітнього процесу, що дозволяє оцінити рівень знань і навичок учнів. Проте для того, щоб результати тестування були корисними і відповідали дійсності, тести повинні відповідати певним критеріям ефективності. Серед таких критеріїв виділяють об'єктивність, надійність та валідність. Ці критерії гарантують, що тестування відбувається справедливо, результати є точними і коректно відображають рівень підготовки учнів.

Об'єктивність є одним з найважливіших принципів тестування, що забезпечує його ефективність і справедливість. У контексті оцінювання навчальних досягнень, об'єктивність тестів означає, що результати тестування не підлягають впливу суб'єктивних оцінок, упереджень або особистих вподобань вчителя чи екзаменатора. Замість цього, оцінювання базується виключно на фактичних відповідях учнів, що забезпечує рівні умови для всіх учасників тестування [4, с. 68].

Об'єктивність тестування полягає в тому, що результати повинні бути відокремлені від інтерпретацій, які можуть бути зумовлені особистими

уподобаннями, настроєм чи професійними упередженнями вчителя. Тести, що відповідають цьому критерію, забезпечують, що кожен учень отримує оцінку на основі конкретних, чітко визначених стандартів і критеріїв.

Об'єктивність тестування має важливе значення як для учнів, так і для викладачів. Для учнів це гарантує, що їхні результати оцінюються справедливо і на основі реальних знань і навичок, без впливу особистих упереджень [2]. Це сприяє довірі до системи оцінювання і мотивації до навчання. Для викладачів об'єктивність тестування полегшує процес оцінювання і дозволяє зосередитися на удосконаленні навчального процесу, а не на розв'язанні проблем, пов'язаних з несправедливістю в оцінюванні. Вона також допомагає забезпечити рівність і справедливість у навчальному процесі, що є важливим для підтримки високих стандартів освіти.

Надійність тестів є критичним аспектом їх ефективності, що визначає точність і консистентність результатів оцінювання. Цей критерій забезпечує, що тести дають стабільні і послідовні результати при повторному проведенні за однакових умов і з одним і тим самим рівнем знань учнів. Надійний тест є таким, що будь-які зміни в результатах повинні бути пов'язані лише з реальними змінами у знаннях або вміннях учнів, а не з випадковими або зовнішніми факторами [1].

Валідність є одним з ключових критеріїв ефективності тестів, що відображає, наскільки точно тест вимірює те, для чого він призначений. Іншими словами, валідний тест оцінює саме ті знання, навички або компетенції, які він має оцінювати. Цей аспект є критично важливим для забезпечення коректності та достовірності результатів тестування, а також для гарантування, що тести справедливо відображають рівень підготовки учнів. Валідність тестів можна поділити на кілька видів: змістову, конструктивну та критеріальну.

Змістова валідність визначає, наскільки тест охоплює всі аспекти знань або навичок, які мають бути оцінені. Це означає, що тест повинен бути

конструктивно розроблений так, щоб включати всі важливі компоненти навчального матеріалу або теми, яку він має оцінювати. Важливо, щоб завдання тесту відповідали навчанню, яке проходять учні, і відображали його основні аспекти [3, с. 12].

Об'єктивність, надійність та валідність є основними критеріями, що визначають ефективність тестів. Вони забезпечують справедливість, точність та коректність оцінювання, що дозволяє вчителям та учням використовувати результати тестування для подальшого розвитку та досягнення навчальних цілей. Дотримання цих критеріїв є необхідною умовою для створення ефективних тестів, які надають достовірну інформацію про знання та навички учнів.

Джерела та література

1. The Influence of High-Stakes English Examinations on Students' Out-of-Classroom English Learning Practices: A Comparative Study. URL: https://www.researchgate.net/publication/375105014_The_Influence_of_High-Stakes_English_Examinations_on_Students'_Out-of-Classroom_English_Learning_Practices_A_Comparative_Study (дата звернення: 17.09.2024).
2. The washback of the National Matriculation English Test on senior high school English learning outcomes: do test takers from different provinces think alike? URL: <https://languagetestingasia.springeropen.com/articles/10.1186/s40468-024-00286-0> (дата звернення: 13.09.2024).
3. Берташ С. Методика організації комп'ютерного тестового контролю рівня сформованості англomовної читацької компетентності в учнів старшої школи. 2023. 15 с.
4. Пішта П. Методика тестування рівня сформованості лексичної компетентності в учнів старшої школи. 2022. 83 с.

НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ ВПРАВ ТА ЗАВДАНЬ

Мороз Андрій,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов і методики викладання
Бердянського державного педагогічного університету
м. Бердянськ, Україна
andriy7517@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2671-774X>

Сучасна наука стикається з важливим викликом у використанні системного підходу, коли об'єкт вивчається як комплексна система. Цей підхід вплинув на методики навчання, зокрема на викладання іноземних мов та перекладу. У наукових дослідженнях сьогодення навчання іноземним мовам розглядається як система, що охоплює ключові елементи навчального процесу: відбір мовного й культурного матеріалу, способи подання інформації, методи та організацію навчання [3]. Системний підхід є важливим принципом сучасної методології, і його використання в аналізі методик навчання перекладу є надзвичайно актуальним, адже брак досліджень у цій сфері суттєво обмежує можливості її вдосконалення.

Об'єкт дослідження – система навчання перекладу, а предмет – система вправ, що готує студентів до професійної діяльності. Попередні дослідження фокусувалися лише на окремих видах перекладу, таких як синхронний, послідовний або переклад з аркуша. Щоб створити універсальні комплекси вправ, необхідно розробити загальну систему вправ, яка б забезпечила надійну базу для всіх потреб навчання. Мета цього дослідження – розробити модель загальної системи вправ, що надасть наукове підґрунтя для створення вправ для практичного навчання перекладу.

Завдання дослідження включають аналіз ключових понять, таких як «категорія», «система», «переклад» та «вправа», а також визначення принципів побудови системи вправ, її структури та практичних рекомендацій для застосування.

У дидактиці та методиках викладання, зокрема методиці навчання перекладу, система вправ розглядається як одна з категорій процесуального аспекту навчання. Поняття «система» зазвичай визначають як «цілісність взаємопов'язаних об'єктів» або «сукупність елементів, що мають спільну функцію» [1]. Система має властивості, що не зводяться до суми характеристик окремих її частин і залежать від структури зв'язків між ними. Вчені визначають зовнішню та внутрішню цілісність: перша характеризується впливом середовища на систему, тоді як друга залежить від взаємодії елементів всередині системи.

Системи класифікують за різними критеріями: вони мають цілісність, ієрархічну структуру (де елементи також можуть бути системами), і можуть бути описані через різні моделі. Виділяють емпіричні та абстрактні, матеріальні й ідеальні, статичні й динамічні, закриті та відкриті системи. Система вправ для навчання перекладу є абстрактною, динамічною та відкритою, адже складається з понять, змінюється відповідно до умов середовища й готова до інтеграції нових елементів [2]. Її вхідним елементом є постановка завдання, вихідним – його розв'язання, а головне призначення – створення комплексів вправ для певних етапів навчання.

Процес аналізу властивостей системи передбачає поетапний підхід: спочатку система поділяється на підсистеми, а потім знову об'єднується з визначенням входів і виходів кожної з підсистем та їх взаємозв'язків у загальній системі. Такий метод полегшує аналіз та забезпечує єдину термінологічну базу для опису системи та її елементів.

Загалом термінологія виступає як своєрідна абстрактна система, що допомагає структурувати мислення дослідника. Розглянемо, наприклад, термін «переклад». Це поняття охоплює різні процеси, що різняться за психологічним змістом. Так, академічний переклад використовується під час навчання для засвоєння мовного матеріалу або перевірки розуміння тексту, проте він суттєво відрізняється від професійного, оскільки виконується не для реальних клієнтів, а з орієнтацією на оцінку викладачем.

На відміну від академічного, професійний переклад орієнтований на потреби цільової аудиторії, а не на сам процес чи особу перекладача. Спеціалізований переклад, наприклад, юридичний, застосовується при підготовці майбутніх фахівців і поєднує риси як академічного, так і професійного перекладу, адже навчальні матеріали часто відповідають специфічним галузевим потребам. Формування професійних навичок є важливим елементом підготовки перекладачів, і в цьому контексті «переклад» розглядається саме в його професійному аспекті.

Поняття «вправа» означає завдання для закріплення певних навичок. У процесі тренування важливо багаторазово повторювати дії, щоб зміцнити навички та розвинути вміння. Хоча навички є ключовими для виконання складних завдань, у таких інтелектуальних процесах, як переклад, їх роль обмежена, адже переклад базується на двомовному мисленні, яке не можна повністю автоматизувати.

Відомо, що навички є важливим аспектом будь-якої складної діяльності. У перекладі вони дозволяють зосередитися на складних завданнях, не відволікаючись на рутинні дії. Наприклад, під час перекладу з листа зорове сприйняття оригіналу та озвучення тексту мовою перекладу спочатку відбувається майже одночасно, що може уповільнити процес і призвести до помилок. Проте із тренуванням швидкість сприймання зростає, що оптимізує процес і підвищує точність перекладу завдяки розвитку динамічної узгодженості дій.

Поняття «уміння» тут означає здатність виконувати складні дії, що складаються з автоматизованих елементів. Найвищий рівень уміння досягається шляхом оволодіння навичками, необхідними для професійної перекладацької діяльності. Таким чином, ефективне навчання базується на ієрархічній системі завдань, де кожне завдання є частиною цілісної системи. Завдяки цьому підходу навчання стає структурованим і комплексним.

Система вправ для навчання перекладу включає завдання, які сприяють розвитку як теоретичних знань, так і практичних навичок [1]. Вона складається з

підсистем для навчання усного та письмового перекладу, які, у свою чергу, поділяються на спеціалізовані підсистеми, наприклад, для послідовного або синхронного перекладу. Кожна підсистема містить підготовчі завдання, вправи для розвитку навичок і завдання для вдосконалення вмінь.

Ця система є ієрархічною: кожен рівень виступає підсистемою для вищих рівнів і системою для нижчих [1]. Вона також передбачає різні моделі навчання, що дозволяє адаптувати її до сучасних потреб і додавати нові підсистеми для нових сфер перекладу. Основна мета цієї системи – науково обґрунтована розробка комплексу вправ для навчання перекладу відповідно до конкретних запитів, наприклад, у письмовому чи усному перекладі.

Джерела та література

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е., Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов та культур : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

2. Ольховська А. С. Система вправ для навчання майбутніх філологів двостороннього синхронного перекладу. *Іноземні мови*. 2014. № 1. С. 47–55.

3. Плахотник В. М. Чи можуть вправи бути комунікативними? *Іноземні мови*. 2012. № 1. С. 5–12.

COMMUNITY LANGUAGE LEARNING (CLL)

Nikitina Iryna,
Senior Lecturer at Department of Language Training,
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
N.I.P@i.ua
<https://orcid.org/0000-0003-3767-7034>

In today's world, where rapid technological change and globalization are becoming an integral part of our existence, it is important to adapt the methodology of teaching foreign languages to the requirements of modern society. However, existing approaches are not effective enough in meeting the needs of a modern student and

taking into account his individual characteristics and interests. The problem is that many teaching tools and methods remain outdated and insufficient in ensuring the proper level of interest of students in learning a foreign language. Traditional methods may not take into account the diversity of individual learning styles and motivations of students.

The ‘community’ method/ ‘advisor’ method (Community language learning (CLL)) was introduced by the American psychologist Charles A. Curran in the 1970s. The method is based on the psychological theory of the ‘advisor’, the essence of which is that people need the help of an adviser – a psychologist, including in education. Students spontaneously choose a topic that interests them. The training program is not specially developed. The teacher is in the background and only advises how best to formulate a particular phrase. He or she must be a native speaker or have a very good command of the language, since in the learning process, students have the right to request any necessary information. The main teaching technique is translation from the native language to a foreign language, when the teacher-informant offers students a foreign-language version of phrases that students request in their native language [1].

The main principle of the method is to create a relaxed atmosphere in which students feel absolutely comfortable both among the students themselves and with the teacher. According to Curran, six aspects are necessary for this - psychological requirements. These are Security, Aggression, Attention, Reflection, Retention, and Discrimination (SAARRD) [2]. *Security* is necessary for a comfortable learning process. *Aggression* is needed to demonstrate the skills that have been formed, i.e. for self-affirmation. *Attention* means that the learning process is proceeding properly and the student is learning the material. *Retention* is the state of a student when what he has learned is stored in him and becomes part of his personality. *Reflection* is a period of silence during a lesson to analyze the progress and adjust the goals and needs for the next stages of learning a foreign language. The *discrimination* process enables students to use language to communicate outside the classroom after they have analyzed the relationship of linguistic phenomena [2].

In community language teaching, the teacher takes on the role of a mediator or consultant, rather than a traditional instructor. The teacher must also be a good

psychologist in order to provide students with emotional support and a sense of security. It is important not to forbid a student to speak his/her native language if the student does not know a word in a foreign language. The teacher must create the feeling that everything that happens in the lesson is the initiative of the students themselves. When offering exercises with questions and answers, it is necessary to read the students' psychological readiness to answer and, if it is obvious that the student does not know the answer, do not ask him/her [3].

As we mentioned in the introduction, the strength of the CLL approach is that it emphasizes student activity in a classroom that is perceived as a supportive learning community.

Critics argue that the method lacks a structured framework and formal assessment methods, and the emphasis on group discussions and reflection can be problematic in educational settings with predetermined curricula. In addition, there is a risk of imbalance in group activities, with some students being more active than others [4].

CLL is therefore a language teaching method that aims to develop both the language skills and the emotional and social skills of learners. This characteristic, which is the main strength of CLL, on the other hand, means that this approach can only work in certain contexts. In other words, CLL is not a universal method suitable for all language classes and for all age levels.

References

1. Cambridge University Press. 17 - Community Language Learning. URL: <https://www.cambridge.org/core/books/abs/approaches-and-methods-in-language-teaching/community-language-learning/CA9E4516D06CAAC90016BAA4633D5BDE>
2. A look into Community Language Learning (CLL). URL: <https://sanako.com/a-look-into-community-language-learning-cll>
3. The History of the Method: Community Language Learning URL: <https://grade-university.com/blog/the-history-of-the-method-community-language-learning>
4. Teaching Methods. Community Language Learning (CCL). URL: <https://teachingm.wordpress.com/community-language-learningccl/>

МЕТОДИКА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ (BLENDED LEARNING) У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Окунькова Лілія,
старший викладач кафедри
іноземних мов за професійним спрямуванням
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
okunkova125@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-1291-8794>

Змішане навчання (Blended Learning) стає все більш популярною методикою в сучасній освіті, особливо у викладанні іноземних мов. Це підхід, який поєднує традиційні методи навчання в аудиторії з використанням цифрових технологій та онлайн-ресурсів. У контексті вивчення англійської мови така модель надає більше можливостей для розвитку як мовленнєвих навичок, так і граматичних та лексичних знань [1, с. 102–110].

Змішане навчання – це інтеграція онлайн-інструментів у традиційне навчання, яке відбувається в аудиторії. Метою такого підходу є надання здобувачам освіти можливості самостійно навчатися за допомогою цифрових ресурсів, а також отримувати персоналізовану підтримку від викладача. Онлайн-ресурси можуть включати відеоуроки, інтерактивні вправи, тести, форуми для обговорень тощо [2, с. 58–63].

Змішане навчання має свої переваги:

–*Індивідуалізація навчання.* Завдяки можливості використовувати онлайн-матеріали студенти можуть самостійно обирати темп та час для опрацювання матеріалу. Це особливо важливо для тих, хто має різний рівень знань англійської мови. Викладач може надавати різні завдання в залежності від індивідуальних потреб студента.

–*Гнучкість.* Студенти можуть переглядати матеріали у будь-який зручний для них час, що дозволяє їм поєднувати навчання з іншими обов'язками. Це

особливо корисно для дорослих студентів, які працюють або навчаються в інших сферах.

–*Розвиток цифрових навичок.* Використання різних технологій у процесі навчання допомагає студентам не тільки вивчити англійську мову, але й розвивати свої цифрові компетенції, які є важливими у сучасному світі.

–*Залученість студентів.* Інтерактивні онлайн-завдання, такі як квести, відео- ігри, чи тестування, можуть бути цікавішими для студентів у порівнянні з традиційними вправами. Це сприяє підвищенню їхньої мотивації та активності у процесі навчання.

–*Можливість контролю за прогресом.* Використання онлайн-інструментів дозволяє викладачам легко відстежувати успішність студентів. За допомогою систем автоматичної перевірки можна швидко отримати дані про те, які аспекти викликають у студентів найбільші труднощі [3, с. 72–79].

Застосування методики змішаного навчання у викладанні англійської мови може бути різноманітним; тут існує багато способів інтеграції онлайн-ресурсів у традиційний навчальний процес:

– *Фліп-уроки (Flipped Classroom).* Це один із найпоширеніших підходів змішаного навчання, коли студенти отримують базову інформацію онлайн (наприклад, переглядають лекції, читають статті, виконують вправи), а потім приходять на заняття для обговорення складних питань, практики комунікації чи виконання групових завдань. Таким чином, студенти більше часу приділяють активній практиці англійської мови під керівництвом викладача.

– *Онлайн-платформи для вивчення мов.* Ресурси Duolingo, Busuu або Lingoda можуть використовуватися як додаткові інструменти для самостійної роботи студентів. Вони пропонують інтерактивні вправи, розмовні клуби та відеоуроки, що допомагають розвивати різні навички: від лексики до аудіювання.

– *Синхронні та асинхронні зустрічі.* Змішане навчання дозволяє поєднувати «живі» уроки (в класі або онлайн) з асинхронною роботою, коли студенти виконують завдання у зручний для себе час. Наприклад, викладач може проводити щотижневі відеоконференції для дискусій, а решту завдань студенти виконують на спеціальній платформі, такій як Moodle чи Google Classroom.

– *Онлайн-тести та завдання.* Викладач може використовувати різні платформи для тестування (Quizlet, Kahoot, Google Forms), щоб швидко перевірити знання студентів. Це допомагає не тільки діагностувати рівень знань, але й додати елемент гри у процес навчання, що сприяє підвищенню мотивації.

– *Мультимедійні ресурси.* Використання відео, аудіо, подкастів та інших медіаресурсів допомагає студентам поглиблювати свої знання англійської мови та занурюватися у мовне середовище. Наприклад, перегляд новин англійською або слухання подкастів дозволяє студентам працювати над своїми навичками аудіювання та вимови [4, с. 34–41].

Хоча змішане навчання передбачає активну участь студентів у самостійному процесі навчання, роль викладача залишається ключовою. Викладач стає не тільки джерелом знань, але й наставником, який допомагає організувати процес навчання, дає індивідуальні поради, коригує помилки та підтримує мотивацію студентів.

Для успішної реалізації змішаного навчання викладачу важливо бути технічно підготовленим, вміти обирати й адаптувати онлайн-ресурси до потреб своїх студентів. Викладач також має створювати комфортне та сприятливе середовище для навчання, де студенти можуть відкрито ставити запитання та ділитися своїми успіхами чи труднощами [5, с. 89–96].

Незважаючи на те, що змішане навчання має безліч переваг, воно також має свої виклики. Перш за все, не всі студенти можуть мати однаковий доступ до технологій та інтернету, що може створювати нерівні умови навчання. Додатково, для ефективного самостійного навчання потрібна висока дисципліна та організованість, що не завжди легко для студентів. Викладачам

також необхідно витратити більше часу на підготовку матеріалів та адаптацію онлайн-ресурсів під потреби своїх студентів. Змішане навчання вимагає від викладачів володіння цифровими інструментами та вміння керувати онлайн-платформами. [6, с. 144–150].

Отже, методика змішаного навчання у викладанні англійської мови відкриває безліч можливостей для більш ефективного та цікавого навчання. Поєднання традиційних методів із сучасними цифровими технологіями дозволяє підвищити залученість студентів, індивідуалізувати навчальний процес та адаптувати його до потреб кожного здобувача освіти. Попри деякі виклики, які можуть виникнути при використанні цієї методики, її переваги значно переважають можливі труднощі.

Джерела та література

1. Bonk C. J., Graham C. R. Інноваційні підходи у змішаному навчанні: сучасні практики та виклики. *Освіта XXI століття*. 2021. № 8. С. 102–110.
2. Smith R., Jones A. Використання цифрових інструментів у мішаному навчанні англійської мови. *Технології у викладанні мов*. 2022. № 3. С. 58–63.
3. Nguyen T. Ефективність змішаного навчання у розвитку мовленнєвих навичок англійської мови. *Журнал мовної освіти*. 2023. № 4. С. 72–79.
4. Perez M., Johnson D. Вплив онлайн-ресурсів на успішність студентів у змішаному навчанні англійської мови. *Мовні дослідження*. 2020. № 2. С. 34–41.
5. Li X., Chen H. Змішане навчання: нові технології у викладанні англійської граматики. *Мовна педагогіка*. 2022. № 6. С. 89–96.
6. Brown K., Green J. Використання платформ для змішаного навчання у викладанні англійської мови: перспективи та виклики. *Освітні технології*. 2021. № 10. С. 144–150.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Петриченко Катерина,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Право
Дніпровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна
katypet2003@gmail.com
Науковий керівник – Іщенко Тетяна,
старший викладач кафедри мовної підготовки
Дніпровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна
tetiana.ishchenko@dduvs.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-3103-978X>

З появою нових викликів у сучасному світі, нам усім важливо залишатися гнучкими та пристосовуватися до змін. Це стосується як технологій, так і соціальних, економічних та інших аспектів життя. Наприклад, адаптація освітньої системи до цифрових інструментів під час дистанційного навчання в часи пандемії коронавірусної хвороби та в сучасних умовах воєнного стану — все це частина сучасних викликів.

Поняття «соціальна мережа» було сформовано у далекому 1954 році соціологом Манчестерської школи Джеймсом Барнсом, який визначав її, як соціальну структуру, складену з групи вузлів, якими є соціальні об'єкти (соціальна група, людина, особистість, індивід) і зв'язки між ними (соціальні взаємовідносини), але масове розповсюдження цей термін отримав лише з появою Інтернету, для визначення ресурсів, функції якого дозволяють презентувати себе у медіа-просторі, створюючи індивідуальну сторінку-акаунт для спілкування з іншими користувачами [2, с. 126].

Соціальні мережі відіграють важливу роль у сучасному житті, і їх використання для вивчення іноземних мов стає все більш популярним, адже це дозволяє навчатися в будь-який час і в будь-якому місці, обирати ті формати навчання, які є доступними саме для вас, стежити за тими людьми, які вам імпонують і в компетенції яких ви впевнені.

Соціальні мережі надають доступ до різних видів контенту, залежно від того, яким способом ви краще запам'ятовуєте матеріал. Пам'ять буває: слухова — краще запам'ятовується матеріал, якщо почув його пояснення; зорова — краще запам'ятовується матеріал, якщо прочитаєш його; моторна — краще запам'ятовується матеріал, якщо запишеш його [1].

Соціальна мережа YouTube є ефективною для людей зі слуховою пам'яттю. На цій платформі можна знайти відео носіїв мови, що дозволяє слухати справжню вимову, інтонацію та акценти. Наприклад, можна переглядати новини, шоу, кулінарні програми або документальні фільми мовою, яку ви вивчаєте. Багато відео на YouTube мають субтитри, які можна використовувати для поліпшення розуміння прослуханого. Використання субтитрів дозволяє одночасно тренувати читання, вимову і слухання.

Для людей з зоровою пам'яттю ефективним буде використання таких соціальних мереж як Instagram, TikTok, Telegram. Багато викладачів розвивають свої соціальні мережі як додатковий інструмент для навчання, поширення корисних матеріалів і залучення учнів, тому на цих платформах можна знайти багато корисних матеріалів.

Instagram може бути чудовим інструментом для вивчення іноземних мов завдяки своїй візуальній природі та коротким, але інформативним постам. Викладачі створюють креативні відео та доступно пояснюють граматичні правила, знайомлять з лексикою, що значно підвищує зацікавленість учнів та ефективність навчання. Також Instagram пропонує різні інструменти для взаємодії, такі як опитування, вікторини та тести в Stories, які можуть бути використані для закріплення знань.

TikTok – це ще один сучасний інструмент для вивчення іноземних мов, який, завдяки своїм коротким, динамічним і розважальним відео, зацікавлює учнів та пропонує унікальні можливості для інтерактивного та швидкого засвоєння матеріалу. Викладачі створюють креативний контент, де пояснюють складні мовні правила через гумор, музику чи пісні. Це дозволяє засвоювати нові знання у розважальному форматі. Наприклад, багато відео присвячені тому, як

легко запам'ятати важкі граматичні конструкції або як використовувати популярні ідіоми.

Соціальна мережа Telegram є ефективною завдяки можливості закріпити пройдений матеріал у форматі тестів. Викладачі створюють канали, викладають матеріал по відповідній темі, потім, використовуючи функції цієї мережі, створюють опитування, що дозволяє учням миттєво перевірити свої знання. Після проходження тесту учні отримують результат та правильні відповіді з поясненнями, що допомагає їм зрозуміти, на яких аспектах варто зосередитися більше.

Соціальні мережі, такі як Twitter і HelloTalk, можуть бути корисними для людей з розвинутою моторною пам'яттю, особливо завдяки коротким текстовим форматам і можливості активної взаємодії з іншими людьми.

Twitter – це платформа для письмового спілкування, що робить її чудовою для практики написання повідомлень мовою, яку ви вивчаєте. Користувачі можуть публікувати власні твіти на іноземній мові, практикуючи письмо в реальних умовах. Twitter часто використовується для дискусій і обговорень. Можна брати участь у таких обговореннях мовою, яку ви вивчаєте, ставлячи питання або долучаючись до обговорення певних тем. Це дає можливість практикувати свої навички письма і навчитися ефективно висловлювати думки іноземною мовою.

Соціальна мережа HelloTalk не є такою популярною, як інші платформи, але вона має кілька унікальних переваг, які роблять її цінним інструментом для вивчення мов. HelloTalk створена спеціально для тих, хто хоче вивчати іноземні мови через спілкування з носіями. Це дає можливість учням безпосередньо застосовувати знання на практиці. HelloTalk має вбудовані інструменти для виправлення тексту, які допомагають користувачам вчитися на своїх помилках та миттєві субтитри, щоб ви могли краще розуміти свого співрозмовника.

Отже, соціальні мережі надають безліч можливостей для вивчення нової інформації, занурення в мовне середовище, регулярної практики та взаємодії з носіями мови, що сприяє швидкому та ефективному навчанню. Ключовим

моментом є розуміння, який саме спосіб вивчення є для вас найефективнішим, завдяки чому ви зможете легко та із зацікавленістю вивчати нове та покращувати рівень володіння мовою.

Джерела та література

1. Дієві методики запам'ятовування. Доповідь. Освітній проект «На Урок» для вчителів. URL: <https://naurok.com.ua/dievi-metodiki-zapam-yatovuvannya-dopovid-246663.html>

2. Чалабієва М. Р. Поняття соціальних мереж як особливого виду електронних засобів масової інформації. *Young Scientist*. 2019. Т. 8. № 72. С. 126. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-8-72-29>

ГЕЙМІФІКОВАНЕ НАВЧАННЯ VS НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ГРИ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Піскурська Ганна,
кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри мовної підготовки
Державного вищого навчального закладу
«Донецький національний технічний університет»
м. Дрогобич, Україна
ganna.piskurska@donntu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-0957-8987>

Сучасне покоління студентів – це «кіберпокоління», також відоме як «Покоління Z» (Generation Z, або Gen Z). Це покоління народжене в епоху високотехнологічного спілкування, виховане за допомогою інформаційних технологій, цілодобово маючи доступ до інформації. Тому сучасний студент відрізняється від студентів попередніх поколінь, оскільки зі свого народження, а також в період свого дорослішання були оточені комп'ютерними іграми, мобільними та іншими цифровими пристроями. Це так звані «цифрові аборигени», які звикли до перемикання швидкості, багатозадачності, вільного доступу до мережі Інтернет, графіки, розваг і світу цифрових ігор [2].

У зв'язку з цим, традиційні методи навчання, що спираються на повторення, запам'ятовування, базове розуміння, не є ефективними. Різні

технологічні рішення призвели до розробки низки інноваційних підходів до навчання, таких як flipped classroom (перевернуте навчання), blended learning (змішане навчання), відеоінструкції, гейміфікація [3].

Часто під терміном «гейміфікація» мається на увазі як гейміфіковане навчання, так і навчання на основі гри (game-based learning). Хоча ці підходи мають певну спільність, між ними існують суттєві відмінності.

Гейміфікація визначається як впровадження або застосування ігрових елементів у неігрових контекстах. Основна мета гейміфікації в освітньому та навчальному контексті полягає в тому, щоб підвищити рівень мотивації та активного залучення учасників до навчання.

Навчання на основі гри (GBL) – це інноваційний підхід до навчання із застосуванням комп'ютерних ігор, які мають освітню цінність. Цей підхід також передбачає застосування ігрового програмного забезпечення, яке має певні освітні цілі, як-от: допомога в навчанні, вдосконалення викладання та оцінювання учнів [2]. Відмінності двох підходів представлені у таблиці 1.

Таблиця 1. Відмінності між гейміфікацією навчання та навчанням на основі гри

<i>Гейміфікація – Gamification</i>	<i>Навчання на основі гри – Game-based learning</i>
Додавання ігрових елементів до неігрових сценаріїв	Використання ігор (наприклад, Minecraft) для досягнення певних цілей навчання
Зовнішня нагорода, пов'язана з оцінюванням поза грою	Внутрішня нагорода під час оцінювання всередині гри
Ігрові аспекти адаптуються до змісту заняття	Зміст заняття адаптується до гри

Гейміфікація полягає у впровадженні елементів гейм-дизайну в навчальний процес. Це передбачає використання таких функцій, як отримання значків, використання системи балів, участь у лідербордах (наприклад, на платформі ClassDojo), збір вигаданих «призів», застосування конкуренції та змагань (зокрема, за допомогою таймера), використання гейміфікованих

інструментів для управління класом (наприклад, «детекторів шуму»).

Навчання на основі гри (GBL) використовує справжню гру для отримання навичок та знань. Воно має незалежний блок з певним початком, ігровим процесом та кінцевим станом. Існує «стан перемоги» для учня в межах гри. Ігри пропонують різний вид освітнього контенту в різних умовах [4].

Навпаки, гейміфікація використовує лише невелику кількість ігрових елементів. Студент не взаємодіє з усією грою від початку до кінця, а навчається з допомогою таких ігрових елементів, як отримання нагороди за виконання завдання/розв'язання проблеми, подолання виклику та отримання балів за це.

Щодо навчання англійської мови, обидва підходи є ефективними, оскільки дозволяють сформувати стійкий інтерес і мотивувати студентів на досягнення результатів [1].

За GBL-підходом на заняттях з іноземної мови активно використовуються різноманітні ігри, такі як онлайн-вікторини Kahoot, Quizizz, Vaamboozle, Quizlet, JeopardyLabs, Gimkit, сайти Wordwall (головоломки, кросворди, вгадування, квізи, ігри на запам'ятовування), Genially (настільні ігри, хрестики-нулики, морський бій, квізи, виселиця), LearningApps (головоломки, кросворди, вгадування, ігри на пам'ять, упорядкування). Окрім безлічі настільних і карткових ігор, можна використовувати такі офлайн ігри: зіпсований телефон, шаради, аліас (пояснення слів на картках іншим членам команди), Pictionary (вгадування слів за малюнками) тощо.

Найпоширенішими елементами гейміфікації на заняттях з іноземної мови є ігрові вправи на кшталт Pairing game, Crossword, Group Puzzle, Multiple Choice Quiz, Matching Tasks, Simple Order, Free Text Input, Cloze Test, Audio / Video with Notices тощо. Їх використання забезпечує позитивну мотивацію студентів до навчальної діяльності у процесі вивчення мови. До менш поширених елементів належать бали, цифрові значки, таблиці лідерів та винагороди (які зазвичай надаються студентам за правильні відповіді). Також популярними є прогрес-планки, виклики, перегляд відео, застосування часових обмежень та змагання, аватари, відтворення ролей, QR-коди тощо.

Отже, навчання на основі гри відрізняється від гейміфікації. Ігрове навчання є повноцінною ігровою формою, в той час як гейміфікація

використовує ігровий елемент гри в неігровому контексті без використання повноцінних ігор всередині діяльності. Проте обидва підходи є ефективними, оскільки їх інтеграція у навчальний процес сприяє активізації пізнавальної діяльності студентів, формуванню зацікавленості в знаннях, а також розвитку навчальної мотивації та ініціативи.

Джерела та література

1. Тимощук Н. Гейміфіковані елементи на заняттях з іноземної мови професійного спрямування. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 28(4). С. 147–151. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/28.208823>
2. Fatta H. Al, Maksom Z., Zakaria M. H. Game-based Learning and Gamification: Searching for Definitions. *International Journal of Simulation: Systems, Science & Technology*. 2019. DOI <https://doi.org/10.5013/IJSSST.a.19.06.41>
3. Kapitzke C. Internet chatrooms: E-space for youth of the risk society. *Handbook of Research on Literacy in Technology at the K-12 Level*. 2006. In Hin, L. T. W. & R. Subramaniam (Eds.). London : Idea Group Reference. P. 158–175.
4. Kapp K. Gamification: Separating Fact from Fiction. 2014. URL: [https://cedma-europe.org/newsletter%20articles/Clomedia/Gamification%20-%20Separating%20Fact%20from%20Fiction%20\(Mar%202014\).pdf](https://cedma-europe.org/newsletter%20articles/Clomedia/Gamification%20-%20Separating%20Fact%20from%20Fiction%20(Mar%202014).pdf)

RECENT TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Poliova Anastasia,
2nd year student of the first (bachelor's) level of higher education
majoring in Psychology
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
Scientific advisor – Nikitina Iryna,
Senior Lecturer at Department of Language Training,
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
N.I.P@i.ua
<https://orcid.org/0000-0003-3767-7034>

In the 21st century, technology plays an important role in education. Today, students can learn foreign languages faster and easier with the help of modern

technologies. In this essay, I will explain how technology is useful for learning foreign languages and give examples of the best tools.

Firstly, there are many online platforms and mobile applications that help people learn languages. For example, apps like Duolingo, Babbel, and Memrise are popular. They offer lessons on vocabulary, grammar, and speaking. These platforms also use games and quizzes to make learning fun. Students can practice anywhere and anytime, even while traveling or during a break. This flexibility makes learning more comfortable and helps students stay motivated.

Secondly, video and audio resources are very useful for learning. Websites like YouTube have many lessons from professional teachers. You can watch videos and repeat after the teacher to improve your pronunciation and listening skills. There are also podcasts and audiobooks in different languages. By listening to native speakers, students can understand how to use the language in real-life conversations. This method helps students to learn new words and phrases naturally.

Another great technology is the virtual classroom. During the COVID-19 pandemic, many schools used Zoom and Google Meet for online classes. These tools allow students to communicate with their teachers and classmates from home. Virtual classrooms also offer interactive features like screen sharing, chat rooms, and virtual whiteboards. These tools make the learning process more dynamic and help students engage in group activities.

Moreover, language exchange platforms like Tandem or HelloTalk allow students to speak with native speakers from different countries. It is a great way to practice real-life conversations with people who speak the language fluently. On these platforms, you can chat or have video calls with people who want to learn your native language while helping you with theirs. This method builds confidence and helps students overcome the fear of making mistakes.

Finally, AI (artificial intelligence) technologies like chatbots and voice assistants can improve language learning. For example, Google Assistant and Siri can answer questions and help practice speaking. AI tools are available 24/7, so students can use them anytime. These tools provide instant feedback and corrections, which helps learners improve their skills quickly.

In conclusion, modern technology offers many effective ways to learn foreign

languages. From apps and online platforms to virtual classrooms and AI tools, students have more opportunities to practice their communication skills. These technologies make language learning more interesting, interactive, and accessible. Therefore, it is important for students to use these tools to improve their language abilities and communicate better in a global world.

References

1. Де можна вивчити англійську? ТОП 5 сайтів, де ви знайдете відповідь!
URL: https://livexp.com/ua/blog/saity-dlia-vyvchennia-anhliiskoi/?utm_source=blog-dlia-vyvchennia-anhliiskoi%2Fua&utm_medium=article&utm_campaign=%2Fua%2Fblog%2Fsaity
2. 15 найкращих програм зі штучним інтелектом для вивчення мов на 2024 рік: вдосконалюйте свої навички. URL: <https://aimojo.io/uk/ai-language-learning-apps/>
3. Як штучний інтелект допоможе вивчати англійську мову? Пояснюють фахівці Grade. URL: <https://unn.ua/news/yak-shtuchnyi-intelekt-dopomozhe-vyvchaty-anhliisku-movu-poiasnuiut-fakhivtsi-grade>

ВИКОРИСТАННЯ QR-КОДІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Помазан Тетяна,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта
(спеціалізація Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська))
Бердянського державного педагогічного університету
м. Запоріжжя, Україна
romazan20019@gmail.com
Науковий керівник – Глазкова Ірина,
доктор педагогічних наук,
професор, професор кафедри іноземних мов та методики викладання
Бердянського державного педагогічного університету
м. Запоріжжя, Україна
iy_glazkova@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-1469-8468>

Проблема мотивації вивчення іноземних мов завжди була і залишається у фокусі уваги методистів. Особливо ця проблема актуалізувалася у воєнний час і

наразі гостро стоїть питання пошуку ефективних засобів підвищення мотивації навчання. Технологія використання QR-кодів має значний потенціал у вирішенні цієї проблеми. У межах даного дослідження аналізуються методи інтеграції QR-кодів в освітній процес, а також їх переваги і недоліки їх використання.

Інтеграція сучасних технологій в освітній процес є важливим і актуальним напрямком педагогічної науки. Це питання детально досліджується численними науковцями, серед яких варто виділити К. Бугаючук, М. Керні, В. Кукля, Н. Рашевську, С. Щака та інших. Ці вчені акцентують увагу на пріоритетності інтеграції сучасних технологій у викладання іноземних мов, наголошуючи на необхідності адаптації педагогічних стратегій до сучасних вимог інформаційного суспільства.

З початком воєнних дій організація освітнього процесу зазнала суттєвих змін, зокрема, багато закладів освіти були змушені перейти на дистанційний формат навчання або змішаний. Серед основних переваг впровадження QR-кодів у дистанційне навчання можна виділити їхню зручність та швидкий доступ до інформаційних ресурсів. QR-коди забезпечують миттєвий доступ до додаткових навчальних матеріалів, таких як навчальні відео, статті та презентації, що виключає потребу в їх фізичному друці. Учні можуть сканувати коди за допомогою своїх мобільних пристроїв, що сприяє інтерактивності дистанційного освітнього процесу. По-друге, використання QR-кодів робить онлайн-уроки більш динамічними та цікавими, підвищуючи активність учнів у навчанні.

Наукові дослідження, проведені такими фахівцями, як К. Бугаючук та М. Керні, акцентують на важливості інтеграції сучасних технологій, зокрема QR-кодів, в освітній процес, що призводить до підвищення мотивації учнів у дистанційному форматі. Наприклад, організація віртуальних квестів, у яких учні переходять до наступних завдань, скануючи QR-коди, стимулює їхню зацікавленість у навчанні [1, с. 42].

Додатково, QR-коди дозволяють оптимізувати використання часу під час онлайн-занять, надаючи можливість зосередитися на ключових аспектах навчання. Учні набувають навичок роботи з сучасними технологіями, що є критично важливим у цифрову епоху. Вчені, зокрема В. Кукль та Н. Рашевська, підкреслюють важливість формування в учнів компетентностей, пов'язаних із

новітніми технологіями, оскільки це готує їх до викликів сучасного світу [2, с. 5].

Проте інтеграція QR-кодів у дистанційне навчання не позбавлена недоліків. Доступність пристроїв для сканування може бути обмежена для деяких учнів, які не мають смартфонів або інших гаджетів. Для використання QR-кодів також необхідний доступ до інтернету, що може становити проблему в окремих регіонах.

Незважаючи на ці недоліки, QR-коди можуть стати потужним інструментом у дистанційному навчанні, за умови їх свідомого та цілеспрямованого використання. Вкрай важливо забезпечити доступність технологій та враховувати можливі труднощі, аби досягти максимальної ефективності.

Розглянемо варіанти інтеграції QR-кодів у дистанційний освітній процес. Одним з них є віртуальні квест-уроки, в яких QR-коди розміщуються в онлайн-середовищі для отримання інформації або виконання завдань. Іншим варіантом є створення інтерактивних ігор, де учні сканують QR-коди для отримання завдань, або інтеграція QR-кодів у домашні завдання, що переадресовують до додаткових навчальних ресурсів. Третім варіантом є створення учнями власних QR-кодів для проектів та презентацій, що сприяє розвитку їхніх творчих навичок.

Аналіз літератури та власний досвід викладання дозволяють сформулювати практичні рекомендації щодо впровадження QR-кодів у дистанційне навчання. Передусім, доцільно визначитися з генератором QR-кодів; враховуючи матеріальний стан здобувачів освіти доцільно надавати перевагу використанню безкоштовних онлайн-сервісів; використання QR-кодів потребує чітких інструкцій для учнів щодо роботи з ними; вчителю необхідно ретельно продумувати доречність та ефективність інтеграції QR-коду в навчальний план уроку.

Отже, впровадження QR-кодів у дистанційне навчання може значно підвищити ефективність освітнього процесу та активність учнів, розвивати їхні цифрові компетентності.

Джерела та література

1. Бугайчук К. Л. Використання QR кодів у навчальному процесі вищих

навчальних закладів. *Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я (MicroCAD-2012)* : матеріали XX міжнародної науково-практичної конференції (15–17 травня 2012, м. Харків). Харків, 2012. С. 42.

2. Рашевська Н. В., Ткачук В. В. Технології мобільного навчання. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2012. Вип. 35. С. 295–301. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/PVSSh_2012_35_40

3. Mikulski J. 10 Ways to Use QR codes in the Classroom. Classroom in the Cloud. 2011.

4. Walker C. QR Codes: Applications in education. Learn Tech Bits. 2010.

5. Zhang B. H., Looi C. K., Seow P., Chia G. Deconstructing and reconstructing: Transforming primary science learning via a mobilized curriculum. *Computers & Education*. 2010. No. 55 (4). P. 1504–1523.

МЕТОДИКИ РОЗШИРЕННЯ ІНШОМОВНОГО СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ УЧНІВ ЗЗСО

Репецька Елеонора,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Англійська мова і література)

Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна

eleonorarepetska2866@gmail.com

Науковий керівник – Рахно Михайло,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської та німецької філології

Навчально-наукового інституту іноземних мов

Полтавського національного педагогічного

університету імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна

mrakhno@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-8517-6122>

Навчання іноземним мовам в умовах молодшої та середньої школи має зосереджуватися здебільшого на поповненні словникового запасу учнів. При цьому, мова йде не лише про активний словник, хоча це й найперша мета, але й про накопичення фонових знань та пасивний словниковий запас. Проблема

полягає у тому, що просто вчити напам'ять слова – це завжди нудно й довго, це вимагає часу, зусиль та часто – такі слова відразу забуваються. Тому, на нашу думку, потрібно вдаватися до інших методів навчання, які допомагають розширювати словниковий запас учнів.

Загалом, у методиці навчання іноземним мовам наразі не йдеться про «словниковий запас», педагоги перейшли до формування «лексичної компетенції». Компетентнісний підхід до вивчення іноземних мов полягає в тому, що учні розвивають необхідний, чітко визначений набір вмінь та навичок, які дозволять їм будувати будь-яку комунікацію з носіями іншої мови. Лексична компетенція є складовою мовної компетенції й має свої способи формування.

За В. Новосоловою, лексична компетенція як полягає в «усвідомленому й умотивованому оволодінні лексичними засобами мови й умінні користуватися ними. Лексична компетентність передбачає не лише наявність багатого словникового запасу, а й уміння використовувати наявні в активі лексичні елементи в процесі мовлення для вираження своєї позиції й ставлення до сказаного, здатність варіювати лексичними засобами залежно від сфери й ситуації, у яких відбувається комунікативний процес» [4, с. 19]. Дослідниця поєднує лексичну компетенцію з дискурсивною та стратегічною, наголошуючи на постійному поєднанні їх для повноцінного навчання.

О. Кучерук визначає, про процес формування лексичної компетенції – складний та вимагає опанування лексичних норм в «аспекті семантики, творення, функціонування слів; вироблення навичок ідентифікації лексичних одиниць у навчальному тексті, розвитку лексичних умінь, здатностей швидко й оригінально добирати вербальні асоціації для мовленнєвого спілкування» [1]. Тобто, учні повинні засвоїти певний набір теоретичних даних, наприклад, які характерні закінчення для тих чи інших частин мови, які функції виконують різні частини мови та ін. Опанування лексики неможливе також без вивчення правил граматики, для побудови зв'язного й правильного мовлення.

Серед способів, які наразі пропонують різні науковці та педагоги для формування лексичної компетенції – використання різного роду комп'ютеризованих програм, ігор, освітніх веб-ресурсів тощо; збільшення використання автентичних відеоматеріалів у процесі навчання; формування навичок самостійної роботи – з читання іноземномовних книг, перегляду автентичних кінофільмів та ін.; введення методу проєктів – особливо групових; використання дидактичних карток; тестові методики та ін.

Можемо стверджувати, що кожен педагог має свої улюблені методики формування лексичної компетенції, які постійно використовує у своїй практиці. Звичайно ж, головне – роботи навчання цікавим для учнів, спонукати їх до самонавчання та до розвитку власних комунікативних навичок. Мова йде про те, що будь-які вивчені слова потрібно постійно повторювати й спонукати учнів до їх використання хоча б протягом місяця, вводити їх в ході різного роду інтерактивних вправ, адже практика має стояти на першому місці.

Отже, формування словникового запасу учнів на уроках з іноземної мови – складний та тривалий процес, який вимагає спільних зусиль вчителя та учнів. Поруч із розвитком лексичної компетенції, потрібно відразу ж розвивати навички говоріння, що вимагає й опанування граматичної компетенції, й інших необхідних мовних та мовленнєвих навичок. Проте, без достатнього словникового запасу – почати спілкуватися іноземною мовою взагалі не вбачається можливим.

Джерела та література

1. Кучерук О. А. Формування лексичної компетентності учнів засобами комп'ютерних ігор у навчанні української мови. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 63, № 1. С. 47–55.

2. Новосьолова В. Методи, прийоми й засоби навчання в процесі формування лексичної компетентності учнів 5–7 класів. *Українська мова і література в школі*. 2014. №3 (113). С. 19–23.

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ

Рудіна Вікторія,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Мова й література (англійська))
Глухівського національного педагогічного університету імені О. Довженка
м. Глухів, Україна
rudinaviktoria14@gmail.com
Науковий керівник – Кочубей Наталія,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов та методики викладання
Глухівського національного педагогічного університету імені О. Довженка
м. Глухів, Україна
kochubey@gnpri.edu.ua

У сучасному освітньому середовищі цифрові платформи відіграють важливу роль у процесі навчання, зокрема у викладанні мов. Цифрові технології відкривають нові можливості для викладачів і студентів, пропонуючи інтерактивні інструменти та доступ до величезної кількості ресурсів. Водночас, існують відмінності у використанні цифрових платформ у викладанні української мови та іноземних мов, які вимагають детального аналізу для оптимізації навчальних процесів.

Цифрові платформи, такі як Moodle, Duolingo, Edmodo та Google Classroom, активно застосовуються для навчання мов. У викладанні української мови використовуються спеціалізовані ресурси, такі як «Українська онлайн» і Lingva.ua, які допомагають не лише у вивченні мови як рідної, але й як іноземної. Для викладання іноземних мов активно використовуються глобальні ресурси, що включають інтерактивні завдання, тести та можливості комунікації з носіями мови.

Ефективність використання цифрових платформ можна оцінити за кількома критеріями: доступність матеріалів, інтерактивність, адаптивність до рівня знань, можливість самостійної роботи та зворотного зв'язку від викладача.

Платформи для викладання іноземних мов зазвичай мають ширший спектр

матеріалів, що пов'язано з глобалізацією та попитом на вивчення іноземних мов. Наприклад, Duolingo пропонує безкоштовні курси понад 30 мов, тоді як ресурси для вивчення української мови обмежені.

Викладання іноземних мов на цифрових платформах частіше включає інтерактивні елементи, такі як ігри, голосові вправи, які сприяють кращому засвоєнню знань. У викладанні української мови подібні елементи поки що менше розвинені, що знижує мотивацію студентів.

Цифрові платформи для вивчення іноземних мов, зокрема Duolingo, використовують адаптивні алгоритми, які підлаштовуються під рівень студента. У викладанні української мови такі технології лише починають з'являтися.

Викладачі, які використовують цифрові платформи, мають можливість оперативно оцінювати успіхи студентів і надавати зворотний зв'язок. Ця можливість однаково важлива для української та іноземних мов.

Цифрові платформи відіграють важливу роль у викладанні української та іноземних мов, проте їх ефективність залежить від рівня інтерактивності, доступності ресурсів та адаптивності до потреб студентів. Використання цифрових технологій у навчальному процесі сприяє покращенню результатів, проте вимагає подальшого розвитку для забезпечення рівноцінних умов викладання як української, так і іноземних мов.

Джерела та література

1. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання.
2. Сорока О. М. Цифрові платформи у викладанні мов: теорія і практика. Київ : Освіта, 2021.
3. Іваненко І. П. Використання цифрових технологій у навчанні української мови як іноземної. *Педагогічна наука*. 2022. № 3. С. 45–56.
4. Smith J. Digital Platforms in Foreign Language Teaching: A Comparative Analysis. *Journal of Educational Technology*. 2020. Vol. 19, Issue 4. P. 30–42.

РОЗВИТОК НАВИЧКИ ПИСЬМА НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Савенкова Олена,
старший викладач кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
olena.savenkova@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-8115-9555>

З появою штучного інтелекту інтерес до нього з боку людей різного віку та різних сфер діяльності постійно зростає. Не є виключенням і вивчення іноземних мов, зокрема німецької.

Штучний інтелект (ШІ) – це система, що працює, поєднуючи великі обсяги даних з інтелектуальними алгоритмами обробки. Алгоритми ШІ дозволяють вчитися на основі аналізованих шаблонів і особливостей. Під час кожного циклу обробки інформації, система оцінює свою продуктивність і використовує результати для вдосконалення [1].

Щоб опанувати німецьку мову, необхідно постійно розвивати чотири основні навички – читання, письмо, аудіювання та говоріння. Для розвитку навички письма ми пропонуємо використання таких онлайн-сервісів як ChatGPT, PerplexityAI, Microsoft Copilot. Важливо, що вони повинні бути лише помічниками, а не повними заміниками для студентів у процесі розвитку навички написання текстів німецькою мовою. Вони можуть бути генераторами ідей для текстів різної тематики, помічниками власне у процесі написання, можуть надавати Feedback щодо створених текстів.

Важливим моментом у роботі із ШІ є формулювання якомога точнішого промту, тобто текстової підказки або пропозиції, які допомагають спрямувати КІ, це є запорукою надання найкращого результату. Під час формулювання промту варто сприймати підказку як розмову, яку ви ведете, ставити чіткі запитання або завдання у своїх підказках і використовувати відповідні ключові слова, які допоможуть чат-боту краще зрозуміти ваш запит; чим більше окремих фрагментів інформації отримує штучний інтелект, тим краще він може реагувати

і відповідно адаптувати свою відповідь; формулюйте речення коротко і чітко, уникайте написання складних речень, використання жаргону або сленгу.

Наведемо декілька прикладів промтів:

- «Stell dir vor, du bist meine Deutschlehrkraft und korrigierst diesen von mir verfassten Text. Ich bin im 2. Semester. Deutsch ist meine zweite Fremdsprache. Erstelle eine Auflistung meiner Fehler (Rechtschreibung, Grammatik, Wortschatz) und gebe hinter jedem Fehler jeweils die richtige Lösung an. Erkläre kurz, um welche Art von Fehler es sich handelt. Im Anschluss gib mir ein kurzes Feedback (ca. 80 - 100 Wörter) zu meinem Text»;

- «Chatte mit mir zum Thema...»;

- «Kannst du mir nochmal die Regel zum Thema «Adjektivdeklinaton» erklären und eine Übung erstellen?»;

- «Schreib 7 Sätze für die Fortsetzung dieser spannenden Geschichte ...»;

- «Erstell eine Pro/Contra Liste zum Thema...».

Виконання будь-якого письмового завдання передбачає ретельну попередню підготовку: опанування лексичного та граматичного матеріалу, вивчення характерних для певного виду тексту мовленнєвих структур, структури самого текстового повідомлення тощо. Серед завдань для розвитку писемної компетентності німецькою мовою можемо запропонувати такі: «Ergänzen Sie die von der KI angebotenen Sätze»; «Führen Sie ein Tagebuch und schreiben Sie jeden Tag 5-6 Sätze über den vergangenen Tag»; «Erweitern Sie den Satz» (Почніть з простого речення і поступово додавайте до нього деталі, описуючи місце, час, емоції, причини тощо); «Schreiben Sie einen Brief oder eine E-Mail» (Це може бути лист другу або уявленому співрозмовнику, як неформальні листи, так і офіційні); «Beschreiben Sie ein Bild / ein Foto» (Після створення тексту можна запропонувати ШІ згенерувати власну картинку за цим описом та порівняти отриманий результат із вихідним. Це може слугувати мотиваційним елементом та зробити процес творення письмового повідомлення більш цікавим та креативним); «Schreiben Sie den Text ab und ersetzen Sie die markierten Teile des Textes durch synonymische Worte und Wortgruppen» (Це допомагає розвивати варіативність мовлення); «Schreiben Sie einen Aufsatz zum Thema ... und benutzen

Sie dabei folgende Strukturen ...»; «Chatte mit mir zum Thema ... » (Неочікувані відповіді ШІ під час виконання такого завдання дозволяють розвивати уяву та практикувати використання різних стилістичних засобів).

Варто зазначити, що під час роботи з учнями критичне осмислення створених текстів та рефлексія завжди мають бути частиною завдання.

Отже, штучний інтелект стрімко змінює наше життя та підвищує ефективність у багатьох галузях. Але попри всю свою «інтелектуальність», штучний інтелект – це лише інструмент, який є додатковою підтримкою у розвитку навички письма іноземною мовою, зокрема німецькою, але не зможе повноцінно замінити людину, оскільки поки не вміє розуміти людську природу та почуття.

Джерела та література

1. ШІ та революція в DIGITAL: як штучний інтелект змінює гру. URL: <https://ukrainsdigital.com/strong-yak-stvoryty-vlasne-onlayn-navchannia-strong/>
2. Штучний інтелект для написання текстів: 5 популярних сервісів. URL: <https://mezha.media/articles/shtuchnyy-intelekt-dlia-tekstiv-5-servisiv/>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Савчук Валерія,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Англійська мова і література)

Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна
isaylera@gmail.com

Науковий керівник – Рудич Оксана,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської та німецької філології

Навчально-наукового інституту іноземних мов

Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна
oksanarudych@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-9203-7262>

Процес вивчення іноземних мов наразі вже неможливо собі уявити без цифрових технологій, під якими мають на увазі «об'єднання комп'ютерних,

електронних, інформаційних, інформаційно-комунікаційних та телекомунікаційних технологій» [1, с. 342]. Загалом, навіть почали говорити, а потім й розвивати в обов'язковому порядку у вчителів таке вміння як «цифрова компетентність», тобто «здатність зрозуміти та використовувати інформацію в різних форматах з великої кількості джерел, коли це презентується через комп'ютер» [3].

Наразі ж мова йде не лише про використання усіх наявних цифрових ресурсів, але й створення необхідних для забезпечення навчального процесу програмованих завдань, освітніх ресурсів, електронних підручників тощо.

Серед цифрових ресурсів, які можуть бути залучені саме на заняттях з іноземної мови, О. Загородня та С. Волох виділяють наступні групи:

«1. Прикладні програми.

2. Навчальні Інтернет-ресурси.

3. Електронні словники (навчальні, тлумачні, перекладні, термінологічні, довідкові, ілюстровані, інтерактивні).

4. Засоби електронного синхронної та асинхронної комунікації (чати, месенджери, відео-конференції, електронна пошта, групи в соціальних мережах)» [1, с. 342].

Учитель, який на високому рівні використовує усі вище зазначені ресурси й постійно залучає нові програмні засоби у процес навчання – підтримує інтерес учнів до дисципліни, адже «крокує за часом». Серед інших переваг широкого використання цифрових технологій, А. Черненко виокремлює наступні: можливість «надання великого обсягу автентичної інформації; 2) вплив на всі канали сприйняття за рахунок використання мультимедійних технологій (текст, графіка, звук, мультиплікація, відео); 3) адаптивність; 4) нелінійність надання інформації; 5) висока зацікавленість у навчальному процесі» [2, с. 196].

Під час виробничої практики у ЗЗСО ми розробили та втілили під час навчання англійській мові велику кількість вправ, які пов'язані із використанням цифрових ресурсів, й можемо визначити, що за результатами подальшого анкетування школярів, більш ніж 90% респондентів хотіли б постійного

залучення таких вправ.

Отже, можемо сказати, що цифрові ресурси наразі можуть значно полегшити роботу вчителя, урізноманітнити процес навчання іноземним мовам та забезпечити підтримку інтересу учнів до подальшого опанування мови.

Джерела та література

1. Загородня О. Ф., Волох С. В. Цифровізація на заняттях з іноземної мови у закладах вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук. Міжвузівський зб. наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 59. Т. 1. С. 340–346.

2. Черненко А. В. Цифрові технології у процесі навчання майбутніх учителів іноземних мов. *Педагогіка та психологія*. Харків, 2019. Вип. 61. С. 193–200.

3. Gilster P. Digital literacy. New York : Wiley, 1998. 276 p.

НЕСТАНДАРТНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ УРОКІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЗЗСО

Саєнко Лілія,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Англійська мова і література)
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
liliasaienko@gmail.com
Науковий керівник – Петрушова Наталія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської та німецької філології
Навчально-наукового інституту іноземних мов
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
ffganfnata_petrushova@gsuite.pnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1048-2547>

Організація освітнього процесу у сучасних закладах загальної середньої освіти України постійно вимагає пошуку нестандартних підходів до навчання, нових форм та засобів. Головна мета – забезпечення підтримки інтересу дітей до

навчання, психологічне їх розвантаження, сприяння зацікавленості та співучасті у занятті.

Учителі англійської мови постійно вимушені залучати нові методи навчання – інтерактивні, проєктні, комп'ютеризовані, адже їх заняття зазвичай є еталоном просування нових ідей, набутих міжнародною спільнотою та втілених в умовах психологічно важкого сьогодення.

Нестандартний за формою урок зазвичай спрямований на розвантаження школярів, винесення навчального процесу за межі аудиторії чи звичайного ходу уроку. М. Вашуленко стверджує, що нестандартний урок – це урок, «позбавлений шаблону, трафарету в його організації, він ґрунтується на оригінальному, творчому підході у визначенні змісту, методів, засобів навчання» [1, с. 25]. Нестандартний урок може вимагати змін у часі уроку (позакласний, вечірній – у формі заходу, подвійний, на свіжому повітрі, виїзний-екскурсійний та ін.), чи у засобі проведення (онлайн, у комп'ютерному класі та ін.), зміні ролей учителя та учнів тощо.

І. Підласий визначає нестандартний урок як «імпровізоване навчальне заняття, що має нетрадиційну (невстановлену) структуру» [2, с. 530]. Утім, це може бути урок-танець, урок-п'єса, урок-похід, урок-комп'ютерна гра, і обмеженням варіацій може слугувати лише фантазія та креативність вчителя.

До недавнього часу такі уроки у ході навчального процесу ЗЗСО потрібно було додатково узгоджувати із керівництвом, отримувати дозвіл, писати пояснення тощо, адже у педагогічній спільноті було багато прибічників традиційних методів навчання, що не виходять за межі аудиторії та стандартного часового проміжку. Наразі ж, з часу прийняття стратегій НУШ, практика нестандартних креативних занять впевнено зайняла свої постійне місце у навчальному процесі. Й навпаки, у деяких моментах навіть із перебільшенням – що ми вважаємо неправильним, адже будь-яке подібне заняття вимагає значної підготовки учителя, інакше його навчальні цілі не будуть досягнуті.

Класифікувати у єдину систему такі уроки – ще й досі не вдалося у повній мірі, адже, як ми вже сказали, фантазія їх організаторів – неосяжна. Постійно

виникають нові методи навчання, які трансформуються у різні форми проведення занять.

Наприклад, І. Підласний виділяє наступні види нестандартних уроків: «уроки-«занурення», уроки-ділові ігри, уроки-прес-конференції, уроки-змагання, уроки типу квн, театралізовані уроки, уроки-консультації, комп'ютерні уроки, уроки з груповими формами роботи, уроки взаємонавчання учнів, уроки творчості, уроки-аукціони, уроки, які ведуть учні, уроки-заліки, уроки-сумніви, уроки-творчі звіти, уроки-формули, уроки-конкурси, бінарні уроки, уроки-узагальнення, уроки-фантазії, уроки-ігри, уроки пошуку істини, уроки-лекції «парадокси», уроки-концерти, уроки-діалоги, уроки «слідство ведуть знавці»,уроки-рольові ігри, уроки-конференції, уроки-семінари, інтегральні уроки, уроки-«кругова тренування», міжпредметні уроки, уроки-екскурсії та ін.» [2, с. 531]. У той же час, на нашу думку, такі уроки саме з англійської мови можна проводити не постійно, а лише у якості підсумкових, після опанування певного тематичного розділу. Тобто, коли вивчена уся нова тематична лексика, засвоєна необхідна граматики, увесь клас у повній мірі володіє достатніми для спілкування іноземною мовою комунікативними навичками.

Підсумовуючи усе вище зазначене, ми можемо зробити наступні висновки-рекомендації щодо організації нестандартних форм проведення занять з англійської мови: підготовка таких занять вимагає від учителя значних креативних навичок й сприятливої атмосфери у класі; до подібних занять потрібно ґрунтовно готуватися – скласти детальний план-конспект, прорахувати часові рамки кожного завдання та окреслювати ролі учнів, продумувати форми оцінювання, бонуси, призи; кожне таке заняття вимагає обов'язкової рефлексії – помилковим буде вважати, що можна просто піти на екскурсію і не задавати потім школярам завдань на самостійну роботу; діти

повинні знати мету та бачити результати кожного проведеного нестандартного уроку – інакше вони просто сприйматимуть його у якості розваги.

Джерела та література

1. Методика навчання української мови в початковій школі : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за наук. ред. М. С. Вашуленка. Київ : Літера ЛТД, 2011. 364 с.

2. Підласий І. П. Педагогіка. Новий курс. Книга 1. Загальні основи. Процес навчання. Харків : Основа, 2010. 360 с.

МОБІЛЬНІ ЗАСТОСУНКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВОГО СТОРИТЕЛІНГУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Салюк Богдана,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов і методики викладання
Бердянського державного педагогічного університету
м. Запоріжжя, Україна
ba_saliuk@bdpu.org.ua
<https://orcid.org/0000-0002-9952-2399>

Метод сторітелінгу вважається ефективним засобом розвитку іншомовної комунікативної компетентності, зокрема навичок говоріння, оскільки він спонукає учнів висловлювати свої думки та почуття шляхом створення завершених історій. За словами Скотта Торнбері, «сторітелінг – це універсальна функція мови та одна з основних складових невимушеної розмови. Завдяки своїм історіям учні не лише практикують важливу навичку, але й можуть пізнати один одного: ми – це наші історії». Отже, вправи зі створення історій завжди залишалися провідним методом вдосконалення навичок усного мовлення в класі [5, с. 95-96].

Такі науковці, як Alterio [1], Бондаренко [2], Гич [3], Zipes [7], погоджуються щодо ефективності сторітелінгу, що каталізує вдосконалення навичок вербальної комунікації (усно та письмово). Крім того, завдяки сучасним

технологіям саме цифровий сторітелінг здатний підвищити інтерес учнів до навчання, одночасно пом'якшуючи їхню тривогу як користувачів цільової мови, зокрема в усному мовленні [4, с. 4].

Цифрові інструменти для сторітелінгу включають використання мультимедійних елементів, інтерактивних платформ і мобільних застосунків для створення динамічного середовища, яке сприяє розвитку навичок усного мовлення.

Зокрема, використання мобільних застосунків на уроках може допомогти учням стати впевненішими користувачами англійської мови завдяки гейміфікованій структурі, що знижує рівень тривоги та невпевненості – типових бар'єрів у процесі мовлення. Сучасний ринок мобільних застосунків пропонує різноманітні продукти, які дозволяють користувачам створювати або обирати персонажів і озвучувати їх, тим самим активно практикуючи навички усного мовлення та вимови.

Наприклад, вчені Nair і Md Yunus проаналізували можливості застосунку Toontastic 3D для цифрового сторітелінгу в контексті вивчення мов за допомогою мобільних пристроїв. Це тривимірний інструмент, що містить готові історії та функцію запису голосу користувача. Користувачі можуть розкрити потенціал застосунку, налаштовуючи персонажів, сцени та сюжетну лінію відповідно до своєї розповіді. Дослідники інтегрували цей цифровий інструмент на уроках ESL, щоб «допомогти учням ефективніше спілкуватися англійською та розширити їхній словниковий запас, а також підтримати педагогічний процес, заохочуючи активну участь учнів» [4, с. 6–7]. В експерименті взяли участь тридцять п'ять учнів (11-річного віку, із середнім та низьким рівнем володіння англійською), кожен з яких створив 6 цифрових історій і поділився ними з однолітками у соціальних мережах. Порівняння результатів до і після експерименту підтвердило ефективність цифрового сторітелінгу для покращення навичок говоріння учнів [4, с. 10].

Досить ефективними є мобільні застосунки, які дозволяють записувати голоси користувачів. Наприклад, у додатку застосунку *ChatterPix Kids* учні можуть завантажити будь-яке зображення, анімувати його рот і записати свій голос, і у такий спосіб розповісти історію або монолог від імені цього персонажа. Ця програма проста у використанні та весела, тому що ви можете змусити будь-що «розмовляти», а підготовка не потребує багато часу. Спостереження за учнями показує, що вони із задоволенням використовують *ChatterPix Kids*, практикуючи своє усне мовлення.

Сторітелінг за допомогою мобільних застосунків може бути не лише індивідуальною роботою, а й завданням для команди. Співпраця з однолітками у створенні історій дозволяє учням активно навчатися в комфортній обстановці. Згідно з дослідниками Wahyu, Sujoko і Sarosa, мовленнєві навички учнів можна покращити за допомогою проекту цифрового сторітелінгу. Цей метод сприяє природнішому використанню мови, мотивуючи учнів брати участь у обговореннях під час групової роботи. 36 старшокласників стали учасниками проекту, цілями якого були: по-перше, з'ясувати вплив проектно-орієнтованого навчання (зокрема цифрового сторітелінгу) на вдосконалення усного мовлення учнів; по-друге, проаналізувати навчальну мотивацію учнів при його виконанні [6, с. 162–163].

Впровадження цифрового сторітелінгу включає кілька ключових кроків. По-перше, учні створюють текст історії, що розвиває їх критичне та креативне мислення та лінгвістичні знання. Далі вони записують історію, відточуючи свою вимову, наголос та інтонацію. Згодом створюють і редагують відео, таким чином підвищуючи візуальну і технологічну грамотність. Нарешті, учні представляють свої цифрові історії [6, с. 163].

Результати імплементації проекту засвідчують розвиток навичок усного мовлення (в аспектах граматики, словникового запасу, вимови, вільного мовлення та впевненості): середній бал у попередньому тесті склав 56,55 і

покращився до 71 у контрольному тесті №1 (тобто на 14.45%), а пізніше до 78,88 у контрольному тесті №2 (тобто на 7.88%) [6, с. 167]. Таким чином, впровадження цифрового сторітелінгу покращує навички усного мовлення учнів і підвищує їх мотивацію до навчання.

Отже, цифровий сторітелінг є перспективним напрямком у навчанні англійської мови, оскільки сприяє розвитку навичок говоріння учнів, підвищує рівень їхньої мотивації у вивченні іноземних мов за рахунок використання цифрових технологій, зокрема мобільних застосунків, а також покращує їх співпрацю та спілкування з однолітками завдяки створенню комфортного та творчого середовища.

Джерела та література

1. Alterio M. Using storytelling to enhance student learning. *The Higher Education Academy*. 2003. URL: <https://shorturl.at/acnZ8>
2. Бондаренко Н. Storytelling як комунікаційний тренд і всепредметний метод навчання. *Молодь і ринок*. 2019. № 7. С. 130–135.
3. Гич Г. Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності учнів ЗНЗ. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського: Педагогічні науки*. 2015. № 4 (51). С. 188–191.
4. Nair V., Md Yunus M. Using Digital Storytelling to Improve Pupils' Speaking Skills in the Age of COVID-19. *Sustainability*. 2022. № 14. URL: <https://doi.org/10.3390/su14159215>
5. Thornbury S. *How to teach speaking*. London : Pearson Education Limited. 2005. 160 p.
6. Wahyuni W., Sujoko S., Sarosa T. Improving Students' Speaking Skills Through Project-Based Learning (Digital Storytelling). *English Education Journal*. 2018. Vol 6 (2). P. 161–168. URL: <https://doi.org/10.20961/eed.v6i2.35943>
7. Zipes J. *Speaking Out: Storytelling and Creative Drama for Children* (1st ed.). New York : Routledge. 2004. 324 p.

ПРОЦЕС І УМОВИ УСПІШНОГО ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сахно Віра,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія (спеціалізація
Англійська мова та зарубіжна література)
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
sahnovira8@gmail.com

Науковий керівник – Воскобойник Валентина,
кандидат філологічних наук,
доцент, завідувач кафедри романо-германської філології
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
ffgrgfpnpu34@gsuite.pnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-3990-3082>

У статті розглянуто процес та умови, що сприяють успішному формуванню мовленнєвої компетенції на уроках англійської мови. Викладено основні підходи до розвитку мовленнєвих навичок в умовах українських освітніх реалій. Акцент зроблено на комунікативному підході, застосуванні інтерактивних методів та створенні автентичних ситуацій для практичного застосування англійської мови.

Мета – проаналізувати умови та основні методи формування мовленнєвої компетенції на уроках англійської мови в середніх навчальних закладах України, з урахуванням сучасних педагогічних підходів.

Актуальність питання формування мовленнєвої компетенції в українській системі освіти є надзвичайно високою, особливо в умовах глобалізації, зростаючої потреби в інтеграції до європейської спільноти та підвищення конкурентоспроможності українських випускників на міжнародному ринку праці. Знання англійської мови не лише відкриває доступ до світових знань, але й стає важливим інструментом для професійного розвитку, міжкультурного спілкування та побудови міжнародних зв'язків. У цьому контексті формування мовленнєвої компетенції, особливо комунікативної, є одним із ключових завдань

сучасної школи. Формування мовленнєвої компетенції на уроках англійської мови – це складний і багатогранний процес, який потребує врахування численних факторів. Комунікативний підхід (Communicative Language Teaching, CLT), який набув поширення у багатьох країнах, зокрема в Європі та США, орієнтується на те, щоб здобувачі освіти використовували мову в реальних комунікативних ситуаціях. Роботи таких дослідників, як Делл Хаймс та Джека Річардса, підкреслюють важливість не лише граматики, але й здатності до реального спілкування. У навчанні за комунікативним підходом використовуються рольові ігри, моделювання ситуацій та завдання, що сприяють активному спілкуванню [1, с. 8].

У сучасному світі, де знання іноземної мови стає необхідністю, важливо не тільки ознайомити здобувачів освіти із граматичними структурами та лексичним запасом, але й розвивати їхні комунікативні навички, що дозволять ефективно спілкуватися в різних ситуаціях. Цей процес починається з мотивації. Учні повинні відчувати інтерес до вивчення мови, розуміти її значення в сучасному суспільстві та можливості, які вона відкриває. Уроки, що включають ігри, відео, пісні та інші інтерактивні матеріали, допомагають створити позитивну атмосферу, у якій школярі можуть вільно висловлювати свої думки і почуття. У Великій Британії та Фінляндії активно використовують інтерактивні методи, які залучають школярів до активної участі у навчальному процесі. Роботи таких дослідників, як Говарда Гарднера (відомий за теорію множинного інтелекту), підкреслюють важливість індивідуального підходу, коли вчитель враховує різні стилі навчання [5, с. 10]. Наприклад, використання інтерактивних дошок, навчальних застосунків та платформ допомагає створити різноманітне середовище, яке мотивує здобувачів освіти спілкуватися іноземною мовою.

У Сполучених Штатах Америки та деяких країнах Європи, наприклад, у Німеччині, популярним є проєктний метод (Project-Based Learning, PBL), який заохочує школярів до дослідження, творчості та комунікації в процесі розв'язання реальних задач. У рамках проєктного навчання, як зазначає Джон Дьюї та інші сучасні дослідники, школярі працюють над довгостроковими

проектами, де англійська мова стає інструментом для досягнення цілей, а не просто предметом вивчення [4, с. 32].

Крім того, активне прослуховування є важливою складовою формування мовленнєвої компетенції. Використання аудіо- та відеоматеріалів дозволяє учням розвивати навички сприймання усної мови. Заняття, що містять вправи на розуміння змісту прослуханого, допомагають здобувачам освіти навчитися орієнтуватися у різних акцентах та стилях мовлення. Практика всіх видів мовленнєвої діяльності – читання, письма, аудіювання та говоріння – також є необхідною. Інтеграція цих видів діяльності у навчальний процес забезпечує комплексний підхід, що сприяє розвитку загальної мовленнєвої компетенції. У Канаді, Франції та Швеції поширений метод мовного занурення (Immersive Language Learning), де навчання відбувається шляхом тривалого контакту з мовою в автентичному середовищі. Дослідження науковців, наприклад, Джошуа Міллера та Джеймса Каммінса, демонструють ефективність цього методу для досягнення високого рівня мовленнєвої компетенції, адже учні вчать не просто на уроці, а живуть мовою через уроки інших дисциплін [6, с. 5]. Впровадження цих підходів в українських школах може забезпечити ефективний розвиток мовленнєвої компетенції, зробити процес навчання більш захоплюючим та наближеним до реального життя.

Таким чином, дослідження показує, що успішне формування мовленнєвої компетенції у сучасних здобувачів освіти залежить від комплексного підходу, що включає створення мовного середовища, автентичних ситуацій для практики, інтерактивні технології та використання аудіо- й відеоматеріалів із записами носіїв мови. Впровадження цих умов та методик допомагає учням ефективніше освоювати комунікативні навички, підвищує їхню впевненість у спілкуванні англійською мовою і загалом сприяє мовному розвитку.

Джерела та література

1. Бех В. П., Карнаухова О. В. Формування комунікативної компетенції учнів у процесі навчання іноземної мови. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. 2020.

2. Noonan D. *Task-Based Language Teaching*. Cambridge University Press, 2004.
3. Hymes D. *Competence and Performance in Linguistic Theory*. Language Acquisition, 1972.
4. Dewey J. *Experience and Education*. Macmillan, 1998.
5. Gardner G. *The theory of multiple intelligences and its application in education*. Harvard Educational Review, 1983.
6. Cummins J. *Language, Power, and Pedagogy: Bilingual Children in the Crossfire*. Multilingual Matters, 2000.
7. Miller J. *The Immersive Method in Language Learning*. *TESOL Journal*. 2017.

**ВИКОРИСТАННЯ ЗАДАЧОБАЗОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ
ВИКЛАДАННІ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ**

Свиридюк Ольга,
кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри іноземних мов
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
м. Умань, Україна
zov2380@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-3954-397X>

У сучасних умовах глобалізації та інтернаціоналізації бізнесу важливість знання ділової англійської мови для майбутніх фахівців стрімко зростає. Міжнародні студенти, що навчаються у різних країнах світу, все частіше стикаються з необхідністю оволодіння не тільки базовими мовними навичками, а й особливостями ділового спілкування, що є ключовими для їхньої професійної діяльності.

Українська науковиця Н. В. Гут наголошує: «щоб застосувати найкращий підхід для навчання англійської мови студентів, викладач повинен враховувати цілі навчальної програми та потреби своїх студентів, їхні мотиви вивчати англійську мову тощо» [1]. На нашу думку таким підходом є «задачобазований

підхід» (Task Based Learning and Teaching) до викладання ділової англійської мови.

Оскільки, метою викладання навчальної дисципліни «Ділова іноземна мова (англійська)» в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини є вдосконалення і подальший розвиток знань, навичок та вмій магістрантів у різних видах мовленнєвої діяльності, оволодіння нормами ділового спілкування, розширення знань про особливості офіційно-ділового стилю, класифікацію та структуру документів різного рівня, вимоги щодо оформлення та укладання ділових паперів, засвоєння етикету ділової кореспонденції, що реалізується за допомогою задачобазованого підходу, який передбачає, що студенти вивчають мову через розв'язання конкретних комунікативних задач, максимально наближених до реальних ситуацій у сфері бізнесу. Такий підхід стимулює активне використання англійської мови, розвиває навички критичного мислення та адаптації до різних контекстів спілкування. Водночас задачобазоване навчання сприяє кращому засвоєнню специфічної термінології та культурних аспектів ділової англійської, що робить цей підхід особливо цінним для міжнародних студентів.

Цей підхід відображає природний процес засвоєння мови: спочатку ми відчуваємо потребу сказати щось, потім намагаємося це сказати, потім говоримо і намагаємося зробити свою мову кращою [3]. Мова для нас спочатку постає цілісним явищем, а потім виокремлює його складові: лексику, граматику та ін. Мета викладача – створити можливість для використання англійської мови. Цього можна домогтися, тільки відійшовши від тотальної зосередженості на формах і структурах. У традиційній методиці зазвичай після знайомства з новим лексичним або граматичним матеріалом відбувається його «відпрацювання». А при виконанні завдань в форматі представленого нами методу студенти навчаються використовувати мову як єдине ціле, не замислюючись про тренування конкретних явищ. Такий метод аж ніяк не означає повної не уваги до правильності мовного матеріалу і відсутність допомоги з боку викладача, але тут робота з мовним матеріалом лише супроводжує виконання завдання. Завдання в

форматі розглянутого нами підходу є вид діяльності, при якому досліджувана мова використовується з комунікативною метою для досягнення якогось результату [2].

Завдання сконцентровані на змісті, а не на формі, мають відповідний рівень складності і забезпечують активну роль студентів. При їх виконанні задіяні всі знання і вміння студентів з англійської мови, потрібна участь усіх їхніх розумових процесів (відбір, класифікація, упорядкування, оцінка). Будь-яке завдання, розроблене за методом «навчання та викладання на основі завдання», засноване на наявності «пробілу», який необхідно заповнити. Перший вид «пробілу» – пропуск інформації (передача інформації від однієї людини до іншої), наприклад, групова робота по відновленню пропущеної частини інформації. Другий – пропуск аргументу (використання висловлювання за допомогою узагальнення, практичне міркування, поняття взаємин), наприклад, вправа на вибір кращого варіанта дії за допомогою діалогу, обговорення. Ще один вид – пробіл думки (поділитися думкою, почуттями, ставленням з якоїсь значущої теми), наприклад, дискусія на соціальну тему. Результати виконання таких завдань не мають прямого відношення до мовних явищ. Навчання мови здійснюється в процесі спілкування і взаємодії учнів. Мова засвоюється не як набір мовних явищ, а в своєму «соціальному контексті», тобто асоціюється з ситуацією спілкування, в якій ті чи інші лексичні та граматичні одиниці типово вживаються його носіями. Ситуації в рамках виконання проектів при задачобазованому підході виникають в процесі комунікації природно і дійсно є ситуаціями реального спілкування, а не псевдокомунікативними, створеними навмисно з навчальною метою. Саме тому стадія створення мовного висловлювання в цій технології перенесена в самий початок: мовне висловлювання створюється без опори на пояснення і повторення, як в процесі спілкування. Студент сконцентрований на змісті висловлювання, а не на його формі. Навчання за допомогою спілкування забезпечує особисту залученість (оскільки учасники говорять те, що вважають за потрібне, значущим), а це неодмінна умова мотивації до вивчення англійської мови та «половина успіху».

Задачобазований підхід дає студентам теж повну свободу у виборі мовних засобів для виконання завдання. У викладача повинна завжди бути можливість вибрати завдання і поміняти його в ході справи. А оцінювати виконання завдання повинні самі студенти. Ще одна істотна перевага задачобазованого підходу полягає в тому, що студенти можуть застосувати фактичні знання з різних галузей які вони отримали на рідній мові, у мовлення англійською мовою [4].

Специфіка задачобазованого підходу полягає також у використанні автентичних матеріалів, узятих із реального життя, а не спеціально створених для навчання. Це допомагає студентам знайомитися з живою мовою, що використовується в діловому середовищі, а не з «ідеальними» мовними зразками. Однією з дискусійних тем цього методу є вибір моменту для оцінювання результатів навчання: на основному етапі виконання завдання чи під час роботи над мовним оформленням тексту. Критерії оцінки також можуть відрізнятися залежно від характеру завдань, виконуваних у рамках одного процесу, що робить цей аспект особливо важливим для міжнародних студентів.

Задачобазований підхід акцентує увагу на досягненні комунікативної мети, а не на абсолютній мовній точності, як це часто буває у традиційній методиці. Такий підхід допомагає студентам подолати страх зробити помилку, що сприяє більшій впевненості та свободі в спілкуванні англійською мовою. Завдяки цьому задачобазований підхід стає ефективним інструментом для розвитку швидкості розмовної мови та впевненості.

Систематичне впровадження цього підходу в навчальний процес допомагає студентам удосконалювати навички усного та письмового мовлення, розширює їхній кругозір і стимулює розвиток комунікативних здібностей. Він заохочує студентів до активної участі в процесі навчання, розвиває у них інтерес, уяву, творчий потенціал та самостійність, що сприяє розкриттю їхніх внутрішніх можливостей [1].

На завершення можна сказати, що використання задачобазованого підходу при викладанні ділової англійської мови для міжнародних студентів є надзвичайно ефективною методикою, яка сприяє розвитку як мовних, так і

комунікативних навичок. Виконання завдань, побудованих на реальних ситуаціях, не тільки дозволяє студентам зануритися в природне мовне середовище, але й формує у них впевненість у власних силах, допомагаючи подолати страх мовних помилок. Акцент на змісті висловлювання, а не на його формі, забезпечує глибшу особисту залученість, що стимулює інтерес до навчання та посилює мотивацію.

Джерела та література

1. Gut N. Approaches of teaching English as a foreign language for future Masters in Education. *Актуальні питання лінгвістики та методики викладання іноземних мов* : зб. матеріалів VIII міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті доктора педагогічних наук, професора В. Л. Скалкіна (12 квітня 2022 року). Одеса : ОНУ імені І.І. Мечникова, 2022. С. 301–304.

2. Свиридюк О. В. Інноваційні методи викладання англійської мови на немовних спеціальностях ЗВО. *Проблеми освіти* : збірник наукових праць ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Вінниця, 2019. Вип. 91. Част. 2. С. 142–147.

3. Task-based learning (TBL). URL: https://www.slideshare.net/hulyagulek1993/task-based-language-teachingtbt?qid=0a9130ce-54bf-4774-9781-cd9cdf5425a2&v=&b=&from_search=1 Willis J. A Framework for task-based learning. Harlow : Longman, 1996.

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПІД ЧАС ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Сергієнко Ольга,
доктор філософії, доцент,
доцент кафедри філології
Дніпровського державного аграрно-економічного університету
м. Дніпро, Україна
poddubtseva@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5958-750X>

У сучасному світі цифрові технології стали невід'ємною частиною освіти. Вони забезпечують доступ до різноманітних ресурсів, платформ й інструментів,

що сприяють освітньому процесу. Змішане навчання, яке поєднує традиційні методи з онлайн-форматами, стає все популярнішим, особливо в умовах повномасштабного вторгнення РФ на територію України. Тому стає актуальним дослідження питання ефективного використання цифрових технологій на заняттях з іноземної мови під час змішаного навчання.

Останнім часом українські науковці все частіше звертають свою увагу на дослідження питання використання цифрових технологій на заняттях з іноземної мови під час змішаного навчання, у результаті чого з'являється низка досліджень, що висвітлюють теоретичні та практичні аспекти використання зазначених технологій під час освітнього процесу у закладах вищої освіти. Із-поміж яких слід згадати праці таких науковців, як І. Лопата, Л. Морська, Т. Пахомова, О. Піддубцева, Л. Семак, П. Сердюкова, О. Тесцова, Н. Фоміних. Незважаючи на велику кількість ґрунтованих наукових праць щодо застосування цифрових технологій в освітньому процесі, питання використання зазначених технологій на заняттях з іноземної мови потребує більш ретельного дослідження у контексті сучасних освітніх тенденцій.

Змішане навчання – це такий підхід до навчання, що дозволяє поєднувати між собою навчання в аудиторії та навчання за допомогою різноманітних цифрових технологій. На думку І. Лопати та О. Тесцової, «цифровий складник став невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу, тому сьогодні велика увага приділяється розробленню стандартів цифрових технологій завдяки інтеграції України до світових освітніх процесів та мереж» [1]. Наукові дослідження доводять, що використання цифрових технологій може підвищити мотивацію здобувачів освіти, сприяти кращому засвоєнню матеріалу та розвитку навичок комунікації. Завдяки різноманіттю різних цифрових інструментів (додатків, платформ, онлайн-курсів) кожен викладач може добрати для себе ефективну методику викладання. Крім того, цифрові технології дозволяють адаптувати навчальний процес під потреби кожного здобувача, що є особливо важливим у вивченні іноземних мов під час змішаного навчання. Крім того, науковців підкреслюють, що під час використання цифрових технологій на

заняттях формується цифрова компетентність, що є важливим для формування особливості майбутнього фахівця [3].

Різноманітні дослідження засвідчують, що для вивчення іноземної мови під час змішаного навчання можна використовувати ряд дієвих технологій. Ось деякі з них:

1. Віртуальні класи та платформи для онлайн-навчання. Такі інструменти як Zoom, Microsoft Teams або Google Meet дозволяють проводити інтерактивні заняття, що поєднують відео-конференції з обговореннями в чатах.

2. Мобільні додатки. Додатки на кшталт Duolingo, Babbel або Memrise пропонують інтерактивні вправи та ігри для засвоєння нової лексики та граматики [2].

3. Онлайн-курси. Платформи як Coursera, edX або Udeyу пропонують курси з іноземних мов, які включають відео-лекції, тести та завдання.

4. Гейміфікація. Використання елементів гри у навчанні, наприклад, Kahoot! або Quizlet, може підвищити мотивацію здобувачів і сприяти активному засвоєнню матеріалу.

5. Соціальні мережі та форуми. Платформи, такі як Facebook, Instagram або спеціалізовані форуми, можуть бути використані для обміну досвідом, практики мови та комунікації з носіями мови.

6. Веб-сайти з ресурсами для вивчення мов. Ресурси на кшталт BBC Learning English, British Council, Deutsche Welle та Goethe-Institut пропонують різноманітні матеріали, відео та вправи.

7. Інтерактивні вправи. Інструменти на кшталт Edmodo або Nearpod дозволяють створювати інтерактивні заняття, де студенти можуть виконувати завдання у реальному часі.

8. Блоги та відео-блоги. Використання YouTube або особистих блогів для навчання може бути корисним для слухання та сприймання мови.

9. Віртуальні обміни. Платформи для мовного обміну, такі як Tandem або HelloTalk, дозволяють студентам практикувати мову з носіями.

Отже, використання цифрових технологій на заняттях з іноземної мови є

дієвим з кількох причин: 1) інтерактивність: цифрові технології дозволяють створювати інтерактивні заняття, де студенти можуть активно брати участь у навчальному процесі, виконуючи вправи, проходячи тести та беручи участь у дискусіях; 2) доступ до ресурсів: студенти отримують доступ до безлічі онлайн-ресурсів, таких як відео, подкасти, статті та інтерактивні вправи, що допомагає їм знайти різноманітні матеріали для самостійного навчання; 3) індивідуалізація: цифрові платформи дозволяють адаптувати навчальний процес під індивідуальні потреби студентів, що сприяє їхньому кращому засвоєнню матеріалу; 4) мотивація: використання ігрових елементів та сучасних технологій може підвищити мотивацію здобувачів, зробивши навчання більш цікавим та захопливим; 5) гнучкість: здобувачі можуть навчатися в будь-який час і в будь-якому місці, що особливо важливо в умовах змішаного навчання; 6) різноманіття методів: цифрові технології дозволяють використовувати різноманітні методи викладання, такі як відео-заняття, онлайн-дискусії, спільні проєкти тощо, що робить навчання більш динамічним; 7) комунікація: цифрові інструменти полегшують спілкування між студентами та викладачами, а також між самими здобувачами освіти, що сприяє розвитку навичок мовлення і письма; 8) вимірювання прогресу: онлайн-платформи часто надають можливість автоматично оцінювати успішність здобувачів освіти, що дозволяє як викладачам, так і студентам легко відстежувати прогрес.

Джерела та література

1. Тесцова О., Лопата І. Роль цифрових технологій у процесі вивчення іноземної мови. *Наукові записки. Серія : Філологічні науки*. 2023. (204). С. 71–76. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-204-10>
2. Pakhomova T., Drach A., Vasilieva P., Serdiuchenko Y., Piddubtseva O. The use of educational computer programs in the training of foreign language teachers for speech activity. *Revista EntreLinguas*. 2021. 7 (esp. 4). P. 984–997. DOI: <https://doi.org/10.29051/el.v7iesp.4.15664>
3. Pakhomova T., Hryhorieva V., Omelchenko A., Kalenyk M., Semak L. The formation of digital competence by means of information and communication technologies among students of higher education. *Revista Eduweb*. 2023. 17 (2). P. 78–88. DOI: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2023.17.02.7>

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН ТА КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Серезенко Євгеній,
здобувач 2 курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності Професійна освіта

Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

м. Полтава, Україна

ac.dekart@gmail.com

Науковий керівник – Перова Світлана,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри літературознавства, східної філології і перекладу

Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса
Шевченка»

м. Полтава, Україна

svitlanaperova15@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-1758-2284>

У сучасному суспільстві, яке швидко глобалізується, взаємодія представників різних культур у школах є невід'ємною частиною освітнього процесу. Це особливо важливо для вчителів фізичного виховання, які працюють з різними етнічними та культурними групами учнів. Міжкультурна комунікація не лише допомагає вчителям будувати довірливі стосунки, але й підвищує ефективність навчання.

Міжкультурна комунікація є важливим компонентом професійної компетентності вчителів, зокрема в сфері фізичного виховання. У дослідженні, проведеному в Фінляндії, зазначено, що майбутні вчителі фізичного виховання, які проходили підготовку з міжкультурної комунікації, краще розуміли складність культурного різноманіття та були готові вирішувати конфлікти на основі культурних відмінностей [1]. Це дозволило їм ефективніше працювати з учнями з різних етнічних груп, сприяючи побудові рівноправного середовища на уроках фізичної культури.

Міжкультурна компетентність учителів фізичного виховання допомагає не

лише в організації навчальних занять, але й у створенні умов для рівного доступу до занять для учнів різних культурних і релігійних груп. Наприклад, в дослідженнях вказується, що такі аспекти, як тілесний контакт і форма одягу на уроках фізкультури, можуть бути культурно чутливими, і вчитель повинен враховувати ці особливості [1]. Розуміння цих нюансів допомагає вчителю краще адаптувати методи викладання, забезпечуючи комфортну та безпечну атмосферу для всіх учнів.

Важливим аспектом підготовки майбутніх вчителів фізичного виховання є їхня здатність до міжкультурної взаємодії. Дослідження в Університеті Юваскюля (Фінляндія) показують, що практичні методи, які поєднують емоційні та фізичні аспекти навчання, сприяють кращому засвоєнню знань про міжкультурну компетентність [2]. Це підкреслює необхідність включення міжкультурної підготовки в програми педагогічної освіти, особливо в сфері фізичної культури.

Дослідження вказують на те, що розвиток міжкультурної компетентності у вчителів фізичного виховання має бути ключовим елементом їхньої професійної підготовки. Наприклад, у США навчальні програми, спрямовані на підвищення культурної компетентності через практичні заняття, показали значні успіхи у формуванні позитивних підходів до різноманітності серед майбутніх педагогів [3]. Ці програми допомагають вчителям розвивати навички культурно-орієнтованого викладання, що робить процес навчання більш ефективним.

Міжкультурна комунікація є невід'ємною частиною професійної компетентності вчителів фізичного виховання, особливо в умовах зростаючого культурного різноманіття. Використання міжкультурної компетентності дозволяє вчителям не лише покращити якість навчання, але й сприяти рівноправному доступу до освіти для всіх учнів, незалежно від їх культурного чи релігійного походження. Важливо, щоб освітні програми враховували ці аспекти та надавали відповідну підготовку вчителям.

Джерела та література

1. Siljamäki M., Anttila E. Developing Future Physical Education Teachers'

Intercultural Competence: The Potential of Transformative and Embodied Learning Approaches. *Frontiers in Sports and Active Living*. 2021. URL: <https://www.frontiersin.org/journals/sports-and-active-living/articles/10.3389/fspor.2021.765513/full>.

2. Thorburn M., Stolz S. Embodiment, Body and Culture in Physical Education: A Review. *Physical Education and Sport Pedagogy*. 2017. URL: https://www.researchgate.net/publication/344978882_Pedagogies_of_embodiment_in_physical_education_-_a_literature_review

3. Choi W., Chepyator-Thomson R. (2011). Multiculturalism in Teaching Physical Education: A Review of U.S. Based Literature. *ICHPER-SD Journal of Research*. 2011. URL: <https://eric.ed.gov/?id=EJ954492>

FORMING COMMUNICATIVE COMPETENCE OF HIGHER EDUCATION STUDENTS USING LMS MOODLE

Sovhar Oksana,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Professor of the Foreign Languages and Military
Translation Department,
Hetman Petro Sahaidachnyi National Army academy
Lviv, Ukraine
okssov@yahoo.com
<https://orcid.org/0000-0002-3101-7409>

The formation of students' communicative competence is a vital task for any higher education institution, regardless of its profile or specialization. It should be implemented through the efforts of all the stakeholders in the process of conducting scientific, training, educational, and other types of activities, and should be included in the structure and content of each educational program, to determine methods, forms, and strategies for learning and teaching. Despite the recent necessity to relocate educational process into virtual domain, learning foreign languages still has the same purpose – it has to result in acquisition and development of students' communicative competence.

One of the most widespread platforms that is instrumental in actively changing

the institutional learning environment towards virtualization is a learning management system Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). Simple interface and availability of open access contributed to the fact that the platform has become one of the most common in Ukraine and other countries providing virtual educational resources, and now has hundreds of millions users all over the world. Technical capabilities of the platform were initially used in higher education institutions (HEIs) for the digitization of educational and methodological resources with the aim of granting students access to them. In terms of transition of education to distance learning, which was caused first due to the COVID-19 pandemic, then the war; the platform's resources began to be actively used also in assessing the progress made by students and doing testing. However, the capabilities of the platform have a wider range of applications. Let us examine some of them.

Moodle platform provides the teacher with the ability to check, assess, and evaluate students' creative writing, which they can attach as completed assignment, which the teacher had previously posted through the 'assignment' category, or send it to the teacher as a private message. It is important that writing pieces are interesting to perform and ensure satisfying a rapidly growing need for interpersonal communication of all participants [1].

Menti-surveys are another helpful tool when the student is asked to choose answer from the offered options, provide their own answer, express their opinion or attitude to a certain topic, express agreement or disagreement with the proposed thesis, evaluate the teacher's performance, in particular the level of communication. Such surveys are especially valuable giving the student the opportunity to participate in the formation of the discipline content.

The Kahoot! online service also has significant didactic and communicative potential. Quizzes created on this platform allow not only to interest the student in communication with the teacher and fellow students, but also to expand the contents of the discipline and ensure the implementation of interdisciplinary connections by involving a wide variety of visuals (paintings, portraits, photos, collages, memes, etc.). The platform also provides an opportunity to conduct surveys in which the student is

invited to choose one of the two proposed points of view, to agree or disprove a certain statement. Surveys created on Mentimeter and Kahoot! resources allow engaging the student in an online dialogue via a URL link that the teacher sends through chat, adding them via a QR-code to educational presentations created in PowerPoint and Keynote programs and are shown during a class. The teacher attaches the address as a separate URL to the corresponding topic on Moodle.

Establishing feedback between the teacher and the students is a prerequisite for formation of learners' communicative competence. The private message function in Moodle is an effective way of establishing and maintaining empathic interpersonal interactions between the teacher and a student. The platform provides the student with the opportunity to maintain a dialogue with the teacher, the content of which is not exhausted by a comment on completed tasks. Skilful use of this resource by the teacher is ensured by implementation of the student-centred model of education and creating an individual educational trajectory [2].

The dialogue approach in the teaching of the foreign languages is also implemented through the Moodle platform function of testing tasks that are to be completed at the end of their study of each topic. It is important that the tests are constructed by the teacher in such a way as not to make the student feel overwhelming complexity or obscurity of the material, but at the same time, they should not be too easy or demotivating. Test tasks cannot be too voluminous or have too many questions. They should have different levels of difficulty and contain various types of questions. Technical features of the platform allow creating test tasks in the bank of questions, which enables structuring them according to categories corresponding to individual course topics. Each category can have subcategories containing tasks of different levels of difficulty or different types of tasks. This way the teacher can evenly distribute questions for students when creating a test task. The platform provides the following types of questions for testing: multiple-choice (to choose one or several answers from the proposed ones), true/false, matching, tagging the correct answer, giving a short answer (assuming the student's answer in one phrase or sentence), essay (allows answers from several sentences or paragraphs), questions to fill in the missing words.

Test surveys created on platform, allow the teacher to establish feedback with students in order to assess their progress, and the student to monitor the results of their work and the transparency and objectivity of its evaluation by the teacher [3].

The Moodle platform has resources for organizing more than just individual communication between the teacher and student, but also group interaction. Forums, chats, webinars, breakout rooms are means of forming communicative educational environment. The forum is a platform for communication between the teacher and students, where each participant has the opportunity to receive information, ask questions, and participate in the discussion. Different types of forums are available: news forum (provided posting of information only by the teacher), help forum (provides an opportunity for students and teachers to ask organizational questions and take participation in their discussion), and general (does not involve moderation by the teacher, open to all). Chat on the Moodle platform allows participants to conduct online discussion sessions, which is especially useful in the distance education environment when the group cannot meet together in a traditional classroom. Chat sessions can be one-time or recurring with a frequency determined by the participants. Webinar through BigBlueButton is a resource for creating online conferences in real time, which is similar to Zoom conferences. However, the difference between Zoom and BigBlueButton is that when using the latter, the student does not need to type login and password on another site; he/she simply joins the online meeting on the Moodle platform. In addition, the format of a joint chat forms a space of open dialogue. The diverse toolkit the platform offers to the teacher can lead to the creation and operational modernization of the author's content of the course with the educational materials that he or she deems appropriate.

The ability to use plugins is the way to maximize expanding the communicative space, both on the part of the teacher and implementing student dialogue educational model. There are various groups of plugins that will help improve and diversify the educational process, in particular, plugins for creating courses and their content, tests and exercises, gamification, increasing student motivation, communication, analytics, assessment and evaluation of students' activity and success.

References

1. Осадча К., Осадчий В., Спирін О., Круглик В. Реалізація індивідуалізації та персоналізації навчання засобами Moodle. *Молодь і ринок*. 2021. № 1(187). С. 38–43.
2. Староста В. І. Moodle до, під час і після пандемії COVID-19: використання студентами бакалаврату та магістратури. *Відкрите освітнє середовище сучасного університету*. 2021. № 10. С. 216–230.
3. Стечкевич О. О. Забезпечення зворотного зв'язку засобами Moodle у процесі дистанційного навчання. *Наукове забезпечення технологічного прогресу XXI сторіччя* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Чернівці, 1 трав. 2020 р.). Чернівці : МЦНД, 2020. С. 28–31.

COMMUNICATIVE COMPETENCE FORMATION WHEN TEACHING ENGLISH (IN THE CONTEXT OF LISTENING ACTIVITIES)

Tahiltseva Yanina,
PhD in Philology,
Associate Professor, Department of Germanic and Ukrainian Philology
Poltava State Agrarian University
Poltava, Ukraine
ianina.tagiltseva@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-4005-0227>

Nowadays, at the time of Ukraine's active European integration processes, when English is recognised as a language of international communication at the state level, educational programmes provide for the development of foreign language communicative competencies, namely the ability to communicate in a foreign language. Therefore, the specifics of developing students' oral communication skills, in particular during listening activities, is a relevant issue which our research focuses on.

The concept of communicative competence attracts the attention of both modern educators and linguists (I. Liashenko, M. Zelinska, V. Miseniova, I. Lipko; Z. Issayeva, K. Khamzina, N. Karimbay, L. Kuleimenova, etc.) We define communicative

competence as a set of knowledge, skills and abilities acquired through social and communicative experience and necessary for effective language activity.

Forming and developing communicative competence in listening is essential in improving foreign language listening and comprehension skills, enabling students to enhance their ability to understand English in real-life speech contexts. In this research, we consider several approaches that help to effectively build communicative competence in listening.

One of the crucial aspects of listening is using authentic texts (podcasts, videos, films, news, interviews). This allows learners to hear real English naturally, including different accents, speech rates and intonation patterns. For example, listening to interviews with famous people or podcasts on current affairs facilitates a better understanding of English in real-life situations.

An important step is preparing to listen to the audio material, which helps focus on the topic and understand the context. Teachers may wish to discuss key concepts, predictions or questions to focus attention before listening. When preparing to listen to news about world events, students can be asked to discuss general information about the situation or predict what they will hear.

It is also necessary to develop active listening, which includes not just passive perception of information but also active involvement of students in analysing and discussing the material they have heard. Teaching students to focus on the key points and understand the hidden meaning is highly important. After listening to the audio file, it is advisable to ask students to discuss the main ideas, highlight key points or predict the development of events.

Besides, the use of effective listening strategies contributes to the development and shaping of communication skills. Such strategies include predicting content, identifying main ideas, inferring context and using non-verbal cues (intonation, pauses). For example, students can be taught to predict how events will unfold while listening to the news or to identify emotional colouring from the speaker's intonation.

Listening activities can involve both global (general) and detailed comprehension. Students need to be able to identify the main ideas and focus on the details. For example, you can listen to an audio file first for general understanding

(who? what? where?) and then listen again to identify specific details (time, place, features of events).

In addition, it is worth combining listening with interactive tasks involving speaking skills to build communicative competence. These can include group discussions, role-plays, replay or analysis of the material heard. For instance, after listening to a dialogue about planning a holiday, students can role-play planning their own trip using the active vocabulary from the audio recording. We fully agree with N. Skrypnyk that modelling real-life communication situations is an important task that stimulates the development of communicative competence [1, p. 130].

Audio and video materials with visual elements allow students to understand better the non-verbal aspects of communication (facial expressions, gestures, etc.). Speaking activities after watching a video in which people express their emotions through tone of voice and body language can be activated by discussing the impact of non-verbal cues on the meaning of what is said.

Therefore, we conclude that forming communicative competence in listening requires a comprehensive approach combining active listening development, work with authentic materials, appropriate listening strategies, interactive tasks, etc. This will enable students to understand a foreign language better and use it more effectively in real-life communication situations.

References

1. Skrypnyk N. I. Audiiuvannia yak aktyvnyi vyd movlennievoi diialnosti v osvitnomu protsesi zakladiv vyshchoi osvity. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskyi kolehium» imeni T. H. Shevchenka*. Seria: Pedahohichni nauky. 2020. № 9 (165). C. 126–132. URL: <http://surl.li/olpalg> (access date: 03.11.2024).
2. Zelinska M. Komunikatyvna ta sotsiolinhvistychna kompetentsii: pidkhody do rozuminnia i komponentnoho skladu v ukrainskii ta zarubizhnii naukovii literaturi. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «HRAAL NAUKY»*. 2023. № 32. C. 323–329. URL: <http://surl.li/nonpau> (access date: 03.11.2024).
3. Zhibek Issayeva, Karlygash Khamzina, Nazerke Karimbay, Laila Kuleimenova. Cognitive foundations of the formation of communicative competencies in the theory of dialogue. *Lodz Paper in Pragmatics*. September, 2024. URL: <http://surl.li/dnkple> (access date: 03.11.2024).

ADAPTATION OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING METHODS TO THE NEEDS OF MODERN STUDENTS

Тарасова Наталія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри світової літератури
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
tarasova040816@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-8003-4213>

Люлька Вікторія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
viktoriya.lyulka@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4581-6583>

English serves as the *lingua franca* of global communication, underpinning international business, science, and cultural exchanges. Despite its widespread importance, teaching methods for English often remain anchored in traditional paradigms that fail to resonate with today's learners. Modern students, characterized by their digital fluency and preference for interactive learning, demand a shift in pedagogical approaches. This article explores the evolution of English language teaching (ELT) methods, highlighting how educators can adapt to contemporary learners' unique needs.

Modern students are digital natives who engage seamlessly with technology. They prefer interactive, personalized, and collaborative learning experiences. Unlike earlier generations, they often exhibit shorter attention spans, requiring more engaging, multimodal instruction. Additionally, globalization has diversified classrooms, necessitating inclusive and culturally sensitive teaching approaches [2].

Conventional ELT methods, such as grammar-translation and rote memorization, have dominated for decades. However, these approaches prioritize accuracy over fluency, failing to develop real-world communicative competence. Furthermore,

limited integration of technology and an overemphasis on teacher-led instruction make traditional methods less appealing and effective for modern students.

Communicative Language Teaching (CLT) emphasizes using language for real-world communication rather than mastering grammar alone. Students engage in activities like role-plays, group discussions, and debates, which simulate authentic conversations. This method enhances fluency, confidence, and the ability to use English in practical scenarios. It develops practical communication skills; encourages active participation and collaboration; builds confidence in using English outside the classroom [1].

Task-Based Language Learning (TBLL) involves completing real-world tasks, such as writing emails, creating presentations, or solving problems, where language is learned as a tool for achieving goals. This approach fosters problem-solving and critical thinking skills. It provides meaningful, context-based learning; improves learner engagement through practical application; encourages creativity and teamwork.

Gamification incorporates game elements like points, levels, and rewards into lessons, while game-based learning uses actual games to teach concepts. Examples include vocabulary quizzes on Kahoot or storytelling games. It makes learning fun and engaging; increases motivation through rewards and competition; improves retention of concepts.

Blended learning combines traditional teaching with digital tools, such as online platforms, apps, and multimedia resources. This approach ensures flexibility and accessibility for diverse learners. It offers a balance of in-person and digital learning; caters to different learning styles and paces; expands access to a wide range of resources and tools [3].

By integrating these approaches, educators can create dynamic, personalized, and effective learning environments that cater to modern students' needs.

Technology plays a transformative role in ELT, offering tools that align with modern students' expectations:

- Tools like Duolingo and Babbel make learning fun and accessible.
- Personalized recommendations by AI tutors enhance individual learning paths.
- Platforms like Zoom facilitate real-time interaction and group collaboration.
- Tools such as Kahoot engage students while testing knowledge.

These technologies create dynamic, interactive learning environments that foster deeper engagement and better retention.

Despite its benefits, adapting ELT methods faces several barriers. For example, educators accustomed to traditional methods may resist change. Also schools in underdeveloped areas may lack technological infrastructure. Balancing digital tools with foundational skills like writing remains crucial.

We have highlighted the main recommendations for educators for better adaptation of English language teaching methods to the need of modern students. Teachers should be trained in modern methods like CLT and TBLL. Also the classrooms have to be equipped with digital tools and reliable internet access. Data should be collected continuously to improve learning strategies.

Modernizing ELT methods is essential to address the evolving needs of students. By embracing technology, fostering interactivity, and emphasizing practical skills, educators can create engaging, effective learning experiences. Adaptation is not just an option but a necessity to ensure that students are prepared for a globalized world where English remains a critical skill.

Джерела та література

1. Bouchrika, Imed, et al. Exploring the impact of gamification on student engagement and involvement with e-learning systems. *Interactive Learning Environments*. 2021. No. 29(8). P. 1244–1257.
2. Sanchez, Diana R., Langer M. et al. Gamification in the classroom: Examining the impact of gamified quizzes on student learning. *Computers & Education*. 2020. No. 144. P. 103–109.
3. Farrell C.S. Thomas, George M. Jacobs. Essentials for successful English language teaching. Bloomsbury Publishing, 2020. 192 p.

МЕТОДИ КЕРУВАННЯ ФРУСТРАЦІЙНИМИ БАР'ЄРАМИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Татарін Володимир,
здобувач 1 курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності Освітні, педагогічні науки
Бердянського державного педагогічного університету
м. Запоріжжя, Україна
tatarinvolodymyr99@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0004-8812-4389>

Англійська мова є невід'ємною частиною сучасного життя, адже відкриває доступ до інформації, кар'єрних можливостей та спілкування з людьми з усього світу. Однак процес вивчення англійської мови може бути складним і супроводжуватись різними емоційними бар'єрами, одним з яких є фрустрація. Актуальність цього дослідження зумовлена тим, що фрустраційні бар'єри є поширеним явищем, що негативно впливає на ефективність навчання, рівень мотивації та призводить до емоційного виснаження і втрати інтересу до вивчення мови. Незважаючи на значний вплив фрустрації на процес навчання, дослідження цієї проблеми залишається недостатнім. Серед провідних вчених, що досліджували проблему: І. Глазкова, А. Шамне, Д. Стюарт, Р. Лазарус та інші.

Мета дослідження – розкрити сутність методів керування фрустраційними бар'єрами на уроках англійської мови.

Фрустрація є одним з видів емоційних бар'єрів, що визначається, як «психічний стан переживання невдачі, що виникає при наявності реальних або уявних нездоланих перешкод на шляху до якоїсь мети» [5, с. 576]. У процесі вивчення англійської мови, стан фрустрації супроводжується в учнів відчуттями зневіри (що він не зможе опанувати мову або через повільний прогрес), злості (роздратування через помилки або занадто швидкий темп мовлення вчителя), апатії (байдужість до уроків, відсутність мотивації), страху (страх говорити або робити помилки) та сорому (почуття ніяковості в момент мовлення).

І. Глазкова виокремлює такі прояви фрустрації в педагогічній діяльності, як розчарування, роздратування, тривога, відчай, погіршення результатів, поява нехарактерних помилок, зміна звичної пози, тону особистості та мовлення, погіршення сприймання, погіршення пам'яті, зниження об'єму уваги, швидкості, гнучкості та логічності мислення, відчуття невдоволеності [3, с. 83].

Більшість факторів, що призводять до виникнення фрустрації під час вивчення англійської мови можна поділити на п'ять груп: 1) мовні бар'єри (складність граматики, лексичний бар'єр, фонетичні труднощі); 2) недостатня практика (відсутність можливості регулярно використовувати англійську мову, страх розмови, що гальмує спілкування через страх зробити помилку); 3) незручне середовище навчання (неефективний підхід до викладання, відсутність емоційного зв'язку вчителя з учнями, учнів між собою); 4) не виправдані очікування (занадто швидкий темп навчання, порівняння з іншими); 5) особистісні фактори (втома, стрес, емоційне виснаження, відсутність чіткої мети навчання).

На нашу думку, у межах освітнього процесу керування фрустрацією відбувається за допомогою методів, прийомів та засобів, що спрямовані на зміну мислення та ставлення до навчання, створення безпечного та підтримуючого навчального середовища, постановку реальних цілей навчання, розвитку вольових якостей, розмаїття методів навчання та мотивації.

Розглянемо *зміну мислення та ставлення до навчання*. Базовий підхід полягає в тому, щоб допомогти учням зосередитись на процесі, а не на результаті навчання. Також, слід зосередити увагу учнів на досягненнях та відстежуванні власного прогресу. Це допоможе учням навчитися проявляти терпіння та наполегливість у вивченні англійської мови, знизить рівень стресу та тривоги, підвищить мотивацію та самооцінку.

Методи створення безпечного та підтримуючого навчального середовища мають на меті створити умови психологічної безпеки на рівнях залучення

(включеності в навчальний процес), учня (навчання та розвитку), учасника (можливості вносити корективи до процесу навчання), конкурента (потреба кидати виклик та покращувати навчальний процес) [6]. Методичний аспект створення безпечного психологічного середовища передбачає такі кроки: оцінку поточного стану освітнього середовища, підвищення усвідомлення важливості психологічної безпеки, встановлення чітких очікувань та правил, спрямованих на забезпечення психологічної безпеки, забезпечення навчання та розвитку, стимулювання зворотного зв'язку та визнання і підтримку вразливості учасників освітнього процесу.

Розглянемо *методи постановки реальних цілей навчання*. Вивчення англійської мови є складним і довготривалим, тому процес навчання слід розділити на дрібні та досяжні кроки. Це можливо забезпечити використанням методу постановки SMART-цілей, що був запропонований П. Друкером. Він передбачає встановлення: S (specific) – конкретної та зрозумілої мети, яка виключає глобальність та невизначеність; M (measurable) – вимірюваної мети, результат якої можна простежити на проміжних та фінальних етапах роботи; A (achievable) – досяжної та адекватної мети, шляхом оцінки ресурсів та факторів, що впливають на її досягнення; R (relevant) – реалістичної та актуальної мети, що не йде врозрід з іншими цілями завдання та співпадає з інтересами її виконавців; T (time-bound) – мети, що має конкретні часові рамки виконання.

Під *призмою вольових якостей*, керування фрустрацією забезпечується розвитком цілеспрямованості: терплячості, завзятості і наполегливості.

Методичний аспект керування фрустраційними бар'єрами полягає в *урізноманітненні методів навчання*. Це забезпечується використанням різних ресурсів (підручники, автентичні текстові, відео та аудіо матеріали, мобільні додатки, ігри, онлайн платформи тощо) та методик (CLIL, CLT, TPR, The Grammar-Translation Method, The Direct Method та інші). Для вчителя англійської мови важливо змінювати методи та ресурси протягом уроку, адже це зберігає

динамічність навчання, дає можливість підібрати ті підходи, які працюють зі всіма групами учнів із різними стилями навчання.

Отже, фрустрація є поширеною проблемою, яка виникає через низку причин (мовні бар'єри, недостатня практика, незручне середовище навчання, невиправданні очікування, особистісні фактори) та призводить до зниження ефективності навчання. Описані підходи, методи та прийоми керування фрустраційними бар'єрами допоможуть вчителю забезпечити безпечний психологічний клімат, у якому учні зможуть зосередитись на навчальному процесі. Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в експериментальній перевірці методів керування фрустраційними бар'єрами.

Джерела та література

1. Глазкова І. Я. Бар'єрна педагогіка як новий напрям педагогічної науки. *Міждисциплінарність як методологія гуманітарних наук: мова, освіта, культура: матеріал міжн. науково-практ. конф.* 2012. Ч. 2. С. 31–34.
2. Глазкова І. Я. Гуманність: структура, засоби формування. *Проблеми сучасного мистецтва і культури. Науковий світ.* 2002. С. 41–47.
3. Глазкова І. Я. Теоретико-методичні засади формування у майбутніх учителів компетентності запобігання і подолання педагогічних бар'єрів у процесі професійної підготовки : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04. Харків, 2013. 566 с.
4. Павелків Р. В. Загальна психологія : підручник. Київ : Кондор, 2009. 576 с.
- Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків : Прапор, 2007. 640 с.
5. Clark T. The 4 stages of psychological safety. Oakland : Berret-Koehler Publishers, Inc., 2020. 161 p.
6. Glazkova I., Khatuntseva S., Vaseiko Y., Shymanovych I., Yaroshchuk L. Future teachers' training to application of cognitive barriers in professional activities during the Covid-19 pandemic. *Amazonia Investiga.* 2022. I. 11(50). P. 66–78. URL : <https://doi.org/10.34069/AI/2022.50.02.7> (дата звернення: 24.10.2024).

ОСНОВНІ ВИДИ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Тимошенко Діана,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
tymoshenkodiana@gmail.com
Науковий керівник – Воскобойник Валентина,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри романо-германської філології
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
suc7us@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-3990-3082>

Сьогодні однією з головних проблем вчителів-предметників, у т. ч. й учителів англійської мови, є зацікавити та мотивувати учнів на ефективне вивчення мови. З цією метою у ЗЗСО активно використовуються нестандартні уроки, які сприяють розвитку мовленнєвої компетенції учнів.

Нетрадиційний урок – це імпровізоване навчальне заняття, яке має нестандартну (невстановлену) структуру. Нетрадиційні форми проведення занять направлені на підвищення ефективності діяльності учнів. Досвід шкільних викладачів та дослідження педагогів-новаторів продемонстрували, що нетрадиційні форми проведення уроків підтримують інтерес учнів до предмета, підвищують мотивацію навчання та формують мовленнєву компетенцію.

Існує безліч видів нестандартних уроків, які спрямовані на формування різних навичок і умінь. До основних видів нестандартних уроків англійської мови відносять:

1. *Уроки-ігри*. Не протиставлення гри уроку, а їх синтез – у цьому сутність методу. На таких уроках створюється неформальна атмосфера, ігри розвивають інтелектуальну та емоційну сферу учнів. Особливостями цих уроків є те, що навчальна мета як ігрове завдання та урок підпорядковані правилам гри, обов'язкові захоплення та інтерес до змісту з боку школярів.

2. *Уроки-казки та уроки-подорожі* спираються на фантазію дітей та розвивають її. Проведення уроків-казок можливе у двох варіантах: коли за основу береться народна чи літературна казка, другий – вигадується самим вчителем. Сама форма казки близька та зрозуміла дітям, особливо молодшого та середнього шкільного віку, але й старшокласники з інтересом реагують на такий урок.

3. *Уроки-змагання, вікторини* проводяться в гарному темпі та дозволяють перевірити практичні та теоретичні знання більшості школярів за обраною темою. Ігри-змагання можуть розроблятися вчителем чи є аналогом популярних телевізійних змагань.

4. *Уроки, засновані на імітації діяльності закладів та організацій.* Урок-суд, урок-аукціон, урок-біржа знань та ін. Перед учнями ставлять проблемно-пошукові завдання, пропонуються творчі завдання. Такі уроки виконують і профорієнтаційну роль, де проявляється артистизм школярів, неординарність мислення.

5. *Інтернет-уроки* проводяться в кабінеті інформатики, за комп'ютерами. Учні виконують всі завдання безпосередньо з екрана комп'ютера. Форма підходить для середнього та старшого шкільного віку.

6. *Уроки, які засновані на формах, жанрах та методах роботи, відомих у суспільній практиці:* дослідження, винахідливість, аналіз першоджерел, коментар, мозкова атака, інтерв'ю, репортаж, рецензія.

7. *Урок-екскурсія* стає більш популярним сьогодні, коли все частіше та ширше розвиваються зв'язки між різними країнами та народами, а знайомство з українською національною культурою стає необхідним елементом процесу навчання іноземної мови. Учень повинен вміти провести екскурсію по місту, розповісти іноземним гостям про самобутність української культури. Принцип діалогу культур передбачає використання культурознавчого матеріалу про рідну країну, яка дозволяє розвивати уявлення про Україну, а також формувати уявлення учнів про культуру країн, мову яких вони вивчають.

8. *Урок-спектакль.* Використання художніх творів західної літератури на уроках англійської мови вдосконалює мовні навички учнів, забезпечує створення

комунікативної, пізнавальної та естетичної мотивації. Підготовка спектаклю – творча робота, яка сприяє розвитку навичок іншомовного спілкування дітей та розкриттю їх індивідуальних творчих здібностей.

9. Цікавою та плідною формою проведення уроків англійської мови є *урок-свято*. Ця форма уроку розширює знання учнів про традиції та звичаї англійських країн та розвиває в школярів здібності до спілкування, які дозволяють брати участь у різних ситуаціях міжкультурної комунікації.

10. *Урок-інтерв'ю*. Це своєрідний діалог з обміну інформацією. На такому уроці, як правило, учні опановують конкретну кількість частотних кліше та користуються ними в автономному режимі. Оптимальне поєднання структурного повторення забезпечує міцність та осмисленість засвоєння.

11. *Урок-есе*. Сучасний підхід до вивчення англійської мови передбачає не тільки отримання будь-якого об'єму знань з предмета, але й виробити власну позицію, ставлення до прочитаного: міркування, співпереживання, сполучення свого та авторського «я». На уроках англійської мови учні аналізують вибрану проблему, відстоюють свою позицію. Учні повинні вміти критично оцінювати прочитані твори, у письмовому виді викладати думки відповідно до поставленої проблеми, навчитися аргументувати свою думку та усвідомлено приймати власні рішення.

12. *Інтегрований урок*. Міжпредметна інтеграція дає можливість систематизувати та узагальнити знання учнів за суміжними навчальними предметами. Дослідження показують, що підвищення освітнього рівня навчання за допомогою міжпредметної інтеграції посилює його виховні функції.

13. *Урок-мюзикл* сприяє розвитку соціокультурної компетенції та ознайомленню з культурами англійських країн. Методичні переваги пісенної творчості у вивченні англійської мови очевидні. Урок-мюзикл сприяє естетичному та моральному вихованню школярів, більш щільно розкриває творчі здібності кожного учня.

14. *Відеоурок* допомагає учням оволодіти комунікативною компетенцією, не знаходячись в країні, мову якої вони вивчають. Важливим завданням вчителя є створення реальних та уявних ситуацій спілкування на уроці з використанням

різних прийомів роботи. Аутентичні матеріали, в тому числі відеофільми, сприяють реалізації важливої вимоги комунікативної методики – представити процес оволодіння мовою як осягнення живої іноземної культури.

Отже, нестандартні уроки дійсно мотивують, формують та розвивають мовленнєву компетенцію. Вчителю варто активно застосовувати нетрадиційні уроки англійської мови не тільки для розвитку мовленнєвих навичок, а й для підтримання зацікавленості учнів у предметі.

Джерела та література

1. Видавнича група «Основа». Нестандартні уроки – неординарні підходи до викладання навчальних дисциплін. URL: https://osnova.com.ua/pro_vidavnoctvo/

2. Казачінер О. С. Сучасні форми та методи навчання англійської мови. Харків : Основа, 2010. 112 с.

3. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах : колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майєр, О. М. Устименко, В. В. Черниш та інші. Київ : Ленвіт, 2015. 444 с.

PROFESSIONAL SPEECH COMPETENCE AS A MANDATORY COMPONENT OF POLICE ACTIVITIES

Tomas Danil,
4th year cadet
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
tomas.dan777@gmail.com
Supervisor – Halenko Yuliia,
Senior lecturer at the Department of Language Studies
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-5670-4774>

In the modern world, where interaction between people takes on new forms and values, speech competence becomes a key element of professional training. This is especially true of law enforcement officials who face various communication situations

on a daily basis.

Professional speech competence covers not only the knowledge of language norms and rules, but also the ability to effectively use language in professional activities. This includes the skills of active listening, dialogue building, argumentation and the ability to adapt speech to various communicative situations. This is especially important for police officers due to their need to interact with people who may be in stressful situations or be emotionally unstable.

Communicative competence (lat. *competens* – appropriate) is a set of knowledge about communication with different communicants, as well as the ability to effectively apply the languages in specific communication situations as a recipient and addressee. It develops on the basis of an understanding of linguistic laws, experience in using not only the native language, but also foreign languages, which creates a corresponding system of knowledge. Communicative competence is determined by communicative intentions of an addressee; compliance with communication strategies that allow to achieve the desired result of communication; knowledge of the identity of an interlocutor; feedback in communication, which involves taking into account the psychological characteristics of an addressee, including his/her social role; the ability to overcome psychological “filters”, to break psychological “shields”; possessing the skills of decoding the body language of an interlocutor; clear orientation in the conditions and situation of communication; skills to support the process of communication; control of own speech behavior, emotions, etc.; the ability to logically complete communication, accurately terminate it and control post-communicative effects [1, p. 2].

Requirements for skills in terms of communicative competence are enshrined in documents related to the professional activities of lawyers, in particular, in the Rules of Ethical Behavior of Police Officers (*During the performance of official duties, a police officer must comply with the norms of business speech and prevent the use of profanity*).

Shestakova C.O. listed the following skills from the previously mentioned document: (i) the ability to make a public speech on a given topic; (ii) the ability to regulate the emotional state during public speaking; (iii) the ability to evaluate audience, interact with it, simulate speech depending on the audience’s reaction; (iv)

possession of functional styles, the ability to apply them depending on the speech situation; (v) the ability to creatively interpret the source texts on the basis of associative connections; (vi) the ability to build a functional dialogue (conduct business conversation, negotiate, communicate by phone); (vii) the ability to lead a discussion, apply argumentation; (viii) the ability to properly plan your role in course of communication; (ix) the ability to find adequate means to convey the content; (x) the ability to provide feedback [3, p. 73].

The main attention in the formation of communicative skills of future specialists should be directed to the forms of organization of the educational process in the teaching of disciplines of professional and practical training, the content of which should be reoriented to the formation of the professional consciousness of future highly-qualified specialists.

A number of researchers (O. Hubareva, O. Korniyaka, O. Novykova, K. Ponomarenko among others) emphasize that the formation of professional and communicative competence of future specialists should be carried out by means of solving communicative situational problems.

Communicative-situational problems are considered as a kind of speech-and-mental problem that simulates certain aspects of future professional activity; communicative-situational tasks contain information about the speech situations as an obligatory component of communication, on which the content of the statement and its speech design largely depend. Y. Vtornykova interprets the communicative-situational task as a pedagogical goal set in certain conditions, the achievement of which is aimed at various actions carried out in the direct process of communication [2, p. 80].

Therefore, it is advisable to provide future police officers with knowledge and skills in the field of professional communication, as well as direct their activities to obtain basic experience in solving various communicative situations that may arise in their professional practice. The process of forming professional and communicative competence of future police officers should take place during the study of professional disciplines. The content of training and methodology of practical training should be improved by introducing communicative situational tasks. The result of solving such problems will be an increase in the level of professional and communicative competence of future law enforcements.

References

1. Babiy A., Turliuk S. Communicative Competence is the Basis of Professional Activity of a Specialist. *Young Scientist*. 2023. 1.1 (113.1) P. 1–5. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-113.1-1>
2. Bilousov A. Communicative and Situational Tasks as Means of Forming Professional-Communicative Competence of a Police Officer. *Psychological and Pedagogical Problems of Professional Education and Patriotic Upbringing of the Personnel of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: materials of the All-Ukrainian Scientific-and-Practical conference*. Vinnitsa : Kharkiv National University of Internal Affairs, 2024. P. 78–81.
3. Kovtunenکو, S. Communicative Competence is a Component of Professional Activity. *ABSTRACTS* 37. P. 73.

ПРИНЦИП ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК СПОСІБ РОЗВИТКУ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Троніна Аліна,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Англійська мова і література)
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
troninaalina18@gmail.com
Науковий керівник – Петрушова Наталія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської та німецької філології
Навчально-наукового інституту іноземних мов
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
ffganfnata_petrushova@gsuite.pnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1048-2547>

Навчання іноземним мовам у початковій школі наразі набуває компетентнісного підходу до навчання. Іншомовна комунікативна компетентність розглядається, з одного боку, як «здатність здійснювати

іншомовне спілкування, правильно використовуючи систему мовних, мовленнєвих і стилістичних норм, а також правил комунікативної поведінки, відповідно до ситуації спілкування, а з іншого, як готовність до іншомовного спілкування» [1, с. 31].

До складу іншомовної комунікативної компетентності все більше науковців, окрім мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенцій, відносять ще й дискурсивну та стратегічну компетенції. При цьому, якщо стратегічна компетенція має виховуватися у якості здатності до побудови адекватної стратегії у процесі комунікації з метою досягнення певної мети, то дискурсивну компетенцію визначають як «здатність поєднувати окремі речення у зв'язне усне або письмове повідомлення, дискурс, за допомогою різноманітних синтаксичних та семантичних засобів» [4].

Тобто, перш ніж починати розвивати дискурсивну компетенцію, потрібно вивчити наявні типи та види дискурсів, які загалом розподіляють за тематикою, наприклад, рекламний дискурс, політичний дискурс тощо. Також потрібно звернути увагу на засоби створення «зв'язного» повідомлення, яке відповідає нормам тієї чи іншої мови. Якщо говорити про англійську мову – вивчити порядок слів у різних типах речень, засвоїти особливості вживання прийменників, сполучників та мінімально достатню їх кількість та ін.

А. Марголін визначає дискурсивну компетенцію як таку, що «передбачає розуміння і використання вербальних і паравербальних знаків, характерних для того чи того дискурсивного жанру, а також застосування комунікативних стратегій, властивих комунікативній ситуації, знання та оперування екстралінгвістичним аспектом з метою творення власних висловлювань відповідно до дискурсивних жанрових особливостей» [3, с. 43]. Відповідно до цього твердження, науковець пропонує засвоювати основні маніпулятивні технології впливу на співбесідника, невербальні аспекти комунікації, а також жанрові особливості будь-яких типових ситуативних практик. Умовно кажучи, розвивати іншомовну дискурсивну компетенцію потрібно у тісному зв'язку із соціолінгвістичною, яка теж вивчає прагмалінгвістичні чинники побудови тієї чи

іншої комунікації, в залежності від ситуації.

У нашому дослідженні ми хочемо спробувати поєднати принцип візуалізації та розвиток дискурсивної компетенції, з метою показу їх взаємозв'язку та взаємовпливу. Можемо відразу визначити, що візуалізація – це не наочність, а скоріше процес унаочнення певних результатів. Порівнюючи поняття «наочність» і «візуалізація» Н. Житеньова зазначає, що «в педагогічному значенні поняття «наочний» завжди передбачає подання готового образу, заданого ззовні, а не того образу, що народжується та виноситься з внутрішнього плану діяльності людини. Візуалізація – це активний процес побудови та винесення зі внутрішнього плану в зовнішній продуктів мозкової інтелектуально-розумової діяльності» [2, с. 20]. Умовно кажучи, нам представляють не готовий результат певного експерименту, а увесь процес, що відбувався з метою отримання даного результату.

Якщо говорити про навчання іноземним мовам, то можливості візуалізації – безмежні, це й перегляд різного роду відеоматеріалів, й використання комп'ютерних програм із візуалізації певної інформації, й просто задіяння таких вправ як «намалюй і розкажи», коли учні спочатку втілюють на папері певну ідею, фантазійну чи реальну, а потім, з метою розвитку дискурсивної компетенції – втілюють її вербально, як «захист проєкту».

Наприклад, під час вивчення теми «моя сім'я» англійською мовою, опанувавши усю необхідну лексику, прослухавши/побачивши приклади розповідей, школярі отримують завдання «намалюйте свою сім'ю, поруч із портретами написавши список прикметників, які характеризують вашу рідну людину», після чого школярі мають оформити усе реалізоване на папері – у зв'язну розповідь про свою родину. Такі вправи для учнів початкових класів допомагають їм сміливіше виражати свої думки англійською мовою, дозволяють відчувати власний успіх, спонукати до подальшого навчання.

Отже, принцип візуалізації у навчанні іноземним мовам допомагає краще сприймати інформацію, швидше її засвоювати та отримувати миттєві результати, які реалізуються у формуванні іншомовної комунікативної компетентності.

Джерела та література

1. Задунайська Ю. В. Формування професійної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2018. Вип. 23. С. 30–34.
2. Житеньова Н. Сутність візуалізації в навчальному процесі. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : педагогічна*. 2013. № 19. С. 18–21.
3. Марголін А. Г. Загальна характеристика дискурсивної компетентності як педагогічної проблеми. *Scientific notes of the pedagogical department*. 2022. № 51. С. 39–46.
4. Canal M. From Communicative Competence to Communicative Language Pedagogy / Richards J. and Schmidt R., (eds.) *Language and Communication*. London: Longman, 1983. P. 2–27.

KNOWLEDGE OF FOREIGN LANGUAGES AS PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF POLICE OFFICERS

Ustymenko Vladislava,
4th year cadet
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
Svitailo Diana,
4th year cadet
Dnipro State University of Internal Affairs,
Dnipro, Ukraine
dianasvetalo@gmail.com
Supervisor – Halenko Yuliia,
Senior Lecturer at the Department of
Language Studies
Dnipro State University of Internal Affairs
Dnipro, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-5670-4774>

Today, the world has become global, and law enforcement agencies are working in the conditions of increasing international cooperation and interaction. Cooperation with colleagues from other countries, handling foreign documents and materials, as

well as communication with foreign citizens require knowledge of not only a mother tongue, but also foreign languages. The role of a foreign language in terms of professional activities of law enforcement officers is to ensure effective communication with foreign partners. For instance, in the framework of international cooperation in the law enforcement sector, there is often a need of exchanging data with other countries. Such information may contain a significant number of foreign words and expressions that need to be understood, translated and used correctly. In such cases, knowledge of foreign languages allows law enforcement officers to be effective in interaction with colleagues from other countries and maintain the quality of information transmission.

Active study of foreign languages by cadets plays an important role in shaping them as competent specialists. In addition, it helps to improve their cognitive abilities and increase the effectiveness of learning new knowledge. Moreover, the study of foreign languages can enrich the cultural experience of cadets as well as expand their horizons and understanding of the traditions and customs of other nations. As a result, it contributes to the development of tolerance and respect to citizens of other countries, including formation of high moral and ethical standards necessary for the law enforcement work.

When learning a foreign language, cadets and police officers should be guided by a number of principles that will help to achieve maximum results. In particular, the principle of independent learning is important, which involves constant development of knowledge and skills through independent work. They should also be guided by the principle of joint activities, providing for interaction between students and teachers. For effective learning of a foreign language, it is necessary to be based on the experience of the learner, to individualize the educational process and consider it in the context of a particular situation as well. Consistency of material presentation also plays an important role. Equally important is the principle of conscious learning, which involves active participation of a student in the process of studying and recognizing his/her own responsibility for the outcomes [3, p. 193].

The introduction of new methods and involvement of innovation and technological systems is appropriate today for the formation of police officers in the mind, the desire to learn a foreign language and its progressive introduction in their

activities to solve practical issues and increase their spectrum, through mutual understanding with members of all communities from around the world. It is worth mentioning that under modern conditions the process of learning foreign languages takes place within the framework of the generally accepted sociocultural model of learning, which is considered as the basis for the implementation of professional intercultural communication that is communication of language personalities from different linguistic and cultural environments. Therefore, a police officer must be able not only to correctly formulate his/her thoughts, but also to adhere to the cultural norms adopted by native speakers [2, p. 16].

The first step in improving the skills of foreign language communication is the creation of intensive courses for learning foreign languages. These courses should be organized taking into account the specific needs of cadets from higher educational institutions of the Ministry of Internal Affairs and their level of language proficiency. Intensive courses will provide the opportunity for immersive learning and rapid assimilation of language skills.

One of the interesting methods that can be useful in improving skills of foreign-language professional communication of future police officers is the Total Physical Response (TPR) technique based on the use of physical actions and facial expressions for language learning, i.e. role-playing particular situations. Classes may involve executing commands in the target language along with physical actions. TPR emphasizes the use of movements and actions as means of perception and memorization of linguistic material.

An important aspect of improving foreign language communication skills is the use of interactive teaching methods. Classes based on the communicative approach, role-playing games, dialogues and simulations of real situations will help cadets to practice the language in real conditions and increase their confidence in communication. Interactive learning through technology and the use of interactive online resources and mobile language learning applications can provide cadets with the opportunity to learn anytime and anywhere, which will increase the availability of learning [1, pp. 182–183].

Consequently, the active involvement in the study of foreign languages at the stage of cadets training contributes to the formation of comprehensively developed

specialists ready to solve complex problems in the international environment. The use of modern teaching methods, such as interactive technologies and communicative approach, makes the process of learning languages more effective and interesting.

References

1. Kochina V. V. Improving the Skills of Foreign-Language Professional Communication of Future Police Officers. *Innovative pedagogy*. 2024. Vol. 69, part 1. P. 181–184.

2. Vasilieva D. V. The Importance of Learning a Foreign Language for the National Police of Ukraine. *Foreign Language Training of Police Officers and Law Specialists*. 2020. P. 14.

3. Yurdik I. The Role of a Foreign Language in the Professional Activities of Law Enforcement Officers. *Actual Issues of Communication Development in the Professional Activity of Law Enforcement Agencies: Challenges of the 21st Century : Materials of the Inter-University Scientific and Practical Conference (April 24, 2023)*. Odesa : ODUVS, 2023. P. 191–194.

НЕСТАНДАРТНІ УРОКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ЗЗСО

Фурман Олександра,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Англійська мова і література)
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна

Aleksandrafurman05@gmail.com

Науковий керівник – Петрушова Наталія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської та німецької філології
Навчально-наукового інституту іноземних мов
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна

ffganfnata_petrushova@gsuite.pnpu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-1048-2547>

Важливим завданням сучасного вчителя будь-якої дисципліни є формування так званих «м'яких навичок» (soft skills), до яких належить багато

комунікативно-соціальних вмінь співпраці та критичного сприйняття реальності – це й вміння працювати в команді, й наявність емпатії, й гарно розвинуті комунікативні здібності, тайм-менеджмент та ін.

У фокусі ж нашого дослідження – креативність, тобто творчі здібності. Мова наразі не йде про творчість як про вміння малювати, співати чи ін., а про можливість розвинути себе як високо кваліфікованого спеціаліста, що може й вміє пропонувати нове, створювати цікаві проєкти, організовувати певні заходи та ін.

Якщо говорити про розвиток творчих або креативних навичок учнів ЗЗСО, (а більшість педагогів все ж таки ототожнює ці два поняття «творчий» та «креативний», та вживає у якості синонімів), то заняття з англійської мови зазвичай сприяють цьому якнайбільше. На нашу думку, учителі англійської мови завжди першими втілюють у навчання ту чи іншу новітню методику, адже самі уроки цієї дисципліни спонукають до постійного пошуку нових методів та засобів навчання. Вчити іноземну мову – нелегко, тому для підвищення інтересу учнів до навчання ми зазвичай залучаємо усі наші креативні здібності.

Як визначає С. Сисоева, «педагогіка творчості – це галузь загальної педагогіки, яка вивчає закони та закономірності: формування творчої особистості, розвитку та саморозвитку її творчих можливостей в процесі освіти та навчання; створення психолого-педагогічних умов для прояву творчого потенціалу особистості в суспільно-корисних і індивідуально, значущих для неї видах життєдіяльності» [2, с. 83]. Тобто, вчителі англійської мови спонукають до творчості власним прикладом, навчаючи великій кількості різноманітних вправ та методичних підходів.

Саме тому, з-поміж уроків іноземної мови – найбільше нестандартних занять, які виходять за межі традиційного навчання «за партою». М. Вашуленко стверджує, що «нестандартний урок як педагогічна інновація – це результат модифікації й удосконалення традиційного уроку шляхом внесення змін у його структурну побудову, методичне орієнтування, форму взаємодії учителя й учнів, що сприяє підвищенню пізнавальної активності і самостійності учнів,

посиленню їхньої суб'єктної позиції в навчальному процесі» [1, с. 25–26].

Серед форм нестандартних уроків наразі наявний значний вибір, з якого кожен вчитель може обрати щось за інтересом, постійно з'являються нові методичні розробки та види, оновлюються підходи.

На думку М. Вашуленко, істотними ознаками нестандартного уроку є:

- 1) гнучкість структурної побудови –
- 2) зміна усталених функцій учителя й учнів –
- 3) активне застосування групових форм роботи –
- 4) максимальна реалізація міжпредметних зв'язків [1, с. 25–26].

На нашу думку, до цієї типології можна додати ще й залученість комп'ютеризованих та мультимедійних форм навчання, широке залучення можливостей освітніх платформ для самостійної роботи учнів, постійне оновлення бази застосунків – наприклад, програм та ігор для вивчення іноземної мови.

Як ми вже зазначали, усе залежить від рівня креативності самого вчителя англійської мови. Якщо вчитель постійно прагне до самоосвіти та саморозвитку, до підвищення рівня власної професійної майстерності – він буде залучати нові та цікаві учням методики, які розширюють межі стандартного уроку, й традиційне заняття буде перетворюватися на онлайн-екскурсію, або ж на *Scavenger Hunt* на свіжому повітрі, або ж у стилізовану гру-трилер тощо.

Діти, яким пощастило на такого вчителя, змалку навчаються працювати в команді, охоче застосовують набуті знання на практиці, й несвідомо засвоюють усі необхідні креативні навички, які стануть їм у нагоді у будь-якій подальшій професійній діяльності.

Джерела та література

1. Методика навчання української мови в початковій школі : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за наук. ред. М. С. Вашуленка. Київ : Літера ЛТД, 2011. 364 с.

2. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості. Київ : Міленіум, 2006. 344 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ КООПЕРАТИВНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Черненко Тетяна,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Середня освіта (Англійська мова і література)
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
yuliyagrigorenko@gmail.com
Науковий керівник – Петрушова Наталія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської та німецької філології
Навчально-наукового інституту іноземних мов
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
ffganfnata_petrushova@gsuite.pnpu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1048-2547>

Навчання іноземним мовам у молодших класах – складний та відповідальний процес, який передбачає активне залучення пізнавальної діяльності учнів, початок формування навичок читання, говоріння, письма та аудіювання. Перед вчителями постає завдання зацікавити учнів іншою мовою таким чином, щоб вони не втратили бажання вчитися, й навпаки, прагнули здобути нові знання.

Саме тому, вчителі англійської мови постійно знаходяться у пошуку нових форм та методів роботи з учнями. Але, на нашу думку, найкращим способом роботи залишається технологія групової діяльності – коли учні навчають співпрацювати разом у ході виконання завдань.

Одним із видів групової роботи є кооперативне навчання, яке науковці визначають як «технологію навчання в невеликих групах, які консолідовані на основі спільної навчальної мети, якою передбачається надання можливості для обговорення проблеми, доведення, аргументування власного погляду» [2, с. 21]. Працюючи у таких групах, молодші школярі починають формувати в себе низку «м'яких навичок» (soft skills), таких як: креативність, вміння працювати в команді, вміння переконувати й спілкуватися з метою досягнення мети тощо.

Вибудовувати таку групу роботу у молодших класах доцільно у

поєднанні із іншими видами творчої активності – малюванням, римування, рухливими рольовими іграми, інсценізацією. Це заохочує учнів до навчання, а ігрові форми роботи дозволяють краще відчувати власну спроможність та результативність, водночас без жорсткого тиску та напруги.

До переваг кооперативного навчання відносять такі: «можливість контролювати поведінку учнів, отримувати рефлексію та забезпечувати гнучкість та ефективність навчання, розширення можливостей для соціальної взаємодії, вивчення та закріплення навчального матеріалу у продуктивній діяльності» [3, с. 384–390].

Дослідниця І. Априєва відмічає, що кооперативне навчання доцільно «поєднувати з традиційними формами та методами організації освітньої діяльності та застосовувати на різних етапах засвоєння навчального матеріалу. Під час використання технології кооперативного навчання педагог має можливість керувати роботою кожного зі здобувачів освіти опосередковано, застосовуючи при цьому спеціально підібрані завдання, за допомогою яких він спрямовує діяльність групи» [1, с. 492]. Це, на нашу думку, також сприяє розвитку навичок самостійної роботи, формує відповідальність за результати власної діяльності та вміння їх презентувати, виховує лідерські якості та ін.

Організація кооперативного навчання вимагає, окрім відбору творчих проблемних завдань, можливості розміщуватися в аудиторії за групами, тобто відповідної матеріально-технічної бази.

Утім, для створення сприятливих умов такому навчанню, діти вже повинні набути певного мінімального словникового запасу та граматичного підґрунтя. Тому, відразу ж розпочинати з таких вправ – у першому класі недоцільно. Також, потрібно сприяти створенню комфортної атмосфери на уроці – забезпечувати принцип рівності думок та повагу до ідей кожного, розвивати вміння позитивної критики та взаємопідтримки, демократичності позицій.

Отже, кооперативне навчання – найбільш активний спосіб виховання багатьох необхідних навичок особистості учнів, таких як: креативність, вміння працювати в команді, чути кожного, відповідальність за результати власної роботи, навички ефективного спілкування тощо. Головне, учитель має створити

належну комфортну атмосферу на уроках для подібної співпраці, та обирати творчі, проблемно-дискусійні завдання для виконання.

Джерела та література

1. Априєва І. В. Використання технологій кооперативного навчання у процесі формування готовності магістрів дошкільної освіти до педагогічного партнерства. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 11(25). С. 489–499.

2. Зеленська Л. Д., Зеленський Б. Р. Теоретичні та методичні засади організації кооперативного навчання у закладах вищої освіти. *Інженерні та освітні технології*. Кременчук : Кременч. нац. ун-т ім. М. Остроградського, 2019. Т. 7. № 2. С. 19–29.

3. Ходаковська О.О. Основні принципи кооперативного навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти. *International scientific journal «Grail of Science»*. 2022. № 23. С. 384–390.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Щеглов Віталій,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
seglov1998@icloud.com
Матвієнко Леся,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
lesia.matviienko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1211-3056>

Динамічний розвиток інформаційних технологій, які глибоко інтегруються в сучасний освітній процес, значно змінюють традиційні підходи до навчання. Сьогоднішній процес має адаптуватися до сучасних викликів, коли студенти дають перевагу інтерактивним, освітньо-науковим формам навчання та доступу

до знань через цифрові платформи й соціальні медіа. Інноваційні технології, зокрема, онлайн-ресурси, мобільні додатки, віртуальна й доповнена реальність, створюють нові можливості для розвитку мовних навичок, полегшуючи доступ до навчальних матеріалів та стимулюючи студентів до активної участі в процесі навчання. В умовах глобалізації та швидкої комунікації знання мов стає критично важливим, а використання інноваційних технологій дозволяє зробити цей процес більш ефективним, адаптуючи його до сучасних потреб учнів [1].

Крім того, цифрові ресурси розширюють можливості вчителів, дозволяючи адаптувати методики відповідно до нових викликів. Використання мультимедійних матеріалів, таких як відео, аудіо та інтерактивні завдання, сприяє кращому засвоєнню нової лексики та граматичних структур. Інтеграція ігрових елементів, зокрема освітніх ігор, сприяє мотивації студентів і робить навчання захоплюючим процесом. Таким чином, інноваційні технології допомагають створити середовище, яке стимулює студентів до активного використання нових мовних знань.

Інноваційні технології у викладанні іноземних мов залишаються незамінними інструментами, які відкривають нові горизонти для навчання. Одним із основних методів є використання онлайн-платформи, таких як Duolingo і Memrise, які дають можливість студентам самостійно вивчати мову в зручному для них темпі. Ці ресурси забезпечують інтерактивні вправи, що сприяють покращенню лексичних і граматичних навичок. Додатково, Zoom або Skype дозволяють проводити відеоконференції з носіями мови, що підіймає рівень комунікативної компетенції. Мобільні додатки також є доступними, оскільки студенти можуть займатися в будь-який час і в будь-якому місці, що робить навчання більш гнучким і доступним. [1].

Розглянемо переваги застосування цифрових технологій у викладанні та вивченні іноземної мови. Ці технології забезпечують доступність навчальних матеріалів у будь-який час і з будь-якого місця, що дозволяє здобувачам вищої освіти організувати свій навчальний процес відповідно до власного графіка. Також інтерактивні платформи та мобільні додатки сприяють персоналізації

освіти, адже кожен здобувач може обрати інтенсивність та спосіб навчання, який найкраще відповідає його потребам. Крім того, гейміфікація процесу навчання, що використовується в багатьох програмах, значно підвищує мотивацію студентів. Завдяки використанню новітніх технологій навчання стає більш привабливим і ефективним [3].

З іншого боку слід зауважити, що використання цифрових технологій у вивченні мов породжує низку труднощів, які потребують уваги. Одним із основних викликів є питання якості контенту на онлайн-платформах. Не всі ресурси відповідають освітнім стандартам, що може призвести до неправильного засвоєння матеріалу. Студенти часто стикаються з проблемою відволікання через різноманітні фактори, такі як соціальні мережі, які заважають зосередитися на навчанні. Крім того, недостатня підготовка викладачів до використання нових технологій може негативно вплинути на ефективність навчального процесу [2]. Отже, виникає необхідність комплексного підходу до інтеграції інновацій у викладання іноземних мов, включаючи професійний розвиток викладачів та стандартизацію навчальних матеріалів.

Цифрові технології наразі відіграють чи не ключову роль у трансформації процесу вивчення іноземних мов, надаючи нові можливості для викладачів і здобувачів вищої освіти. Вони забезпечують гнучкість, доступність та інтерактивність, що сприяє ефективності навчання. Таким чином, цифрові технології стають невід'ємною складовою вищої освіти, сприяючи досягненню високих результатів у вивченні іноземних мов.

Джерела та література

1. Маленко О. П. Інноваційні технології у викладанні іноземних мов у закладах вищої освіти України. 2020.
2. Дубровіна В. В. Інноваційні технології в навчанні іноземних мов: переваги та виклики. 2022.
3. Рибалка С. М. Виклики впровадження інноваційних технологій у навчання іноземних мов. 2021.

SIMULATION OF REAL LIFE COMMUNICATION SCENARIOS FOR MARITIME ENGLISH LESSONS USING CHAT GPT

Yurzhenko Alona,
PhD, Assoc. Prof. of English language department
for maritime officers (abridged programme),
Kherson State Maritime Academy
Kherson, Ukraine
yurzhenko.alona@ksma.ks.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6560-4601>

Kononova Olena,
Teacher of Ship Engineering Department,
Maritime Applied college of
Kherson State Maritime Academy
Kherson, Ukraine
konon2017@ukr.net
<https://orcid.org/0009-0007-1386-6590>

Diahyleva Olena,
PhD, Assoc. Prof. of English Language Department
for Maritime Officers (abridged programme),
Kherson State Maritime Academy
Kherson, Ukraine
mz@ksma.ks.ua
<https://orcid.org/0000-0003-3741-4066>

AI-powered tools have become increasingly integrated into educational settings, from personalized tutoring to intelligent content creation. AI algorithms can analyze vast amounts of data to identify individual learning styles and tailor educational materials accordingly. This personalized approach enhances student engagement and improves learning outcomes.

A valuable tool for simulating real-life communication scenarios in maritime English lessons can be ChatGPT, providing students with opportunities to practice their language skills in a safe and controlled environment. It can be tailored to specific learning needs and levels, providing a personalized learning experience. ChatGPT can generate a wide range of maritime scenarios, from routine ship operations to emergency situations, providing students with authentic contexts to practice their communication skills with various interlocutors. Also, it can provide students with opportunities to practice maritime-specific terms and phrases, (encouraging students to

expand their vocabulary and improve their understanding of maritime English [1]), grammar and pronunciation in a conversational context, give feedback and correct common language errors, providing students with opportunities for improvement.

ChatGPT can simulate interactions with people from different maritime cultures, helping students understand cultural nuances and communication styles, help students develop natural-sounding dialogues and learn appropriate language for specific situations. It can ask open-ended questions that require students to provide detailed and thoughtful responses, helping them improve their speaking and listening skills [2].

Students can access ChatGPT from anywhere with an internet connection, making it convenient for independent study or group activities.

The new platform Dataisland empowers future ship engineers with the tools and resources to excel in their field. Through access to a vast repository of maritime data, real-time simulations, and interactive learning modules, students can gain hands-on experience and develop a deep understanding of ship systems, operations, and maintenance. Dataisland's cutting-edge technology enables students to explore complex scenarios, analyze data, and make informed decisions, preparing them for the challenges and opportunities of the modern maritime industry [3].

Dataisland offers students the unique opportunity to simulate dialogues based on the vast repository of highly specialized materials uploaded by the institution. This feature allows students to practice their communication skills in real-world scenarios, such as negotiating contracts, responding to emergencies, or interacting with international colleagues. By engaging in these simulated dialogues, students can develop their confidence, improve their language proficiency, and gain valuable insights into the complexities of maritime operations.

As AI technology continues to advance, its potential to transform education is boundless, promising a future where learning is more accessible, effective, and engaging for all. By incorporating AI platforms into maritime English lessons, educators can create engaging and effective learning experiences that help students develop the communication skills necessary for success in the maritime industry.

ChatGPT has emerged as a valuable asset in simulating real-life communication

scenarios for maritime English lessons. Its ability to generate realistic dialogues, provide personalized feedback, and facilitate language practice makes it an indispensable tool for educators and learners. By leveraging ChatGPT, students can develop essential communication skills, improve their language proficiency, and gain confidence in navigating maritime operations' complexities. As technology advances, ChatGPT's potential to enhance maritime English education will undoubtedly grow, ensuring that future generations of seafarers are well-prepared to meet the challenges of the global Maritime industry.

References

1. Yurzhenko A. Pedagogical conditions for training of future ship engineers in the process of English for specific purpose learning. *Engineering and Educational Technologies*. 2018. Vol. 6, no. 4. P. 48–57. URL: <https://doi.org/10.30929/2307-9770.2018.06.04.05>

2. Kononova O., Diahyleva O., Yurzhenko A. The Use of Miro While Formation of Communicative Competence of Future Ship Engineers. *International Conference on History, Theory and Methodology of Learning, Kryvyi Rih, Ukraine, 12–13 October 2023*. 2023. P. 122–129. URL: <https://doi.org/10.5220/0012647800003737>

3. Yurzhenko A. Pedagogical conditions for training of future ship engineers in the process of English for specific purpose learning. *Engineering and Educational Technologies*. 2018. Vol. 6. No. 4. P. 48–57. URL: <https://doi.org/10.30929/2307-9770.2018.06.04.05>

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Ялова Ангеліна,
асистент кафедри мовознавства
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова
м. Хмельницький, Україна
kulishevaska2001@gmail.com

Сучасна соціально-економічна ситуація сприяє тому, що багато сфер людської діяльності, у тому числі й освіта, стрімко розвиваються за рахунок впровадження різних інновацій, що призвело до зміни парадигм освіти від

традиційної до інноваційної, яка вимагає від вищої освіти вдосконалення підготовки кваліфікованого працівника відповідного рівня, що зумовлює необхідність формування іншомовної комунікативної компетенції, яка є провідною метою навчання іноземної мови.

Дослідженням використання інноваційних технологій у процесі викладання іноземних займається велика кількість науковців. Н. Зайцева [2, с. 30] у своїй праці зазначила, що інновації в освітньому середовищі та викладацькій діяльності мають як переваги, так і недоліки. О. Хорошайло та С. Кочергіна [6, с.124] розглянули основні аспекти використання технологій штучного інтелекту та їх вплив на підвищення якості викладання іноземної мови в умовах закладів вищої освіти. Як висновок науковці вказують на те, що вплив штучного інтелекту на вищу освіту являє собою складний процес, але потенційні переваги великі. І. Козубай [3, с. 212] зазначає, що штучний інтелект може служити інструментом для покращення навчального процесу, але викладачі залишаються центральними фігурами, які забезпечують ефективність та якість освіти [5, с. 218].

Мета статті полягає у спонуканні викладачів до використання інноваційних технологій у викладанні іноземних мов.

Застосування нових інформаційних технологій у навчанні іноземної мови – це не тільки нові технічні засоби, а й нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Основними завданнями викладача є створення умов практичного оволодіння мовою, вибір методів навчання, які б дозволили кожному студенту проявити свою активність та свою творчість, а також активізацію пізнавальної діяльності учнів в процесі навчання іноземної мови.

Сучасні технології дозволяють вирішити низку педагогічних завдань, спрямованих на активізацію навчальної діяльності та розвитку культури самостійної роботи учнів. Необхідність використання інноваційних технологій обумовлена також безперервним збільшенням обсягу інформації, який потрібно вивчати та засвоювати під час навчання. Інтернет та інформаційні технології

спрямовані на формування єдиного освітнього простору на всій території України та європейської спільноти [6, с. 125]. Основною перевагою використання інноваційних технологій у навчанні іноземної мови є перенесення акцентів із традиційних вербальних способів передачі на аудіовізуальні способи. В інтернеті часто представлені нові розробки та в учнів є можливість їх вибирати [4, с. 90]. Інформаційні технології знімають проблеми тиражування та розповсюдження навчального матеріалу, доступ до нього можна отримати як у навчальному закладі, так і вдома, у зручний для користувача час.

Згідно з новими освітніми стандартами, на самостійну роботу учнів відводиться понад 50% від загальної кількості годин. У цьому зростає роль особистісно орієнтованого підходу та індивідуалізації освіти. Інтернет та мережеве співтовариство виконують роль посередника між учнями та предметами культури, що є основою діяльності навчання. Воно багато в чому визначає, а також відображає контекст життєдіяльності учнів, що дозволяє вчителям конструювати освітнє середовище, вибудовувати навчання щодо професійних інтересів учнів, життєвих перспектив і здібностей. З цього випливає, що традиційні методи роботи мають досить обмежений потенціал, порівняно з інноваційними.

Нині пріоритет віддається комунікативності, інтерактивності, автентичності спілкування, вивченню мови у культурному контексті, автономності та гуманізації навчання. Дані принципи уможливають розвиток міжкультурної компетенції як компонента комунікативної спроможності [3, с. 214].

Нові погляди на результат навчання сприяли появі нових технологій та відмові від застарілих. Сьогодні нові методики з використанням інтернет-ресурсів протиставляються традиційному навчанню іноземних мов. Поняття «традиційний» асоціюється насамперед із заучуванням правил та виконанням мовних вправ, інакше кажучи «розмовами про мову замість спілкування мовою». Для того, щоб навчити спілкування іноземною мовою, потрібно створити реальні, справжні життєві ситуації, які стимулюють вивчення матеріалу та

виробляють адекватну поведінку. Цю помилку намагаються виправити інноваційні технології.

Комунікативний підхід є стратегією, що моделює спілкування, створення психологічної та мовної готовності до комунікації, на свідоме осмислення матеріалу та способів дій з ним, а також на усвідомлення вимог щодо ефективності висловлювання. Для користувача реалізація комунікативного підходу в інтернеті не становить особливої складності [2, с. 32].

Використання інтернету та інших інноваційних технологій у комунікативному підході якнайкраще мотивовано: його мета полягає в тому, щоб зацікавити учнів у вивченні іноземної мови за допомогою накопичення та розширення їх знань та досвіду.

Однією з нових вимог, що висуваються до навчання іноземних мов з використанням інтернет-ресурсів та мультимедійного обладнання, є створення взаємодії на уроці, яку прийнято називати у методиці інтерактивністю. Цей принцип не є новим, проте досі він не має єдиного та загальноприйнятого визначення. І. Козубай визначає інтерактивність як об'єднання, координацію та взаємодоповнення зусиль комунікативної мети та результату мовними засобами [5, с. 221]. Згідно з цим визначенням можна зробити висновок, що інтерактивний підхід у віртуальному просторі є одним із засобів досягнення комунікативної мети на занятті. Від принципу комунікативності він відрізняється наявністю справжнього співробітництва, де основний акцент робиться на розвиток умінь спілкування та групової роботи, тоді як для комунікативного завдання це не є обов'язковою метою.

В результаті повсюдного використання інтерактивних мультимедійних засобів та Інтернет-технологій у навчанні мови та міжкультурної комунікації в міжнародній науковій літературі з'явився термін Computer-mediated Communication (CMC), що позначає використання інтерактивних можливостей комп'ютера та інтернету, а також диференціюючий реальний мовний дискурс].

На закінчення хотілося б відзначити, що потенціал використання інформаційних технологій у галузі навчання іноземної мови величезний та його

можливості ще не до кінця вивчені. Розробка інноваційної методики навчання іноземної мови є пріоритетним напрямком у сучасній лінгвістичній та методичній науках та потребує подальшого вивчення.

Джерела та література

1. Дроздова В. В. Використання сучасних технологій у навчанні та викладанні іноземної мови (на прикладі ІКТ). *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2019. № 1 (44). С. 63–67.
2. Зайцева Н. В. Інноваційні технології у викладанні іноземних мов. *Інновації в професійній діяльності педагога: проблеми, теорія, практика* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17–18 жовтня 2019 р.). Одеса, 2019. С. 30–32.
3. Козубай І. Комплексний аналіз впливу штучного інтелекту на викладання та вивчення іноземних мов. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. № 1 (63). С. 210–214.
4. Кудлай О. І. Упровадження системи Moodle в навчальний процес як ефективний засіб вивчення іноземних мов. *Гуманітарний часопис*. 2019. № 2. С. 84–93.
5. Никонорова Л. Інноваційні технології в освіті: метод проєктів у вивченні іноземних мов. *Інноватика у вихованні*. 2020. № 2 (11). С. 216–222.
6. Хорошайло О. С., Кочергіна С. С. Використання штучного інтелекту для підвищення якості викладання іноземних мов у вищому закладі освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2023. № 93. С. 123–127.

Наукове видання

**МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА
КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

(Полтава, 14 листопада 2024 р.)

Авторська редакція.

Комп'ютерна верстка – Матвієнко Л. Г.

Умовн. друк. аркушів – 18,09. Гарнітура Times New Roman Cyr